

သတိဝုပ္ပဲအား

တက္ကသိုလ် သောတုဇန

(သာသနတက္ကသိုလ် မဟာဝိဇ္ဇာစရိယ)

M.A (Buddhism)

Business Training & Consultancy Services.

Tel: 242583

Company Guide Marketing Ltd.

Business Training & Consultancy Services

ကုမ္ပဏီလမ်းညွှန်စီးပွားရေးပညာပေးသင်တန်း

ကုမ္ပဏီစီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေ့စနစ်တကျဆောင်ရွက်နိုင်စေဖို့
ဦးငွေသိန်း (ဆုလတ်-ကုမ္ပဏီလမ်းညွှန်) ကိုယ်တိုင်သင်မယ်

❖ နိုင်ငံတကာသင်ရိုးများအတိုင်း သင်ကြားပေးနေသော ကုမ္ပဏီလမ်းညွှန် သင်တန်းများ တက်ခြင်းဖြင့် သင့်အား ရပိုင်တည်မှုအတွက် အခွင့်အလမ်းကောင်းများ ရရှိစေနိုင်ပါသည်။

❑ Company Guide (ကုမ္ပဏီလမ်းညွှန်သင်တန်း)

- ❖ ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်း စိတ်ဝင်စားသူများ ၊ ❖ ငွေကြေးရှိ၍ ကုမ္ပဏီတည်ထောင်လိုသူများ
- ❖ ကုမ္ပဏီတည်ထောင်ပြီး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာတွင် အခက်အခဲတွေ့နေသူများ တက်ရောက်သင့်သည်။

❑ Marketing (ဈေးကွက်ဖော်ဆောင်ခြင်းသင်တန်း)

- ❖ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများဈေးကွက်တွင်အောင်မြင်စွာ ထိုးဖောက်လိုသောစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ ၊
- ❖ လစာကောင်းကောင်းဖြင့်အလုပ်အကိုင်ရရှိလိုသူများ တက်ရောက်သင့်သည်။

❑ Business Management (စီးပွားရေးလုပ်ငန်းစီမံခန့်ခွဲမှုသင်တန်း)

- ❖ လူ၊ ငွေကြေး၊ ပစ္စည်း စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲ၍ လုပ်ငန်းများအောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်လိုသူများ တက်ရောက် သင့်သည်။

❑ Business English (စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အင်္ဂလိပ်စာ သင်တန်း)

- ❖ နိုင်ငံတကာနှင့် စနစ်တကျ ဆက်သွယ်၍ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်လိုသူများ တက်သင့်သည်။

❑ A to Z Grammar For Effective Business Communication

(စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အင်္ဂလိပ်စာ ရေးသား ဆက်သွယ်ရာတွင် အထောက်အကူပြုသင်တန်း)

❑ L.C.C.I Marketing Level- III

- ❖ နိုင်ငံတကာ အသိအမှတ်ပြု Certificate ရလိုသူများတက်ရောက်သင့်သည်။

လဆန်း ပထမပတ်တိုင်း သင်တန်းသစ်ဖွင့်သည်။ (ကြိုတင်စာရင်းပေးသွင်းပါ။)
သင်တန်းခန်းမ လိပ်စာ- အမှတ် (၇၂) အနောက်မြင်းပြိုင်ကွင်းလမ်း၊ တာမွေမြို့နယ်။

No,276, 39th, Street Kyautada Township, Yangon, Myanmar Tel :242583

နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- ☆ နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့်တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး
- ☆ အမျိုးသားပြန်လည်စည်းလုံးညီညွတ်ရေး
- ☆ ခိုင်မာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ် ဖြစ်ပေါ်လာရေး
- ☆ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေး

စီးပွားရေးဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- ☆ စိုက်ပျိုးရေးကိုအခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- ☆ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာဖြစ်ပေါ်လာရေး
- ☆ ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့်အရင်းအနှီးများဖိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- ☆ နိုင်ငံတော်စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်မှုစွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိရေး

လူမှုရေးဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- ☆ တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တမြင့်မားရေး
- ☆ အမျိုးဂုဏ် ဇာတိဂုဏ်မြင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ၊ အမျိုးသားရေး လက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရေး
- ☆ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး
- ☆ တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး

ပြည်သူ့သဘောထား

- ☆ ပြည်ပအားကိုး ပုဆိန်ရိုး အဆိုးမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ☆ နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော် တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖက်ဆီးသူ များအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ☆ နိုင်ငံတော်၏ ပြည်တွင်းမေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက် နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံ များအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ☆ ပြည်တွင်းပြည်ပအဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ် ချေမှုန်းကြ။

စာအုပ်အမည်

သတိစွမ်းအား

ရေသားပြုစုသူအမည်

တက္ကသိုလ် သောတုဇန

စာမူခွင့်ပြုအမှတ်

၇၁၄/၉၉ (၁၂)

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုအမှတ်

၂၀၄/၂၀၀၀ (၄)

ထုတ်ဝေသူ

မောင်ဟန် (၀၈၇၆) ကမ္ဘာလုံးစာပေ

၂၅၉- နဝဒေးလမ်း၊ ဝါဆိုရပ်ကွက်၊ ဒေါပုံ၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်

ဦးကျော်စိန်(ကျောက်စိမ်းအေ့ဖ်ဆက်) (၀၂၉၀၉)

၁၇၁၊ ၃၃လမ်း ၊ ရန်ကုန်မြို့။

ကွန်ပျူတာစာစီ

C G M L Advertising

မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း

မင်းမင်း (ကုမ္ပဏီလမ်းညွှန်) ၊ တင်ထက်

မျက်နှာဖုံးကာလာခွဲ

Sun Scangraphic

ဖြန့်ချိရေး

ဥာဏ်လင်းဖြိုး စာပေ

အမှတ် ၂၇၆၊ ၃၉ လမ်း အထက်၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်။

အုပ်ရေ

(၁၀၀၀)

တန်ဖိုး

၄၀၀၀/

၂၄၄၄၈

တက္ကသိုလ် သောတုဇန

တက္ကသိုလ် သောတုဇန

(သာသနတက္ကသိုလ် မဟာဓမ္မာစရိယ)

M.A (Buddhism)

သင်္ဂြိုဟ်းအား

နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်(ရန်ကုန်)

နာယကချုပ်ဆရာတော် အရှင်ပဏ္ဍိတာဘိဝံသ၏

အမှာစာ

သတိနှင့်ပတ်သက်၍ ကျမ်းဂန်လာအကြောင်းအရာများကိုကြည့်လျက် မြန်မာများပြောဆိုနေသော ဆိုရိုးစကားများရှိကြ၏။ ယင်းစကားများသည် သတိ၏အရေးပါပုံကို ညွှန်ပြနေ၏။ ဥပမာ-တစ်ဦး တစ်ယောက်မေ့လျော့နေလျှင် " သတိထားပါ " ဟုသတိပေး၏။ အန္တရာယ်ရှိသောနေရာ၌ အန္တရာယ်မဖြစ်အောင် " သတိပြုပါ၊ သတိထားပါ " စသည့်စာရေးထား၏။ ဘုရားရှင်ကလည်း " အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထမမေ့မလျော့သောသတိဖြင့် မိမိလုပ်ရမည့်ကိစ္စများကို အောင်မြင်ပြီးမြောက်အောင် ကြိုးစားကြ " ဟု ပိန့်တော်မူသည်။

ကောင်းသောကိစ္စအားလုံး၌ အမှတ်ရမှု၊ မမေ့မှုကို " သတိ " ဟု ဆိုရ၏။ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာဟုက္ကန္တေ ၅ ပါးရှိရာတွင် သတိမှတစ်ပါး ကျန်တရားများ " လိုသည်၊ ပိုသည် " ရှိနိုင်၏။ လိုလျှင်လည်းမကောင်း၊ ပိုလျှင်လည်းမကောင်း။ သတိကားပိုသည်ဟု မရှိ၊ လိုသည်ဟုသာရှိနေ၏။ ထို က္ကန္တေ ၅ ပါးနှင့်စပ်၍ " သဒ္ဓါလွန်သော် တဏှာ၊ ပညာလွန်သော်မာယာ၊ ဝီရိယလွန်သော်ဥဒ္ဓစ္စ၊ သမာဓိလွန်သော် ကောသလ " ဟု ဆိုရိုးပြုခဲ့ကြ၏။ ရှင်းပြပါမည်-

သဒ္ဓါလွန်လျှင် တဏှာဖြစ်တတ်၏။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်စုံတစ်ယောက်ကို ရိုးရိုးသားသားကြည်ညိုနေရာမှ အကြည်ညိုလွန်လျှင် မရိုးမသားချစ်ခြင်း တဏှာဖြစ်လာတတ်၏။ သို့မဟုတ် မကြည်ညိုထိုက်သောအရာ၌ ကြည်ညိုမိတတ်၏။

ပညာလွန်သော် မာယာဖြစ်တတ်၏။ ဥပမာ- ဒါနပြုရာ၌ (၁) အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၊ (၂) ဒါနဝတ္တုနှင့် (၃) ပေးလှူသောကုသိုလ်စိတ်နှင့် ယှဉ်သောဒါနစေတနာဟု သုံးမျိုးရှိ၏။ ထိုသုံးမျိုးတွင် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဒါနဝတ္တု(လှူစရာပစ္စည်း)သည် ကံအထမြောက်ဖို့ရန် အထောက်အပံ့ဖြစ်ကြ၏။ အကျိုးပေးသောအခါ၌မူ ဒါနစေတနာက အကျိုးပေး၏။ ဤသို့ပညာရှိသူက နားလည်၏။ ထိုနားလည်မှုသည် အမှန်အတိုင်း နားလည်မှုတည်း။

တချို့ကား ဤမျှလောက်သာမကဘဲ ကျောင်းဆောက်လှူရာ၌ "ကျောင်းကြီးက အကျိုးပေးတာ မဟုတ်ဘူး။ တကယ်အကျိုးပေးတာက စေတနာဖြစ်တယ်။ စိတ်ကလိုရင်းပဲ၊ ဒါကြောင့် စိတ်ကူးနဲ့လှူလဲ ကုသိုလ်ရ ဒါနဖြစ်တာပါပဲ " ဟု လှည့်ပတ်၍ပြောဆို၏။ ဤအပြောကား မမှန်ပေ။ စိတ်ကူးဖြင့်လှူလျှင် အထိုက်အလျှောက်ကုသိုလ်ဖြစ်သော်လည်း အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား ပစ္စည်းဝတ္တုတစ်မျိုးမျိုးစွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းမှသာ ဒါနဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ထို့အတူ စိတ်ကူးဖြင့် ဥပုသ်စောင့်၍မဖြစ်၊ စိတ်ကူးဖြင့် ဘာဝနာပွား၍ မဖြစ်။ အမှန်တကယ်အားထုတ်မှ သီလကုသိုလ်၊ ဘာဝနာကုသိုလ်စစ်စစ်ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ပညာရှိလျှင် လှည့်ပတ်တတ်သူအား အခြားသူကနားလည်အောင်ပြောဖို့ မလွယ်ကူပေ။ ဆေး၏အမှားကြောင့် တိုးလာ

ရောဂါကို ဆေးကုရန်ဖို့၍ ခက်သကဲ့သို့ ထိုသူမျိုးသည် အပြောရအလွန်ခက်ပေသည်။

ဝီရိယလွန်သော် ဥဒ္ဒစ္စဖြစ်တတ်၏။ အရာရာတိုင်း၌ ဝီရိယရှိရ၏။ ဝီရိယဖြင့် ကြိုးစားရ၏။ သို့ရာတွင် နေရာတိုင်း၌ မည်သူ့ကိုမျှ စိတ်မချဘဲ အလွန်အလွန်ကြောင့်ကြများ၊ ဗျာပါရများ(ဗျာများ) နေပါလျှင် ဥဒ္ဒစ္စ = တုန်လှုပ်ပြန်လွင့်လျက်၊ စိတ်မငြိမ်၊ လူမငြိမ်ပျာယံးပျာယာဖြစ်နေတတ်ပေသည်။

သမာဓိလွန်သော် ကောသလဖြစ်တတ်၏။ အာရုံတစ်ခု၊ ကိစ္စတစ်ခုတည်းပေါ်၌ စူးစိုက်မှုများလာလျှင် ကြာသော် ပျင်းရိငြီးငွေ့လာတတ်၏။ ထို့ကြောင့် ကောင်းသော အာရုံပင် ဖြစ်စေကာမူ အာရုံပြောင်းပေးရ၏။ ဥပမာ - ဘုရားအာရုံပြုလိုက်၊ မေတ္တာပို့လိုက်၊ ဝေယျာဝစ္စပြုလိုက်၊ တရားစာဖတ်လိုက်၊ တရားရွတ်ဆိုလိုက် စသည်အပြောင်းအလဲပြုလုပ်ပေးရ၏။ မှန်၏။ တရားထူးရှိထားသူမဟုတ်လျှင် တစ်နေ့ကုန်ထိုင်၍ ဘုရားရှိခိုး နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

သတိကား လွန်သည်ဟုမရှိ၊ အမြဲလိုနေ၏။ သတိများလေ ကောင်းလေဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် "သတိ" စ ခွာဟံ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗတ္ထိကံ ဝဒါမိ = ရဟန်းတို့၊ သတိကို အလုံးစုံသောကိစ္စ၌ အလိုရှိထိုက်၏ ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏ " ဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာမိန့်တော်မူခဲ့သည်။

ဤသို့ သတိတရားအမြဲတမ်းလိုအပ်ပုံကိုကြည့်၍ "သတိတစ်လုံး၊ အမြဲသုံး၊ အဆုံးနိဗ္ဗာန်ရောက်" ဟု ဆိုထုံးပြုခဲ့ကြ၏။ အရာရာ၌ သတိကိုအသုံးပြုလျက် နေထိုင်သွားလျှင် နောက်ဆုံးနိဗ္ဗာန်အထိ ရောက်နိုင် ပေသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ မှန်၏။ ကုသိုလ်ကိစ္စ၌ အမြဲသတိရှိသူသည် ကုသိုလ်ရပြီးရင်းရင်း၊ ကုသိုလ်တရား များ ဆက်ကာဆက်ကာတိုးပွားလျက် နောက်ဆုံးနိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ပေသည်။

ဖော်ပြပါဆိုထုံးစကားကား " အပ္ပမာဒေါ အမတံပဒံ = မမေ့မလျော့သတိရှိခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်ရခြင်း၏ အကြောင်းတည်း " ဟူသော ဓမ္မပဒ ပါဠိတော်ကိုမှီ၍ ဆိုထားအပ်သောစကားတည်း။ ဤမျှလောက် လောကီ၊ လောကုတ္တရာကိစ္စများစွာ၌ အရေးပါသောသတိကို လက်ကိုင်ထားလျက် တိုးတက်ကြီးပွားအောင် မမေ့မလျော့ မပေါ့မဆ ကြိုးစားနိုင်ကြပါသည်။

ဤမျှလောက် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ကိစ္စများ၌ အရေးပါသောသတိကို လက်ကိုင်ထားလျက် တိုးတက်ကြီးပွားအောင် မမေ့မလျော့မပေါ့မဆ ကြိုးစားနိုင်စေရန် ရည်သန်လျက် ဤစာအုပ်ပြုစုသူ အရှင်က သတိအကြောင်းရေးသားတင်ပြထားပေသည်။

ဤစာအုပ်သည် သတိနှင့်ပတ်သက်၍ အသိဉာဏ်ရရှိရေး၌ အထောက်အကူပြုလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။

အရှင်ပဏ္ဍိတာဘိဝံသ(နာယကချုပ်)

၂-၅-၂၀၀၀

အတွဲ ၁၅၊ အမှတ်- ၈၊ ၂၀၀၀ပြည့်နှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ မြတ်မင်္ဂလာစာစောင်မှ "သတိရှိကြပါ" ဆောင်းပါးကိုဆရာတော်၏ ခွင့်ပြုချက် အရ အမှာစာအဖြစ် ဖြည့်စွက်ချက်နှင့်အတူဖော်ပြပါသည်။

ဦးဇေဋ္ဌသိန်း (ကုမ္ပဏီလမ်းညွှန်) ၏ အမှာစာ

ကမ္ဘာအေးသာသနာ့တက္ကသိုလ်က သင်တန်းသား ဦးပဉ္စင်းတစ်ပါးနဲ့ ဆက်နွယ်ပြီး အခု သတိစွမ်းအား စာအုပ်ရေးသားသူ တက္ကသိုလ်သောတုဇနနဲ့ သိကျွမ်းခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ ဆရာတော်ရဲ့ ဘွဲ့အမည်ရင်းက ဦးအာသဘဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာတော်ဟာ မဟာဓမ္မာစရိယ ဘွဲ့အတွက် " သတိ " အမည်နဲ့ ကျမ်းစာ တစ်စောင်တင်သွင်းရပါတယ်။ ကျွန်တော့အနေနဲ့ ဆရာတော်တင်သွင်းတဲ့ကျမ်းစာကို ဖတ်ရှုပြီးကတည်းက စာအုပ်ပုံစံနဲ့ ထုတ်ချင်တဲ့ဆန္ဒ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျမ်းစာပုံစံနဲ့က ဖတ်ရှုသူတွေဖတ်ရင် ပျင်းရိငြီးငွေ့ ဖွက်ဖြစ်နေမှာမို့ ဆရာတော်ကစာအုပ်ပုံစံပြောင်းပြီး ရေးသားပေးပါတယ်။

စာအုပ်ပုံစံနဲ့ ရေးထားတဲ့စာမူကို ဆရာတော်က " သတိစွမ်းအား " လို့ အမည်ပေးထားပါတယ်။ ကျစ်ကျစ်လစ်လစ်အင်မတန်ကောင်းတဲ့အမည်ပါ။ စာမူကို တစ်ခေါက်ထပ်ဖတ်ပါတယ်။ ဆရာတော် လက်နှိပ်စက်နဲ့ ရိုက်လာတဲ့ " သတိစွမ်းအား " စာမူကို မိတ္တူပွားပြီး စာပေစိစစ်ရေးကို တင်လိုက်ပါတယ်။ ဘာသာရေးစာမူဖြစ်လို့ သာသနာရေးဦးစီးဌာနကိုလည်း တင်ရပါတယ်။ စာမူခွင့်ပြုချက်ရပြန်တော့ မျက်နှာဖုံး အတွက် အကောင်းဆုံး ဘယ်လိုဖြစ်အောင်လုပ်ရမလဲစဉ်းစားရပြန်ပါတယ်။ သတိကို ဖြစ်စေတဲ့အရာဟာ ဦးနှောက်ဖြစ်တာမို့ ဦးနှောက်ပုံရအောင်ရှာရပြန်ပါတယ်။ ဆေးပညာစာအုပ်တစ်အုပ်မှာ ဦးနှောက်ပုံကောင်း တစ်ပုံရပါတယ်။ အဲဒီပုံကို ကွန်ပျူတာဂရပ်ဖစ်ပညာနဲ့ ပေါင်းစပ်ပြီး အခုမျက်နှာဖုံးပုံကို ဖော်လိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာတော်တက္ကသိုလ်သောတုဇနရဲ့ " သတိစွမ်းအား " စာမူနဲ့ လိုက်ဖက်အောင် မျက်နှာဖုံးပုံကို ဖန်တီး ထားပါတယ်။ သတိစွမ်းအားစာအုပ်ဟာ လူတိုင်းလူတိုင်းရဲ့ မျက်မှောက် ပစ္စက္ခဘဝအခြေအနေကိုသာ မကပဲ တမလွန်ဘဝအတွက်ပါ အကျိုးပြုစေတဲ့ စာအုပ်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဖတ်ကြည့်ရင် သိကြပါလိမ့်မယ်။

သတိဆိုတာ အမြဲရှိရမယ်ဆိုတဲ့အချက်ကို စာရေးသူက မီးမောင်းထိုးပြထားပါတယ်။ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတွေ နေ့စဉ်ဆောင်ရွက်နေကြတဲ့လူတွေလဲ မိမိတို့လုပ်ငန်းအသီးသီးမှာ သတိအမြဲရှိနေရပါမယ်။ တရားဘာဝနာအားထုတ်နေကြတဲ့လူတွေလဲ သတိကိုလက်လွှတ်လို့ မရဘူး။ သွားသတိ၊ လာသတိ၊ စားသတိ၊ အိပ်သတိ စသဖြင့် အချိန်တိုင်းမှာ သတိရှိနေကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော့အနေနဲ့ ဆရာတော် တက္ကသိုလ်သောတုဇနရဲ့ " သတိစွမ်းအား " စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခွင့် ရလို့ အတိုင်းမသိ ဝမ်းသာပီတိဖြစ်မိပါတယ်။ ဒီစာအုပ်ကနေရလာမယ့်အကျိုးအမြတ်ကိုလဲ ထေရဝါဒ ပုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်ထွန်းကားပြန်ပွားရေးအတွက် လှူဒါန်းမှာဖြစ်လို့ ဝယ်ယူဖတ်ရှုသူအပေါင်းလဲ ကုသိုလ်ရကြမှာဖြစ်ပါတယ်။

တို့တောင်းလှတဲ့ လူ့ဘဝမှာ လူဆိုတာအခြားလူတွေရဲ့ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမှုကို တတ်စွမ်း သလောက် ဆောင်ရွက်ပေးကြရမှာဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့အသိနဲ့ ဒီစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ စာဖတ်သူများအကျိုးကျေးဇူးတွေရရှိနိုင်ကြပါစေ။

ဦးဇေဋ္ဌသိန်း (ကုမ္ပဏီလမ်းညွှန်)

ဆရာ ရွှေစွန်ညို၏ အမှာစာ

သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ ကာလ၊ အထူးသဖြင့် ဖြတ်သန်းခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ စာပေ လောက၌ ဗုဒ္ဓစာပေများ ထူးထူးခြားခြား ထွန်းကားလာခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

အထူးသဖြင့် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ၊ ဗုဒ္ဓဒဿနများကို အလေးထားရေးသားမှုများ လေ့လာမှု၊ ပို့ချမှု၊ ဟောပြောမှုများ၊ ကျင့်ကြံအားထုတ်မှုများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်မှာ အားရဝမ်းမြောက် ဖွယ်ပင်ဖြစ်သည်။

တက္ကသိုလ်သောတုဇန(သာသနာ့တက္ကသိုလ်မဟာဓမ္မာစရိယ)ရေးသားပြုစုသော "သတိစွမ်းအား" သည် ယခုအခါအထင်အရှား ထွက်ပေါ်လာခဲ့ပြီဖြစ်၏။ မြန်မာနိုင်ငံတိုင်းရင်းသားများနှင့် မြန်မာ့လူ့ဘောင် ၏ လက်ကိုင်တရားဖြစ်သော သတိနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စာတစ်အုပ်အဖြစ် ပေါ်ထွန်းလာအောင်ကြိုးပမ်း အားထုတ်မှုကို လေးစားကြိုဆိုရမည်သာဖြစ်ပါသည်။

ထိုစာကို စာအုပ်အဖြစ်ထုတ်ဝေသော ဦးငွေသိန်း (ကုမ္ပဏီလမ်းညွှန်) ၏ ကျေးဇူးဖြင့် ဦးစွာဖတ်ရှု လေ့လာခွင့်ရရှိပါသည်။ ထိုသို့လေ့လာဖတ်ရှုခွင့်ရရှိသဖြင့် စာရေးသူအဖို့ သတိစွမ်းအားပွင့်လန်း၊ တိုးတက်မှုများရရှိသည်မှာ ဒိဋ္ဌဓမ္မဘဝ၊ ကိုယ်တွေ့ရရှိသည့် အကျိုးထူးပင်ဖြစ်ပါ၏။

ယနေ့ကာလကဲ့သို့ အများပြည်သူတို့ လောကီလောကုတ္တရာရေးရာတို့၌ အထူးကြိုးပမ်း အားထုတ် နေချိန်တွင် တက္ကသိုလ်သောတုဇန ၏ သတိစွမ်းအား စာအုပ်သည် ဖတ်ရှုလေ့လာသူတို့အဖို့ အကျိုးထူး ရရှိစေမည်မှာ ဧကန်ပင်ဖြစ်သည်။

"သတိစွမ်းအား" စာအုပ်၌ သတိနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မြန်မာမှုနယ်ပယ် မြန်မာ့အစဉ်အလာ အဆုံးအမ တို့မှအစ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ အဆုံးအမတို့ကို ဆစ်ပိုင်း၍ ရှင်းလင်းလေ့လာသုံးသပ်ဖော်ပြထားသည်မှာ သတိတရားနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အထူးပြုလေ့လာသူတို့အဖို့ အထူးအားထားဘွယ်ပင်ဖြစ်ပါ၏။

တက္ကသိုလ်သောတုဇန (သာသနာ့တက္ကသိုလ်မဟာဓမ္မာစရိယ)၏ "သတိစွမ်းအား" ကဲ့သို့သော ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာဗုဒ္ဓဒဿနစာအုပ်များ တိုးတက်ထွန်းကားပွားများစေသောငှာ ဆန္ဒပြုရပါ၏။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာရောင်ဝါနေသို့ ထွန်းပါစေ။

ရွှေစွန်ညို
၇-၄-၂၀၀၀

သင်္ကေတဇယား

အမှတ်စဉ်	မာတိကာ အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
----------	-----------------------	-----------

နိဒါန်း

အပိုင်း (၁)

သတိဟူသည်

အခန်း (၁)

၁. ၁. ၁	သတိဟူသော ဝေါဟာရရှင်းလင်းချက်	၂
၁. ၁. ၂	သတိအဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်များ	၂
၁. ၁. ၃	သတိ၏ လက္ခဏာစသည်လေးတန် ဖွင့်ဆိုချက်	၂

အခန်း (၂)

၁. ၂. ၁	သတိယှဉ်နိုင်ရာ စိတ်	၇
၁. ၂. ၂	သတိနှစ်မျိုး	၇
၁. ၂. ၃	သတိဖြစ်ပေါ်ကြောင်း ၁၇ ပါး	၇
၁. ၂. ၄	သတိသည်အမြဲမှတ်၍ဖြစ်မဖြစ်ပြဿနာ	၈

အခန်း(၃)

၁. ၃. ၁	သတိ၏အမည်ကွဲများ	၁၀
၁. ၃. ၂	အနုသတိဆယ်ပါး	၁၀
၁. ၃. ၃	ဗောဓိပက္ခိယအုပ်စုဝင်အမည်ထူးများ	၁၁
၁. ၃. ၄	သတိန္ဒြေ	၁၁
၁. ၃. ၅	သတိဗိုလ်	၁၁
၁. ၃. ၆	သတိသမ္ပောဇ္ဈင်	၁၂
၁. ၃. ၇	ဣန္ဒြေ၊ ဗိုလ်၊ ဗောဇ္ဈင် အမည်ခံထိုက်သောသတိ	၁၂
၁၃. ၈	ကြာမြင့်စွာကပြုခဲ့ပြီးသည်ကိုအောက်မေ့နိုင်မှု ပြဿနာ	၁၂
၁၃. ၉	သမ္မာသတိမဂ္ဂင်	၁၃

စာဏ္ဍသို့လ် သောတုဇန

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁. ၃. ၁၀	သတိပဋ္ဌာန်	၁၃
၁. ၃. ၁၁	အပ္ပမာဒ	၁၄
အခန်း(၄)		
၁. ၄. ၁	ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာပွားများပုံ	၁၅
၁. ၄. ၂	ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာပွားများရခြင်းအကျိုးများ	၁၆
၁. ၄. ၃	ဘုရားရှင်၏ဂုဏ်တော်ကိုသတိရမူပြုသနာ	၁၇
၁. ၄. ၄	မရဏဿတိ၌အကျယ်ဖွင့်ဆိုချက် မရဏဿတိနေ့စဉ်ပွားများသင့်ပုံ	၁၈
၁. ၄. ၅	မရဏဿတိဘာဝနာပွားများပုံ	၁၈
၁. ၄. ၆	ဘုရားရှင်နှစ်သက်တော်မူသောမရဏဿတိ ပွားများနည်း	၁၉
၁. ၄. ၇	မရဏဿတိဘာဝနာပွားများရခြင်းအကျိုး	
၁. ၄. ၈	ကာယဂတာသတိ၌အကျယ်ဖွင့်ဆိုချက် ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၄-ပါး	၂၀ ၂၁
၁. ၄. ၉	ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၄-ပါးကိုဘာဝနာ နှစ်မျိုးဖြင့်ခွဲဝေခြင်း	၂၂
၁. ၄. ၁၀	ကာယဂထာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သင့်ပုံ ကာယဂထာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းပွားများပုံ	၂၂
၁. ၄. ၁၁	ကာယဂတာသတိပွားများရခြင်းအကျိုးများ	၂၃
၁. ၄. ၁၂	အာနပါနုဿတိ၌အကျယ်ဖွင့်ဆိုချက် အာနပါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းပွားများသင့်ပုံ	၂၄
၁. ၄. ၁၃	အာနပါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ပုံ	၂၄
၁. ၄. ၁၄	ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှအာနာပါနအကျိုး	၂၅
၁. ၄. ၁၅	ဥပမာနုဿနတိ၌အကျယ်ဖွင့်ဆိုချက် ဥပသမာနုဿတိဘာဝနာပွားများပုံများ	၂၅
၁. ၄. ၁၆	ဥပသမာနုဿတိဘာဝနာရနိုင်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်	၂၅
၁. ၄. ၁၇	ဥပမာနုဿတိဘာဝနာပွားများရခြင်းအကျိုးများ	၂၆

သင်္ဂြိုဟ်အာ:

အမှတ်စဉ်	မာတိကာ အကြောင်းအရာ အခန်း(၅)	စာမျက်နှာ
၁. ၅. ၁	သတိ၏ဥပမာအလင်္ကာများ	၂၇
၁. ၅. ၂	သတိဖြောင့်ရှာတံကိရိယာ	၂၈
၁. ၅. ၃	သတိအကာအရံ	၂၈
၁. ၅. ၄	သတိထွန်သွား သတိနှင်တံ	၂၉
၁. ၅. ၅	သတိရထားထိန်း	၃၀
၁. ၅. ၆	သတိအစောင့်အရှောက်	၃၁
၁. ၅. ၇	သတိလည်တိုင်	၃၁
၁. ၅. ၈	သတိတံခါးစောင့်	၃၂
၁. ၅. ၉	သတိဘဏ္ဍာစိုး	၃၂
၁. ၅. ၁၀	သတိသားကြီးရတနာ	၃၃
၁. ၅. ၁၁	သတိတံခါးတိုင်	၃၃
၁. ၅. ၁၂	သတိကြီး	၃၃
၁. ၅. ၁၃	သတိဆား	၃၄
၁. ၅. ၁၄	သတိအမတ်ချုပ်	၃၅
၁. ၅. ၁၅	သတိတံခါးရွက်	၃၅

အခန်း(၆)

၁. ၆. ၁	ဣန္ဒြိယသံဝရာသီလ	၃၆
၁. ၆. ၂	မှတ်ကျောက်တင်စမ်းသပ်ကြည့်ရာသီလ	၃၆
၁. ၆. ၃	သတိမလွတ်သူ	၃၇
၁. ၆. ၄	ဣန္ဒြိယသံဝရာသီလနှင့်ပြည့်စုံဖို့ခဲယဉ်းရခြင်း	၃၇
၁. ၆. ၅	ရဟန္တာဖြစ်မှလုံခြုံအောင်စောင့်ထိန်းနိုင်	၃၈
၁. ၆. ၆	ဣန္ဒြိယဂုဏ်တေဒဂ်ရသူ	၃၉

အပိုင်း(၂)

ပမာဒနှင့်အပူမာဒယူသည်

အခန်း(၁)

၂. ၁. ၁	သတိရန်သူ(ပမာဒ)	၄၁
---------	----------------	----

တက္ကသိုလ် သောတုဇန

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂. ၁. ၂	ပမာဒဟူသော ဝေါဟာရရှင်းလင်းချက်	၄၁
၂. ၁. ၃	ပမာဒအဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်	၄၁
၂. ၁. ၄	ပမာဒ (မေ့လျော့မှု) နှစ်ပါး	၄၂
၂. ၁. ၅	ပမာဒ၏လက္ခဏာစသည့်လေးတန်ဖွင့်ဆိုချက်	၄၂
အခန်း(၂)		
၂. ၂. ၁	ပမာဒနှင့်ပက်သက်၍ ထူးခြားသောမိန့်ဆိုချက်များ	၄၄
၂. ၂. ၂	မေ့လျော့သူအတွက်အပယ်လေးပါးတို့သည် မိမိနေရာအိမ်ဂေဟာနှင့်တူ	၄၄
၂. ၂. ၃	မေ့လျော့ခြင်းသည်သေခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်	၄၅
၂. ၂. ၄	မေ့လျော့သူလူသေနှင့်တူ	၄၅
၂. ၂. ၅	မေ့လျော့ခြင်းသည်စောင့်ရှောက်သူ၏ အညစ်အကြေး	၄၅
၂. ၂. ၆	မေ့လျော့ခြင်းသည်စိတ်ညစ်နွမ်းကြောင်းဖြစ်	၄၆
၂. ၂. ၇	မေ့လျော့ခြင်းဘေး	၄၆
၂. ၂. ၈	မေ့လျော့ခြင်းမြူ	၄၈
အခန်း(၃)		
၂. ၃. ၁	မေ့လျော့ခြင်း၏အကြောင်းများ	၄၉
၂. ၃. ၂	သီလပျက်စီးခြင်းကြောင့်မေ့လျော့ခြင်းဖြစ်ပုံ	၄၉
၂. ၃. ၃	ကာမဂုဏ်အာရုံကြောင့်မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံ	၄၉
၂. ၃. ၄	ရူပါရုံကြောင့်မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံ	၅၀
၂. ၃. ၅	သဒ္ဒါရုံကြောင့်မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံ	၅၀
၂. ၃. ၆	ကိလေသာကြောင့်မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံ	၅၁
၂. ၃. ၇	စိုးရိမ်သောကကြောင့်မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံ	၅၁
၂. ၃. ၈	စိုးရိမ်သောကကြောင့်မေ့လျော့သူများ	၅၂
၂. ၃. ၉	မာန်ယစ်ခြင်းကြောင့်မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံ	၅၂
၂. ၃. ၁၀	ဇာတိမာန်ယစ်သူများ	၅၃
၂. ၃. ၁၁	အဆင်းမာန်ယစ်သူများ	၅၃
၂. ၃. ၁၂	အိပ်နေခြင်းကြောင့်မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံ	၅၄

သင်္ဂြိုဟ်အစည်းအဝေး

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂. ၃. ၁၃	အိပ်ပျော်နေမှုကြောင့် ဒုက္ခရောက်ရသူများ	၅၄
၂. ၃. ၁၄	သေရည်အရက်ကြောင့် မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံ	၅၄
၂. ၃. ၁၅	သေရည်အရက်သောက်မှုကြောင့် မေ့လျော့သူများ	၅၄
၂. ၃. ၁၆	ပမာဒကိုပယ်ရန်	၅၅

အခန်း(၄)

အပွမာဒ(ပမာဒနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောတရား)		
၂. ၄. ၁	အပွမာဒဝေါဟာရရှင်းလင်းချက်	၅၆
၂. ၄. ၂	အဓိပ္ပါယ်နှင့် တရားကိုယ်အရကောက်	၅၆

အခန်း(၅)

၂. ၅. ၁	အပွမာဒက အကျိုးနှစ်မျိုးရစေပုံကို ဥပမာခြောက်မျိုးတို့ဖြင့် ဟောကြားချက်	၅၇
၂. ၅. ၂	အပွမာဒ အမြတ်ဆုံးဖြစ်ပုံကို ဥပမာ ၁၁ - မျိုးတို့ဖြင့် ဟောကြားချက်	၅၈

အခန်း (၆)

၂. ၆. ၁	အပွမာဒနှင့်ပတ်သက်၍ ထူးခြားသော အဆိုအမိန့်များ	၆၀
၂. ၆. ၂	မမေ့မလျော့ခြင်းသည် မြတ်သောမဂ်လာ	၆၀
၂. ၆. ၃	မမေ့မလျော့ခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်ရကြောင်းဖြစ်	၆၀
၂. ၆. ၄	မမေ့မလျော့သူတို့သည် မသေတော့ပြီ	၆၁
၂. ၆. ၅	မမေ့မလျော့ခြင်းသည် ကျေးဇူးများသောတရား တစ်ပါးဖြစ်	၆၁
၂. ၆. ၆	အပွမာဒ၏ ကျေးဇူးများပုံသာဓက	၆၂

အခန်း(၇)

၂. ၇. ၁	အပွမာဒ၏ ထူးခြားချက်များ	၆၃
---------	-------------------------	----

တက္ကသိုလ် သောတုဇန

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၂. ၇. ၂	နောက်ဆုံးစကားတော်ဖြစ်ခြင်း	၆၃
၂. ၇. ၃	ပိဋကတ်သုံးပုံကိုခြုံငုံမိခြင်း	၆၃
၂. ၇. ၄	ဘုရားရှင်၏ဆန္ဒတော်ကိုထုတ်ဖော်ပြခြင်း	၆၃
အခန်း(၈)		
၂. ၈. ၁	ဆန့်ကျင်ဘက်တရားများ၏ဆိုးကျိုးကောင်းကျိုးများ	၆၆
၂. ၈. ၂	မေ့လျော့ခြင်းသည်	၆၆
၂. ၈. ၃	မမေ့မလျော့ခြင်းသည်	၆၆
၂. ၈. ၄	မေ့လျော့ခြင်းသည်စီးပွားဥစ္စာ	
	ဆုတ်ယုတ်ကြောင်းဖြစ်	၆၆
၂. ၈. ၅	မမေ့မလျော့ခြင်းသည်ကြီးပွားတိုးတက်ကြောင်းဖြစ်	၆၈
၂. ၈. ၆	မေ့လျော့စွာနေသူအားတဏှာတိုးပွား	၆၈
၂. ၈. ၇	မေ့လျော့စွာနေသူအားအာသဝေါတိုးပွား	၆၉
၂. ၈. ၈	မေ့လျော့သူအား	၇၀
၂. ၈. ၉	မမေ့မလျော့သူအား	၇၁
၂. ၈. ၁၀	မေ့လျော့ခြင်းသည်	၇၁
၂. ၈. ၁၁	မမေ့လျော့ခြင်းသည်	၇၂
၂. ၈. ၁၂	မမေ့လျော့ခြင်းကြောင့်	၇၂
၂. ၈. ၁၃	အစာစားခြင်း၌	၇၃
၂. ၈. ၁၄	စိတ်ကိုသတိဖြင့်ချုပ်ထည်းထားခြင်း	၇၃
၂. ၈. ၁၅	လောဘကိုချုပ်ထည်းထားနိုင်သူ	၇၈
၂. ၈. ၁၆	ဒေါသကိုချုပ်ထည်းထားနိုင်သူ	၇၈
၂. ၈. ၁၇	ရဟန်းတော်များကြီးပွားကြောင်း	၇၉
၂. ၈. ၁၈	အကျိုးနှစ်ပါးသယ်ပိုးသူ	၈၀
၂. ၈. ၁၉	နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုနိုင်	၈၁

အပိုင်း(၃)

လက်ထွဲညီသောတရားညီနောင်

အခန်း(၁)

၃. ၁. ၁	သတိနှင့်ပညာအတူလက်တွဲအလုပ်လုပ်ရာဌာနများ	၈၄
---------	--	----

သတိစွမ်းအား

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃. ၁. ၂	လောကီစီးပွားလုပ်ဆောင်ဌာန	၈၅
၃. ၁. ၃	အောင်မြင်သောစီးပွားရေးသမား	၈၅
၃. ၁. ၄	သီအိုဒိုရိုရစ်စဗဲ	၈၇
၃. ၁. ၅	ဂျင်ဖားလေး	၈၇
၃. ၁. ၆	အင်ဒရူးကာနက်ဂျီ	၈၈
၃. ၁. ၇	မန်နေဂျာတစ်ဦး	၈၈
၃. ၁. ၈	စိတ်ကိုချုပ်တည်းထားသင့်ရာဌာန	၉၀
၃. ၁. ၉	လောဘကိုချုပ်တည်းထားနိုင်သောမင်းသား	၉၀
၃. ၁. ၁၀	ဒေါသကိုချုပ်တည်းထားနိုင်သောမင်း	၉၁
၃. ၁. ၁၁	သွားမှုလာမှုစသော လူမှုကိစ္စများလုပ်ဆောင်ရာဌာန	၉၂
အခန်း (၂)		
၃. ၂. ၁	ပိဋကတ်တော်များကို ဆောင်ထားရာဌာန	၉၄
၃. ၂. ၂	ရဟန္တာအရှင်မြတ်များ ရူပါရုံစသည်ကို မြင်ရာစသည် ဌာန	၉၄
၃. ၂. ၃	ဘုရားရှင်၏ပဋိသန္ဓေနေမှုစသောဌာန	၉၄
၃. ၂. ၄. ၁	ပဋိသန္ဓေနေရာ၌	၉၆
၃. ၂. ၄. ၂	ဖွားမြင်ရာ၌	၉၆
၃. ၂. ၄. ၃	ကျိန်းစက်ရာ၌	၉၇
၃. ၂. ၄. ၄	ဝေဒနာသည်းခံရာ၌	၉၇
၃. ၂. ၄. ၅	အာယုသင်္ခါရ လွတ်ရာ၌	၉၈
၃. ၂. ၄. ၆	အမြဲသတိရှိသည်သာ	၉၉
အခန်း (၃)		
၃. ၃. ၁	ဒါန၊ သီလ စသောကုသိုလ်ပြုရာဌာန	၁၀၀
၃. ၃. ၂	သမထဘာဝနာပွားများရာဌာန	၁၀၀
၃. ၃. ၃	ရှေးဘဝကိုပြန်လည်အောက်မေ့ရာဌာန	၁၀၁
၃. ၃. ၄	ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိအဘိညာဉ်ရရှိသူ များနှင့်၎င်းတို့အောက်မေ့နိုင်ရာကာလ	၁၀၂

တက္ကသိုလ် သောတုဇန

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၃. ၃. ၅	အောက်မေ့ပုံ အခြင်းအရာ	၁၀၃
၃. ၃. ၆	ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဧတဒဂ်ရအရှင်သောဘိတ	၁၀၄
၃. ၃. ၇	ဝိပဿနာဘာဝနာပွားများရာဌာန	၁၀၄
၃. ၃. ၈	ဘုရာရှင်၏ အဆုံးအမတော်	၁၀၅

အပိုင်း (၄)

သတိနှင့်ဗြဟ္မစုံရန်လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ခြင်း

အခန်း(၁)

၄. ၁. ၁	သတိရှိသူဖြစ်ကြောင်းများ	၁၀၇
---------	-------------------------	-----

အခန်း (၂)

၄. ၂. ၁	သတိရှိပုံအဆင့်ဆင့်ကွားခြားချက်များ	၁၀၉
၄. ၂. ၂	ပုထုဇဉ်ထက် သောတာပန်ကသတိပိုရှိ	၁၀၉
၄. ၂. ၃	ပုထုဇဉ်နှင့်သေက္ခတို့ထက် ရဟန္တာကသတိပိုရှိ	၁၁၀
၄. ၂. ၄	ရဟန္တာအား သတိမေ့လျော့မှု ရှိ-မရှိပြဿနာ	၁၁၀
၄. ၂. ၅	သတိမန္တ ဧတဒဂ်ရအရှင်အာနန္ဒာ	၁၁၁
၄. ၂. ၆	သတိရှိဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး	၁၁၂
၄. ၂. ၇	သတိရှိပုံ အထူး	၁၁၂

အခန်း (၃)

၄. ၃. ၁	သတိရှိသူတစ်ယောက်ဖြစ်ရန်ကျင့်ကြံအားထုတ်ပုံ	၁၁၃
၄. ၃. ၂	သတိပဋ္ဌာန်အဓိပ္ပါယ်	၁၁၃
၄. ၃. ၃	သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး	၁၁၃
၄. ၃. ၄	လူအများနှင့်သင့်တော်သော အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း	၁၁၃
၄. ၃. ၅	သတိအရေးပါအရာရောက်ပုံ	၁၁၄

အခန်း (၄)

၄. ၄. ၁	သမထနည်းဖြင့် ကျင့်ကြံအားထုတ်ပုံ	၁၁၆
၄. ၄. ၂	အရှုခံအာရုံနှင့် ရှုမှတ်ပုံ	၁၁၆
၄. ၄. ၃	ပစ္စုပ္ပန် တည်တည်	၁၁၇
၄. ၄. ၄	ရှုဉာဏ်ငါးပါးဝင်ပုံ	၁၁၈

သင်္ဂြိုဟ်းအာ:

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၄. ၄. ၅	ပန်းခူးသူ ဥပမာ	၁၁၈
၄. ၄. ၆	ပန်းထိမ်သည် ဥပမာ	၁၁၉
၄. ၄. ၇	သမ္မာသတိမဂ္ဂင်အရေးပါပုံ	၁၁၉
၄. ၄. ၈	အာနာပါနပထမစတုက္က	၁၂၀
၄. ၄. ၉	သတိမြဲရာ - ပထမာ	၁၂၁
၄. ၄. ၁၀	ဒု - မှာ ၊ ရှည်၊ တိုသိ	၁၂၁
၄. ၄. ၁၁	လုံးစုံလင်းရာ - တဋ္ဌိသာ	၁၂၁
၄. ၄. ၁၂	စ - မှာ ၊ ငြိမ်းစေဘိ	၁၂၂
၄. ၄. ၁၃	နိမိတ် (၃) ပါး	၁၂၃
၄. ၄. ၁၄	သတိအားကောင်းလာရာအချိန်	၁၂၃
	အခန်း (၅)	
၄. ၅. ၁	ဝိပဿနာနည်းဖြင့်ကျင့်ကြံအားထုတ်ပုံ	၁၂၄
၄. ၅. ၂	ဝိပဿနာသို့ကူးရန်သမာဓိအမျိုးအစား	၁၂၄
၄. ၅. ၃	အရှုခံအာရုံနှင့်ရှုပုံ	၁၂၄
၄. ၅. ၄	ရှုဉာဏ်ငါးပါးပင်	၁၂၆
၄. ၅. ၅	ဝိသုဒ္ဓိအစဉ်နှင့်ဉာဏ်စဉ်	၁၂၆
၄. ၅. ၆	ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ စခန်း	၁၂၆
၄. ၅. ၇	ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ စခန်း	၁၂၇
၄. ၅. ၈	မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ စခန်း	၁၂၇
၄. ၅. ၉	အရောင်အလင်း စသည်ဖြစ်ပေါ်လာ	၁၂၉
၄. ၅. ၁၀	သတိရှိသူတစ်ယောက်ဖြစ်လာချိန်	၁၃၁
	နိဂုံး	၁၃၂
	ဆုတောင်းဂါထာ	၁၃၃
	ကျမ်းကိုးစာရင်း	၁၃၄

နိဒါန်း

အရေးပါအရာကျယ်သောသတိ

လောကီနယ်ပယ်၊ လောကုတ္တရာနယ်ပယ်၌ အရေးပါ၍အရာကျယ်သော တရားကားအဘယ်နည်းဟုမေးလာလျှင် " သတိ " တရားဟု ဖြေဆိုပါမည်။ သတိတရားသည် ယင်း နယ်ပယ်နှစ်မျိုး၌ အရေးလည်းပါ၍အရာလည်းကျယ်သော တရားဖြစ်လေသည်။ ယင်းကိစ္စနှစ်မျိုးကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ ပိုသွားသည်ဟူ၍ မရှိဘဲ အမြဲလိုနေသော တရားဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် "သတိဟူသည်ပိုသည်မရှိ၊ လိုသည်သာရှိသည် " ဟုဆိုရိုးစကား ပင်ပြုထားကြပါသည်။

သတိအရာကျယ်ပုံ

သတိကို လူတို့ ဝေါဟာရနယ်ပယ်၌ အရာကျယ်ပြန့်စွာ အသုံးပြုနေသည်ကိုတွေ့ရ၏။ အသက်အန္တရာယ်ဖြစ်စေတတ်သည့် တောင်တက်ကားလမ်းများ၌ "သတိ-အန္တရာယ်ရှိသည်" ဟု ရေးထားတတ်ကြ၏။

အရပ်ဝေးသို့ခရီးသွားမည့် သားသမီး ဖြစ်သူအားမိဘဖြစ်သူတို့က " အရာရာ သတိနဲ့သွား၊ သတိနဲ့စား " ဟု မှာကြားတတ်ကြ၏။

တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည်မိုက်မဲပေတေနေရာမှ နောင်တရ၍အနေအထိုင် ပြုပြင် ပြောင်းလဲလာသောအခါ ထိုသူကို " ဒီကောင်တော့ သတိတရားရနေရှာပြီ " ဟု ပြောဆိုတတ်ကြ၏။

ပြစ်မှုတစ်စုံတစ်ရာကျူးလွန်သော သားသမီး ကိုနောက်နောင်မကျူးလွန်မိစေရန် မိဘဖြစ်သူတို့က " နင်-ကြပ်ကြပ်သတိထား၊ ဒါနောက်ဆုံးသတိပေးခြင်းပဲ " ဟုဆုံးမလေ့ရှိကြ၏။

မီးဂရုစိုက်ကြရန် သတိပေးသည့်အနေဖြင့် လမ်းဆုံလမ်းခွဲများ၊ ဓာတ်ဆီဆိုင်များ၌ " မီးသတိပြု " ဟု ရေးထားတတ်ကြ၏။

သွားလေရာရာ အရပ်တိုင်း၌ ပစ္စည်းမေ့ကျန်နေတတ်သူကို လူအများက " ဒီလူတော်တော် သတိမေ့တတ်တဲ့လူပဲ " ဟု ကဲ့ရဲ့ ပြောဆိုတတ်ကြ၏။

တစ်မြို့တစ်ရွာစီ ခွဲခွာနေကြသော မိဘနှင့်သားသမီး၊ မိတ်ဆွေအချင်းချင်း ပြန်လည်တွေ့ဆုံသောအခါ၌ဖြစ်စေ၊ စာရေးရာ၌ဖြစ်စေ " နေ့စဉ်သတိရနေတာပဲ " ဟု ပြောဆိုရေးသားတတ်ကြ၏။

ပြင်းထန်သော ပေါက်ကွဲသံကို ကြားရ၍ မေ့သွားသူကိုလည်းကောင်း၊ စိုးရိမ်သောကအားကြီး၍ မေ့သွားသူကို လည်းကောင်း " ဒီလူ သတိလစ်သွားပြီ " ဟု ပြောဆို

တတ်ကြ၏။

ခိုးသားစားပြ စိုးရိမ်နေရသော ကာလ၌ လူကြီးသူမများက "သတိဝိရိယလေး ထားအိပ်ကြ " ဟု မှာကြားတတ်ကြ၏။

အလုပ်တစ်ခုခုကို မဆင်မခြင် အလောတကြီးလုပ်မိသဖြင့် မှားယွင်းချွတ်ချော် သွားသောအခါ "သတိသမ္ပဇဉ်ယှဉ်ပြီး လုပ်မှပေါ့ " ဟု သတိပေးတတ်ကြ၏။

အမှတ်တမဲ့သွားလာသောအခါ လွန်စွာကြီးမားသည့် အရာဝတ္ထု ကိုပင် မမြင်ကြဘဲ ဂရုစိုက်သွားလာသောအခါ၌ကား လွန်စွာသေးငယ်သည့် အရာဝတ္ထုများကိုပင် မြင်တတ်ကြောင်းကိုပြောလိုသည့်အခါ "သတိမမူ ဂူမမြင်၊ သတိမူလျှင် မြူပင်မြင်သည်" ဟူသော စကားပုံဖြင့် ပြောဆိုတတ်ကြ၏။

မလိုအပ်သည့်အချိန်၌ စိုက်ခင်းထဲသို့ရေမဝင်ရန် တာတမံဖြင့် ပိတ်ဆို့တားဆီး သကဲ့သို့ ခန္ဓာကိုယ်တွင်းသို့ ကိလေသာရေအလျဉ်များ မဝင်ရောက်နိုင်ရန် သတိတည်းဟူ သော တာတမံဖြင့် ပိတ်ဆို့တားဆီးရမည်ကို ပြောဆိုလိုသောအခါ " သတိတမံဉာဏ်မြေ ကတုတ်၊ ပညာစွန်း ချွန်းကဲ့သို့အုပ် " ဟူသော စကားပုံဖြင့် ပြောဆိုတတ်ကြ၏။

တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူနှင့် တွေ့သဖြင့် သတိလက်လွတ် ဖြစ်သွား၍ ဒုက္ခရောက်သွားသောအခါ " သတိလက်လွတ် ငှက်တောင်ကျွတ် " ဟူသော စကားပုံဖြင့် ကရုဏာ စကား ပြောဆိုတတ်ကြ၏။

ပညာရှိ လူတော်လူကောင်းများ အလုပ်တစ်ခုခု၌ တစ်ခါတရံမှားယွင်းချွတ်ချော် သွားလျှင် " ပညာရှိ သတိဖြစ်ခဲ " ဟူသော စကားပုံဖြင့် သင်ခန်းစာယူသည့် စကားမျိုး ပြောဆိုတတ်ကြ၏။

ထို့ပြင် ပိဋကတ်စာပေ တို့၌လည်း " သတိ-သတိမာ-သတော-သတိသမ္ပဇညေန " စသည်ဖြင့် ကျယ်ပြန့်စွာ ဟောတော်မူထားပါသည်။

သတိအရေးပါပုံ

သတိသည် လောကီ၊ လောကုတ် ကိစ္စနှစ်မျိုးကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရာ၌ လွန်စွာ အရေးပါသော တရားဖြစ်သည်။

လူ့လောက၌ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးဟု အရေးပေါင်းများ စွာ ရှိသည်။ ယင်းအရေးကိစ္စများ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရာ၌ သတိဦးစီးဆောင်ရွက်ရသည်။ သို့မှ အဆင်ပြေချောမွေ့၍ ကြီးပွားတိုးတက်နိုင်သည်။ သတိဦးမစီးပါက အဆင်မချောဘဲ ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးတတ်လေသည်။

ထို့ပြင် လူတို့သည် နံနက်မိုးလင်းသည်မှ ညအိပ်ရာဝင်ချိန်အထိသွားလာလှုပ်ရှား လုပ်ကိုင်နေကြပေသည်။ ယင်းသွားလာလှုပ်ရှားမှုများ၌လည်း သတိစိုက်၊ သတိထားလျက်

သွားလာလှုပ်ရှားရသည်။ သတိလွတ်ကင်းနေပါက ချွတ်ချော်တိမ်းလဲခြင်း၊ ယာဉ်ရထားတိုက်မိခြင်း စသည်ဖြစ်တတ်၍ အသက်ပင်ဆုံးရှုံးတတ်လေသည်။

ထို့ပြင် လူတို့သည် အိပ်နေချိန်မှအပ ကိုယ်-နှုတ်-စိတ် တို့ဖြင့် ပြုလုပ်-ပြောဆို-ကြံစည် နေကြပေသည်။ ယင်း ကံသုံးပါးကို ပြုလုပ်ဆည်းပူးရာ၌လည်း သတိရှေ့သွားပြု၍ ပြုလုပ်ရသည်။ သို့မှ မှန်ကန်တည့်မတ်၍ အပြစ်ကင်းစင်နိုင်ပေသည်။ ကိုယ်-နှုတ်-စိတ် တို့ဖြင့်အမှားအယွင်း ပြုမိ-ပြောမိ-ကြံစည် မိခြင်းသည် သတိအထိန်းအကွပ် မရှိသောကြောင့်ဖြစ်လေသည်။

ထို့ပြင် စကျ စသော ဒွါရခြောက်ပါး (တံခါးခြောက်ပေါက်) တို့၌ ရူပါရုံ စသော အာရုံခြောက်ပါး ထင်လာသောအခါ လောဘ-ဒေါသ စသော ကိလေသာ မဖြစ်ရအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုကို " ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ " ဟုခေါ်သည်။ ယင်း သီလ၌သတိပြုဌာန်းသည်။ သတိရှိမှ လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းနိုင်သည်။ သတိမရှိပါက လုံခြုံအောင် မစောင့်ထိန်း နိုင်ပေ။ လောဘ-ဒေါသ စသော ကိလေသာများတသွင်သွင်စီးဝင်နေပေလိမ့်မည်။

ထို့ပြင် အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဒါနကုသိုလ်ကိုလည်းမပြတ်ပေးလှူနေကြသည်။ သီလကိုလည်း လုံခြုံအောင်စောင့်ထိန်းနေကြသည်။ ဤသို့ ဒါနပေးလှူ၊ သီလစောင့်ထိန်းကြသည်မှာ သတိရှိသောကြောင့်သာဖြစ်လေသည်။ လောကီကာမဂုဏ်အာရုံများ ခံစားခြင်း စသော အကြောင်းများဖြင့် မေ့မေ့လျော့လျော့ နေကြသူများသည်ကား ဒါနလည်း မပေးလှူ၊ သီလလည်း မစောင့်ထိန်းကြပေ။

ထို့ပြင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်သူတော်စင်တို့သည် သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှလွတ်မြောက်နိုင်ရေးအတွက် သမထဘာဝနာ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာများကို ပွားများ အားထုတ်နေကြပေသည်။ ယင်း ဘာဝနာနှစ်မျိုးကို ပွားများအားထုတ်ရာ၌ သတိသည် လွန်စွာအရေးပါသော တရားဖြစ်သည်။ သတိရှိမှ အရှုခံအာရုံကို မလွတ်တမ်း ရှုမှတ်နိုင်မည် ဖြစ်၏။ အရှုခံ အာရုံကို မလွတ်တမ်း ရှုမှတ်နိုင်မှလည်း သမာဓိ-ပညာ တရားများဖြစ်နိုင်၍ တရားထူးရနိုင်မည် ဖြစ်၏။ သတိလွတ်နေပါက အရှုခံအာရုံကို မလွတ်တမ်း မရှုမှတ်နိုင်ရကား သမာဓိ-ပညာ တရားများမဖြစ်နိုင်သဖြင့် တရားထူးရလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။

ဤသို့ဖြင့် သတိသည် လောကီ-လောကုတ် နယ်ပယ်နှစ်မျိုး၌ အရေးလည်းပါ၍ အရာလည်းကျယ်သော တရားဖြစ်လေသည်။ ထို ကိစ္စနှစ်မျိုးကိုဆောင်ရွက်ရာ၌ ပိုသွားသည် မရှိဘဲအမြဲလိုနေသည့် တရားဖြစ်လေသည်။ လူသားလောက ကြီးပွားတိုးတက်ရေး၌ အဓိကအရေးပါသောကဏ္ဍမှပါဝင်နေသော သတိတရားအကြောင်းကို ကျမ်းတစ်စောင် တစ်ဖွဲ့ အဖြစ်ရှိသင့်သည်ဟုယုံကြည်မိပါသည်။ ယင်း ယုံကြည်ချက်က တွန်းအားပေးမှုကြောင့် ဤသည့်ကျမ်းစာကိုရေးသားတင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကျေးဇူးစကားဆိုထိုက်သူများ

- ၁။ ကျမ်းအမည်အတွက် အကြံပြုအားပေးကြသော ဆရာတော် မုံရွေးဦးပညာ နှင့် ဆရာကြီး ဦး လေး မြိုင် တို့အား ရှေးဦးစွာကျေးဇူးစကားဆိုပါသည်။
- ၂။ ကျမ်းကလောင်မြန်စွာ ပြီးစီးအောင်မြင်ရန်အတွက် လူကိုယ်တိုင်ကြွရောက်၍လည်းကောင်း၊ စာရေး၍လည်းကောင်း အားပေးကြသောဆရာတော် အရှင်အာစရာလင်္ကာရ(စစ်ကိုင်း - ရွှေဟင်္သာ)၊ ဆရာမင်းနန် (မော်ကျွန်း)၊ ဆရာပန်းဒကာ - ကိုတင်မြင့်၊ ဆရာမ မကြူ (ဘီ-အေ၊တပ်ကုန်း)၊ မသင်းသင်းနွဲ့ (မန္တလေးဝိဇ္ဇာ-သိပ္ပံတက္ကသိုလ်၊ နန်းကေသီ ဆောင်) တို့အားလည်း အထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။
- ၃။ စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေ ပေးသော ဦးငွေသိန်း (Managing Director, Company Guide Marketing Limited) အားလည်း ဝမ်းသာကြည်နူးစွာ ကျေးဇူးစကား ဆိုပါသည်။
- ၄။ ပရိယတ္တိစာပေများသင်ကြားပေးခဲ့ကြသော မန္တလေးမြို့၊ ချမ်းသာကြီးတောင်တိုက်၊ ရတနာဗိမာန်စာချကျောင်းဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဇောတိကာဘိဝံသ (အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစက ပဏ္ဍိတ)၊ မိုးကောင်းတိုက်၊ သိန်းသန်းရတနာတိုက်ကျောင်း ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တပဏ္ဍိတ ဘိဝံသ၊ ဝါခင်းကုန်းတိုက်ကျောင်း ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တဇင်္ဂလ၊ စက်မှုမြို့သစ်၊ ညောင်ရမ်း တိုက်သစ် ကျောင်း ဆရာတော်ဘဒ္ဒန္တစက္ကပါလ၊ ရန်ကုန်/မန္တလေး နိုင်ငံတော် ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်များမှစာချဆရာတော်များ နှင့် လူပညာရှင်ကြီးများအား လည်း ဤကျမ်းစာဖြင့် လေးလေးမြတ်မြတ် ပူဇော်အပ်ပါသည်။
- ၅။ ပရိယတ္တိစာပေများ သင်ယူပို့ချနိုင်ရန်အတွက် ပစ္စည်းလေးပါးထောက်ပံ့လှူဒါန်းနေကြ သော ပုသိမ်ကြီးမြို့နယ်၊ ဝိလိတက်ကုန်းရွာ၊ ဆရာတော်ဦးပညာကိတ္တိ၊ မိဘနှစ်ပါးဖြစ် ကြသော ဦးအောင်ကြည် + ဒေါ်စောကြွယ်၊ ရဟန်းဒကာ ဦးလွင် + ရဟန်းဒကာမ ဒေါ်နှင်းကြည် + ကိုကျော်ကျော် + မခင်ဝင်း၊ သား မောင်ကျော်ဆန်းဝင်း မိသားစု နှင့် ရွာသူရွာသားများ၊ မန္တလေးမြို့မှ ဦးသန်းဇော် + ဒေါ်မြင့်မြင့်ဌေး (ငြိမ်းချမ်း ရုပ် မြင် သံကြားပြုပြင်ရေး)မိသားစု၊ ရှေ့နေ ဦးသိမ်းတိုး + ဒေါ်မွှေးမွှေး မိသားစု၊ သောင်းကဖေးပိုင်ရှင် ဦးသောင်း + ဒေါ်ထွေးမိသားစု။ ရန်ကုန်/မန္တလေး နိုင်ငံတော် ပရိယတ္တိ သာသနာ့တက္ကသိုလ် များသို့ ပစ္စည်းလေးပါး ထောက်ပံ့ လှူဒါန်း နေကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဒကာ-ဒကာမ များအားလည်း အထူး ကျေးဇူးတင်ပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

တက္ကသိုလ်သောတုဇန
 (သာသနတက္ကသိုလ်မဟာဓမ္မာစရိယ)
 M.A (Buddhism)
 ၁၉၉၈ - ခုနှစ် ၊ အောက်တိုဘာလ

တက္ကသိုလ် သောတုဇန

အပိုင်း (၁)

သင်္ကေတသင်္ချာ

အခန်း (၁)

၁. ၁. ၁ သတိဟူသော ဝေါဟာရ ရှင်းလင်းချက်

သတိဟူသော ဝေါဟာရသည် သရဇာတ်နှင့် တိပစ္စည်း (သရ+တိ) ပေါင်းစပ်ထားသော ပါဠိဝေါဟာရဖြစ်သည်။ လူတို့နေ့စဉ်ပြောဆိုနေကြသော ဝေါဟာရနယ်ပယ်တွင် ကား "သတိ" ဟု သူ့ချည်းသက်သက် သုံးသည်လည်းရှိသည်။ "သတိချပ်၊ သတိတရားရ၊ သတိထား၊ သတိပေး၊ သတိပြု၊ သတိမူ၊ သတိမေ့ " စသည်ဖြင့် ကြိယာပုဒ်အနေဖြင့်သုံးသည်လည်းရှိသည်။ "သတိဝိရိယ၊ သတိသံဝေဂ" ဟု အခြားနာမ်ပုဒ်တစ်ပုဒ်နှင့်တွဲစပ်ပြီး သုံးသည်လည်းရှိသည်။ "သတိလက်လွတ် ငှက်တောင်ကျွတ်၊ သတိတမံ ဉာဏ်မြေကတုတ်၊ ပညာစွန်း ချွန်းကဲ့သို့အုပ် " စသည်ဖြင့် စကားပုံအနေဖြင့် သုံးသည်လည်း ရှိသည်။

၁. ၁. ၂ သတိအဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုချက်များ

သတိ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကျမ်းဂန်တတ် ဆရာတော် ဘုရားကြီးများကအောက်ပါအတိုင်း ဖွင့်ဆို ရှင်းပြထားကြ၏။

" ဘုရားအစရှိသော ကောင်းသောအာရုံ၌ သမ္ပယုတ်တရား တို့ကို အောက်မေ့စေခြင်း လက္ခဏာ ရှိသော သဘောသည် သတိစေတသိက်မည်၏။ "

(ပဌမဗျာကရာ ဆရာတော်)

"သတိဆိုသည်ကား ကောင်းမြတ်သောအရာတို့၌ မမေ့မလျော့ မပျောက်မကွယ် နိုင်ရန် အဖန်ဖန် အာရုံ ပြုခြင်းတည်း။"

(လယ်တီ ဆရာတော်)

" သတိဆိုသည်မှာ ကောင်းသော အာရုံကို မလွတ်ရအောင် ဆွဲထားသကဲ့သို့ ကောင်းသော အာရုံ၌ စွဲမြဲခြင်း သဘော။ "

"မိခင်-ဖခင် တို့သည် ချစ်လှစွာသော သား ကိုမလျော်သောအရပ်သို့မသွားရအောင်၊ မလျော်သောသူနှင့်မပေါင်းဖက်ရအောင် စောင့်ရှောက်သကဲ့သို့ စိတ်ကို မကောင်းသော အာရုံသို့ မသွားရအောင် စောင့်ရှောက်တတ်သောသဘော။"

(ဒီပဲယင်း ဆရာတော်)

" ဘုရားစသော ကောင်းသော အာရုံ၌ မှတ်သားအောက်မေ့သော တရား သဘောသည် သတိတည်း။ "

(အရှင် ဇနကာဘိဝံသ)

၁. ၁. ၃ သတိ၏ လက္ခဏာသည် လေးတန်ဖွင့်ဆိုချက်

စိတ်၊ စေတသိက်ဟူသော ပရမတ္ထတရားများသည် ဩဝဏ္ဏလည်းမရှိ၊ အဖြူအနီ စသော အရောင်အဆင်းလည်းမရှိ၊ အဝိုင်း-လေးထောင့် စသော ပုံသဏ္ဍန်လည်း မရှိရကား

တက္ကသိုလ် သောတုဇန

ယင်း တရားတို့၏ သဘာဝကိုသိဖို့ လွန်စွာခက်လှသည်။ လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ ပဒဋ္ဌာန် ဟူသော သဘောလေးမျိုးတို့ဖြင့်သာမှန်းဆသိနိုင်ပေသည်။ ပရမတ္ထတရားတိုင်းတွင် ထိုသဘောလေးမျိုးအသီးသီး ရှိကြသည်သာဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် စိတ် စေတသိက် ဟူသော ပရမတ္ထတရား များ၏ သဘာဝကို သိနိုင်ရန် ယင်းတရားများ၏ လက္ခဏာ စသည်ကို နားလည်ထားဖို့လိုပေသည်။

ထို့တွင် ဖဿ၊ ပထဝီ စသော ထိုထိုပရမတ္ထတရားတို့၏ ဖုသန၊ ကက္ခဋ္ဌ စသော ကိုယ်ပိုင်သဘောတရားသည် လည်းကောင်း၊ အနိစ္စ၊ အဒ္ဓါဝ စသောအများနှင့်ဆိုင်သော သဘောတရားသည်လည်းကောင်း " လက္ခဏ " မည်၏။

ကိစ္စသည်လည်းကောင်း အကြောင်းစုံညီ၍ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း " ရသ " မည်၏။

ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာသော အခြင်းအရာသည် လည်းကောင်း အကျိုးသည်လည်းကောင်း " ပစ္စုပ္ပန် " မည်၏။

နီးကပ်သော အကြောင်းသည် " ပဒဋ္ဌာန် " မည်၏။

ထိုလေးမျိုးတို့ အနက် သတိသည် လက္ခဏာ အားဖြင့်-----

၁။ အပိလာပနလက္ခဏာ , ၂။ ဥပဂ္ဂဏှနလက္ခဏာ ,

၃။ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏာ-----

ဟူ၍ သုံးပါးရှိသည်။

ထို့တွင် အပိလာပနလက္ခဏာ ဆိုသည်ကား အတူဖြစ်ဖော်ဖြစ်ဘက် တရားများကို အာရုံထဲ၌ နှစ်မြုပ်သက်ဝင်စေခြင်းသဘောဖြစ်၏။ ဗူးတောင်းသည် ရေထဲသို့ နှစ်မြုပ်ဝင်ခြင်းမရှိဘဲ ပေါလောပေါ်၍ သွား၏။ ကျောက်ခဲကား နှစ်မြုပ်သက်ဝင်၍ သွား၏။ သတိသည် ဗူးတောင်းကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ ကျောက်ခဲကဲ့သို့ဖြစ်၏။ အာရုံ၌ ပေါလောမပေါ်ဘဲ ဖြစ်တတ်၏။ ဖြစ်စေတတ်၏။

ရွှေတိဂုံစေတီတော်ကို ဖူးမြင်ဖူးသူသည် နှစ်ပေါင်းကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်သော်လည်း မိမိစိတ်ကို ရွှေတိဂုံစေတီတော်အာရုံ၌ နှစ်မြုပ်သက်ဝင်စေနိုင်၏။ ပေါလောပေါ်၍ မသွားစေပေ။ ရွှေတိဂုံစေတီတော်ဟူသော အာရုံသည်လည်း ဖူးမြင်သူ၏ စိတ်အာရုံ၌ နှစ်မြုပ်သက်ဝင်၍ ဖြစ်၏။ ပြင်ပ အာရုံ၌ ပေါလောပေါ်၍ မသွားစေပေ။

သတိ၏ အပိလာပနလက္ခဏာရိပ်ကို ကျမ်းဂန်တို့၌ မင်း၏ဘဏ္ဍာစိုးနှင့်တူကြောင်း မိန့်ဆိုထားကြ၏။ မင်း၏ဘဏ္ဍာစိုးသည် မင်း၏ပစ္စည်းဥစ္စာဘဏ္ဍာ တို့ကိုသာရင်းမြစ်လုပ်ကာ မင်းအား အစဉ်သတိပေးနေ၏။ အမှတ်ရနေစေ၏။ ထို့အတူ သတိသည်လည်း တုဂ္ဂိုလ် တရား တို့ကို အမှတ်ရစေ၏။ အောက်မေ့စေ၏။

ဥပဂ္ဂဏှနလက္ခဏာဆိုသည်ကား--အာရုံကို သိမ်းဆည်းခြင်းသဘောဖြစ်၏။ အာရုံ

ကို သိမ်းဆည်းဆိုရာ၌ စီးပွားမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဒုစရိုက်တရားများကို ပယ်ရှား၍ စီးပွားရှိကိုဆောင်တတ်သော သုစရိုက်တရားများကို ချီးမြှောက်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။

သတိ၏ ဤဥပဂ္ဂဏှနလက္ခဏာရှိပုံကို ကျမ်းဂန်တို့၌ စကြာမင်း၏သားကြီး ရတနာနှင့်တူကြောင်း မိန့်ဆိုထားကြ၏။ စကြာမင်း၏သားကြီး ရတနာသည် ခမည်းတော်၏ အကျိုးစီးပွားဖြစ်စေမည့်သူကိုသာ လက်ခံသိမ်းပိုက်၍ ချီးမြှောက်၏။ စီးပွားမဲ့ပြုသူများကိုမူ ပယ်ရှားပစ်၏။ ထို့အတူ သတိသည်လည်း စီးပွားရှိ၊ စီးပွားမဲ့ တရားများကိုခွဲခြားသတ်မှတ်၍ စီးပွားရှိတရားကိုသာ သိမ်းဆည်း၏။ စီးပွားမဲ့တရားကိုမူ ပယ်ရှားပစ်လေ၏။

ဥပဂ္ဂဏှနလက္ခဏာဟူသည်ကား--အာရုံ၌ကပ်၍တည်ခြင်း၊ အာရုံကိုမစွန့်လွှတ်ခြင်း သဘော ပင်ဖြစ်၏။ အာရုံဆိုရာ၌ ကာယစသောအာရုံ၊ ကြာမြင့်စွာသောကာလကပြုခဲ့သော အမှုစသော အာရုံတို့ပင်ဖြစ်၏။ ထိုအာရုံတို့၌ ကပ်၍တည်ခြင်း၊ ထိုအာရုံတို့ကိုမစွန့်လွှတ်ခြင်းသည်ပင် သတိ၏ ဥပဂ္ဂဏှနလက္ခဏာ ဖြစ်လေ၏။

သတိသည် ရသအားဖြင့် အသမ္မောသရသရှိ၏။ အသမ္မောသရသ၌ 'သမ္မောသ' ဟူသည် အာရုံ၏ပျောက်ပျက်ခြင်းတည်း။ အာရုံကိုပျောက်ပျက်စေတတ်သောတရားကား မေုလျော့မှုပမာဒပင် ဖြစ်၏။ ပမာဒတရားသည် အာရုံကိုပျောက်ပျက်နေစေရန်နှောင့်ယှက် ကက်သောတရားဖြစ်၏။ သတိသည် ' အသမ္မောသရသ ' ရှိသည်ဆိုရာ၌ အာရုံကိုပျောက်ပျက်စေတတ်သော ထိုပမာဒကိုဖျက်ဆီးခြင်းကိစ္စရှိသည်ကိုပင် ဆိုလို၏။ အချုပ်အားဖြင့် သတိသည် မေုလျော့မှုကိုဖြစ်စေတတ်သည့် ပမာဒကို ဖျက်ဆီးခြင်း အလုပ်လုပ်သည်ဟု မှတ်ယူရပေမည်။

သတိသည် ပစ္စုပ္ပန် အားဖြင့်-----

- ၁။ အာရက္ခပစ္စုပ္ပန် ,
 - ၂။ ဝိသယာဘိမုခိဘာဝပစ္စုပ္ပန်-----
- ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

ထိုတွင် အာရက္ခပစ္စုပ္ပန်ဟူသည်ကား စိတ်ကိုကိလေသာတို့မှ စောင့်ရှောက်တတ်သော တရား၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ရှေးရှု့ထင်လာသော သဘောဖြစ်၏။ (တစ်နည်း) အာရုံကို စောင့်ရှောက်တတ်သော တရား၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ရှေးရှု့ထင်လာသော သဘောဖြစ်၏။

သတိသည် " သတိ စေတသော အာရက္ခော "၊ "သတာရ က္ခေန စေတသာ" ဟူသော စကားတော်တို့နှင့်အညီ စိတ်ကိုစောင့်ရှောက်တတ်သော တရားဖြစ်၏။ စိတ်သည်လည်း သတိသာလျှင် မှီခိုအားထားရာ ရှိ၏။ လဲလျောင်းရာ ရှိ၏။

သတ္တဝါတို့၏စိတ်သည် သတိအစောင့်အရှောက်မရှိပါက 'ပါပသို့ ရမတိ မနော' စကားတော်နှင့်အညီ မကောင်းမှု၊ မကောင်းသောအာရုံ၌ မွေ့လျော်ဖို့များ၏။ မကောင်းသော အာရုံတို့၌သာကျက်စားဖို့များ၏။ မကောင်းသောအာရုံ၌ ကျက်စားသောစိတ်သည်

လောဘ၊ ဒေါသ စသော ကိလေသာရန်သူတို့၏ နှိပ်စက်မှုကိုခံရတတ်၏။ သတိသည် ထိုကဲ့သို့ စိတ်ကိုကိလေသာတို့ မနှိပ်စက်နိုင်ရန် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးသော တရား၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။

တစ်နည်းအားဖြင့် အသမ္မောသရသ၌ တင်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သတိအစောင့် အရှောက်မရှိပါက ယင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ပမာဒတရားက နှောင့်ယှက် နေသဖြင့် ဖြစ်ပေါ်နေသမျှအာရုံသည် မထင်ရှားဘဲ ပျောက်ပျက်နေတတ်၏။ သတိသည် ထိုကဲ့သို့ ပမာဒကြောင့် အာရုံပျောက်ပျက်နေမည့်ဘေးမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးသော တရား ၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။

ဝိသယာဘိမုခိဘာဝ ပစ္စုပဋ္ဌာန်ဟူသည်ကား...စိတ်-စေတသိတ်ဟူသောယှဉ်ဘက် တရားတို့ကို အာရုံဆီသို့ ဦးလှည့်ပေးသော (တစ်နည်း) ကိုယ်တိုင်အာရုံဆီသို့ ဦးလှည့်တတ် သော တရား၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာသော သဘောဖြစ်၏။

သတိအထိန်းအကွပ်မရှိသော စိတ်-စေတသိက်တရားများသည် ပဲ့ထိန်းမရှိသော လှေကဲ့သို့ သွားချင်ရာသွား၊ ရောက်ချင်ရာရောက်နေတတ်၏။ အာရုံအမျိုးမျိုးသို့ပြေးသွား ကျက်စားနေ၏။ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေသောအာရုံကိုမသိကြဘဲ အာရုံတခြား အာရမ္မဏိက တခြားဖြစ်နေတတ်၏။ သတိသည် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေသောအာရုံကိုမသိကြဘဲ သွားချင်ရာ သွား၍ အာရုံတခြား အာရမ္မဏိက တခြားဖြစ်နေသောတရားများကို " သင်တို့အမှန်သိရ မည့် အာရုံကား ဒီအာရုံ ပင်တည်း" ဟုပြောဆိုဘိအလား ယှဉ်ဘက်တရားများကို အာရုံ ဆီသို့ ရှေးရှုဦးလှည့်ပေးတတ်လေသည်။ ဤသည်ပင် သတိ၏ ပစ္စုပဋ္ဌာန်ဖြစ်ပါ၏။

သတိသည် ပဒဋ္ဌာန် အားဖြင့်

၁။ ထိရသညာ ပဒဋ္ဌာန် , ၂။ ကာယာဒိသတိပဋ္ဌာန ပဒဋ္ဌာန် ,

၃။ သတိယောယေဝ ပုရိမာ ပစ္ဆိမာနံ ပဒဋ္ဌာန်

ဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

ထိုတွင် ထိရသညာပဒဋ္ဌာန် ဟူသည်ကား....ခိုင်မြဲသောသညာလျှင် နီးကပ်ခြင်း သောအကြောင်းရှိခြင်း သဘောဖြစ်၏။ သတိဖြစ်ပေါ်ဖို့အရေး၌ သညာသည် အနီးကပ် ဆုံးအကြောင်းဖြစ်၏။ သတိဖြစ်ပေါ်ဖို့ရန် များများ မှတ်ပေးရမည်ဖြစ်၏။ များများ မှတ်၍ သညာခိုင်မြဲလာသောအခါ သတိသည်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာပါလိမ့်မည်။

ဥပမာ....ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်မှု အားနည်း၍ မကျေညက်သောစာတစ်ပုဒ်ကို ပြန်လည်အောက်မေ့ရာ၌ မနောအာရုံတွင် လုံးလုံးမထင်ရှားသည်လည်း ရှိတတ်၏။ သို့မဟုတ် အဆီအငေါ်မတည့်ဘဲ တစ်လုံးတစ်ပါးမျှသာ ထင်ရှားသည်လည်း ရှိတတ်၏။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်းမှာ အမှတ်ပြုမှုသညာအားနည်းနေ၍ သတိအားမကောင်းသောကြောင့်ဖြစ် ၏။ နေ့စဉ်ရွတ်ဖတ်နေ၍ ကျေညက်နေသောစာတစ်ပုဒ်ကိုပြန်လည်အောက်မေ့ရာ၌ကား

အောက်မေ့လိုက်သောခဏ၌ပင် မနောအာရုံတွင်ထင်ထင်ရှားရှား ပေါ်လာကြသည်မှာအမှတ်ပြုမှုသညာများ၍ ထိုသညာကသတိအားအထောက်အကူပြုနေသောကြောင့်ဖြစ်လေသည်။

သတိ၏ ဒုတိယပဒဌာန်မှာ ကာယာဒိသတိပဌာနပဒဌာန် ဖြစ်၏။ ယင်း၏ အဓိပ္ပါယ်ကား မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မဟာသတိပဌာနသုတ်၌ ကာယာနုပဿနာ သတိပဌာန်စသည်ဖြင့် သတိပဌာန်လေးပါးတို့ကို ဟောတော်မူ၏။ ယင်းလေးပါးတို့သည် သတိ၏ တည်ရာအာရုံများဖြစ်ကြ၏။ သတိပဌာန်အလုပ် အားထုတ်သူသည် ယင်လေးပါးထဲမှ တစ်ပါးပါးကို ရှုမှတ်ရ၏။ ထိုကဲ့သို့ ရှုမှတ်နေခြင်းသည် သတိဖြစ်ပေါ်ဖို့ နီးကပ်သော အကြောင်းဖြစ်လေသည်။

သတိ၏ တတိယပဒဌာန်မှာ သတိယောယေဝ ပုရိမာ ပစ္စိမာနံပဒဌာန် ပင် ဖြစ်၏။ ယင်း၏ အဓိပ္ပါယ်ကား ... ရှေးရှေး သတိတို့ပင်လျှင် နောက်နောက် သတိ တို့၏ နီးကပ်သော အကြောင်းဖြစ်ခြင်း သဘောဖြစ်၏။

ပဌာန်း ၂၄ -- ပစ္စည်း၌ " ဥပနိဿယပစ္စည်း " လည်း ပါဝင်၏။ ယင်း၏ သဘောမှာ အားကြီးသော မှီရာအဖြစ်ဖြင့် (တစ်နည်း) အားကြီးသော အကြောင်းအဖြစ် ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော သတ္တိထူး ဖြစ်သည်။

ရှေးရှေးတရားများသည် ပရမတ္ထသဘာဝအတိုင်း ဖြစ်ပြီး၍ ချုပ်ပျောက်သွား ကြသော်လည်း အကြောင်းမဲ့ ချုပ်ပျောက်သွားကြခြင်းကား မဟုတ်ပေ။ မိမိတို့ နောက်၌ ဖြစ်ပေါ်လတ္တံ့သော တရားအား ကျေးဇူးပြု အထောက်အပံ့ပေးပြီး ချုပ်ပျောက်သွားကြ ခြင်း သာဖြစ်လေသည်။

ကုသိုလ်ဇောတစ်ခုခုစောရာ၌ သတိတရားလည်း ပါရှိသည်။ ယင်း သတိတရား သည် နောက်နောက်သတိတရားများ ဖြစ်ပေါ်ဖို့အားကြီးသောမှီရာအကြောင်း ဖြစ်သည်။ ယင်း သတိတရားကို အကြောင်းပြု၍ နောက်နောက်သတိများအားကောင်းလာလေ့ရှိ သည်။ ဤသည်ကို ရှေးရှေးသတိက နောက်နောက်သတိအား ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး ပြုခြင်းဟုဆိုရသည်။

ရှေးရှေးသတိက နောက်နောက်သတိအား ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသဖြင့် နောက်နောက်သတိအားကောင်းလာပုံမှာ ဝိပဿနာအားထုတ်ရာ၌ ထင်ရှားသည်။ ဝိပဿနာ အားထုတ်သူတစ်ဦးသည် အားထုတ်စအခါ၌ သတိအားနည်းသေးသဖြင့်အရှုခံ အာရုံကို ကောင်းကောင်းရှုမရတတ်သေးပေ။ တရားအားထုတ်၍ သုံးရက်တန်သည်၊ လေးရက်တန်သည် ရလာသောအခါကျင့်သားရလာပြီဖြစ်ရကား အရှုခံအာရုံကိုမလွတ်တမ်း ရှုမှတ်လာနိုင်ပေသည်။ အားထုတ်ခါစလောက်တော့ မဆိုးတော့ပေ။ ဤသည်မှာ ရှေးရှေး သတိက နောက်နောက်သတိအား ကျေးဇူးပြုလိုက်သဖြင့် နောက်နောက်သတိအားကောင်း လာပုံပင်ဖြစ်သည်။

အခန်း (၂)

၁. ၂. ၁ သတိယှဉ်နိုင်ရာ စိတ်

သတိသည် စေတသိက်တရားဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ မိမိတစ်ပါးတည်းသီးခြား ခွဲ၍ မဖြစ်နိုင်ပေ။ စိတ်ကို မှီ၍ ဖြစ်ရသည်။ စိတ်ကို မှီ၍ဖြစ်ရသည် ဆိုသော်လည်း စိတ်အားလုံးကို မမှီပေ။

စေတသိက် (၅၂) ပါး ကို အုပ်စုသုံးစု ခွဲထားရာ သတိစေတသိက်သည် သောဘနသာဓာရဏအုပ်စု၌ ပါဝင်၏။ သောဘနသာဓာရဏအုပ်စုဝင် စေတသိက် ၁၉-ပါး သည် သောဘနစိတ် (၅၉) ပါး၌သာ ယှဉ်၏။ ထို့ကြောင့် သောဘနသာဓာရဏအုပ်စုဝင် သတိစေတသိက်သည် ဖော်ပြခဲ့ပါ သောဘနစိတ် (၅၉) ပါး နှင့်သာယှဉ်နိုင်လေသည်။

၁. ၂. ၂ သတိနှစ်မျိုး

သတိသည် အဘိဓမ္မာသတိ၊ သုတ္တန်သတိဟု နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိသည်။ ထိုတွင် ဘုရား စသော ကုသိုလ်ဆိုင်ရာ အာရုံကိုသာ အမှတ်ရမှုကို အဘိဓမ္မာသတိဟု ခေါ်သည် ဘုရား စသော ကုသိုလ်ဆိုင်ရာ အာရုံကိုပဲဖြစ်ဖြစ်၊ သားမယား စသော လောဘ၊ ဒေါသ ဆိုင်ရာ အာရုံကိုပဲဖြစ်ဖြစ် အမှတ်ရမှုမှန်သမျှကို သုတ္တန်သတိဟုခေါ်သည်။

၁. ၂. ၃ သတိဖြစ်ပေါ်ကြောင်း ၁၇ - ပါး

မိလိန္ဒပဉ္စပါဠိတော်၌ သတိဖြစ်ပေါ်ကြောင်း ၁၇-ပါးကို မိန့်ဆိုထားသည်။

၁။ အမြဲသိသောကြောင့် သတိဖြစ်ပေါ်၏။ ဥပမာ ---- အရှင်အာနန္ဒာ နှင့် ခုဇ္ဈတ္တရာဥပါသိကာမတို့သည် ပိဋကသုံးပုံကို အောက်မေ့နိုင်မှုမျိုး၊ ဇာတိဿရဉာဏ်ရ သူတို့သည် ဘဝဟောင်းကို ပြန်လည်အောက်မေ့နိုင်မှုမျိုးဖြစ်၏။

၂။ သူတစ်ပါးတို့ လှုံ့ဆော်ပေးမှုကြောင့် သတိဖြစ်ပေါ်၏။ ဥပမာ--သတိမေ့တတ် သူကို သတိရအောင် အမြဲအပြတ် သတိပေးနေရသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

၃။ ထင်ရှားသောအာရုံကြောင့် သတိဖြစ်ပါ၏။ ဥပမာ-----မင်းအဖြစ် အဘိသိက်သွန်း ခံရသူ၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်သူကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

၄။ အကျိုးစီးပွားဖြစ်သောကြောင့် သတိဖြစ်ပေါ်၏။ ဥပမာ---ဘယ်နေရာ ဘယ်ဌာနတွင် အကျိုးစီးပွားဖြစ်၏ဟု သတိရသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

၅။ အကျိုးစီးပွားမဖြစ်သောကြောင့် သတိဖြစ်ပေါ်၏။ ဥပမာ---ဘယ်နေရာ ဘယ်ဌာနတွင် အကျိုးစီးပွားမဖြစ်ဟု သတိရသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

၆။ သဘောတူသော အာရုံကြောင့် သတိဖြစ်ပေါ်၏။ ဥပမာ--အမိ၊ အဖ၊

ညီအကို၊ မောင်နှမ စသူနှင့် တူသောသူကို တွေ့မြင်ရသောအခါ မိမိ၏ မိဘစသူကို သတိရခြင်း၊ နွား၊ ကျွဲ၊ မြင်း ကိုမြင်၍ ထိုသူနှင့်တူစွာ အခြား နွား၊ ကျွဲ၊ မြင်း တို့ကို သတိရခြင်းကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

၇။ သဘောမတူသော အာရုံကြောင့် သတိဖြစ်ပေါ်၏။ ဥပမာ-----ဤသူ၏ အဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့ကား ဤသို့တည်း ဟု သတိရသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

၈။ စကားကိုကြားသောကြောင့် သတိဖြစ်ပေါ်၏။ ဥပမာ--မေ့လျော့တတ်သူသည် သူတစ်ပါးတို့ ပြောစကားကို ကြားသောကြောင့် သတိရသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

၉။ အမှတ်လက္ခဏာကြောင့် သတိဖြစ်ပေါ်၏။ ဥပမာ-----တစ်စုံတစ်ခုသော အမှတ်အသား၊ အင်္ဂါခြေ-လက် ကြောင့် နွားကို မှတ်မိ သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

၁၀။ သူတစ်ပါးတို့ အကြိမ်ကြိမ် သတိပေးသောကြောင့် သတိဖြစ်ပေါ်၏။ ဥပမာ---"အချင်း..သတိထား လော့၊ အချင်း..သတိထား လော့" ဟု အကြိမ်ကြိမ် သတိ ပေးနေသောကြောင့် သတိရသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

၁၁။ အက္ခရာအရေးအသားကြောင့် သတိဖြစ်ပေါ်၏။ ဥပမာ-----စာသင်ထား သောကြောင့် ဘယ်စာလုံးရေးပြီးလျှင် ဘယ်စာလုံးကို ရေးရမည်ဟုသိသကဲ့သို့ဖြစ်၏။

၁၂။ ဂဏန်းသင်္ချာကြောင့် သတိဖြစ်ပေါ်၏။ ဥပမာ--ဂဏန်းသင်္ချာ တတ်ကျွမ်း သူများသည် များစွာသော ဂဏန်းတို့ကို ရေတွက်နိုင်သကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

၁၃။ နှုတ်တတ် အာရုံဆောင်ထားသောကြောင့် သတိဖြစ်ပေါ်၏။ ဥပမာ--- များစွာသော ကျမ်းဂန်တို့ကို သတိရသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

၁၄။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာကြောင့် သတိဖြစ်ပေါ်၏။ ဥပမာ-----ရဟန်းတို့သည် ဘာဝနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ရှေးဘဝများစွာအထိ သတိရသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

၁၅။ စာပေကို တွေ့မြင်ရသောကြောင့် သတိဖြစ်ပေါ်၏။ ဥပမာ---မင်းတို့သည် ဓမ္မသတ်ကို ကြည့်ပြီး ဥပဒေကို မှတ်သား မိသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

၁၆။ နီးစပ်သောကြောင့် သတိဖြစ်ပေါ်၏။ ဥပမာ-----မိမိအနီး၌ ထားသော ပစ္စည်းကို သတိရသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

၁၇။ သုံးဆောင်ခံစားဖူးသောကြောင့် သတိဖြစ်ပေါ်၏။ ဥပမာ-----မြင်ဖူး သောကြောင့် အဆင်း၊ ကြားဖူးသောကြောင့် အသံ၊ နမ်းဖူးသောကြောင့် အနံ့၊ လျက်ဖူးသောကြောင့် အရသာ၊ တွေ့ထိဖူးသောကြောင့် အတွေ့၊ သိဖူးသောကြောင့် သဘောကို သတိရသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

၁. ၂. ၄ သတိသည် အမြဲသိမှတ်၍ ပြစ်-မပြစ် ပြဿနာ ဖော်ပြခဲ့ပါ သတိဖြစ်ပေါ်ကြောင်း ၁၇-ပါး တို့အနက် ပထမအကြောင်းနှင့်

ဒုတိယအကြောင်း၌ မကျေနပ်သဖြင့် စောဒကတက်လာသူရှိ၏။ ၎င်းမှာ မိလိန္ဒမင်းကြီး ပင် ဖြစ်၏။

" အရှင်ဘုရား၊ နာဂသေန၊ အလုံးစုံသော သတိသည်အမြဲသိမှတ်၍ ဖြစ်ပါ သလော၊ သို့မဟုတ် အခြားသူတို့ လှုံ့ဆော်မှသာ ဖြစ်ပါသလော။ "

" မင်းမြတ်---သတိသည် အမြဲသိမှတ်၍လည်း ဖြစ်၏။ အခြားသူတို့ လှုံ့ဆော် ၍လည်း ဖြစ်၏။ "

" အရှင်ဘုရား--အလုံးစုံသော သတိသည် အမြဲသိမှတ်၍ဖြစ်ခဲ့ပါမူ အခြားသူတို့ လှုံ့ဆော်၍ဖြစ်သော သတိသည် မရှိတန်ရာပါဘုရား။ "

" မင်းမြတ်-----အခြားသူတို့ လှုံ့ဆော်၍ဖြစ်သော သတိသည် မရှိခဲ့ပါလျှင် ဆင်စွယ်ပွတ်၊ ပန်းချီ စသော အတတ်သည်တို့၏ ပြုလုပ်ဖွယ်အမှုတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတတ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပညာ၏ အကြောင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း ပြုဖွယ်မရှိတော့ ရာ၊ အတတ်သင်ဆရာတို့သည် အကျိုး မရှိကုန်ရာ။ "

" မင်းမြတ်---အခြားသူတို့ လှုံ့ဆော်၍ ဖြစ်သော သတိရှိသည့်အတွက်ကြောင့် ပြုလုပ်ဖွယ်အမှုတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အတတ်ပညာတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပညာ၏ အကြောင်း တို့ဖြင့်လည်းကောင်း ပြုလုပ်ဖွယ်သည် ရှိပါ၏။ အတတ်သင်ဆရာ တို့ဖြင့် အကျိုးလည်း ရှိပါ၏။ "

" အရှင်ဘုရား ----- သင့်မြတ်လှပါသည်ဘုရား။ "

အခန်း (၃)

၁. ၃. ၁ သတိ၏ အမည်ကွဲများ

လူ့လောက၌ အချို့လူများသည် အမည်နှစ်မျိုး၊ သုံးမျိုး ခံယူတတ်ကြသည်။ ထို့အတူ ပရမတ္ထတရားများတွင်လည်း အချို့ပရမတ္ထတရားများသည် အမည်ကွဲ နှစ်မျိုး၊ သုံးမျိုးမကခံယူတတ်ကြပါသည်။ ထိုတွင် ဤ၌ သတိ၏အမည်ကွဲများကိုတင်ပြလိုပါသည်။

- ၁။ အနုဿတိ (အဖန်ဖန် အောက်မေ့မှု)
- ၂။ ပဋိဿတိ (တစ်ဖန် အောက်မေ့မှု)
- ၃။ သရဏတာ (သတိဟူသော အောက်မေ့ပုံအခြင်းအရာ)
- ၄။ ဓာရဏတာ (ဆောင်ပုံအခြင်းအရာ)
- ၅။ အပိလာပနတာ (ပေါလောမပေါ်သော အခြင်းအရာ)
- ၆။ အသမ္ပုဿနတာ (မပျောက်ပျက်သည်၏အဖြစ်)
- ၇။ သတိန္ဒြိယံ (သတိဟူသော အစိုးတရ အောက်မေ့မှု)
- ၈။ သတိဗလံ (သတိဟူသော မတုန်မလှုပ် အောက်မေ့မှု)
- ၉။ သမ္မာသတိ (ဖြူစင်ကောင်းမြတ်သော အောက်မေ့မှု)
- ၁၀။ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ (သစ္စာလေးပါးသိကြောင်းတရား အပေါင်း၏ အစိတ်အပိုင်း၊ အဖွဲ့ဝင်တရား)
- ၁၁။ ဧကာယနမဂ္ဂေါ (တစ်ကြောင်းတည်းသောလမ်း)

၁. ၃. ၂ အနုဿတိ ဆယ်ပါး

သတိ၏ အမည်ကွဲများအနက် " အနုဿတိ " အမည်ကွဲသည် ရှေ့မှ ဗုဒ္ဓစသော ပုဂံများနှင့် တွဲစပ်လိုက်သောအခါ ဆယ်ပါး ပွား ထွက်လာပါသည်။

- ၁။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ (မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့မှု)
- ၂။ ဓမ္မာနုဿတိ (တရားတော်၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အဖန်တလဲလဲအောက်မေ့မှု)
- ၃။ သံဃာနုဿတိ (သံဃာတော်၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့မှု)
- ၄။ သီလာနုဿတိ (မိမိ၏ သီလကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အဖန်တလဲလဲအောက်မေ့မှု)
- ၅။ စာဂါနုဿတိ (မိမိ၏ စွန့်ကြဲပေးလှူမှုကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့မှု)

- ၆။ ဒေဝတာနုဿတိ (နတ်တို့ကို သက်သေအရာထား၍ မိမိ၏ သဒ္ဓါ စသည်ကို အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့မှု)
- ၇။ မရဏာနုဿတိ (မိမိ၏ သေခြင်းကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့မှု)
- ၈။ ကာယဂတာသတိ (ဆံပင်စသည်အစိတ်အပိုင်း ၃၂-ပါးအပြားရှိသော ရုပ်ကိုယ်ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သောအောက်မေ့မှု)
- ၉။ အာနာပါနုဿတိ (ဝင်လေ-ထွက်လေ ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အောက်မေ့မှု)
- ၁၀။ ဥပသမာနုဿတိ (သင်္ခါရ အားလုံးငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့မှု)

၁. ၃. ၃ ဗောဓိပက္ခိယအုပ်စုဝင် အမည်ထူးများ

သတိ၏ အမည်ကွဲများအနက် သတိန္ဒြိယပုဒ်မှစ၍ နောက်ငါးပုဒ်တို့သည် ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတွင် ပါဝင်သော အမည်ထူးများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုငါးပုဒ် တို့သည် ဗောဓိပက္ခိယတရားများတွင် သတိန္ဒြေ၊ သတိဗိုလ်၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ သမ္မာသတိ၊ မဂ္ဂင်၊ သတိပဋ္ဌာန် ဟူသော အမည်ထူးများဖြင့် ပါဝင်ကြပါသည်။ ထို အမည်ထူး ငါးပုဒ် တို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အနည်းငယ်ချဲ့ပြပါဦးမည်။

၁. ၃. ၄ သတိန္ဒြေ

ထိုငါးပုဒ်တို့အနက် သတိန္ဒြေပုဒ်၌ 'ဣန္ဒြေ' ဟူသည် အစိုးရခြင်းပင် ဖြစ်၏။ အစိုးရခြင်းဟူသည်လည်း မိမိဆိုင်ရာကိစ္စ၌ မိမိနှင့် ယှဉ်ဘက်တရားများကို မိမိအလို အတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။

သတိသည် ရှေးကြာမြင့်စွာသောကာလကပြုလုပ်ခဲ့သောကိစ္စ စသော အာရုံ၌ကပ်၍ တည်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ယင်း လက္ခဏာ၌ ယှဉ်ဘက်တရားများကို အစိုးရ၏။ မိမိ အလိုအတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် သတိသည် သတိန္ဒြေဟူသော အမည်ထူးကို ရရှိလေသည်။

၁. ၃. ၅ သတိဗိုလ်

သတိဗိုလ်၌ ဗိုလ်(ဗလ)ဆိုသည်မှာ မတုန်လှုပ်ခြင်းကိုခေါ်သည်။ မတုန်လှုပ်ခြင်း ဆိုသည်မှာလည်း ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူတို့ကြောင့် မတုန်လှုပ်ခြင်းကိုဆိုလိုသည်။

သတိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူမှာ ပမာဒဖြစ်၏။ ပမာဒသည် အာရုံကိုပျောက်ကင်းအောင်လည်းပြုလုပ်တတ်သည်။ မေ့လျော့အောင်လည်းပြုလုပ်တတ်သည်။ ပမာဒ၏ နှောင့်ယှက်မှုကိုခံနေကြရသောကြောင့် သတ္တဝါတို့သည် မိမိတို့၏ ကြီးပွားချမ်းသာကြောင်း ဖြစ်သော ကောင်းသောအာရုံများကို မေ့လျော့နေကြပေသည်။ ဝိပဿနာရှုရာ၌ အရှုခံအာရုံပျောက်ပျက်နေကြပေသည်။ ဗိုလ်အဆင့်ရောက်သော သတိနှင့်ပြည့်စုံသောအခါ၌ကား ပမာဒ၏ နှောင့်ယှက်မှုကို ကြံကြံခံနိုင်သွားလေပြီ။ မတုန်လှုပ်တော့ပေ။

၁. ၃. ၆ သတိသမ္မောဇ္ဈင်

သမ္မောဇ္ဈင်၌ 'ဗောဓိ' ပုဒ်မှာ အနက်သုံးမျိုးကို ဟောနိုင်၏။ အရိယာသာဝက၏ ကိလေသာတည်းဟူသော အိပ်ပျော်ခြင်းမှ နိုးထစေခြင်းအနက်၊ သစ္စာလေးပါးတို့ကို သိစေခြင်းအနက်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုစေခြင်းအနက်ဖြစ်၏။ တရားကိုယ်အရကောက်မှာ သတိဓမ္မဝိစယစသော တရားခုနစ်ပါးရ၏။ သတိသည် ယင်းတရားအပေါင်း၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်၏။ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဗောဇ္ဈင် (ဗောဇ္ဈင်)အမည်ရရှိလေသည်။ ချီးမွမ်းအပ်သော (တနည်း) ကောင်းသော ဗောဇ္ဈင် ဖြစ်သောကြောင့် သမ္မောဇ္ဈင် အမည်ကို ရရှိလေသည်။

၁. ၃. ၇ ဣန္ဒြေ-ဗိုလ်-ဗောဇ္ဈင် အမည်ခံထိုက်သော သတိ

သတိသည် ဣန္ဒြေ- ဗိုလ်- ဗောဇ္ဈင် အမည်ရသည်ဆိုရာ၌ သတိအားလုံး ရနိုင်သည်ကား မဟုတ်ပေ။ ပညာနှင့်ယှဉ်သော သတိ(တစ်နည်း)ထက်မြက်သန်ရှင်း ရဲရင့်ခြင်း ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသော သတိသည်သာလျှင် ရနိုင်ပေသည်။ ထိုအကြောင်းကို ဘုရားရှင်က အောက်ပါအတိုင်း ဟောတော်မူပါသည်။

" ရဟန်းတို့၊ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ပညာနှင့်ယှဉ်သော သတိနှင့် (တစ်နည်း) သတိ၏ ထက်မြက်သန်ရှင်း ရဲရင့်သည်၏အဖြစ်နှင့် ပြည့်စုံ၏။ ကြာမြင့်စွာ သော ကာလက ပြုခဲ့သော စကားကို အမှတ်ရ၏။ အဖန်ဖန် အမှတ်ရ၏။ ဤသည်ကို သတိဗိုလ် ဟု ခေါ်၏။ " (အံ၊ ၂။ စာ - ၉)

သတိန္ဒြေအမည်၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင် အမည်တို့၌လည်း ထိုအတူပင် ဖြစ်၏။

၁. ၃. ၈ ကြာမြင့်စွာက ပြုခဲ့ပြီးသည်ကို အောက်မေ့နိုင်မှုပြဿနာ

ဖော်ပြခဲ့ပါ ဘုရားရှင်၏ သတိဗလနိဒ္ဒေသ စကားတော်၌ပါရှိသော " ကြာမြင့်စွာသော ကာလက ပြုခဲ့သော အမှုကို သတိဖြင့် အောက်မေ့၏။ " ဟူသော စကားကို လက်မခံနိုင်သူကား ပေါ်လာ၏။ ထိုသူမှာ မိလိန္ဒမင်းကြီးပင်ဖြစ်ပါ၏။

" အရှင်ဘုရား နာဂသေန၊ လွန်လေပြီးသော ကြာမြင့်စွာက ပြုအပ်ပြီးသောအရာ ကို အဘယ်တရားဖြင့် အောက်မေ့နိုင်ပါသနည်း။ "

" မင်းမြတ်-----သတိတရားဖြင့် အောက်မေ့နိုင်၏။ "

" အရှင်ဘုရား--သတိဖြင့် မအောက်မေ့နိုင်၊ စိတ်ဖြင့်သာ အောက်မေ့နိုင်သည် မဟုတ်ပါလော။ "

" မင်းမြတ်-----သင်မင်းမြတ်သည် တစ်စုံတခုသော ပြုဖွယ်ကိစ္စကို ပြုပြီး၍ မေ့လျော့သည်ကို မှတ်မိဖူးသလော။ "

" အရှင်ဘုရား-----မှတ်မိဖူး ပါသည်ဘုရား။ "

" မင်းမြတ်-----အသို့နည်း၊ သင်မင်းမြတ်သည် ထိုမေ့လျော့နေစဉ်အခါက စိတ်မရှိသလော။ "

" အရှင်ဘုရား-----စိတ်မရှိသည်မဟုတ်ပါ၊ ထိုမေ့လျော့ခိုက်အခါက သတိသာ မဖြစ်ဘဲ ရှိပါသည်ဘုရား။ "

" မင်းမြတ်-----ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် သင်သည် သတိဖြင့် မအောက်မေ့နိုင်၊ စိတ်ဖြင့်သာ အောက်မေ့နိုင်၏ဟု အဘယ့်ကြောင့် ဆိုဘိသနည်း။ "

" အရှင်ဘုရား-----သင့်မြတ်လှပါသည်ဘုရား။ "

၁. ၃. ၉ သမ္မာသတိမဂ္ဂင်

သမ္မာသတိမဂ္ဂင်၌ သမ္မာသတိဟူသည် ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်စသော သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ငါ့၌ အမှတ်ရသော သတိပင် ဖြစ်သည်။

(တစ်နည်း)သမ္မာသတိဟူသည် မဖောက်မပြန်ဟုတ်မှန်သော သတိ၊ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော သတိ၊ အပြစ်ကင်းသောသတိပင်ဖြစ်သည်။

ထိုသမ္မာသတိသည်ပင်လျှင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ၏ အစိတ်အပိုင်း (အဖွဲ့ဝင်) ဖြစ်သော ကြောင့် သမ္မာသတိမဂ္ဂင်အမည်ထူး ကို ရရှိလေသည်။

၁. ၃. ၁၀ သတိပဋ္ဌာန်

သတိပဋ္ဌာန်ဟူသည် လွန်စွာတည်သော သတိ၊ ခိုင်မြဲစွာတည်သော သတိပင်ဖြစ် သည်။ ထို သတိပဋ္ဌာန်သည်-----

- ၁။ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
- ၂။ ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်

- ၃။ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
- ၄။ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်-----
- ဟူ၍ လေးပါး ရှိသည်။ ထိုတွင်-----
- ၁။ ထွက်သက်ဝင်သက် အစရှိသော ရူပကာယ၌ ခိုင်မြဲစွာတည်သော သတိသည် ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် မည်၏။
- ၂။ ဝေဒနာတရား တို့၌ ခိုင်မြဲစွာ တည်သော သတိသည် ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် မည်၏။
- ၃။ သရာဂစိတ်၊ ဝိတရာဂစိတ် အစရှိသော စိတ်အပြားတို့၌ ခိုင်မြဲစွာ တည်သော သတိသည် စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် မည်၏။
- ၄။ နိဝရဏ အစရှိသော ဓမ္မတို့၌ ခိုင်မြဲစွာ တည်သော သတိသည် ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် မည်၏။

၁. ၃. ၁၁ အပ္ပမာဒ

ဖော်ပြခဲ့ပြီး သတိ၏အမည်ကွဲများတွင် မပါသေးဘဲကျန်နေသေးသော အမည်ကွဲ ရှိပါသေးသည်။ ယင်းမှာ ' အပ္ပမာဒ 'ပင်ဖြစ်ပါသည်။ သတိမေ့လျော့အောင် ပြုတတ်သော ပမာဒ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားကို အပ္ပမာဒ ဟုခေါ်သည်။ အပ္ပမာဒ သည်လည်း သတိ၏ အမည်ကွဲတစ်မျိုးပင် ဖြစ်သည်။

အခန်း (၄)

သတိ၏အမည်ကွဲများတင်ပြရာတွင် အနုဿတိအမည်ကွဲများမှ 'ဗုဒ္ဓါနုဿတိ' စသည်ဖြင့် ဆယ်ပါးပွားလာပုံကို တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ယင်း ဆယ်ပါးတို့သည် သတိဖြင့် အဖန်ဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့အပ်သော အာရုံများ ဖြစ်ကြပါသည်။ သတိ၏ ကျက်စားရာ အာရုံများ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုအာရုံများကို အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန်အောက်မေ့နေပါက သတိအားကောင်းအစွမ်းထက်လာသူ တစ်ဦးဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ထိုဆယ်ပါးတို့ တို့အနက် အချို့အနုဿတိ ကို အကျယ်ချဲ့တင်ပြလိုပါသည်။

၁. ၄. ၁ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာပွားများပုံ

လူတို့သည် နံနက်အိပ်ရာထချိန်မှစ၍ ညအိပ်ရာဝင်ချိန်အထိ သားမယားကိစ္စ၊ စီးပွားရေးကိစ္စ၊ လူမှုရေးကိစ္စ တို့၌သာ စိတ်သက်ဝင်နစ်မြုပ်နေမှုများက များ၏။ ထို ကိစ္စ တို့ကို ကြံစည်တွေးတောမှု၊ အောက်မေ့အမှတ်ရ နေမှုကသာ များ၏။ စင်စစ်ထိုအာရုံများ သည် လောဘ၊ ဒေါသတို့ကျက်စားရာ အာရုံများသာဖြစ်ကြ၏။ စိတ်ပူလောင်မှုကိုဖြစ်စေ တတ်သော၊ စိတ်သောက များစရာဖြစ်သော အာရုံများသာဖြစ်ကြ၏။ သို့အတွက်ထိုလူတို့ ၏ စိတ်သည် ညစ်နွမ်းပြီး၊ နောက်ကျိနေပြီး ကြည်လင်ရွှင်ပျမှုလည်း မရှိကြပေ။ စစ်မှန် သော စိတ်ချမ်းသာမှုကိုလည်း မခံစားရပေ။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသည်၌ ဘုရားစသော အာရုံတို့သည်ကား စိတ်ကြည်လင်ရွှင်ပျ ဖွယ်ရာ (ပဿဒနီယ)အာရုံများဖြစ်ကြ၏။ စိတ်ပူလောင်မှုကိုဖြစ်စေတတ်သော အာရုံများ မဟုတ်ကြ။ ထိုအာရုံများကို အောက်မေ့အမှတ်ရနေပါက စိတ်ကြည်လင်ရွှင်ပျလာပြီး စစ်မှန်သောစိတ်ချမ်းသာမှုအကျိုး နှင့် အခြားကောင်းကျိုးများစွာကိုလည်း ခံစားကြရ၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသော ဘာဝနာများကို တတ်စွမ်းသမျှ အချိန်ရသမျှပွားများ အားထုတ်သင့်ကြပေသည်။

ရှေ့အနုဿတိ ခြောက်ပါးတို့အနက် ဤ၌ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ များပုံကိုသာ အကျယ်တင်ပြပါသည်။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိဟူသည် ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို အဖန်ဖန်အောက်မေ့နေမှု၊ အမှတ်ရနေမှုဖြစ်သည်။ ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော် (၉) ပါးရှိသည့်အနက် ဤ၌ ' အရဟံ ' ဂုဏ်တော် ပွားများအားထုတ်ပုံကိုသာ တင်ပြပါမည်။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာပွားများ မည် သူသည် ရှေးဦးစွာ မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို သန့်ရှင်းအောင် ကိုယ်လက်သုတ်သင်ရ၏။ သန့်ပြန်သော အဝတ်ကို ဝတ်ရ၏။ ဥဒ္ဓိဿ ရုပ်ပွားတော်ကိုလည်း ကြည်ညိုဖွယ်ဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်ထားရ၏။ ပြီးမှအောက်ပါအတိုင်း စိတ်တည်ငြိမ်အောင်ထားပြီး ဖြည်းဖြည်းရွတ်ဆိုပွားများရမည်။

- (၁) အရဟံ - = လွန်ကဲထူးမြတ်သော သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်၊ ဝိမုတ္တိဂုဏ်၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဂုဏ် တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောကြောင့် လူနတ်ဗြဟ္မာသတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ ပူဇော်အထူးကိုခံတော်မူထိုက်ပေသော မြတ်စွာဘုရား။
- (၂) အရဟံ = ဝါသနာနှင့်တကွ တစ်ထောင့်ငါးရာကိလေသာအညစ်အကြေး တို့မှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်တော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။
- (၃) အရ-ဟံ = လောဘ၊ဒေါသ၊မောဟ အစရှိသောကိလေသာ ရန်သူတို့ကိုပယ် သတ်တော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား။
- (၄) အရ-ဟံ = သံသရာစက်၏ အထောက်အကန်တို့ကို ချိုးဖျက်တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရား။
- (၅) အ-ရဟံ = မျက်မှောက်မျက်ကွယ် အချင်းခပ်သိမ်းစင်ကြယ်၍ စိတ်ကွယ်ရာ မရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

ဘုရားရှင်၏ ပုံတော်ကို မနောအာရုံတွင် ထင်ရှားစွာပေါ်လာအောင် အာရုံ ယူပြီး အထက်ပါ အနက်အဓိပ္ပါယ်ငါးမျိုးကို ဖြည်းဖြည်းချင်း ရွတ်ဆိုပွားများရပါမည်။ ပုတီးစိပ်ပွားများလိုပါလျှင် ထိုငါးပုဒ်ဆုံးမှ ပုတီးတစ်လုံးချပါ။

၁. ၄. ၂ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာပွားများရခြင်း အကျိုးများ

ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာပွားများရခြင်း အကျိုးကား များလှစွာ၏။ ရာဂ ဒေါသ မောဟ ကိလေသာများသည် စိတ်၏ အညစ်အကြေးများဖြစ်ကြ၏။ သတ္တဝါတို့၏ ပင်ကို စိတ်သည် ပြုံးပြုံးပြက်အရောင်ထွက်၏။ သို့သော် ထိုရာဂစသော စိတ်အညစ်အကြေးများ ကြောင့် ညစ်နွမ်းနောက်ကျိပြီးအရောင်မထွက်ရခြင်းဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာပွားများ နေသူသည် ထိုဘာဝနာပွားများနေခိုက်တွင် ဘုရားရှင်၏ဂုဏ်တော်များကို အာရုံပြု၍သဒ္ဓါ တရားများတဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိ၏။ ထိုသဒ္ဓါတရားသည် ကြည်လင်ခြင်း လက္ခဏာရှိ ၏။ စကြာမင်း၏ ပတ္တမြားရတနာနှင့်တူ၏။ အနယ်ထ၍နောက်ကျိနေသော ရေထဲသို့ စကြာမင်း၏ ပတ္တမြားရတနာကို ထည့်လိုက်သောအခါ ရုတ်ခြည်းအနည်ထိုင်ကျသွားပြီး ကြည်လင်လာ၏။ ထို့အတူ သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ထိုယောဂီ၏ စိတ်သည် နီဝရဏအနောက်အကျိများ အနယ်ထိုင်ကျသွား၍ ကြည်လင်တောက်ပလာ၏။ ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါများပင် ထွက်ပေါ်လာနိုင်၏။ သာဓကကား ကျောင်းဒကာကြီး အနာထပိဏ်သေဌေးပင် ဖြစ်၏။

အနာထပိဏ်သေဌေးကြီးသည် အရောင်းအဝယ်ကိစ္စဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့

ရောက်ခိုက် ရာဇဂြိုဟ်သေဌေးထံမှ " ဗုဒ္ဓ " ဟူသော စကားသံကိုကြားရသောအခါ ကြက်သီးမွေးညှင်း တဖျန်းဖျန်းထကာ ဘုရားရှင်ထံတော်သို့ ချက်ချင်းသွားရောက်ဖူးမြော် ချင်စိတ်များ တဖွားဖွားဖြစ်ပေါ်လာ၏။ သို့သော် ညအချိန်မတော်ဖြစ်နေ၍ သွားချင်စိတ် ကို မျှိုသိပ်အောင့်အီးပြီး ဘုရားရှင်ကို အောက်မေ့အမှတ်ရလျက် အိပ်ရာဝင်ခဲ့၏။ ညနှစ် ချက်ခန့်တွင် မိမိခန္ဓာကိုယ်မှထွက်ပေါ်သော ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါတို့ကြောင့် နံနက်မိုးလင်း ပြီထင်မှတ်၍ အိပ်ရာမှထကာ ဘုရားရှင်ထံသွားလေ၏။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာပွားများသူ၏ သန္တာန်၌ သဒ္ဓါတရားသာဖြစ်ပေါ်လာသည် မဟုတ်သေး။ ပါမောဇ္ဇာခေါ် နုသောပီတိ၊ ထိုမှအားကြီးလာသောအခါ ရင့်သောပီတိလည်း ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုပီတိလွန်စွာအားကြီးလာသောအခါ ထိုပီတိအဟုန်ကြောင့်ခန္ဓာကိုယ်ကြီး ပင် ကောင်းကင်ထက်မြောက်တက်သွားနိုင်၏။ ဤပီတိကို ဥဗ္ဗေဂါပီတိ ဟုခေါ်၏။ ဤ ဥဗ္ဗေဂါပီတိအဟုန်ကြောင့် ပုဏ္ဏဝလ္လိက၌နေသော မဟာတိဿမထေရ်နှင့် ဝတ္တကာလက ရွာ၌နေသော အမျိုးသမီးငယ်တစ်ယောက်သည် ကောင်းကင်ထက် မြောက်တက်ဖူး၏။

ထို့ပြင် ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာပွားများသူသည် ဘုရားရှင်၌လည်း ရိုသေကိုင်းရှိုင်း လာ၏။ သတိ၊ ပညာတရားများလည်းအားကောင်းလာ၏။ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးလည်း ဆင်းရဲ ကင်းကွာ ငြိမ်းအေးလာ၏။ ကြောက်မက်ဖွယ်အရာများကိုလည်း မကြောက်ရွံ့တော့ပေ။ ဆင်းရဲဒုက္ခကိုလည်း သည်းခံနိုင်စွမ်းရှိလာ၏။ ဘုရားရှင်နှင့် အတူနေရသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်များ ကိန်းဝပ်နေရကား စေတီကဲ့သို့ဖြစ်၍ ပူဇော်လည်းခံထိုက်၏။ မကောင်းမှုပြုဖို့ အခွင့်ကြုံလာလျှင်လည်း ဘုရားရှင်ကို မြင်ယောင်လာ၍ အရှက် အကြောက် ဝင်လာကာ မပြုဝံ့တော့ပေ။ အထက်မဂ်ဖိုလ်ကို ထိုးထွင်းမသိခဲ့သော် နတ်ရွာ သုဂတိရောက်ရလေ၏။

၁. ၄. ၃ ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်ကို သတိရမှု ပြဿနာ

ဘုရားရှင်၏ဂုဏ်တော်ကို သတိရမှု၊ အောက်မေ့မှု၏အကျိုးကားကြီးမားလှပါ၏။ အဘယ်မျှကြီးမားသနည်းဆိုသော် အနှစ်တစ်ရာပတ်လုံး အကုသိုလ်ဒုစရိုက်များကို ပြုလုပ် လာသူသည်လည်း သေခါနီးအချိန်၌ ဘုရားရှင်၏ဂုဏ်တော်ကို သတိရအောက် မေ့လိုက် ပါလျှင် အပါယ်မကျတော့ဘဲ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်နိုင်ပါ၏။ ဤသို့ ဆိုလိုက်သဖြင့်ထိုစကားကို မနှစ်သက်သူကားပေါ်လာပါ၏။ ထိုသူကား မိလိန္ဒမင်းကြီးပင်ဖြစ်၏။

" အရှင်ဘုရား နာဂသေန၊ အကြင်သူသည် အနှစ်တစ်ရာပတ်လုံး အကုသိုလ်ကို ပြုရာ၏၊ သေခါနီးအချိန်မူကား တစ်ခုသော ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်ကို သတိရငြားအံ့။ ထိုသူသည် နတ်ပြည်တို့၌ ဖြစ်၏ဟု ဤစကားကို အရှင်ဘုရားတို့ဆိုတော်မူကြကုန်၏။ ထို စကားကိုကျွန်ုပ် မယုံကြည်နိုင်ပါ။ "

" တစ်ဖန် တစ်ခုသော ပါဏာတိပါတကံဖြင့် ငရဲ၌ ဖြစ်ရာ၏ဟူ၍ ဤသို့လည်း ဆိုတော်မူကြကုန်သေး၏။ ထိုစကားကိုလည်း ကျွန်ုပ် မယုံကြည်နိုင်ပါ။ "

" မင်းမြတ် ထိုအရာကိုအဘယ်သို့သဘောရသနည်း၊ ကျောက်ခဲသည်သေးငယ် သော်လည်း လှေနှင့်ကင်း၍(လှေပေါ်တင်ထားထာမဟုတ်ခဲ့လျှင်)ရေ၌ပေါ်နိုင်သလော။ "

" အရှင်ဘုရား ၊ မပေါ်နိုင်ပါ။ "

" မင်းမြတ်၊ အသို့နည်း၊ ကျောက်ခဲတို့၏ လှည်းအစီးတစ်ရာတင်ဝန်သည်လည်း လှေပေါ်တင်ထားခဲ့သော် ရေ၌ ပေါ်နိုင်သည်မဟုတ်လော။ "

" အရှင်ဘုရား၊ ပေါ်နိုင်ပါသည် ဘုရား။ "

" မင်းမြတ်၊ ငံလှကဲ့သို့ ထို့အတူ ကုသိုလ်ကံတို့ကို မှတ်အပ်ကုန်၏။ (လှေနှင့် ကုသိုလ်ကံတို့တူကုန်၏။ ကုသိုလ်ကံတစ်ခုက အကုသိုလ်ကံများစွာကိုတားမြစ်နိုင်၏ဟူလို)။ "

" အရှင်ဘုရား ၊ သင့်မြတ်လှပါသည် ဘုရား "

၁. ၄. ၄ မရဏသမတိ၌ အကျယ်ပွင့်ဆိုချက်

မရဏသမတိ နေ့စဉ် ပွားများသင့်ပုံ

ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ မည်သူမဆို နေ့စဉ်မပြတ်ဆင်ခြင်ရမည့် တရားငါးပါး ရှိ၏။ ထိုတွင် " သေခြင်းတရားကို မပြတ်ဆင်ခြင်ရခြင်း " ဟူသော တရားတစ်ပါးလည်း ပါဝင်သည်။ သေခြင်းတရား သည်လည်း နေ့စဉ်မပြတ်ဆင်ခြင်သင့် သော တရားဖြစ်သည်။ အကြောင်းကား သတ္တဝါတို့သည် အသက်ရှင်ရခြင်းကို အကြောင်း ပြု၍ ငါအသက်ရှည်တယ်ဟုအောက်မေ့ပြီး ဇိဝိတမာန်တက်တက်၏။ မိမိကိုယ်ကိုဘယ် သောအခါမှ မသေတော့မည့်ပုံအောက်မေ့ပြီး မာန်တက်တတ်၏။ ဤသို့ မာန်တက်ကာ ကုသိုလ်တရားတို့၌မေ့လျော့၍ ကာယဒုစရိုက်စသည်တို့ကို လွန်ကျူးလေ၏။ သေခြင်းတရား ကိုနေ့စဉ်မပြတ်ဆင်ခြင်ပွားများနေလျှင်ကားဖော်ပြပါ ဇိဝိတမာန်ယစ်မှုကိုအကြွင်းမဲ့ သော်လည်း ပယ်စွန့်နိုင်၏။ ခေါင်းပါးအောင်သော်လည်း ပြုလုပ်နိုင်၏။ ဤသို့သော အကျိုးထူးရှိ၍ သေခြင်းတရားသည်လည်းနေ့စဉ်မပြတ်ဆင်ခြင်ပွားများသင့်သော တရားဖြစ်သည်။

၁. ၄. ၅ မရဏသမတိ ဘာဝနာပွားများပုံ

သေခြင်းတရားကိုပွားများ အောက်မေ့လိုသူသည် အောက်ပါအတိုင်းရွတ်ဆိုပွား များနိုင်သည်။

" မရဏမဓမ္မာ၊ မရဏံ အနတိတော။ "

ငါသည် သေခြင်းသဘောရှိ၏။

သေခြင်းသဘောကို မလွန်ဆန်နိုင်ချေ။ "

သို့မဟုတ်-----

" အဒ္ဓဝံ မေ ဇီဝိတံ၊ ဓုဝံ မေ မရဏံ။

အဝဿံ မယာ မရိတဗ္ဗမေဝ၊ မရဏပရိယောသာနံ မေ ဇီဝိတံ။ "

" ငါ၏ အသက်သည် မမြ၊ သေခြင်းတရားသာ မြ၏။

ငါသည် ဧကန်သေရလိမ့်မည်၊ ငါ၏ အသက်သည် သေခြင်းတရားလျှင် အဆုံးရှိချေ၏။

မှတ်ချက်။ ။ သေခြင်းတရားကို အောက်မေ့မှု မရဏသတိဘာဝနာ ပွားများရာ၌ ယောနိသောမနသိကာရ ရှိဖို့လို၏။ သို့မဟုတ်ပါက ချစ်ခင် သူတို့၏ သေခြင်းကို အောက်မေ့ရာ၌ သောကဖြစ်တတ်၏။ မုန်းသူတို့၏ သေခြင်းကို အောက်မေ့ရာ၌ ဝမ်းမြောက်တတ်၏။ မချစ်မမုန်း သူတို့၏ သေခြင်းကို အောက်မေ့ရာ၌ သံဝေဂ မဖြစ်တတ်။ မိမိ၏ သေခြင်းကို အောက်မေ့ရာ၌ ကြောက်ရွံ့နေတတ်၏။

၁. ၄. ၆ ဘုရားရှင်နှစ်သက်တော်မူသော မရဏသတိပွားနည်း

မရဏသတိဘာဝနာပွားများသည်ဆိုသော်လည်း ပွားများတိုင်းလည်း ဘုရားရှင် နှစ်သက်တော်မူသည်မဟုတ်ပေ။ ဘုရားရှင်နှစ်သက်တော်မူသည့်ပွားများနည်းမျိုးဖြစ်သင့် ၏။ ဘုရားရှင်နှစ်သက်တော်မူသည့် ပွားများနည်းကိုသတိထားသင့်၏။

ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်က ရဟန်းတော် ခြောက်ပါးတို့သည် မိမိတို့ မရဏသတိဘာဝနာပွားများပုံကို ဘုရားရှင်အား အသီးသီး လျှောက်ထားကြ၏။

- ၁။ ပဌမရဟန်းတော် က " ငါသည် တစ်နေ့တစ်ည၌မျှ အသက်ရှည်ရပါမူ ကောင်းလေစွ " ဟု လျှောက်၏။
- ၂။ ဒုတိယရဟန်းတော် က " ငါသည် တစ်နေ့လောက် အသက်ရှည်ရပါမူ ကောင်းလေစွ " ဟု လျှောက်၏။
- ၃။ တတိယရဟန်းတော် က " ငါသည် ဆွမ်းတစ်ထပ်စားချိန် အတွင်း၌ အသက်ရှည်ရပါမူ ကောင်းလေစွ " ဟု လျှောက်၏။
- ၄။ စတုတ္ထရဟန်းတော် က " ငါသည် ဆွမ်း လေးငါးလုပ်ဝါး၍ မျိုချချိန်အတွင်း အသက်ရှည်ရပါမူ ကောင်းလေစွ " ဟု လျှောက်၏။
- ၅။ ပဉ္စမရဟန်းတော် က " ငါသည် ဆွမ်း တစ်လုပ်ဝါး၍ မျိုချချိန်အတွင်း အသက်ရှည်ရပါမူ ကောင်းလေစွ " ဟု လျှောက်၏။
- ၆။ ဆဌမရဟန်းတော်က " ငါသည် ဝင်လေဝင်၍ပြန်မထွက်မီ၊ ထွက်လေထွက် ၍ပြန်မဝင်မီအတွင်း အသက်ရှည်ရပါမူ ကောင်းလေစွ " ဟု လျှောက်၏။

ထိုရဟန်းတော်ခြောက်ပါးအနက် ပဌမရဟန်းတော်မှ စတုတ္ထရဟန်းတော် အထိ လေးပါးတို့ကို " မေ့လျော့စွာ နေသူတို့၊ အာသဝေါတရားများ ကုန်ခန်းရန် မရဏဿတိ ကို ဖြည်းဖြည်းနှေးနှေးပွားများသူတို့ " ဟု ကဲ့ရဲ့တော်မူပါသည်။ နောက်ဆုံးနှစ်ပါးကို မှ " မမေ့မလျော့ နေသူတို့၊ အာသဝေါတရားများ ကုန်ခန်းရန် မရဏဿတိကို မြန်မြန် ပွားများ သူတို့ " ဟု ချီးမွမ်းတော်မူပါသည်။

ထို့ကြောင့် မရဏဿတိဘာဝနာပွားများ သူတို့သည် ဘုရားရှင် နှစ်သက်တော် သည့် နောက်ဆုံးနည်း နှစ်မျိုးအနက် တစ်မျိုးမျိုးဖြင့် ပွားများ အောက်မေ့သင့်ပေသည်။

၁. ၄. ၇ မရဏဿတိဘာဝနာ ပွားများခြင်းအကျိုး

သေခြင်းတရားကို အောက်မေ့မှု မရဏဿတိကို ပွားများမည်၊ ကြိမ်ဖန် များစွာ ပွားများ မည်ဆိုလျှင်-----

" မရဏဿတိ ဘိက္ခုဝေ ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ မဟာပူလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယော သာနာ။ "

(အံ၊ ၂။ စာ - ၂၇၀)

ဟု ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း လွန်စွာအကျိုးကြီးမားလှ၏။ မသေရာနိဗ္ဗာန်ကိုပင်ရနိုင်၏။ သာဓကကား အာဠဝိပြည်သူ ရက္ကန်းသည်မလေး ပင် ဖြစ်၏။

သူမသည် ဘုရားရှင် အာဠဝိပြည်သို့ ပထမအကြိမ် ရောက်စဉ်က ဘုရားရှင်ထံမှ မရဏဿတိဘာဝနာတရားတော်ကို နာယူရပြီးနောက် သုံးနှစ်ပတ်လုံးမပြတ်ပွားများ အားထုတ် နေခဲ့၏။

တစ်နေ့တွင် ဘုရားရှင်သည် ထိုသူငယ်မလေးတရားထူးရမည့် အရေးကိုမြင်တော် မူသဖြင့် အာဠဝိပြည်သို့ ဒုတိယအကြိမ်ကြွတော်မူလာပြန်၏။ ဘုရားရှင်သည် ထိုသူငယ်မလေး ရှေ့တော်မှောက်ရောက်တော်မူသောအခါ မေးခွန်းလေးရပ်မေးတော်မူ၏။

၁။ ချစ်သမီး-----ဘယ်က လာခဲ့သလဲ။

မသိပါ ဘုရား။

၂။ ဘယ်အရပ်သွား မလဲ။

မသိပါ ဘုရား။

၃။ မသိဘူးလား။

သိပါသည် ဘုရား။

၄။ သိသလား။

မသိပါ ဘုရား။

ဖော်ပြပါ အမေးအဖြေ လေးစုံတို့အနက် ပဌမအစုံ၏ အဓိပ္ပါယ်ကား " ဘယ်က

လာသလဲ " ဟူသည် " ဘယ်ဘဝကလာသလဲ " ဟု မေးလိုရင်းဖြစ်၏။ ထိုအခါ ဘယ်ဘဝကလာခဲ့မှန်း မသိသောကြောင့် " မသိပါဘုရား " ဟု ပြန်လည်လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်၏။

ဒုတိယအစုံ၏ အဓိပ္ပါယ်ကား " ဘယ်အရပ်သွားမလဲ " ဟူသည် " ဒီဘဝကသေလျှင် ဘယ်ဘုံဘဝသွားမလဲ " ဟု မေးလိုရင်းဖြစ်၏။ ထိုအခါ ဘယ်ဘုံဘဝသွား ရမည်ကို မသိသောကြောင့် " မသိပါ ဘုရား " ဟု ပြန်လည် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်၏။

တတိယအစုံ၏ အဓိပ္ပါယ်ကား " မသိဘူးလား " ဟူသည် " သေရမှာကိုမသိဘူးလား " ဟု မေးလိုရင်းဖြစ်၏။ ထိုအခါ သေရမည်ကို သိသောကြောင့် " သိပါသည် ဘုရား " ဟု ပြန်လည် လျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်၏။

စတုတ္ထအစုံ၏ အဓိပ္ပါယ်ကား " သိသလား " ဟူသည် ဘယ်နေ့၊ ဘယ်ရက်၊ ဘယ်အချိန်မှာ သေရမှာကို သိသလားဟု မေးလိုရင်းဖြစ်၏။ ထိုအခါ သေရမည့် နေ့၊ရက်၊ အချိန်အခါကို တပ်အပ်သေချာ မသိသောကြောင့် " မသိပါ ဘုရား " ဟု ပြန်လည် လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်၏။

ဘုရားရှင်သည် ကိုယ်တော်မြတ်၏ မေးခွန်း လေးရပ်ကို မှန်ကန်အောင်ဖြေဆို နိုင်သော ရက္ကန်းသည်သမီးလေးအား သာဓု လေးကြိမ် ခေါ်တော်မူပြီးနောက် " အန္ဓဘူတော (အန္ဓိဘူတော) အယံ လောကော " စသော ဂါထာတော်ကိုဟော်တော်မူသောအခါ ရက္ကန်းသည် သမီးလေးလည်း သောတာပန် ဖြစ်သွားလေ၏။ ထို့နောက် တရားပွဲမှထခဲ့၍ ဖခင်ရှိရာ ရက္ကန်းရုံသို့သွား၏။ ရောက်လျှင် လက်ခတ်အချွန်ဖြင့် ရင်ဝကိုထိုးမိ၍ ကွယ်လွန် သွားပြီးနောက် တုသိတာနတ်ပြည်၌ နတ်သမီးသွားဖြစ်လေ၏။ ဤကား မရဏသတိ ဘာဝနာပွားများရခြင်းကြောင့် တရားထူးရပုံ သာကေပင် ဖြစ်ပါ၏။

မရဏသတိဘာဝနာပွားများရခြင်းကြောင့် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင် သည်သာ မဟုတ်သေး။ အခြားကောင်းကျိုးများကိုလည်း ရနိုင်ပါသေး၏။ မရဏသတိ ဘာဝနာပွားများ သူသည် သေရမည်ကို သိနေသဖြင့် အမြဲမမေ့မလျော့နေ၏။ ခပ်သိမ်း သော ဘုံဘဝတို့၌ မမေ့လျော့တော့။ အသက်ဇီဝိတ၌ တွယ်တာမှုကင်း၏။ သို့အတွက် သေခြင်းတရားကို ရင်ဆိုင်ဝံ့၏။ ပစ္စည်းဥစ္စာတို့၌ စွဲလမ်းမှုကင်းလာ၏။ သေသောအခါ၌ လည်း ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်မှုကင်းလျက်သေရ၏။ သေလွန်ပြီးနောက် သုဂတိဘဝရောက်ရ ၏။ ဤကား မရဏသတိဘာဝနာပွားများရခြင်း ၏ အကျိုးများ ပင် ဖြစ်ပါသတည်း။

၁. ၄. ၈ ကာယဂတာသတိ၌ အကျယ်ဖွင့်ဆိုချက်
ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၄ - ပါး

ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်း သည် -----

- ၁။ အာနပါနပဗ္ဗ (၁) ၊ ၂။ ဣရိယာပထပဗ္ဗ (၁)။

၃။ သမ္မုဗ္ဗပဗ္ဗ (၁) ၊
၅။ ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗ (၁) ၊
ဟူ၍ ၁၄ - ပါး ရှိသည်။

၄။ ပဋိကူလမနသိကာရပဗ္ဗ (၁)၊
၆။ နဝသိဝထိကပဗ္ဗ (၉)။

၁. ၄. ၉ ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၄ - ပါး ကိုဘာဝနာနှစ်မျိုးဖြင့်ခွဲဝေခြင်း

ဖော်ပြပါ ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၄ - ပါး ကို သမထဘာဝနာ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာ ဟူသော ဘာဝနာနှစ်မျိုးဖြင့်ခွဲဝေခဲ့သော် အာနပါနပဗ္ဗ နှင့် ပဋိကူလမနသိကာရပဗ္ဗသည် သမထဘာဝနာမျိုး ဖြစ်၏။ ကျန် ၁၂ - မျိုးမူကား ဝိပဿနာဘာဝနာမျိုး ဖြစ်၏။

ထို ၁၄-မျိုးတို့အနက် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အနုဿတိနိဒ္ဒေသ၌ လာသော ကာယဂတာ သတိကိုကား "ပုန စပရံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဣမမေဝ ကာယံ" စသည်ဖြင့် ပဋိကူလမနသိကာရ ၏ အစွမ်းဖြင့်ဟောတော်မူသော ဒွတ္တိသာကာရကမ္မဋ္ဌာန်းကိုသာ ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်း အဖြစ်ဖြင့် အလိုရှိအပ်၏။ ဓာတု၊ ဝဏ္ဏအဖြစ်ဖြင့် ဟောအပ်သော ဒွတ္တိသာကာရကို ကာယဂတာသတိအဖြစ်ဖြင့် အလိုမရှိအပ်ပေ။

၁. ၄. ၁၀ ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်သင့်ပုံ

မရဏသတိကမ္မဋ္ဌာန်းသည် နေ့စဉ်ဆင်ခြင်ပွားများသင့်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်း သည်လည်း နေ့စဉ်ဆင်ခြင်ပွားများ သင့်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်သည်။ နေ့စဉ်ဆင်ခြင်ပွားများသင့်ပုံကို-----

" ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို မသုံးဆောင် သူတို့သည် အမြိုက်နိဗ္ဗာန် ကို မသုံးဆောင်ကြရာ၊ ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို သုံးဆောင်သူတို့ သည်သာ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို သုံးဆောင်ကြကုန်၏။ "

(အံ ၊ ၁။ စာ - ၄၇)

စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသော ဒေသနာတော်များကို ထောက်ဆ၍ သိနိုင်ပေသည်။

ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်းပွားများပုံ

ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ပုံကို မတင်ပြမီ ယင်းကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အရှုခံ အာရုံကို ရှေးဦးစွာတင်ပြပါမည်။

- ၁။ ကေသာ၊ လောမာ၊ နခါ၊ ဒန္တာ၊ တစော။ (တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာန်း)
- ၂။ မံသံ၊ နှာရ၊ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ ဝက္ကံ။ (ဝက္ကပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာန်း)
- ၃။ ဟဒယံ၊ ယကနံ၊ ကိလောမကံ၊ ပိဟကံ၊ ပပ္ပါသံ။ (ပပ္ပါသပဉ္စက)

- ၄။ အန္တံ၊ အန္တဂုဏံ၊ ဥဒရိယံ၊ ကရိသံ၊ မတ္တလုဂံ (မတ္တလုဂံပဉ္စက)
- ၅။ ပိတ္တံ၊ သေမှံ၊ ပုဗ္ဗော၊ လောဟိတံ၊ သေဒေါ၊ မေဒေါ။ (မေဒဆက္က)
- ၆။ အဿု၊ ဝသာ၊ ခေဋ္ဌော၊ သိယံ၊ ကိကာ၊ လသိကာ၊ မုတ္တံ။ (မုတ္တဆက္က)

မြန်မာပြန်

- ၁။ ဆံပင်၊ အမွေး၊ လက်သည်း၊ ခြေသည်း၊ သွား၊ အရေ။ (တစပဉ္စက)
- ၂။ အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အညှို့။ (ဝက္ကပဉ္စက)
- ၃။ နှလုံး၊ အသည်း၊ အမြှေး၊ အဖျဉ်း၊ အဆုတ်။ (ပပ္ဖိသပဉ္စက)
- ၄။ အူမ၊ အူသိမ်၊ အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ဦးနှောက်။ (မတ္တလုဂံပဉ္စက)
- ၅။ သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊ သွေး၊ ချွေး၊ အဆီခဲ။ (မေဒဆက္က)
- ၆။ မျက်ရည်၊ ဆီကြည်၊ တံတွေး၊ နှပ်၊ အစေး၊ ကျင်ငယ်။ (မုတ္တဆက္က)

ဤကား ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာန်း၏ အရှုခံအာရုံပင် ဖြစ်၏။ ဤ၌ကား

တစပဉ္စကအုပ်စု ပွားများအားထုတ်ပုံကိုသာ တင်ပြပါမည်။

တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သူသည်-----

- ၁။ ကေသာ၊ လောမာ၊ နခါ၊ ဒန္တာ၊ တစော။ (အနုလုံ)
- ၂။ တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။ (ပဋိလုံ)
- ၃။ ကေသာ၊ လောမာ၊ နခါ၊ ဒန္တာ၊ တစော။

တစော၊ ဒန္တာ၊ နခါ၊ လောမာ၊ ကေသာ။ (အနုလုံပဋိလုံ) ဟူသော တစပဉ္စကပါဠိကို အနုလုံ ငါးရက်၊ ပဋိလုံ ငါးရက်၊ အနုလုံပဋိလုံငါးရက်စီ ရွတ်ဆိုပွားများ ရပါမည်။

(မှတ်ချက်။ ။ မြန်မာဘာသာဖြင့်လည်း ပွားများနိုင်ပါသည်။ မြန်မာလူမျိုးတို့အဖို့ မြန်မာဘာသာဖြင့် ပွားများခြင်းက အဓိပ္ပာယ် နားလည်ပြီး ဖြစ်သဖြင့် နိမိတ်လျှင်မြန်စွာထင်နိုင်ဖွယ်ရှိ၏။)

၁. ၄. ၁၁ ကာယဂတာသတိဘာဝနာပွားများခြင်း အကျိုးများ

ကာယဂတာသတိဘာဝနာပွားများသဖြင့် ရနိုင်သောအကျိုးများကို ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် ကာယဂတာသတိသုတ်၌ ဆယ်ပါး၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် ကာယဂတာသတိဝဂ်၌ ၃၇-ပါး၊ ၎င်း ပါဠိတော် အမတဝဂ်၌ ၁၂-ပါး ဟောတော်မူထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ယင်း အကျိုးများတွင် သမထစခန်း၌ ဖျာန်လေးပါး၊ အဘိညာဉ်ခြောက်ပါး၊ အမြင့်ဆုံးအကျိုးများနှင့် ဝိပဿနာစခန်း၌ အရဟတ္တမဂ်အထိ ရနိုင်ကြောင်းပါရှိ၏။ ယင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်သဖြင့် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်သည် သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရခဲ့၏ သံကိစ္စသာ-

မကော၊ နိဂြောဓသာမကော၊ အရှင်အာနန္ဒာ တို့ကား အရဟတ္တမဂ်ကို ရခဲ့၏။

၁. ၄. ၁၂ အာနာပါနဿတိန္ဒြ အကျယ်ပွင့်ဆိုချက်
အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများသင့်ပုံ

ဤ အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းသည် အနုဿတိဆယ်ပါးတို့တွင် လွန်စွာထူးခြားသည့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်သည်။ ယင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပွားများလျှင် သမထစခန်းတွင် ပဉ္စမဈာန်အထိ ရနိုင်၏။ ဝိပဿနာစခန်းတွင်မူ အရဟတ္တမဂ် အထိ ရနိုင်၏။ ကာယာနုပဿနာ၏ ဦးထိပ်သဖွယ်ဖြစ်သောကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်၏။ ခပ်သိမ်းသော ဘုရားရှင်များ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများ၊ အရိယာသာဝကများ၏ နိဗ္ဗာန်ကိုရစေသော ကမ္မဋ္ဌာန်းလည်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်က-----

" ရဟန်းတို့၊ ဤအာနာပါနဿတိသမာဓိသည် ပွားများလေ့လာအပ်သည်ရှိသော် ငြိမ်လည်း ငြိမ်သက်၏၊ မွန်လည်း မွန်မြတ်၏၊ အခြားတရားများနှင့် မရောသီးခြားဖြစ်၏။ ချမ်းသာသော နေရာလည်းဖြစ်၏။ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းကုန်သော ယုတ်မာသောအကုသိုလ်တရားတို့ကို တစ်ခဏခြင်း ကွယ်ပျောက်ငြိမ်းအေးစေနိုင်၏။ " ဟု ချီးမွမ်းဟောတော်မူထားပါသည်။ သို့အတွက် ဤအာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းသည် လွန်စွာပွားများအားထုတ်သင့်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်လေသည်။

၁. ၄. ၁၃ အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ပုံ

အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်မည့်သူသည် သစ်ပင်၊ တော၊ တောင်၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်တို့တွင် တစ်နေရာရာသို့ ကပ်ရောက်၍ တင်ပျဉ်ခွေထိုင်ပြီးလျှင် အထက်ပိုင်းကိုယ်ကို ဖြောင့်မတ်စွာထားရ၏။ သတိကို ရှုမှတ်ရမည့် ဝင်လေထွက်လေ အာရုံဆီသို့ ရှေးရှုထားရ၏။

ရှုမှတ်ပုံမှာ----ဝင်လေထွက်လေ ထိတတ်ရာ နှာသီးဖျား၊ သို့မဟုတ် အထက်နှုတ်ခမ်းဖျား၌ စိတ်စိုက်သတိကုပ်ထားပြီး ဝင်လေလာလျှင် ' ဝင်လေ ' ဟု ထွက်လေထွက်လျှင် ' ထွက်လေ ' ဟု ထင်ထင်ရှားရှား ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိသိနေအောင် ရှုမှတ်ရ၏။ ဝင်လေထွက်လေ ဝင်တိုင်းထွက်တိုင်း၌ မပြတ်စေဘဲ မပြတ်မလပ်ရှုမှတ်ရ၏။

အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ပုံမှာ ပါဠိတော်နည်း၊ အဋ္ဌကထာနည်းဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။ ပါဠိတော်နည်း၌ စတုက္ကပေါင်း လေးမျိုးဖြင့်ရှုမှတ်ပုံကို ဟောတော်မူထား၏။ အဋ္ဌကထာနည်း၌ ဝဏာနာနည်း၊ အနုဗန္ဓနာနည်း၊ ထပနာနည်းအားဖြင့် ရှုမှတ်ပုံ သုံးမျိုး ပြဆိုထားသည်။ နှစ်သက်ရာနည်းဖြင့် ရှုမှတ်ကြရန်ဖြစ်သည်။

၁. ၄. ၁၄ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှ အာနာပါန အကျိုး

- ၁။ စိတ်ငြိမ်သက်ငြိမ်း အေးခြင်း။
- ၂။ မရောင့်ရဲနိုင်အောင် လွန်စွာမြင့်မြတ်ခြင်း။
- ၃။ ပရိကမ္မဘာဝနာ၊ ဥပစာရဘာဝနာ တို့ဖြင့် စိတ်ငြိမ်သက်မှုရှိခြင်း။
- ၄။ သမာပတ်ဝင်စားတိုင်း ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာမှုကို ဖြစ်စေခြင်း။
- ၅။ နီဝရဏဟူသော စိတ်အညစ်အကြေး များကို ပယ်ခွာနိုင်ခြင်း။
- ၆။ စိတ်တည်ငြိမ်မှုကို အန္တရာယ်ပြုနိုင်သော မိစ္ဆာဝိတက်များကိုပယ်ခွါနိုင်ခြင်း။
- ၇။ မဂ်ဖိုလ်ရရန် အခြေခံအကြောင်းရင်း မှုသေဖြစ်ခြင်း။
- ၈။ စုတိစိတ်ကျသည်မှ ပြန်ရေတွက်သော် ၁၆-ချက်သော စိတ်နှင့်အတူချုပ်ငြိမ်းမှုကို သိမြင်ခြင်း။

(ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၂၈၂ - ၃)

၁. ၄. ၁၅ ဥပသမာနုဿတိ၌ အကျယ်ပွင့်ဆိုချက်

ဥပသမာနုဿတိဘာဝနာပွားများပုံများ

ဥပသမာနုဿတိဟူသည် သင်္ခါရအားလုံးငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို (ဝါ) နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ်များကို အဖန်ဖန်တလဲလဲ အောက်မေ့မှုပင် ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်ပုဒ်များစွာ ရှိသည့် အနက် ဤ၌ အချို့သာ တင်ပြပါမည်။

အသင်္ခတခေါ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ အရိယာမဂ်ဖြင့် ရောက်သောအခါ မာန်ယစ်ခြင်း စသည်တို့ ကင်းပျောက်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို "မဒနိမ္မဒန" ဟုဆိုအပ်၏။

အသင်္ခတခေါ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ အရိယာမဂ်ဖြင့် ရောက်သောအခါ ကာမဂုဏ် အာရုံတို့၌ မွတ်သိပ်ဆာလောင်မှုသည်ချုပ်ပျောက်၏။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို "ပိပါသဝနယ" ဟု ဆိုအပ်၏။

အသင်္ခတခေါ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ အရိယာမဂ်ဖြင့် ရောက်သောအခါ ဘုံသုံးပါး၌ အကျုံးဝင်သော ဝဋ်သုံးပါးသည်ပြတ်စဲ၏။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို "ဝဋ္ဋုပစ္ဆေဒ" ဟု ဆိုအပ်၏။

ဖော်ပြပါ နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်တို့ကို အဖန်ဖန်တလဲလဲ 'အောက်မေ့ခြင်းသည် ဥပသမာနုဿတိဘာဝနာပွားများပုံပင် ဖြစ်၏။

၁. ၄. ၁၆ ဥပသမာနုဿတိဘာဝနာ ရနိုင်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်

နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်ပုဒ်တို့သည် နက်နဲလှသည်က တစ်ကြောင်း၊ တစ်ပါးမကများလှသည်ကတစ်ကြောင်း ကြောင့် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အောက်မေ့နိုင်ဖို့ မလွယ်ကူလှပေ။ ဗုဒ္ဓိ

စရိုက်ခေါ် ဉာဏ်ပညာကြီးမားသူတို့သာ အောက်မေ့နိုင်၏။ အရိယာသာဝက တို့အားသာ ပြည့်စုံနိုင်၏။ ပုထုဇဉ်တို့မအောက်မေ့နိုင်ကုန်၏။ သို့သော် တတ်စွမ်းသမျှပွားများရပေမည်။

၁. ၄. ၁၇ ဥပသမာနုဿတိဘာဝနာပွားများရခြင်း အကျိုးများ

ဥပသမာနုဿတိဘာဝနာပွားများရခြင်းအကျိုးသည်လည်း ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ ဌာ တင်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ်တစ်မျိုးမျိုးကို အောက်မေ့နေသူအား ထိုအောက်မေ့ နေချိန်တွင် ရာဂစသော စိတ်အညစ်အကြေးများ အနယ်ထိုင်လျက်ရှိ၏။ သို့အတွက် ထို ယောဂီ၏ စိတ်သည်ကြည်လင်ဝင်းပလျက်ရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်၏ဂုဏ်ကိုအာရုံပြုလျက် ဖြောင့်မတ် နေ၏။ ပါဠိအနက်ကိုအမှီပြု၍ နှစ်သိမ့်မှုများဖြစ်နေ၏။ ထိုနှစ်သိမ့်မှုမှ အဆင့်ဆင့်တက်၍ ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိ၊ သုခ၊ သမာဓိ ဟူသောအကျိုးများလည်းဖြစ်လျက်ရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်ဂုဏ်ပုဒ်တို့၏ နက်နဲလှသည်ကတစ်ကြောင်း၊ များလှသည်ကတစ်ကြောင်းကြောင့် အပ္ပနာစွာန်ကို မရနိုင်ဘဲ ဥပစာရစွာန်မျှကိုသာ ရနိုင်လေသည်။

ဤ ဥပသမာနုဿတိသည် ဖော်ပြပြီးခဲ့သည့်အတိုင်း အလေးထားပွားများသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အားလည်းပွားများရခြင်းကြောင့် အကျိုးတရားများရနိုင်ပါ၏။ ထို အနုဿတိ ပွားများသူသည် ချမ်းသာစွာအိပ်ရ၏။ ချမ်းသာစွာနိုးရ၏။ ငြိမ်သက်သော ဣန္ဒြေ၊ ငြိမ်သက် သော စိတ်ရှိ၏။ အရှက်၊ အကြောက်နှင့်ပြည့်စုံ၏။ ကြည်ညိုဖွယ်ရာ ဂုဏ်ရှိ၍ သီတင်း သုံးဖော်တို့၏ လေးစားမှုကိုခံယူရ၏။ အထက်မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်မပြုနိုင်ခဲ့သော သုဂတိဘဝသို့ လားရောက်ရလေ၏။

အခန်း (၅)

၁. ၅. ၁ သတိ၏ ဥပမာအလင်္ကာများ

" ဥပမာယ မိဂေကစ္စေ ဝိညု ပုရိသာ ဘာတိတဿ အတ္ထံ ဇာနန္တိ =
ဤလောက၌ အချို့သော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပြောလိုသော စကား၏
အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဥပမာဖြင့် သိနိုင်ကုန်၏။ "

အရှင်ကုမာရကဿပ၏ ဖေါ်ပြပါ စကားနှင့်အညီ ဤလောက၌ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်
တို့သည် စကားပြောသည့်အခါ၌ဖြစ်စေ၊ စာရေးသည့်အခါ၌ဖြစ်စေ မိမိစကား၊ မိမိစာကို
နာယူသူ၊ ဖတ်သူတို့ လွယ်ကူစွာ နားလည်စိမ့်သောငှါ ဥပမာများဖြင့် တန်ဆာဆင်၍
ပြောတတ်၊ ရေးတတ်ကြပေသည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်များတွင် ဘုရားရှင် နှင့်၊ အဋ္ဌကထာဆရာ၊ ဋီကာဆရာများလည်းပါဝင်
ပေသည်။ ၎င်းတို့သည်လည်း ဥပမာများဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ ဟောတတ်၊ ရေးတတ်ကြ
သည်ကို ကျမ်းဂန်များ၌ များစွာတွေ့ရသည်။

ဘုရားရှင်သည် ဝေနေယျတို့အား တရားဟောရာ၌ ဥပမာပေးဖို့ အခွင့်ကြိုလာလျှင်
မြင်ဖူး၊ တွေ့ဖူး၊ အနီး၌တည်ရှိသော ဥပမာများကိုသာသုံး၍ ဟောတော်မူလေ့ ရှိပါသည်။
ဥပမာ----လယ်သမားအား လယ်သမားသုံးပစ္စည်းများကို၊ စောင်းသမားအား စောင်းကို၊
ပန်းတိမ်သမားအား ပန်းတိမ်နှင့်စပ်သောပစ္စည်းကို ဥပမာပေး၍ ဟောတော်မူလေ့ ရှိပါ
သည်။ ထိုသို့ မြင်ဖူး၊ တွေ့ဖူး အနီး၌တည်ရှိသော ဥပမာများပေး၍ ဟောတော်မူလိုက်သော
အခါ တရားနာပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်ထဲတွင် ထင်လွယ်မြင်လွယ် ဖြစ်၍ ဉာဏ်အမြင်ပေါက်ပြီး
တရားထူးရနိုင် ပေသည်။

ဥပမာများဖြင့်တန်ဆာဆင်၍ ဟောတော်မူနေသာ တရားများတွင် 'သတိ' တရား
လည်းပါဝင်သည်။ ဘုရားရှင်သည် ဝေနေယျသတ္တဝါများ လောကီ လောကုတ်ကိစ္စများကို
ဆောင်ရွက်ရာ၌ သတိတရား၏ အရေးပါ၍ အရာရောက်ပုံကို နားလွယ်သဘောပေါက်
စေခြင်းငှါ ဥပမာများဖြင့် တန်ဆာဆင်လျက် ဟောတော်မူလေ့ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။
ယင်း သတိနှင့် ပက်သက်သော ဥပမာအလင်္ကာများကို တင်ပြလိုပါသည်။

- ၁။ သတိဇသနိ (သတိငြောင့်ရှာတံကိရိယာ)
- ၂။ သတိပရိဝါရဏ (သတိအကာအရံ)
- ၃။ သတိဖာလ (သတိထွန်သွား)
- ၄။ သတိပါစန (သတိနှင်တံ)
- ၅။ သတိအာရက္ခသာရထိ (သတိရထားထိန်း)
- ၆။ သတိ ဖေတသော အာရက္ခော (သတိအစောင့်အရှောက်)
- ၇။ သတိဂီဝါ (သတိလည်တိုင်)

- ၈။ သတိ ဒေါဝါရိက (သတိတံခါး စောင့်)
- ၉။ သတိဘဏ္ဍာဂါရိက (သတိဘဏ္ဍာစိုး)
- ၁၀။ သတိပရိဏာယကရတန (သတိသားကြီးရတနာ)
- ၁၁။ သတိဇသိကာ (သတိတံခါးတိုင်)
- ၁၂။ သတိယောတ္တ (သတိကြိုး)
- ၁၃။ သတိလောဏ (သတိဆား)
- ၁၄။ သတိသဗ္ဗကမ္မိကအမစ္စ (သတိအမတ်ချုပ်)
- ၁၅။ သတိကဝါဋ (သတိတံခါး ရွက်)။

၁. ၅. ၂ သတိဠောင့်ရှာတံကိရိယာ

ဤသတိဠောင့်ရှာတံကိရိယာ ဥပမာကား သုနက္ခတ္တရဟန်းအား ဟောတော်မူသော ဥပမာဖြစ်၏။ ထိုသို့ ဟောတော်မူရာတွင် ဆိပ်လူးမြားအစူးခံရသောယောက်ျားနှင့် ရာဂအနှိပ်စက်ခံရသော ရဟန်းကို နှိုင်းယှဉ်၍ ဟောတော်မူသည်။

ဆိပ်လူးမြားအစူးခံရသောယောက်ျားသည် ဆေးဆရာပင့်၍ ကုသရာတွင် ဆေးဆရာသည် လူနာ၏အနာဝကို ဓားငယ်ဖြင့် ခွဲပြီးနောက် ဠောင့်ရှာတံကိရိယာဖြင့် ဠောင့်ကို ရှာဖွေနှုတ်ပေးပြီး အဆိပ်အတောက်များ အကြွင်းအကျန် မရှိအောင်သုတ်သင် ဆေးကြောပေး၏။

ထို့အတူ ရာဂမြားဠောင့်အစူးခံရသော ရဟန်းသည်လည်း ဘုရားရှင်တည်းဟူသော ဆေးဆရာကိုပင့်ပြီး ကုသရာတွင် ဘုရားရှင်သည် ရဟန်း၏ အဇ္ဈတ္တိကာယတန ခြောက်ပါးတည်းဟူသော အနာဝကို ပညာတည်းဟူသော ဓားငယ်ဖြင့်ခွဲ၏။ သတိတည်းဟူသော ဠောင့်ရှာတံကိရိယာဖြင့် ရာဂတည်းဟူသော ဠောင့်ကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပေး၏။ အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော အဆိပ်အတောက်များကို အကြွင်းအကျန်မရှိအောင် သုတ်သင်ပေးတော်မူ၏။

၁. ၅. ၃ သတိ အကာအရံ

ဤသတိအကာအရံ ဥပမာကား တရားအားထုတ်ရင်း ရဟန်းဘဝဖြင့် ပျံလွန်တော်မူသွားပြီးနောက် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ နတ်သားသွားဖြစ်သော နတ်သားက မေးလျှောက်သဖြင့် ဟောကြားရာတွင် ပါဝင်သော ဥပမာဖြစ်၏။

ဘုရားရှင်လက်ထက်က ရဟန်းတော်တစ်ပါးသည် အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျှပ်မှောက်ပြုနိုင်ရေးအတွက် အပြင်းအထန် တရားအားထုတ်နေ၏။ အစားအသောက်ခြိုးခြံ အအိပ်အနေနည်းပါးမှုကြောင့် လေသင်စုန်း ဖြတ်ကာ ပျံတော်မူသွားပြီးနောက် တာဝတိံသာ နတ်သားဖြစ်နေသော်လည်း သူ့ကိုယ်သူ နတ်သားဖြစ်နေမှန်း မသိသေးပေ။

ရဟန်းဘဝမှာပင်ရှိနေသေးသည် ထင်မှတ်နေသည်။ အနားလာကြသော နတ်သမီးများ ကိုလည်း ကျောင်းလာကြည့်ကြသည့် ဒကာမများဟုထင်မှတ်နေသည်။ နောက်မှ နတ်သမီး များက ကိုယ်လုံးပေါ်မှန်ကြီးထောင်ပြလိုက်သောအခါမှ နတ်သားဖြစ်နေမှန်းသိသွားတော့ သည်။ ထိုအခါ စိတ်အပျက်ကြီးပျက်လျက် ဘုရားရှင်ထံလာရောက်ပြီးတရားဒေသနာများ မေးလျှောက်ပါသည်။ ထိုအခါ ဘုရားရှင်က ၎င်းအား သုညတာဝိပဿနာ အကြောင်းကို ဟောတော်မူပါသည်။ ယင်း တရားတော်၌ သတိကိုအကာအရံနှင့် နှိုင်း၍ဟောတော်မူပါသည်။

ပကတိရထား၌ ခြင်္သေ့ရေစသည်ဖြင့် အကာအရံများ ပြုလုပ်ထားလေ့ရှိပါသည်။ သို့အတွက် တုတ်၊ ခဲ စသော ဘေးအန္တရာယ်များ မှ လွတ်ကင်းနိုင်လေသည်။ ထို့အတူ မဂ္ဂင်ရထား၌လည်း သတိအကာအရံ ပြုလုပ်ထားဖို့ လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ အကုသိုလ် ဘေးရန်တို့မှ လုံခြုံနိုင်ပေမည်။

၁. ၅. ၄ သတိထွန်သွား ၊ သတိနှင်တံ

ဤ သတိထွန်သွား၊ သတိနှင်တံ ဥပမာတို့ကား လယ်သမားကြီး ကသိဘာ- ရဒ္ဒါဇက ဘုရားရှင်၏ ထမ်းပိုး၊ ထွန်တုံး၊ ထွန်သွား၊ နှင်တံ စသည်တို့ကို မေးလျှောက်သဖြင့် ဟောတော်မူသော ဥပမာများ ဖြစ်ကြ၏။

တစ်နေ့သော နံနက်ခင်းတွင် ဘုရားရှင်သည် ကသိဘာရဒ္ဒါဇပုဏ္ဏားကြီး လယ်ထွန်နေရာ တောသို့ ဆွမ်းခံကြွတော်မူသွားပါသည်။ ပုဏ္ဏားကြီးက " ရဟန်းကြီး၊ ကျုပ်တို့ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးစားသလို သင်ရဟန်းကြီးလည်း ကိုယ်တိုင်ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးပြီး မှစားပါ " ဟုလျှောက်၏။ ဘုရားရှင်က " ငါဘုရားလည်း ကိုယ်တိုင်ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးပြီး မှစားတာပါ " ဟု ပြန်မိန့်၏။ ထိုအခါ ပုဏ္ဏားကြီးက ဘုရားရှင်၏ ထမ်းပိုး၊ ထွန်တုံး၊ ထွန်သွား၊ နှင်တံ စသည်တို့ကို မေးလျှောက်ရာ ဘုရားရှင်က မိမိ၏ သဒ္ဓါ၊ ပညာ၊ သတိ စသည်တို့ကို ထိုလယ်သမားသုံးပစ္စည်းများနှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ ဟောတော်မူပါသည်။ ထိုသို့ ဟောတော်မူရာတွင် သတိကို ထွန်သွားနှင့် လည်းကောင်း၊ နှင်တံနှင့် လည်းကောင်း နှိုင်း၍ ဟောတော်မူပါသည်။ ဤအကြောင်းကို စတုဓမ္မသာရကိုးခန်းပျို့၌-----

" ပညာထွန်တုံး၊ ကြည်လုံးထမ်းပိုး၊ ထွန်ညင်းပိုးလျက်၊ စွဲကြိုးကိုင်ပဲ့၊ ပန်းဘွဲ့အဟန်၊ မြစိတ်မွန်ဖြင့်၊ ထွန်သန်ထွန်ကိုင်၊ တူနှိုင်းဟိရီ၊ သတိတရား၊ ထွန်သွားလှင်ကန်၊ သင့်ကြန်စုံပြီး၊ တက်စီးကမ္ပဌာန်း၊ ဆော်သံမွန်းလျက်၊ ရဟန်းဝီရိယ၊ ထွန်နွား က၍၊ သီလပဇ္ဈန်၊ မိုးရွာဟုန်ဝယ်၊ မအုန်မအောက်၊ သွေ့ခြောက်လှန်းမာ၊ သဒ္ဓါမျိုးစေ၊ ကြဲထွန်ပျိုးမှ၊ ဖြိုးဖြိုးပြည့်ဝှန်၊ မြိုက်နိဗ္ဗာန်ဟု၊ သီးခွန်တက်ပွား၊ မမွတ်ရှားသည်၊ ဂုဏ်အား မယုတ်မကြုံတည်း။ "

ဟု စပ်ဆိုထား လေသည်။

လယ်သမားတို့ အသုံးပြုနေသော ထွန်သွားသည် ထွန်တုံးကို စောင့်လည်းစောင့်

ရှောက်၏။ ထို ထွန်တုံ၏ ရှေ့မှလည်းသွား၏။ ထို့အတူ သတိသည်လည်း ပညာကို စောင့်လည်း စောင့်ရှောက်၏။ ထိုပညာ၏ ရှေ့မှလည်း သွား၏(ဖြစ်၏)။

သတိသည် ပညာကို စောင့်ရှောက်၏ဆိုရာ၌ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းအကြောင်းတို့ကို ရှားမှီးလျက်လည်းကောင်း၊ အာရုံ၌ ကပ်၍ တည်စေလျက်လည်းကောင်း ပညာထွန်တုံကို စောင့်ရှောက်ခြင်းဖြစ်၏။

သတိသည် ပညာ၏ ရှေ့မှဖြစ်၏ဆိုရာ၌လည်း ကြာမြင့်စွာသောကာလကပြုခဲ့သော အမှု၊ ပြောခဲ့သော စကားတို့ကို မပျောက်ပျက်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် သတိသည် ပညာ၏ ရှေ့မှဖြစ်ခြင်း ဖြစ်၏။ သတိဖြင့် ကျက်စားအပ်သော အာရုံတို့ကိုသာ ပညာဖြင့်သိနိုင်ပါ၏။ မေ့ပျောက်နေသော အာရုံတို့ကို ပညာဖြင့် မသိနိုင်ပေ။ ဤသည်ကို သတိသည် ပညာ၏ ရှေ့မှဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုရခြင်း ဖြစ်သည်။

သတိသည် နှင်တံနှင့်တူ၏ ဆိုရာ၌လည်း လယ်သမား တို့ လက်စွဲနှင်တံသည် လေးကန်ကန်ဆုတ်နစ်နစ်ဖြစ်နေသော နွားလားတို့ကို ရိုက်တော့မည့်ဟန်ကိုပြုလျက် လေးကန်ခွင့်ကို မပေး။ သွားလမ်းမှ ဘေးဆွဲချခွင့်ကိုလည်း မပေး။ ဘေးဆွဲချသွားလျှင် ရိုက်နှက်ကာ လမ်းမှန်ပေါ်သို့ ဆွဲတင်ပေး၏။ ထို့အတူ သတိသည်လည်း တွန့်ဆုတ်နစ်နေသော ဝီရိယနွားလားတို့အား အပါယ်ဘေးကိုပြုလျက် ပျင်းရိ ဆုတ်နစ်ခွင့်ကိုမပေး။ ကာမဂုဏ်အာရုံ ဟူသော လမ်းမှား၌ သွားလာကျက်စားခြင်းကို တားမြစ်လျက် ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံ၌သာ ကျက်စားစေကာ လမ်းမှန်ပေါ်သို့ ဆွဲတင်ပေး၏။ ဤသို့ဖြင့် ပုဏ္ဏားကြီးအား သတိ၏ သဘောသဘာဝကို သဘောပေါက် နားလည်စေခဲ့ပါသည်။

၁. ၅. ၅ သတိရထားထိန်း

ဤသတိရထားထိန်း ဥပမာကား အလုံးစုံသော အဖြူရောင်ချည်းဖြစ်သော ဇာဏုဿောဏိပုဏ္ဏားကြီး၏ မြင်းရထားကို လူအများချီးမွမ်းကြသည်ကို အကြောင်းပြု၍ အရှင်အာနန္ဒာအား ဟောတော်မူသော ဥပမာဖြစ်၏။

တစ်နေ့ နံနက်ခင်းတွင် အရှင်အာနန္ဒာသည် သာဝတ္ထိမြို့တွင်းသို့ ဆွမ်းခံကြွဝင်လာ၏။ ထိုအချိန်တွင် ဇာဏုဿောဏိပုဏ္ဏားကြီးသည်လည်း အလုံးစုံ အဖြူရောင်ချည်းဖြစ်သော မြင်းရထားဖြင့် မြို့ထဲမှ ထွက်လာ၏။ ၎င်း၏ မြင်းရထားမှာ မြင်းရော၊ အခြံအရံ ပရိသတ်များပါ နောက်ဆုံး မြင်းအဆင်တန်ဆာများ၊ ကြာပွတ်၊ ထီး၊ သင်းကျစ်၊ ဘိနပ်၊ ထီး ကအစ အားလုံး အဖြူရောင်ချည်းဖြစ်၏။

ထိုအဖြူရောင် မြင်းရထားကို လူအများမြင်ကြသောအခါ " အချင်းတို့၊ မြတ်သောယာဉ်ပါတကား၊ ဗြဟ္မာ၏ယာဉ်နှင့် အလားတူသော ယာဉ်ပါတကား " ဟု ချီးမွမ်း ပြောဆိုကြသည်။ ထို ချီးမွမ်းသံကို အရှင်အာနန္ဒာကြားသဖြင့် ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထားပြီး " ဤသာသနာဇောတိ၌လည်း မြတ်သောယာဉ်ကို ပညတ်လို့ ရပါသလား၊

ပြောပြလို့ ရနိုင်ပါသလား " ဟုမေးလျှောက်၏။ ဘုရားရှင်က ပြောပြလို့ ဖြစ်နိုင်ကြောင်း မိန့်တော်မူပြီး " အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော အရိယာမဂ်သည် မြတ်သောဗြဟ္မာယာဉ် ပင် ဖြစ်၏။ ဓမ္မယာဉ်ပင်ဖြစ်၏။ " ဟု မိန့်တော်မူပါသည်။ ယင်းသို့ မဂ္ဂင်ရထားကို မိန့်တော်မူ ရာတွင် ပကတိရထား၏ အစိတ်အပိုင်းများနှင့် မဂ္ဂင်ရထား၏ အစိတ်အပိုင်းများကို နှိုင်းယှဉ်၍ ဟောတော်မူပါသည်။ သတိကို ရထားထိန်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ဟောတော်မူပါသည်။

ပကတိရထားထိန်းသည် မြင်းတို့ကို ဝန်ကိုဆောင်စေ၏။ ဝင်ရိုးကို ဆီသုတ်လိမ်း ပေး၏။ ရထားကိုပြေးစေ၏။ မြင်းတို့ကို ယဉ်ကျေးအောင်ဆုံးမ၏။ လမ်းမှန်၌သွားစေ၏။ လမ်းဘေးဆွဲချသွားခြင်းကိုကား တားမြစ်၏။

ထို့အတူ မဂ္ဂင်ရထား၏ ရထားထိန်းဖြစ်သော သတိသည်လည်းစိတ်ကို ကိလေသာ အာရုံများသို့ ပြေးသွားကျက်စားသည်ကို တားမြစ်၏။ ကုသိုလ်အာရုံ တို့၌သာ ကျက်စားစေ၏။ တစ်နည်းအားဖြင့် အာရုံကို ပျောက်ပျက်မသွားစေရန် စောင့်ရှောက် ပေး၏။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်အာရုံကို ပိုင်ခြားမှတ်သားလျက် ကုသိုလ်အာရုံကိုသိမ်းဆည်း ၏။ အကုသိုလ်အာရုံကိုကား ပယ်ရှား၏။

၁. ၅. ၆ သတိအစောင့်အရှောက်

ဤသတိအစောင့်အရှောက် ဥပမာကား ရဟန်းတော်များအား အရိယာဝါသ တရားဆယ်ပါး ဟောကြားရာတွင် ပါဝင်သော ဥပမာ ဖြစ်၏။

သတိသည် စိတ်ကို စောင့်ရှောက်တတ်သော တရားဖြစ်၏။ စိတ်ကိုတပ်မက်ဖွယ် အာရုံတို့၌ မတပ်မက်စေရန်၊ ပြစ်မှားဖွယ်အာရုံတို့၌ မပြစ်မှားစေရန်၊ တွေဝေဖွယ်အာရုံ တို့၌ မတွေဝေစေရန်၊ မာန်ယစ်ဖွယ်အာရုံတို့၌ မာန်မယစ်စေရန်၊ တားမြစ်စောင့်ရှောက် ပေး၏။ စိတ်သည် သတိအစောင့်အရှောက်ရှိမှသာ အကုသိုလ်ဘေးရန်တို့မှလုံခြုံနိုင်ပေသည်။

၁. ၅. ၇ သတိလည်တိုင်

ဤသတိလည်တိုင်ဥပမာကား အရှင်ဥဒါယိက မြတ်စွာဘုရားအား ဂါထာ ၁၆-ပုဒ် ဖြင့် ချီးမွမ်းရာတွင် ပါဝင်သော ဥပမာဖြစ်၏။

အရှင် ဥဒါယိက မြတ်စွာဘုရားအား နာဂမည်သော အရာကို မေးလျှောက်၏ ဘုရားရှင်က နာဂမည်နိုင်သော ဆင်၊ နွား၊ မြွေ၊ သစ်ပင်၊ လူတို့ကို မိန့်တော်မူပြီးနောက် ကိုယ်နှုတ်စိတ်တို့ဖြင့် မကောင်းမှုမပြုသူသည်သာ နာဂအစစ်မည်ကြောင်း မိန့်တော်မူ၏။ ထိုအခါ အရှင်ဥဒါယိက ဘုရားရှင်အား ဂါထာ ၁၆-ပုဒ်ဖြင့် ချီးမွမ်း၏။ အရှင်ဥဒါယိ ချီးမွမ်းသော စကားရပ်များတွင် မြတ်စွာဘုရား၏ ပညာ၊ သဒ္ဓါ စသော တရားများကို ဆင်ပြောင်ကြီး၏ ဝမ်းခေါင်း၊ နှာမောင်း စသည်တို့နှင့် တူ၏ဟူသော စကားရပ်များပါရှိရာ ဘုရားရှင်၏ သတိကို ဆင်ပြောင်ကြီး၏လည်တိုင်နှင့်တူ၏ဟု ချီးမွမ်း လေသည်။

ထို့ကြောင့် ကိုးခန်းပျို့ ၌-----

" ကြိုးစလွန်စ၊ သိလှသောထွေ၊ ဥပဒေဖြင့်၊ ထူးဖြေတောဝင်၊ ယဉ်လွတ်ဆင်နှင့်၊
သည်တွင်ပုံရွယ်၊ နှိုင်းစဖွယ်ကား၊ နှစ်သွယ်ကာမ၊ ထူးစဖြေဖြတ်၊ နှောင်ချည်
လွတ်၍၊ ဝိပဿနာ၊ ပညာဝမ်းခေါင်း၊ နှာမောင်းသဒ္ဓါ၊ ဥပေက္ခာဟု၊ စွယ်မြွာ
ဖြူစွ၊ သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ အခြေရှိလျက်၊ သတိဓမ္မ၊ လည်တိုင်စသား၊ နာဂအင်္ဂါ၊
ပြည့်စုံစွာလျက်၊ ဣသာဝါသ၊ ဌာနရပ်သီး၊ မြတ်ရာမှီးသည်၊ မင်းကြီးဧသုကာရီတည်း။"

ဟု စပ်ဆိုထားလေသည်။

ဆင်ပြောင်ကြီး၏ လည်တိုင်သည် ကိုယ်အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၌ ရှိသောအကြောတို့၏
တည်ရာဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ဘုရားရှင်၏ သတိတော်သည်လည်း သုစရိုက်တရားတို့၌
မွေ့လျော်ခြင်း သောရစွဂုဏ်၊ မညှင်းဆဲခြင်း အဝိဟိသာဂုဏ် စသည်တို့၏ တည်ရာဖြစ်
လေသည်။

၁. ၅. ၈ သတိတံခါးစောင့်

ဤသတိတံခါးစောင့် ဥပမာကား ရဟန်းတော်များအား ဟောတော်မူသော
ဥပမာ ဖြစ်၏။

မြို့တွင်းနေသူများ ပြည်သူများ၏ အသက်၊ စည်းစိမ်တို့၏ လုံခြုံရေးသည်မြို့စောင့်
အပေါ်၌ တာဝန်ရှိနေ၏။ မြို့စောင့်တာဝန်မကျေပါက ထိုအရာအားလုံး တစ်ဖက်ရန်သူ
၏ ဖျက်ဆီးခြင်းကိုခံရ၍ ပျက်စီးသွားနိုင်ပေသည်။ သို့ဖြစ်၍ မြို့စောင့်တာဝန်ကျသူသည်
ပညာရှိရ၏။ ပါးနပ်လိမ္မာရ၏။ သတိဝီရိယအမြဲရှိရ၏။ အတွင်းလူနှင့် အပြင်လူကိုခွဲခြား
ပွတ်သားထားရ၏။ လူစိမ်း၊ သူစိမ်းများကို မြို့တွင်း ဝင်ခွင့်မပေးရဘဲ တားမြစ်ရလေသည်။

ထို့အတူ အရိယာတပည့်သည်လည်း မိမိခန္ဓာကိုယ်အတွင်းသို့ ကိလေသာရန်သူ
များ ဝင်ပြီး မနှောင့်ယှက်မဖျက်ဆီးနိုင်စေရန် သတိရှိရ၏။ သတိတံခါးစောင့်ကို အမြဲချ
ယားရ၏။ ယင်း သတိတံခါးစောင့်မှာလည်း သာမန်သတိ မဖြစ်သင့်။ ရဲရင့်ထက်မြက်
သန့်ရှင်းသော သတိဖြစ်ရ၏။ ကြာမြင့်စွာသောကာလကပြုခဲ့သော အမှု၊ ပြောခဲ့သော
စကားကို အောက်မေ့နိုင်စွမ်းရှိသော သတိ မျိုးဖြစ်ရ၏။ ယင်း သတိမျိုးရှိသော
အရိယာသာဝကသည် အကုသိုလ်တရား တို့ကို ပယ်စွန့်နိုင်၍ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ပွား
ဖေနိုင်၏။ မိမိစိတ်ကို စင်ကြယ်အောင် ထားနိုင်၏။

၁. ၅. ၉ သတိဘဏ္ဍာစိုး

ဤသတိဘဏ္ဍာစိုး ဥပမာကား မိလိန္ဒမင်းကြီးက အရှင်နာဂသိန်အား သတိ၏
လက္ခဏာကို မေးလျှောက်ရာတွင် သတိ၏ ပေါလောမပေါ်ခြင်း အပိလာပန လက္ခဏာရှိပုံ
ကို ဖြေဆိုရာ၌ အရှင်နာဂသိန်သုံး သော ဥပမာဖြစ်၏။

မင်း၏ ဘဏ္ဍာစိုးသည် ရတနာဆယ်ပါးကို လုံခြုံစွာ စောင့်ရှောက်ထားလျက်
နံနက်တစ်ကြိမ်၊ ညနေတစ်ကြိမ် မင်းကို မိမိအစိုးရပိုင်ဆိုင်သော စည်းစိမ်ကိုမှတ်သားစေ

၏။ အမှတ်ရစေ၏။ ထို့အတူ သတိသည်လည်း ကုသိုလ်တရားတို့ကို မှတ်သားစေ၊ အမှတ် ရစေ၏။

၁. ၅. ၁၀ သတိသားကြီးရတနာ

ဤသတိသားကြီးရတနာ ဥပမာသည်လည်း မိလိန္ဒမင်းကြီးကပင် အရှင်နာဂသိန် အား သတိ၏လက္ခဏာကို မေးလျှောက်ရာတွင် သတိ၏သိမ်းဆည်းခြင်း ဥပဂ္ဂဏှနလက္ခဏာ ရှိပုံကို ဖြေဆိုရာ၌ အရှင်နာဂသိန်သုံးသော ဥပမာပင်ဖြစ်၏။

စကြာမင်း၏ သားကြီးရတနာသည် ခမည်းတော်မင်းကြီး၏ ရန်သူနှင့်မိတ်ဆွေ တို့ကို ခွဲခြားသိအောင် လေ့လာမှတ်သားထားပြီး ရန်သူတို့ကို ဖယ်ရှားပစ်၏။ မိတ်ဆွေတို့ ကိုကား အနီး၌ထား၍ ချီးမြှောက်၏။ ထို့အတူ သတိသည်လည်း စီးပွားမဲ့၊ စီးပွားရှိတရား တို့ကို ပိုင်ခြားမှတ်သားလျက် စီးပွားမဲ့တရားတို့ကို ပယ်ရှား၏။ စီးပွားရှိ တရားတို့ကိုကား သိမ်းဆည်း၏။

၁. ၅. ၁၁ သတိတံခါးတိုင်

ဤသတိတံခါးတိုင် ဥပမာကား သတိ၏ အာရုံ၌ မြဲမြံစွာ တည်ပုံကို ဖွင့်ဆိုရာ၌ အဋ္ဌကထာဆရာသုံးသော ဥပမာဖြစ်၏။

ရှေးအခါက မြို့တံခါးတိုင်ကို အုတ်၊ ကျောက်၊ ရှားနှစ် စသော အနှစ်ရှိသော သစ်ပင်တို့အနက် တစ်မျိုးမျိုးဖြင့်ပြုလုပ်လေ့ရှိကြသည်။ မလှုပ်နိုင်၊ မယိမ်းယိုင်နိုင်အောင် မြေထဲ၌ ရှစ်တောင်၊ ဆယ်တောင် စသည် မြုပ်နှံ့စိုက်ထူလေ့ ရှိကြသည်။ သို့အတွက် လေမုန်တိုင်းဒဏ် စသည်တို့ကိုမကြောက်ရတော့ပေ။ သူခိုး၊ ဓားပြ ဘေးရန်စသည် တို့ကို လည်း ကြောက်စရာမလိုတော့ပေ။

ထို့အတူ သတိသည်လည်း အာရုံ၌ ကောင်းစွာစွဲမြဲတည်တံ့နေသောအခါ ပမာဒ စသော ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူတို့ကြောင့် မတုန်လှုပ်တော့ပေ။ မပျောက်ပျက်တော့ပေ။

၁. ၅. ၁၂ သတိကြိုး

ဤသတိကြိုး ဥပမာသည်လည်း တရားအားထုတ်ရာ၌ သတိဖြင့် လုပ်ဆောင် ရမည့် ကိစ္စကို ဖွင့်ဆိုရာတွင် အဋ္ဌကထာဆရာသုံးသော ဥပမာပင်ဖြစ်၏။

နွားကျောင်းသည် နွားရိုင်းငယ်ကို ဆုံးမလိုသောအခါ ၎င်းကို မိခင်နွားမကြီး အနားမှဆွဲခဲ့၍ တစ်နေရာရှိ တိုင်တစ်တိုင်၌ ကြိုးဖြင့်မြဲမြံစွာ ချည်တုပ်ထားရ၏။ ထို့အတူ တရားအားထုတ်သော ယောဂီသည်လည်း စိတ်နွားရိုင်းကို ဆုံးမလိုခဲ့သော သတိပဋ္ဌာန် အာရုံတည်းဟူသော တိုင်၌ သတိတည်းဟူသော ကြိုးဖြင့် မြဲမြံစွာချည်တုပ်လျက် အားထုတ် ရသည်။

၁. ၅. ၁၃ သတိဆား

ဤသတိဆား ဥပမာသည်လည်း သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့ကို ညီမျှအောင်ပြုပြင် ပေးရာ၌ အဋ္ဌကထာဆရာသုံးသော ဥပမာပင် ဖြစ်၏။

လူတို့နေ့စဉ် စားသောက်နေသော ဟင်းလျာ၊ စားဖွယ်သောက်ဖွယ် မှန်သမျှ၌ ဆားပါရ၏။ ဆားသည် ယင်းတို့ကို စားသောက်ကောင်းမွန်အောင် ပြုပြင်ပေး၏။ ဆားမပါ ပါက စားဖွယ်သောက်ဖွယ်များ စားရသည်မှာ အရသာမရှိ တတ်ပေ။

ထို့အတူ သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေငါးပါးတို့တွင် သဒ္ဓါနှင့်ပညာ၊ ဝီရိယနှင့် သမာဓိတို့ သည် အချင်းချင်း ညီမျှနေမှသာ အကျိုးထင်၏။ ယုတ်လျော့နေပါက သို့မဟုတ် ပိုလွန် သွားပါက အပြစ်ဖြစ်တတ်သည်။

ယင်း ဣန္ဒြေငါးပါးတို့အနက် သဒ္ဓါအားကြီး၍ ပညာအားနည်းနေပါက အချည်းနီး ကြည်ညိုတတ်၏။ ပညာအားကြီး၍ သဒ္ဓါအားနည်းနေပါကလည်း ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲတတ် ၏။ တစ်ဖန်သမာဓိအားကြီး၍ ဝီရိယနည်းနေပါကလည်း ပျင်းရိတတ်၏။ ဝီရိယအားကြီး ၍ သမာဓိအားနည်းနေပါကလည်း ပျံ့လွင့်တတ်၏။ ဤသို့လျှင် ထိုတရားလေးပါးတို့သည် အချင်းချင်းညီမျှနေမှသာ အကျိုးထင်၏။ ယုတ်လျော့နေပါက သို့မဟုတ် ပိုလွန်သွားပါက အပြစ် ဖြစ်တတ်လေသည်။ သတိမှာမူ အားရှိလေကောင်းလေပင် ဖြစ်၏။ သတိသည် မညီမမျှဖြစ်နေသော ထိုဣန္ဒြေတို့ကို ညီမျှအောင် ပြုပြင်ပေး၏။

တစ်နည်းအားဖြင့် သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ ပညာဟူသော တရားများသည် ပျံ့လွင့်မှု ဥဒ္ဓစ္စ ၏ ဘက်တော်သားများဖြစ်ကြ၏။ သတိသည် စိတ်ကို ယင်းတရားများကြောင့်ပျံ့လွင့်မည့် ဘေးမှ စောင့်ရှောက်ပေး၏။ တစ်ဖန် သမာဓိသည် ပျင်းရိမှုကောသလ၏ ဘက်တော်သား ဖြစ်၏။ သတိသည် စိတ်ကို ယင်းသမာဓိကြောင့် ပျင်းရိမည့်ဘေးမှ စောင့်ရှောက်ပေး၏။ ဤသို့လျှင် သတိသည် သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့ကို ညီမျှအောင်ပြုပြင်ပေးခြင်း၊ စိတ်ကိုပျံ့လွင့် မည့်ဘေး၊ ပျင်းရိခြင်း ဘေးတို့ကို မရောက်အောင် စောင့်ရှောက်ပေးခြင်း စသည်ဖြင့် အရာရာ၌ ပါဝင်နေရကား ဟင်းခတ်ဆား နှင့် တူသည်။

ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်က -----

" သတိ စ ခွါဟံ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗတ္ထိကံ ဝဒါမိ =
ရဟန်းတို့၊ သတိကိုကား ပျံ့လွင့်မှုဖြစ်ရာ အခါ၊ ပျင်းရိမှုဖြစ်ရာ အခါ၊
ခပ်သိမ်းသောအခါတို့၌ အလိုရှိအပ်၏။ "

ဟု ဟောတော်မူလေသည်။ (သံ ၂။ စာ - ၁၀၀)

မယဒေဝလင်္ကာသစ်၌လည်း-----

" အဖြာအဖြာ၊ နှီးနှယ်ဖြာ၍၊ ပညာရှေ့ထား၊ သဒ္ဓါအားဖြင့်၊ နှစ်ပါးညီစွာ၊ မျှစေရာ၏၊
သဒ္ဓါ၊ ပညာ၊ သမာ၊ ဝီရိ၊ စောင်းနှယ်ညီလော့၊ လောကီဓမ္မတာ၊ လူတို့မှာလျှင်၊ သဒ္ဓါ

မဆွန်၊ ကွန်၍ဖြိုးဝှန်၊ ဉာဏ်မလွန်နှင့်၊ သားမွန်လိမ္မာ၊ ဤအရာ၌၊ ပညာမဘက်၊ သဒ္ဓါထက်က၊ နက်၏ဆင်းရဲ၊ အမြဲမှန်စွာ၊ သဒ္ဓါနဲ့ဆွန်၊ တွန်၍ဉာဏ်ကွန်၊ ပညာလွန်သော်၊ ဝက်ကောက်ကျစ်၊ ကျိုးမဖြစ်ဘူး၊ စင်စစ်ထို့ပြီး၊ သမာဓိများ၊ ပျင်းရိပွား၏၊ အားထုတ်လွန်က၊ ပုံတတ်စွရှင့်၊ ဝီရိယဆိုး၊ ညဉ့်ကိုနိုးမှု၊ သူခိုးဖြစ်တတ်၊ ဟူတုံလတ်၏၊ မပြတ်စိတ်က၊ သတိမလော့၊ ညီမျှသော်သာ၊ ကျိုးထင်ရာခဲ၊ သေချာမှတ်သိ၊ မလွန်ဘိနှင့်၊ ဉာဏ်ရိုယောက်ျား၊ မှားလတ်သောအခါ၊ ဆေးလွန်နာကို၊ ဆရာနောက်ဆက်၊ အကုခက်သို့၊ ဖျက်၍အမြဲ၊ ပြင်နိုင်ခဲ၏၊ ထူးကဲလက္ခဏာ၊ ဆားပမာလျှင်၊ ဟင်းလျာတိုင်းညှိ၊ ကျေးဇူးရှိသို့၊ သတိမှန်တိုင်၊ မလွန်နိုင်ငြား၊ ဤတရားကို၊ ငါ့သားမင်းစစ်၊ မလစ်ရစ်နှင့်။ "

ဟူ၍ စပ်ဆိုထား လေသည်။

၁. ၅. ၁၄ သတိအမတ်ချုပ်

ဤသတိအမတ်ချုပ် ဥပမာသည်လည်း ဆားဥပမာကဲ့သို့ သဒ္ဓါစသောဣန္ဒြေတို့ကို ညီမျှအောင်ပြုပြင်ပေးရာ၌ အဋ္ဌကထာဆရာ သုံးသော ဥပမာပင်ဖြစ်၏။

တိုင်းပြည်တစ်ခုတွင် အမတ်ချုပ် (ဝန်ကြီး) သည် တိုင်းပြည်၏ ပြည်တွင်းရေးမှန်သမျှ၌ပါဝင်ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ သတိသည်လည်းတင်ပြခဲ့ပြီး သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့ကို ညီမျှအောင် ပြုပြင်ပေးခြင်း၊ စိတ်ကို ပျံ့လွင့်ခြင်း၊ ပျင်းရိခြင်း တို့ကိုကျရောက်ခြင်း မှစောင့်ရှောက်ခြင်း စသည်ဖြင့် အရာရာ၌ ပါဝင်နေရကားအမတ်ချုပ် (ဝန်ကြီးချုပ်) နှင့် တူလေသည်။

၁. ၅. ၁၅ သတိတံခါးရွက်

ဤသတိဥပမာသည်လည်း ဣန္ဒြေယသံဝရသီလကို ဖွင့်ဆိုရာ၌ အဋ္ဌကထာဆရာ သုံးသော ဥပမာပင် ဖြစ်၏။

လူတို့ နေရာ မြို့၊ ရွာ၊ အိမ်တို့ကို သစ်သားတံခါး၊ ဝါးတံခါး၊ သံတံခါး စသည်တို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးဖြင့်လုံခြုံစွာ ပိတ်ထားရ၏။ သို့မှ လူဆိုး၊ သူခိုးတို့ မဝင်ရောက်နိုင်ဘဲ ပစ္စည်းဥစ္စာများ ပျောက်ဆုံးခြင်း၊ အသက်အန္တရာယ်ဖြစ်ခြင်း စသောဘေးအန္တရာယ်များမှ လွတ်ကင်းနိုင်ပေလိမ့်မည်။ လုံခြုံစွာ ပိတ်ထားပါက ပစ္စည်းဥစ္စာများပျောက်ဆုံးနိုင်ရုံသာမက အသက်ပင် သေဆုံးနိုင်ပေသည်။ ထို့အတူ ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော မြို့၊ ရွာ၊ အိမ်တွင်းသို့ ကိလေသာရန်သူများ မဝင်ရောက်နိုင်စေရန် သတိတည်းဟူသော တံခါးရွက်ဖြင့်ပိတ်ထားရပေမည်။ ပိတ်ထားဘဲ ဟာလာဟင်းလင်းဖွင့်သာထားပါက ကိလေသာရန်သူများ ဝင်ရောက်၍ သဒ္ဓါ၊ သီလ စသော သူတော်ကောင်း ဥစ္စာများကိုလုယူဖျက်ဆီးနိုင်လေသည်။ အပါယ်ဘုံသို့ပင် ကျရောက်နိုင်ပေသည်။

အခန်း (၆)

၁. ၆. ၁ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ

(သတိနှင့်ပြည့်စုံဖို့ လိုအပ်ပုံကို စမ်းသပ်ကြည့်ရာမှတ်ကျောက်)

ရဟန်းတော်များ ကျင့်သုံးရသည့် သီလလေးမျိုးအနက် ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ သည်လည်း တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ ဟူသည် စက္ခုစသော ဒွါရ ခြောက်ပါး (တံခါးခြောက်ပေါက်)တို့၌ ရူပါရုံစသော အာရုံခြောက်ပါး ထင်လာသောအခါ အဘိဇ္ဈာ၊ ဒေါမနဿစသော ကိလေသာများ မဖြစ်ရအောင် သတိတံခါးရွက်ဖြင့် ပိတ်ပင် တားဆီးခြင်းကို ခေါ်သည်။

ဤသီလ၌ သတိပြဋ္ဌာန်း၏။ သတိရှိမှ ဤသီလလုံခြုံနိုင်၏။ သတိရှိမှ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့ကို အဘိဇ္ဈာစသော ကိလေသာများ ဝင်ရောက်မနှိပ်စက်နိုင်ပေ။ သတိမရှိပါက ယင်းကိလေသာများ နှိပ်စက်ခံရသဖြင့် ဤသီလပျက်စီးရလေသည်။

၁. ၆. ၂ မှတ်ကျောက်တင်စမ်းသပ်ကြည့်ရာသီလ

သတိနှင့်ပြည့်စုံဖို့ အဘယ်မျှလောက်အထိ လိုအပ်သနည်းဆိုသည်ကို ဤသီလဖြင့် မှတ်ကျောက်တင်စမ်းသပ်နိုင်သည်။ သတိနှင့်ပြည့်စုံဖို့ အဘယ်မျှလောက်အထိ ခဲယဉ်း သနည်းဆိုသည်ကို ဤသီလဖြင့်တိုင်းတာ စစ်ဆေးကြည့်နိုင်သည်။

"သတိတစ်လုံး အခက်ဆုံး" ဟူသောစကားရှိသည်။ အဓိပ္ပါယ်ကား--သတိဆိုသော တရားသည် တစ်လုံးတည်း တစ်ပါးတည်းပင် ရှိလင့်ကစား လွန်စွာမှခက်သော တရားဟု ဆိုလိုသည်။ ခက်ပုံမှာလည်း ဤသတိတရားနှင့် ပြည့်စုံဖို့ရာ ခဲယဉ်းခြင်း၊ မပြည့်စုံသေး၍ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ပါသော်လည်း အားထုတ်ရလွန်စွာခဲယဉ်းခြင်း၊ သူတော်ကောင်း တရားနှင့် ပြည့်စုံပြီးသတိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများသော်မှ ဆန့်ကျင်ဘက်အာရုံနှင့် ရုတ်တရက် တွေ့ကြုံရင်ဆိုင်လိုက်ရပါက " သတိလက်လွတ် ငှက်တောင်ကျွတ် " စကားပုံအတိုင်း သတိလက်လွတ်ဖြစ်ကာ အမှောက်မှောက်အမှားမှားဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

ဘုရားအလောင်းတော် ဟရိတစ ရသေ့ကြီးသည် ဈာန်ရသူဖြစ်၏။ ဈာန် ရပါက ပုထုဇဉ်များထက် သတိအားကောင်းပါ၏။ ရူပါဝစရတတိယဈာန်ရသူကို ဘုရားရှင်က " သတိမာ " ဟူသော ပုဒ်ဖြင့် ချီးကျူးဟောတော်မူထားပါ၏။ ထိုသို့သော ဟရိတစ ရသေ့ကြီးသည် တစ်နေ့တွင် နန်းတော်သို့ ဆွမ်းစားကြွလာခိုက် ဝိသဘာဂ ဖြစ်သော မိဖုရားကြီး၏ မဖွယ်မရာအရပ်ကို ရုတ်တရက် မြင်လိုက်ရသောအခါ သတိလက်လွတ် ဖြစ်သွားကာ ဈာန်လျော့သွားရလေ၏။

သတိနှင့်ပြည့်စုံဖို့ အဘယ်မျှလောက်အထိ လိုအပ်သနည်းဆိုသည်ကို ဖော်ပြပါ သာဓကကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် သိနိုင်ပေသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အာရုံများနှင့် ရုတ်တရက်

တွေ့ကြုံရင်ဆိုင်လိုက်ရပါက သတိလက်လွတ်ဖြစ်တတ်ကြကြောင်း သိရလေသည်။
"သတိတစ်လုံး အခက်ဆုံး " ဆိုသည်မှာ ဤလိုနေရာမျိုးကို ဆိုလိုသည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ
တစ်မျိုးမျိုးကိုအမြဲအစွဲနှလုံးသွင်း ပွားများနေသူများသည်သာ ဤသီလနှင့်ပြည့်စုံနိုင်သည်။

၁. ၆. ၃ သတိမလွတ်သူ

စေတီယတောင်၌ သီတင်သုံးနေထိုင်သော မထေရ်တစ်ပါးရှိ၏။ ဘွဲ့တော်မှာ
မဟာတိဿမထေရ် ဖြစ်၏။ ၎င်းသည် အရိုးစုကမ္မဋ္ဌာန်း (အဋ္ဌိကသညာ)ကို အမြဲပွားများ
နေသူ ဖြစ်၏။

တစ်နေ့တွင် မထေရ်သည် ဆွမ်းခံသွားခိုက် ယောက်ျားဖြစ်သူနှင့် စိတ်ဆိုးထွက်
လာသော အမျိုးသမီးတစ်ယောက်၏ မိမိကိုမြင်၍ ဟားတိုက်ရယ်လိုက်သံကို ကြားသဖြင့်
မော်ကြည့်လိုက်ရာ ထိုအမျိုးသမီး၏ သွားအရိုးတို့ကို မြင်သောကြောင့် 'အရိုးစု' ဟု နှလုံး
သွင်း ဝိပဿနာပွားသဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သွားပါသည်။

ဤ၌ မထေရ်သည် ရုတ်တရက်မြင်လိုက်ရသော အမျိုးသမီး၏သွားကို အရိုးစု ဟု
ချက်ချင်းနှလုံးသွင်းမိခြင်းမှာ ထိုအဋ္ဌိကကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ရှေးကတည်းက စွဲစွဲမြဲမြဲ နှလုံးသွင်း
ပွားများနေခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်လေသည်။ ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းပွားမှု မရှိသူတို့မှာ မြင်လိုက်ရသော
သွားများ၏ တင့်တယ်မှု၊ သို့မဟုတ် မတင့်တယ်မှုကို နှလုံးသွင်းမိကြသဖြင့် အဘိဇ္ဈာ၊
သို့မဟုတ် ဒေါမနဿ တစ်မျိုးမျိုးဖြစ်ကာ သီလပျက်စီးနိုင်ပေသည်။

၁. ၆. ၄ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ နှင့် ပြည့်စုံဖို့ ခဲယဉ်းရခြင်းမှာ

ရူပါရုံစသော အာရုံတစ်မျိုးမျိုး နှင့် တွေ့ကြုံရင်ဆိုင်ရသောအခါ အဘိဇ္ဈာ၊
ဒေါမနဿစသော ကိလေသာများမဖြစ်အောင် စောင့်စည်းဖို့ခဲယဉ်းရခြင်းမှာ တသွင်သွင်
စီးဆင်းနေသောစိတ်အလျဉ်ကိုသတိဖြင့် မတားမြစ်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်လေသည်။

စက္ခုဒွါရ်၌ ရူပါရုံတစ်မျိုးမျိုးထင်လာသောအခါ ဘာလဲဟု ဆင်ခြင်မှုအာဝဇ္ဇန်း
စိတ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင် ၎င်းရူပါရုံကိုမြင်သော စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်၊ လက်ခံသော
သမ္ပဋိဇ္ဈိုင်စိတ်၊ စုံစမ်းသော သန္တိရဏစိတ်၊ ဆုံးဖြတ်သော ဝုဋ္ဌာစိတ်တို့သည် အစဉ်အတိုင်း
တစ်ကြိမ်စီဖြစ်၍ ချုပ်ကုန်၏။ ထို့နောက် ဇောစိတ်များဖြစ်ကုန်၏။ ဤ ဇောစိတ်တို့၌
သီလ၊ သတိ၊ ဉာဏ၊ ခန္တိ၊ ဝီရိယဟူသော သံဝရတရား ငါးပါး ဖြစ်ပေါ်လျှင် စက္ခုမြေ၌
စောင့်စည်းမှုဖြစ်၏။ စက္ခုမြေလုံခြုံသည်ဟု ဆိုရ၏။ ထိုသို့မဟုတ်ဘဲ ဒုဿီလျ၊ မုဋ္ဌသစ္စ၊
အဘညာဏ၊ အက္ခန္တိ၊ ကောသဇူဟူသော အသံဝရတရားငါးပါး တို့ ဖြစ်ပေါ်လျှင်
စက္ခုမြေ၌ စောင့်စည်းမှုပျက်၏။ စက္ခုမြေမလုံခြုံပေ။

ဖော်ပြပါ ဝီထိအစဉ်သည် စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်တစ်လုံး ဖြစ်ပုံပြ စိတ်အစဉ်အတန်း

ဖြစ်၏။ စိတ်တို့၏သဘာဝသည် ထိုကဲ့သို့ စိတ်တို့ကား မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့အဆက်မပြတ် ဖြစ်နေ၏။ မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်မပြတ်ဖြစ်နေသော ထိုစိတ်အလျဉ်ကို သတိဖြင့် တုန့်ကနဲ ရပ်တန့်သွားအောင် မစွမ်းနိုင်သောကြောင့် ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ နှင့် ပြည့်စုံဖို့ ခဲယဉ်းရခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဝိပဿနာအလုပ်အားထုတ်နေသူ တို့သည် စက္ခုဒွါရ၌ ရာဂ စသည်ဖြစ်ခဲ့သော် ဒုတိယဇောအခိုက်၌ " ငါ့မှာ ကိလေသာဖြစ်နေပါလား " ဟုသိ၍ တတိယဇောအခိုက် ရောက်လျှင်ကား ကုသိုလ်ဇောစောအောင်ပြောင်းလဲပေးနိုင်၏။ ထို့ထက် ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်တို့မူကား ဝုဋ္ဌော၏ အခြားမဲ့၌ စောမည့် ကိလေသာဇောအစဉ်ကို ရပ်တန့်စေ၍ ကုသိုလ်ဇောကိုသာ စောစေနိုင်စွမ်းရှိသည်ဟု (သံ၊ ၄၊ ၃။ ၉၆) ၌ ဖွင့်ဆိုသည်။

**** မှတ်ချက် ****

ရူပါရုံကို မြင်ရာ၌ စိတ်အစဉ်ဖြစ်ပုံကို အောက်ပါ သင်္ကေတဖြင့်မှတ်သား နိုင်သည်။

တီ	န	ဒ	ပ	စ	သံ	ဏ	ဝု		
၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	
၆	၆	၆	၆	၆	၆	၆	ရုံ	ရုံ	ဘွင်
၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀	၀၀၀
တီ = အတိတဘဝင်	,	န = ဘဝင်စလန	,	ဒ = ဘဝင်ပစ္စေဒ					
ပ = ပဉ္စဒွါရဝဇ္ဇန်း	,	စ = စက္ခုဝိညာဉ်	,	သံ = သမ္ပဒိစိုင်း					
ဏ = သန္တိရဏ	,	ဝု = ဝုဋ္ဌော	,	၆ = ၆					
ရုံ = တဒါရုံ	,	ဘွင် = ဘဝင်	,	၀၀၀ = ဥပါဒ်၊ ဌိ၊ ဘင်					

၁. ၆. ၅ ရဟန္တာဖြစ်မှ လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းနိုင်

ဣန္ဒြိယသံဝရသီလသည် သတိပြဋ္ဌာန်းသော သီလဖြစ်၏။ သတိဆိုသည်မှာလည်း ရဟန္တာဖြစ်မှသာလျှင် လုံဝဉာဏ်ပြည့်စုံနိုင်၏။ သို့ရကား ရဟန္တာဖြစ်မှသာလျှင် စက္ခုစသော ဒွါရခြောက်ပါး (တံခါးခြောက်ပေါက်) တို့ကို လုံခြုံစွာ စောင့်ထိန်းနိုင်ပေသည်။ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်များသည် ရူပါရုံတစ်ခုကို မြင်ရသောအခါ ဣဋ္ဌာရုံ ဖြစ်သောကြောင့်လည်း ဝမ်းမသာတော့။ အနိဋ္ဌာရုံ ဖြစ်သောကြောင့်လည်း ဝမ်းမနည်းတော့။ သတိသမ္ပဇဉ် တရားလက်ကိုင်ထားကာ ဆဋ္ဌင်္ဂပေက္ခာဖြင့် လျစ်လျူရှုလျက်သာနေတော်မူကြလေသည်။

၁.၆.၆ ဣန္ဒြိယဂုတ္တတေဒဂ်ရသ္မ

ရဟန္တာအရှင်မြတ်များ သတိနှင့် လုံးဝဥသံပြည့်စုံပြီဖြစ်၍ ဒွါရခြောက်ပါးတို့ကို လုံခြုံအောင်စောင့်ထိန်းနိုင်ကြပြီ ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ထိုတွင် ထူးထူးကဲကဲ လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းနိုင်သူကား အရှင်နန္ဒမထေရ်ပင် ဖြစ်သည်။

အရှင်သည် " အရှေ့အရပ်ကို ကြည့်လိုသည်ဖြစ်အံ့၊ ဤသို့ အရှေ့အရပ်ကို ကြည့်သော ငါ့အား အဘိဇ္ဈာ၊ ဒေါမနဿ ဟူသော အကုသိုလ်တရားတို့သည် မနှိပ်စက် ကုန်လတ္တံ့ " ဟု သာဏ္ဍကသမ္ပဇဉ် (အကျိုးရှိ၊ မရှိကို သိသောဉာဏ်) စသော သမ္ပဇဉ် လေးပါးတို့ဖြင့် ပိုင်းခြားပြီးမှ ကြည့်၏။ အနောက်အရပ်စသော အရပ်တို့ကိုကြည့်ရာ၌ လည်း ထိုနည်းအတူ သမ္ပဇဉ်လေးပါးဖြင့် ပိုင်းခြားပြီးမှ ကြည့်လေ့ရှိ၏။ သမ္ပဇဉ်လေးပါး တို့ဖြင့် မပိုင်ခြားဘဲ ကြည့်လေ့မရှိပေ။ ဤသို့ စက္ခုစသော ဒွါရတို့ကို လုံခြုံအောင်စောင့် ထိန်းတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် ဣန္ဒြိယဂုတ္တအရာ၌ အသာလွန်ဆုံး၊ အမြတ်ဆုံး တေဒဂ် ရရခြင်း ဖြစ်လေသည်။

အပိုင်း (၂)

ပမာဒ နှင့် အပူမာဒဟူသည့်

အခန်း (၁)

၂. ၁. ၁ သတိ၏ ရန်သူ (ပမာဒ)

လောကရှိ သက်ရှိ သက်မဲ့ ခြပ်ရှိ၊ ခြပ်မဲ့ အရာဝတ္ထုများတွင် ဆန့်ကျင်ဘက်သဘာဝ များ အသီးသီးရှိတတ်ကြပါသည်။ ဥပမာ---ယောက်ျားနှင့် မိန်းမ၊ ကျီးနှင့် ဇီးကွက်၊ ကုသိုလ်နှင့် အကုသိုလ် စသည် တို့ပင်ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ ပရမတ္ထတရား ဖြစ်သော သတိတရားနှင့်လည်း ဆန့်ကျင်ဘက် တရားရှိသည်။ ယင်းတရားမှာ ပမာဒပင် ဖြစ်သည်။

သတိ၏ အစွမ်းသတ္တိများ၊ အရေးပါအရာရောက်ပုံများကို လေ့လာတင်ပြရာတွင် ယင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူဖြစ်သော ပမာဒတရား၏ သဘာဝကိုလည်းတင်ပြသင့်သည် ဟု ယူဆပါသည်။ ထိုသို့တင်ပြပါက အမဲရောင်ပေါ်တွင် အဖြူရောင်ဖြင့် ရေးပြဘိသကဲ့သို့ သတိ၏ သဘာဝသတ္တိသည် ပိုမို ထင်ရှားလာနိုင်ပေသည်။ သို့အတွက် ယင်းသတိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူဖြစ်သော ပမာဒအကြောင်းကိုလည်း လေ့လာတင်ပြပါဦးမည်။

၂. ၁. ၂ ပမာဒဟူသော ဝေါဟာရ ရှင်းလင်းချက်

ပမာဒဟူသော ဝေါဟာရသည် ပပုဗ္ဗ၊ မဒဓာတ်၊ ဣပစ္စည်းဖြင့် ပုဒ်ပြီး နေသော ပါဠိဝေါဟာရဖြစ်သည်။ ယင်း၏အနက်မှာ 'မေ့လျော့ခြင်း' ဖြစ်သည်။ လူတို့နေ့စဉ်ပြောဆို နေကြသော ဝေါဟာရနယ်ပယ်တွင် ' ပမာဒတရားအားကြီးတဲ့လူပါလား ' ၊ 'ပမာဒတရား လွှမ်းမိုးခံနေရတဲ့ လူပါလား ' စသည်ဖြင့် ပါဠိဝေါဟာရ အတိုင်း တွင်ကျယ်စွာပြောဆို အသုံးပြုနေကြပါပြီ။ မြန်မာစကားလိုပင် ဖြစ်နေပါပြီ။

၂. ၁. ၃ ပမာဒ အဓိပ္ပာယ် ပွင့်ဆိုချက်

ပမာဒပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဝိဘင်း ပါဠိတော် (စာ - ၃၆၃) ၌ အောက်ပါ အတိုင်း ဖွင့်ဆိုရှင်း ပြထားသည်။

- ၁။ ကာယဒုစရိုက်၊ ဝစီဒုစရိုက်၊ မနောဒုစရိုက်တို့၌ စိတ်ကိုလွှတ်ထားခြင်း။
- ၂။ ငါးပါးအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌ စိတ်ကို လွှတ်ထားခြင်း။
- ကုသိုလ်တရား တို့ တိုးပွား စေခြင်းငှာ-----
- ၃။ ရိုရိုသေသေ မပြုခြင်း။
- ၄။ အမြဲမပြုခြင်း။
- ၅။ ရပ်နားရပ်နားပြုခြင်း။
- ၆။ တွန့်ဆုတ်တွန့်ဆုတ်ဖြစ်ခြင်း။
- ၇။ အားထုတ်လိုမှု ဆန္ဒကို ချထားခြင်း။
- ၈။ ဝီရိယဟူသော ဝန်ကို ချထားခြင်း။
- ၉။ မမှီဝဲခြင်း။
- ၁၀။ မတိုးပွားစေခြင်း။

- ၁၁။ ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာမပြုခြင်း။
- ၁၂။ ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ စွဲမြဲစွာ တည်တံ့မှုမရှိခြင်း။
- ၁၃။ အဖန်ဖန်အား မထုတ်ခြင်း။

၂. ၁. ၄ ပမာဒ (မေလျော့မှု) နှစ်မျိုး

ပမာဒ (မေလျော့မှု) သည်-----

- ၁။ လောကရေး၌ မေလျော့မှု
 - ၂။ ကုသိုလ်ရေး၌ မေလျော့မှု - ဟုနှစ်မျိုးရှိသည်။
- ထိုတွင် လူအမည်ကို မမှတ်မိမှု၊ ကျက်ပြီးသားစာကို မမှတ်မိမှု၊ ခရီးသွားလာရာ၌ ကား၊ ရထားစသည်ပေါ်၌ ပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ရာမေ့ကျန်မှု၊ ထိတ်လန့်ဖွယ်အာရုံနှင့် ရုတ်တရက်တွေ့ကြုံ ရင်ဆိုင်ရသဖြင့် သတိလစ်သွားမှု၊ ရောဂါဒဏ် ပြင်းထန်စွာခံစားရခြင်း၊ ရေနစ်ခြင်းစသော ဘေးအန္တရာယ်တို့ကြောင့် သတိကင်းကွာနေမှု စသည်များသည် လောကရေး၌ မေလျော့မှု ဖြစ်သည်။

ဒါန၊ သီလဘာဝနာ ကောင်းမှုများ၌ မေလျော့မှုသည် ကုသိုလ်ရေး၌ မေလျော့မှု ဖြစ်သည်။

၂. ၁. ၅ ပမာဒ၏ လက္ခဏာ စသည် လေးတန် ပွင့်ဆိုချက်

ပမာဒသည်-----

- ၁။ ငါးပါးအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌ စိတ်ကို လွှတ်ထားခြင်း လက္ခဏာ ရှိ၏။
- ၂။ လွှတ်ထားခြင်းကို အဖန်ဖန်ခွင့်ပေးခြင်း ကိစ္စ ရှိ၏။
- ၃။ သတိနှင့်ကင်း၍ ဖြစ်သော တရား၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။
- ၄။ ပမာဒ၏ ပဒဋ္ဌာန်မရှိ။

ပမာဒသည် ငါးပါးအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌ စိတ်ကို လွှတ်ထားခြင်း လက္ခဏာရှိ၏ ဆိုရာ၌ သတ္တဝါတို့သည် မိမိစိတ်ကိုသတိဖြင့် စောင့်ရှောက်မထားကြဘဲများသောအားဖြင့် သွားချင်ရာသွားသဘောဖြင့်လွှတ်ထားကြလေသည်။ သတိအစောင့်အရှောက်ရှိသည့်ကြား မှပင် အလစ်ချောင်း၍မကောင်းမှုအာရုံဆီသို့ ပြေးသွားကျက်စားတတ်သော စိတ်သည် သတိအစောင့်အရှောက်မရှိသောအခါ မကောင်းသော ကာမဂုဏ် အာရုံများဆီသို့သာ ပြေးသွားကျက်စားဖို့များလေသည်။ ပမာဒသည် ယင်းသို့ ကာမဂုဏ် အာရုံဆီသို့ပြေးသွား ကျက်စားနေစေရန် စိတ်ကိုလွှတ်ပေးထားလေသည်။

လွတ်ထားခြင်းကို အဖန်ဖန်ခွင့်ပေးခြင်းကိစ္စရှိ၏ဆိုရာ၌ ပမာဒသည် သတိအစောင့်အရှောက်မရှိသောစိတ်ကို ကာမဂုဏ်အာရုံတို့၌ ကျက်စားနေစေရန်လွတ်ပေးထား၏။ အကယ်၍ ထိုအချိန်၌ သတိဖြင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်လိုက်ပါက ယင်းစိတ်သည် ကျက်စားဆဲ ကာမဂုဏ်အာရုံမှ နောက်ဆုတ်သွား၍ ကုသိုလ်အာရုံဘက်သို့ ဦးလှည့်သွားရာ၏။ ယင်းသို့ ဦးလှည့်မသွားစေရန် ပမာဒက ကာမဂုဏ်အာရုံဆီသို့သာ တွန်းပို့ပေးထား၏။ ကျက်စားဆဲအာရုံ၌သာကျက်စားနေစေ၏။

သတိနှင့် ကင်း၍ဖြစ်သော တရား၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်လာ၏ဆိုရာ၌ ပမာဒဟူသည် သတိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အကုသိုလ်နာမက္ခန္ဓာလေးပါး တို့ပင်ဖြစ်၏။ ယင်း နာမက္ခန္ဓာလေးပါး ဖြစ်ခြင်းကိုပင် ပမာဒ (မေ့လျော့မှု) ဖြစ်ခြင်းဟုဆိုရ၏။ ထို ပမာဒဖြစ်ရာအခါ၌ သတိမပါဝင်ရကား ပမာဒသည် သတိနှင့် ကင်း၍ ဖြစ်သော တရား၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ ဉာဏ်အားရှေးရှု ထင်လာလေ၏။

ပမာဒ၏ တရားကိုယ်မှာသတိကဲ့သို့ တစ်ပါးတည်းမဟုတ်။ သတိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဖေါ်ပြဲခဲ့ပြီး အကုသိုလ်နာမက္ခန္ဓာလေးပါးစလုံး ပင်ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ ယင်း၏ ပဒဋ္ဌာန်မှာ ထုတ်ဖို့ မလွယ်ကူရကား ပမာဒ၏ ပဒဋ္ဌာန် မရှိချေ။ အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အယောနိသောမနသိကာရ ကိုဆိုသော် ရနိုင်ပါလိမ့်မည်။

ဒါနနိဒါန (၂)

၂.၂.၁ ပမာဒနှင့် ပတ်သက်၍ ထူးခြားသော အဆိုအမိန့်များ
ဗုဒ္ဓစာပေတို့၌ ပမာဒနှင့် ပတ်သက်၍ ထူးခြားသော အဆိုအမိန့်များ ကိုတွေ့
ရ၏။-----

- ၁။ ပမတ္တဿ နာမ စတ္တာရော အပါယာ သကဂေဟသဒိသာ (မေ့လျော့သူ
အတွက် အပါယ်လေးပါးတို့သည် မိမိနေရာ အိမ်ဂေဟာနှင့်တူ။)
- ၂။ ပမာဒေါ မစ္စုနော ပဒံ (မေ့လျော့ခြင်းသည် သေခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်)
- ၃။ ယေ ပမတ္တာ ယထာ မတာ (မေ့လျော့သူ လူသေနှင့် တူ)
- ၄။ ပမာဒေါ ရက္ခတော မလံ (မေ့လျော့ခြင်းသည် စောင့်ရှောက်သူ၏
အညစ်အကြေး)
- ၅။ ပမာဒေါ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော (မေ့လျော့ခြင်းသည် စိတ်ညစ်နွမ်း
ကြောင်းဖြစ်)
- ၆။ ပမာဒံ ဘယတော ဒိသွာ (မေ့လျော့ခြင်းဘေး)
- ၇။ ပမာဒေါ ရဇော (မေ့လျော့ခြင်း မြူ)

၂.၂.၂ မေ့လျော့သူအတွက် အပါယ်လေးပါးတို့သည် မိမိနေရာ
အိမ်ဂေဟာနှင့်တူ

မေ့လျော့သူအတွက် အပါယ်လေးပါးတို့သည် မိမိအမြဲနေရာ အိမ်ဂေဟာနှင့်တူ
ကုန်၏။

လူတို့သည် မိမိတို့ကိုယ်ပိုင် အိမ်၌သာအမြဲအစွဲ နေလေ့ရှိကြ၏။ အကြောင်းကိစ္စရှိ
၍ အခြားအရပ်၊ အခြားအိမ်၌ နေကြကုန်သော်လည်း ခေတ္တခဏမျှသာ နေကြခြင်း
ဖြစ်သည်။ အကြောင်းကိစ္စပြီးစီးပါက မိမိကိုယ်ပိုင်အိမ်သို့ ပြန်လာကြစမြဲဖြစ်သည်။

ထို့အတူ ကာယဒုစရိုက်၊ ဝစီဒုစရိုက်များကို ပြုလုပ်ပြောဆိုနေ၍ ဒါန၊ သီလ
စသော ကောင်းမှုများကို မေ့လျော့နေသူ၊ လောကီကာမဂုဏ်အာရုံများကို ခံစားနေ၍
ဒါနစသော ကောင်းမှုများကို မေ့လျော့နေသူများ၏ အမြဲနေရာ အိမ်ဂေဟာသည်ကား
ငရဲစသော အပါယ်လေးပါးတို့ပင် ဖြစ်၏။ ဒါနစသော ကောင်းမှုကံ၏အစွမ်းကြောင့်
လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ ရောက်နေကြရသော်လည်း အကြောင်းကိစ္စဖြင့် သူတစ်ပါးအိမ်သွားသူ
သည် ကိစ္စပြီးစီးပါက မိမိအိမ်သို့သာပြန်သွားသကဲ့သို့ ဒါနစသော ကောင်းမှုကံအရှိန်ကုန်
ဆုံးသောအခါ အပါယ်လေးပါး ဟူသော မိမိအမြဲနေရာ အိမ်ဂေဟာ သို့သာ ပြန်ကြစမြဲ
ဖြစ်လေသည်။

၂.၂.၃ မေ့လျော့ခြင်းသည် သေခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်

မေ့လျော့ခြင်းသည် သေခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်၏။

လောက၌ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ကာယဒုစရိုက်စသော ဒုစရိုက်မှုများကို လွန်ကျူးနေကြခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ကာမဂုဏ်အာရုံများကို ခံစားနေကြခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ မေ့မေ့လျော့လျော့ နေကြသည်။ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာဟူသော ကောင်းမှုများကို မပြုလုပ်ကြပေ။ ဒါနစသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုများမှာ သေခြင်းကင်းရာနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေနိုင်သော အကျင့်ကောင်းများ ဖြစ်ကြသည်။ မေ့လျော့နေကြသူများမှာ ဒါနစသော ကောင်းမှုများကို မပြုမိကြသဖြင့် ထိုသေခြင်းကင်းရာနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ သံသရာထဲ၌ တပြောင်းပြန်ပြန် ကျင်လည်နေကြလျက်တသေထဲ သေနေကြရဦး မည်သာ ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် မေ့လျော့ခြင်းသည်သေခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်ရလေသည်။

၂.၂.၄ မေ့လျော့သူ လူသေနှင့် တူ

မေ့လျော့သူသည် လူသေနှင့် တူ၏။

ဇိဝိတိန္ဒြေပြတ်စဲသဖြင့် သေသွားသူသည် သစ်တုံးနှင့်သာ အလားတူတော့၏။ ထိုသူသည်ဘာဆို ဘာမျှ မသိတော့၊ မလုပ်တော့၊ လုပ်လည်း မလုပ်နိုင်တော့ပေ။ ထိုအတူ မေ့လျော့မှု ပမာဒတရား လွမ်းမိုးနှိပ်စက်ခံနေရသူသည်လည်း လူဝတ်ကြောင်ဖြစ်က ဒါနကောင်းမှုလည်း မပြု၊ သီလလည်း မစောင့်ထိန်း၊ ဘာဝနာလည်း မစီးဖြန်းတော့။ ရှင်၊ ရဟန်းဖြစ်ပါကလည်း မိမိဆိုင်ရာ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ်လုပ်ငန်းများကိုအားမထုတ်တော့ပေ။ မေ့မေ့လျော့လျော့သာနေတော့၏။ စင်စစ်ထိုသူသည် ဝိညာဏ်ကင်းမဲ့သောလူသေနှင့်သာ တူတော့၏။ ထို့ကြောင့် မဃဒေဝလင်္ကာသစ်၊ ပိုဒ်ရေ (၂၉၁) ၌-----

" ဒါန-သီလ၊ ကုသလန္တိကံ၊ လုံ့လလွတ်လျော့၊ လေဘင်ပေါ့၍၊
မေ့လျော့သောအား၊ တည်နေငြားက၊ ပျော်ပါးသောက်ယစ်၊
ဇောခုနစ်နှင့်၊ စင်စစ်ထိုသူ၊ သူသေတူ၏။ "

ဟု စပ်ဆိုထား လေသည်။

၂.၂.၅ မေ့လျော့ခြင်းသည် စောင့်ရှောက်သူ၏ အညစ်အကြေး

မေ့လျော့ခြင်းသည် စောင့်ရှောက်သူ၏ အညစ်အကြေးမည်၏။ အညစ်အကြေးဆိုသည်ကား ပျက်စီးခြင်း၏ အကြောင်းကို ဆိုလို၏။

နွားကျောင်းသားသည် မိမိနွား အန္တရာယ်တစ်စုံတစ်ရာမဖြစ်စေရန် စောင့်ရှောက်

ရမည့် တာဝန်ရှိ၏။ ကင်းစောင့်တာဝန်ကျသူသည် မိမိ မြို့၊ ရွာ၊ တိုင်း၊ ပြည် သောင်းကျန်းသူများ မနှောင့်ယှက်မဖျက်ဆီးနိုင်စေရန် စောင့်ရှောက်ရမည့် တာဝန်ရှိ၏။ ရဟန်းတော်သည် မိမိခန္ဓာကိုယ်တွင်းသို့ ကိလေသာရန်သူများ မဝင်နိုင်စေရန် စောင့်ရှောက်ရမည့် တာဝန်ရှိ၏။

အကယ်၍ နွားကျောင်းသားသည် နွားကျောင်းနေစဉ် အိပ်ပျော်နေခြင်း၊ ကစားနေခြင်းစသော အကြောင်းတစ်မျိုးမျိုးဖြင့် မေ့လျော့နေခဲ့သော် နွားများနယ်ကျွံ၍ပျောက်ဆုံးနိုင်၏။ ကျား၊ ခြင်္သေ့ စသည်တို့၏ စားခြင်းကိုလည်း ခံရနိုင်၏။ သူတစ်ပါး၏ စိုက်ခင်းများသို့ ဝင်ရောက်စားမိသဖြင့် ပိုင်ရှင်တို့၏ ဆူပူကြိမ်းမောင်းခြင်း၊ လျော်ကြေးတောင်းခြင်းကိုလည်း ခံရနိုင်၏။

အကယ်၍ ကင်းစောင့်တာဝန်ကျသူသည် အိပ်ပျော်နေခြင်း၊ သောက်စားမူးယစ်ခြင်း စသည်ဖြင့် မေ့လျော့နေခဲ့သော် မိမိကိုယ်တိုင်မူလည်း ရန်သူတို့၏ သတ်ဖြတ်ခြင်းကို သော်လည်း ခံရတတ်၏။ မိမိတာဝန်ကျရာ မြို့ရွာမူလည်း ရန်သူတို့၏ ဖျက်ဆီးခြင်းကို ခံရတတ်၏။ ဤသို့လျှင် မေ့လျော့ခြင်းသည် ကင်းစောင့်တာဝန်ကျသူအဖို့ပျက်စီးကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် အညစ်အကြေးပင်ဖြစ်လေသည်။

ရဟန်းတော်သည် မိမိကိုယ်တွင်းသို့ ကိလေသာရန်သူ မဝင်ရောက်နိုင်စေရန် ဒွါရခြောက်ပါး (တံခါးခြောက်ပေါက်) ကို သတိတံခါးရွက်ဖြင့် ပိတ်ပင်တားဆီးစောင့်ရှောက်ရမည်ဖြစ်၏။ အကယ်၍ မေ့လျော့ပြီး ထိုတံခါးခြောက်ပေါက်ကို ပိတ်ပင်မထားဘဲ ဖွင့်ထားပါက ထိုတံခါးမှ ကိလေသာရန်သူများ ဝင်ရောက်နှိပ်စက်နိုင်သည်။ ရဟန်းဘဝမှ ပျက်စီး ဆုတ်ယုတ်နိုင်ပေသည်။

၂. ၂. ၆ မေ့လျော့ခြင်းသည် စိတ်ညစ်နွမ်းကြောင်းဖြစ်

မေ့လျော့ခြင်းသည် စိတ်ညစ်နွမ်းကြောင်းဖြစ်၏။

စိတ်၏ ပင်ကိုသဘာဝသည် ဖြူစင်၏။ သန့်ရှင်း၏။ ပြုံးပြုံးပြက်အရောင်ထွက်၏။ ထိုသို့သော ဂုဏ်ထူးဝိသေသနှင့် ပြည့်စုံသော စိတ်ညစ်နွမ်း၍ အရောင်မထွက်ရခြင်းမှာ အဘိဇ္ဈာဝိသမလောဘ စသော စိတ်ညစ်နွမ်းကြောင်း တရားများကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုညစ်နွမ်းကြောင်း တရားများတွင် မေ့လျော့မှုပမာဒ လည်းပါဝင်၏။ မေ့လျော့မှုပမာဒ ဖြစ်သောအခါ စိတ်သည်မဲညစ်၍ အရောင်မထွက်တော့ပေ။ ဤသို့ဖြင့် မေ့လျော့မှုပမာဒ သည် ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော စိတ်ကို ညစ်နွမ်းအောင် ပြုတတ်လေသည်။

၂. ၂. ၇ မေ့လျော့ခြင်း ဘေး

မေ့လျော့ခြင်းသည် ပျက်စီးကြောင်း ဘေး မည်၏။ ဘေး ဆိုသည်ကား

ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်အပ်သော အရာဝတ္ထု၊ ကြောက်ဖွယ်အာရုံ၊ ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသောအရာ၊ မိမိအား ဒုက္ခဖြစ်သောအရာကို ဆိုလိုသည်။

မေ့လျော့မှုသည် လောကမှု၌ မေ့လျော့မှု၊ ကုသိုလ်ရေး၌ မေ့လျော့မှုဟု နှစ်မျိုးရှိရာ ထိုနှစ်မျိုးစလုံးပင် မေ့လျော့သူကို အကျိုးမဲ့ဖြစ်စေတတ်ရကား ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသည့် ဘေးကြီးပင် ဖြစ်လေသည်။

လောကရေး၌ အပျော်အပါးလိုက်စား၍ မေ့လျော့မှု၊ အရက်သေစာသောက်စား၍ မေ့လျော့မှု၊ အအိပ်ကျူးအစားကျူး၍ မေ့လျော့မှုစသည်တို့ကြောင့် ပညာသင်ချိန်တွင် ထိုက်သင့်သော အသိဉာဏ်ပညာအရည်အချင်း မတိုးတက်ဘဲ ပညာရေးမှဆုတ်ယုတ်ခဲ့ရသည်။ စီးပွားရှာ ချိန်တွင် တာဝန်ပျက်၊ ကတိပျက်၊ မိတ်ပျက်ဖြစ်ကာ စီးပွားရေးမှ ဆုတ်ယုတ်ခဲ့ရသည်။

ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်အခါက မဟာဓနသေဋ္ဌေးသားသည် မိဘဖြစ်သူတို့က "ဒီကုဋေရှစ်ဆယ်သောဥစ္စာတွေ ဒို့သားတစ်သက် စားမကုန်ပါဘူး၊ အပင်ပန်းခံပြီး ပညာသင်နေစရာ မလိုပါဘူး " ဟူသော ယူဆချက်ကြောင့် ငယ်စဉ်ကလည်း ပညာမသင်ခဲ့။ အိမ်ထောင်ကျ၍ စီးပွားရှာချိန်၌လည်း အပေါင်းအသင်းများဖြင့်ပျော်ပါး သောက်စားနေသဖြင့် မိမိပိုင်ပစ္စည်း ၁၆၀-ကုဋေ(လင်ဘက် ၈၀၊ မယားဘက် ၈၀)တို့ ကုန်ဆုံးသွားကာ နောက်ဆုံးတွင် ခွက်လက်ဆွဲကာ တောင်းစားရသည့် ဘဝဧရောက်သွားရလေသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုးခန်းပျို့၊ ပိုဒ်ရေ(၂၆)၌--

" သကျရူပံ၊ ကြံကြံသမျှ၊ တောင့်တရာရာ၊ တတ်ကောင်းစွာသား၊ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပာ၊ လူ့ကိစ္စကို၊ ငယ်ကမသင်၊ ပျော်ပါးလွင်မှု၊ အကြင်သူအား၊ စကားချေတင်၊ သဘင်မပြု၊ ခံတွင်းမဲ့သို့၊ ချို့တဲ့ပညာ၊ ညှိုးမျက်နှာနှင့်၊ ရွံရှာလန့်ထိတ်၊ အသံဆိတ်၏။ "

ဟု စပ်ဆိုထားလေသည်။

ကုသိုလ်ရေး၌လည်း ကိလေသာကာမ၊ ဝတ္ထုကာမ တို့ဖြင့် မွေ့လျော်ပျော်ပါး၍ ဒါနပြုရန်၊ သီလစောင့်ရန်၊ ဘာဝနာပွားများရန် မေ့လျော့နေကြသဖြင့် ဥစ္စာဓနဆင်းရဲချို့တဲ့ခြင်း၊ အသက်တိုခြင်း၊ စိတ်မအေးချမ်းခြင်းစသော ဆိုးကျိုးများကိုခံစားရလေသည်။ တင်ပြခဲ့ပြီး မဟာဓနသေဋ္ဌေးသားသည်ပင် ပဌမအရွယ်၌လူ့ဘောင်မှာ မနေဘဲ ရဟန်းဝတ်ခဲ့ပါမူ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ပါ၏။ ယခုမူကား သေဋ္ဌေးရာထူးလည်း လက်လွတ်၊ တရားထူးလည်း မရဘဲ အကျိုးနှစ်မျိုးမှ ဆုံးရှုံးခဲ့ရလေသည်။ ထို့ကြောင့် မေ့လျော့ခြင်းကို ကြောက်မက်ဖွယ်ရာကောင်းသည့် ဘေးကြီးတစ်ခုအနေ သိမြင်ကြ၍ မမေ့မလျော့မှု အပွမာဒတရား နှင့် ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြရပေမည်။

၂. ၂. ၈ မေလျော့ခြင်း မြို့

မေလျော့ခြင်းသည် မြို့မြို့အညစ်အကြေး နှင့် တူ၏။ ပကတိမြို့မြို့သည် အိုးအိမ် များ၊ အဝတ်အထည်များကို ညစ်ပေစေ သကဲ့သို့ မေလျော့မှုပမာဒ ဟူသော မြို့မြို့သည် လည်း စိတ်ကို ညစ်ပေ၏။ ညစ်နွမ်း စေ၏။

ရဟန်းတော်များ ဧကန်ပြုလုပ်ရမည့်အလုပ်သည် စာပေသင်ကြားမှု = ဂန္ထဓုရနှင့် ဝိပဿနာအားထုတ်မှု ဝိပဿနာဓုရ ဟူ၍နှစ်မျိုးရှိ၏။ ယင်း အလုပ်နှစ်မျိုးကို ရဟန်းတော်များ ဧကန်ပြုလုပ်ရမည် ဖြစ်၏။

သို့သော် အချို့ရဟန်းတော်များသည် " ငါတို့သည် ယခုအချိန်၌ အသက်ငယ်ပါ သေးသည်၊ ငယ်ရွယ်စဉ်မှာ ပျော်ပျော်နေရတာက အကောင်းဆုံးပဲ၊ ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိ အလုပ်ဆိုတာ နောင်ဘယ်အချိန်မှာ လုပ်လုပ် ရတာပဲ " စသည်ဖြင့်အောက်မေ့ကြလျက် ကိုယ့်အလုပ်ကိုယ် မလုပ်ကြဘဲ ကျီးသံဟောက်၍ တအိပ်တည်းအိပ်ကာနေကြ၏။ စကား ပြောဟော တသောသောရယ်မောနေကြ၏။ ဧည့်သည်သောင်သည်ဖြင့် ခရီးယတြာများ နေကြ၏။ ထိုရဟန်းတို့အား တောထဲ၌ ဘေးမဲ့ပေးထားသော နွားလားသည် စားချင်ရာစား၊ စားချင်သလို စားရသဖြင့် အသားအရေပြည့်ဖြိုးလာသကဲ့သို့ ထိုအတူ အသားသာတိုး၍ လောကီ-လောကုတ္တရာ ပညာမူကား လက်တစ်သစ်မျှမတိုးပေ။ ပမာဒ ဟူသော စိတ်၏ အညစ်အကြေး မြို့မြို့များသာ အလိမ်းလိမ်းကပ်ငြိနေပေတော့သည်။

အခန်း (၃)

၂. ၃. ၁ မေ့လျော့ခြင်း၏ အကြောင်းများ

ပမာဒသည် သတိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူဖြစ်၏။ သတိစွမ်းအားများ ယုတ်လျော့စေရန် ဖျက်စီးသော တရားဖြစ်၏။ သတိ၏ ရန်သူဖြစ်သော ယင်း ပမာဒ ဖြစ်ခြင်း အကြောင်းများကို ပိဋကတ်စာပေ တို့၌ များစွာတွေ့ရပါသည်။

- ၁။ သီလပျက်စီးခြင်းကြောင့် မေ့လျော့ခြင်း။
- ၂။ ကာမဂုဏ်အာရုံ ခံစားခြင်းကြောင့် မေ့လျော့ခြင်း။
- ၃။ ကိလေသာကြောင့် မေ့လျော့ခြင်း။
- ၄။ စိုးရိမ်သောကကြောင့် မေ့လျော့ခြင်း။
- ၅။ မာန်ယစ်ခြင်းကြောင့် မေ့လျော့ခြင်း။
- ၆။ အိပ်နေခြင်းကြောင့် မေ့လျော့ခြင်း။
- ၇။ သေရည်အရက်သောက်မှုကြောင့် မေ့လျော့ခြင်း။

၂. ၃. ၂ သီလပျက်စီးခြင်းကြောင့် မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံ

သီလပျက်စီးခြင်းသည် မေ့လျော့ခြင်း၏ အကြောင်းတစ်ပါးဖြစ်၏။

သီလဆိုသည်ကား ကာယဒုစရိုက်၊ ဝစီဒုစရိုက်တို့မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဖြစ်၏။ ယင်း ဒုစရိုက်မှုများကို လွန်ကျူးပါက သီလပျက်စီး၏။ ဒုစရိုက်မှုများကို လွန်ကျူးနေသူသည် လွန်ကျူးနေခိုက်၊ လွန်ကျူးဖို့စိတ်ကူးနေခိုက်၌ ၎င်း၏ စိတ်သည် လောဘ၊ ဒေါသ စသော အကုသိုလ်စိတ်အစုသာ ဖြစ်၏။ ယင်း စိတ်အစုဖြစ်နေခိုက်တွင် ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို မေ့လျော့ နေ၏။ ထို့ကြောင့် သီလပျက်စီးခြင်းကို မေ့လျော့ခြင်း၏ အကြောင်းတစ်ပါး အဖြစ် ဆိုရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

၂. ၃. ၃ ကာမဂုဏ်အာရုံကြောင့် မေ့လျော့မှု ဖြစ်ပုံ

ကာမဂုဏ်အာရုံများကို ခံစားနေခြင်းသည်လည်း မေ့လျော့ခြင်း၏ အကြောင်း တစ်ပါးပင် ဖြစ်၏။

ကာမဂုဏ်အာရုံဆိုသည်ကား လိုချင်တပ်နှစ်သက်ဖွယ်ရာ အာရုံများကို ခေါ်၏။ ယင်းတို့မှာ ရူပါရုံ၊ သဒ္ဒါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ဟူ၍ ငါးမျိုးရှိ၏။ ယင်း အာရုံ များကို ခံစားဖို့ကြံစည်နေခိုက်၊ ခံစားနေခိုက်တွင် ထိုသူ၏စိတ်သည် လောဘ ဒေါသ အကုသိုလ်စိတ်အစုသာဖြစ်၍ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို မေ့လျော့နေပေသည်။ မိမိ ခံစား နေဆဲ ကာမဂုဏ်အာရုံ ထဲ၌သာ သက်ဝင်နစ်မြုပ်နေပေတော့သည်။

၂. ၃. ၄ ရူပါရုံကြောင့် မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံ

ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်က ရဟန်းတစ်ပါးသည် သီရိမာအိမ်၌ ဆွမ်းစားခဲ့ဖူးသော ရဟန်းတော်၏ သီရိမာအကြောင်း ချီးမွမ်းစကားများကို ကြားရသောအခါ နေမထိ ထိုင်မသာဖြစ်၍ ချက်ချင်းပင် သီရိမာကို မြင်လိုတွေ့လိုစိတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာလေ၏။

ထို့နောက် အာဂန္တုရဟန်းတော်အား ခွင့်ပန်ပြီး သီရိမာကို ကြည့်ရှုရန် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ခရီးပြင်းနှင်လာခဲ့၏။ နောက်တစ်နေ့တွင် သီရိမာအိမ်သို့ ဆွမ်းစားလိုက်ရ၏။ ထိုနေ့တွင် သီရိမာမှာ မကျန်းမမာဖြစ်နေ၍ မျက်နှာမှာညှိုးနွမ်းနေ၏။ အလှအပပြင်ဆင်ထားခြင်းသည်လည်း မရှိ။ ညှိုးလှသောအသွင်အပြင် ဖြင့်သာ ဆွမ်းစားသံဃာများကို ကြည့်ညိုနေရရှာ၏။

ထိုရဟန်းတော်လည်း ဂိလာနဖြစ်နေသော သီရိမာကိုမြင်ရသောအခါ " မကျန်းမမာ ဖြစ်နေတာတောင် ဒီလောက်လှပနေတာ၊ ကျန်းမာပြီး အဝတ်တန်ဆာများဆင်ယင်ပြင်ဆင်ထားပါက အဘယ်မျှ လှပချောမောလိုက်လေမလဲ " စသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်းနေမိလေ၏။ ထို့အတွက် ၎င်းရဟန်းတော်အား သီရိမာ၏ ရူပါရုံ၌စွဲလမ်းမှု ရာဂဖြစ်ပေါ်လာလေ၏။ ထိုရာဂကြောင့် အစားပင် မစားနိုင်တော့ဘဲ ကျောင်းပြန်ရောက်လျှင် သင်္ကန်းခြံကာ အိပ်ရာထဲဝင်ခွေနေလေတော့၏။ ဘာမျှမလုပ်တော့၊ မစားတော့ပေ။ ရူပါရုံ၌စွဲလမ်းမှုကြောင့် မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံပင် ဖြစ်သည်။

၂. ၃. ၅ သဒ္ဓါရုံကြောင့် မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံ

ဘုရားအလောင်းတော် ဥဒေါင်းမင်းဖြစ်စဉ်က ဖြစ်၏။ အလောင်းတော်၏တရားကို နာယူလို၍ မင်းခြောက်ဆက်တိုင်တိုင် မုဆိုးများကို စေလွှတ်၍ ဖမ်းခိုင်းပါသော်လည်း " ဥဒေတယံ " ၊ " အပေတယံ " ဂါထာတို့၏ အစွမ်းကြောင့် ဖမ်းမမိဘဲရှိနေခဲ့၏။

ခုနစ်ဆက်မြောက်မင်း စေလွှတ်လိုက်သောမုဆိုးသည်ကား ဥဒေါင်းမင်းဖြင့် ဖြားယောင်း၍ ဖမ်း၏။ အလောင်းတော်လည်း ဥဒေါင်းမင်း တွန်သံကိုကြားရသောအခါ ယင်းအသံ၌ ယစ်မှုးမိန်းမောသွားကာ ရွတ်ဆိုနေကျဂါထာတို့ကို မေ့လျော့၍ ဥဒေါင်းမထံသွားသဖြင့် ညွတ်ကွင်း၌မိလေ၏။ ထို့ကြောင့် မယဒေဝလင်္ကာသစ်၌-

" ရာဂဟူသည်၊ ယစ်မျိုးရည်သို့၊ မကြည်ယုတ်မာ၊ လွန်ဆိုးစွာ၏၊ သတ္တဝါဟူထ၊ သာမညနိက္ခိ၊ ဘယ်မျှတစ်၊ ဆိုဘွယ်ယှိအံ့၊ ဗောဓိသတ္တ၊ ဘုရားအလောင်း၊ ရွှေဥဒေါင်းလျှင်၊ မင်းပေါင်းခြောက်ဆက်၊ ကြံလျက်ဖမ်းငှါ၊ မတတ်ရာလည်း၊ မာယာဆောင်ပြ၊ ဥဒေါင်းမနိက္ခိ၊ ရာဂလိုဆိုး၊ အိပ်ရာနိုးသို့၊ ထိုးကျင့်ပြင်းစွာ၊ တပ်ခြင်းရာဖြင့်၊ ယုတ်မာညစ်တေ၊ ဤကိလေကြောင့်၊ ဥဒေတယံ၊ ဂါထာပျံ့ကို၊ မအံ့ရွတ်မိ၊ သတိချွတ်ယွင်း၊ ညွတ်မိလျှင်း၏။ "

ဟု စပ်ဆိုထားလေသည်။

၂. ၃. ၆ ကိလေသာကြောင့် မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံ

ကိလေသာများ ထကြွသောင်းကျန်းနေခြင်းသည်လည်း မေ့လျော့ခြင်း၏ အကြောင်းတစ်ပါး ပင် ဖြစ်၏။

ကိလေသာဆိုသည်ကား ပူပန်စေတတ်၊ ညစ်နွမ်းစေတတ်သော တရားဆိုးများ ဖြစ်၏။ ယင်း ကိလေသာသည် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ဒိဌ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ထိန၊ ဥဒ္ဓစ္စ ဟု ဆယ်ပါး ရှိသည်။

ကာမဂုဏ်ဟူသော စကားရပ်၌ ကာမသည် ဝတ္ထုကာမ၊ ကိလေသာကာမ ဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။ ယင်းတို့အနက် ရူပါရုံစသော အာရုံငါးပါးသည် ဝတ္ထုကာမ မည်၏။ လောဘ၊ ဒေါသစသော ကိလေသာဆယ်ပါးသည် ကိလေသာကာမ မည်၏။

သတ္တဝါတို့သည် ရူပါရုံစသော ဝတ္ထုကာမတို့ဖြင့်သာ မွေ့လျော်ပျော်ပါးနေကြ သည်မဟုတ်၊ လောဘစသော ကိလေသာကာမတို့ဖြင့်လည်း မွေ့လျော်ပျော်ပါးနေကြ၏။ ယင်း ကိလေသာများဖြစ်နေသည်ကိုပင် သတိတရားဖြင့် နှင်ထုတ်မပစ်ဘဲ လက်ခံထား ကြ၏။ အရသာရှိသကဲ့သို့ ခံစားနေတတ်ကြ၏။ ယင်းသို့ ကိလေသာများထကြွသောင်းကျန်း နေချိန်တွင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ကုသိုလ်တရားများကို မေ့လျော့နေရကား ကိလေသာများ ထကြွသောင်းကျန်းနေခြင်းကိုလည်း မေ့လျော့ခြင်း၏ အကြောင်းတစ်ပါး ဟုဆိုရလေသည်။

၂. ၃. ၇ စိုးရိမ်သောကကြောင့် မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံ

စိုးရိမ်သောကဖြစ်ခြင်းသည်လည်း မေ့လျော့ခြင်း၏ အကြောင်းတစ်ပါးပင်ဖြစ်၏။ သတိစွမ်းအား ပျက်စီးရန် ဖျက်ဆီးတတ်သော အကြောင်းတစ်ပါးဖြစ်၏။

လူတို့သည် မိမိတို့ လွန်စွာချစ်မြတ်နိုးသည့် မိဘ၊ သားချင်း ဆွေမျိုးများ သေဆုံး သည့်အခါတွင် စိုးရိမ်သောကဖြစ်ကြ၏။ ဝမ်းနည်း ကြေကွဲပူဆွေးကြ၏။

ဒေါသသည် ဒေါသဂိုဟူသော စကားနှင့်အညီ ပူလောင်စေတတ်သော မီးတစ်ပါး ဖြစ်၏။ သောကဟူသည်လည်း ထိုအပူမီး ဒေါသ၏ အစွယ်အပွား မီးတစ်ခုသာဖြစ်၏။ စိတ်ကို လောင်မြိုက်တတ်သော တရားဖြစ်၏။ ထိုသောကမီး တောက်လောင်လာသော အခါ စိတ်သည်ပူလောင်လာ၏။ စိတ်ပူ စိတ်လောင်များအဖြစ်များလျှင် စိတ်စွမ်းအား၊ ကိုယ်စွမ်းအားများ ပျက်စီးယုတ်လျော့သွား၍ သတိမေ့လျော့တတ်သည်။ မိဘ၊ ဆွေမျိုး သေဆုံးသဖြင့် ဉာတိဗျသနနှင့် တွေ့ရသူအချို့မူကား သောကမီးအားကြီးသဖြင့် အပူလုံး ဆို့ကာ သတိမေ့တတ်သွားတတ် ကြပေသည်။

၂. ၃. ၈ စိုးရိမ်သောကကြောင့် မေ့လျော့သူများ

ဘုရားရှင် ဝေဠုဝရွာငယ်၌ ဝါကပ်တော်မူစဉ်ကဖြစ်၏။ ထိုစဉ်က ဘုရားရှင်အား လွန်စွာသည်းထန်သော ရောဂါတစ်ခုဖြစ်၏။ မာရဏန္တိကခေါ် အသက်ကိုပင်သေစေနိုင်၏။

ဘုရားရှင် ရောဂါကင်းပျောက်၍ ပြန်လည်ကျန်းမာလာသောအခါ အရှင်အာနန္ဒာက ဘုရားရှင်အား " မြတ်စွာဘုရား၏ မကျန်းမမာဖြစ်မှုကြောင့် တပည့်တော်၏ ကိုယ်ကာယကြီးသည်လည်း လွန်စွာလေးလံ၍ ကြမ်းတမ်းခက်တရော်ဖြစ်နေပါကြောင်း၊ တပည့်တော်အား အရပ်ဆယ်မျက်နှာတို့သည်လည်း မထင်ရှားတော့ပါကြောင်း၊ သတိပဋ္ဌာန် စသော တရားတို့လည်း မထင်ရှားတော့ပါကြောင်း " လျှောက်ထားပါသည်။

အဇာတသတ်မင်းကြီးသည်လည်း " ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်သွားပါပြီ " ဟူသော စကားကို ကြားရသောအခါ အပူလုံးဆို၍ သတိလစ်သွားပြီး သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် မေ့မော့သွားလေသည်။

မဒ္ဒိမိဖုရားကြီးသည်လည်း သားနှင့်သမီးကို မမြင်၍ တစ်ညလုံး လိုက်လံရှာဖွေ ပါသော်လည်း ရှာမတွေ့သဖြင့် စိုးရိမ်သောကပြင်းစွာဖြစ်ကာ အပူလုံးဆို၍ သတိလစ်သွားပြီး ဝေဿန္တရာမင်းကြီး၏ ခြေတော်ရင်း၌ လဲကျသွားရှာလေသည်။

ပဋှာစာရီသည်လည်း လမ်းခရီး၌ လင်ဖြစ်သူနှင့် သားနှစ်ယောက်သေဆုံးသဖြင့် သောကအပူနှင့် မြို့သို့လာခဲ့၏။ ရောက်လျှင် မိဘနှစ်ပါး နှင့် မောင်ဖြစ်သူတို့ တိုက်ပိ၍ သေဆုံးသွားကြပါပြီဟူသော စကားကိုကြားရပြန်၏။ ထိုအခါ တစ်ပူပေါ် နှစ်ပူဆင့်ဖြစ်ကာ သောကမီးဟုန်းဟုန်းတောက်လျက် ဝတ်ထားသောထမီကျွတ်ကျနေသည်ကိုပင် မသိနိုင်ရှာ တော့ဘဲ သတိလက်လွတ်ဖြစ်ကာ အရူးမဘဝအသွင်ဖြင့် ငိုကြွေးမြည်တမ်းလျက် ရောက်တတ်ရာရာ လျှောက်သွား နေလေတော့သည်။

၂. ၃. ၉ မာန်ယစ်ခြင်းကြောင့် မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံ

မာန်ယစ်ခြင်းသည်လည်း မေ့လျော့ခြင်း၏ အကြောင်းတစ်ပါးပင်ဖြစ်၏။ သတိ စွမ်းအား ယုတ်လျော့ခြင်း၏ အကြောင်းပင် ဖြစ်၏။

မာန်ယစ်ဟူသော စကား၌ " မာန် " ဟူသည်ကား ထောင်လွှားမောက်မာမှု၊ ခက်ထန်မှုဖြစ်၍၊ " ယစ် " ဟူသည်ကား ခက်ထန်ထောင်လွှားခြင်း၌ နှစ်သိမ့်သာယာမှု ဖြစ်သည်။

မာန်ယစ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည့် အကြောင်းများကား အမျိုးမြတ်ခြင်း၊ အဆင်း လှခြင်း၊ ဥစ္စာပေါခြင်း စသည်ဖြင့် နှစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါးရှိ၏။ ယင်းတို့အနက် အမျိုးမြတ်ခြင်း ကိုအကြောင်းပြု၍ မာန်ယစ်ခြင်းသည် ဇာတိမဒမည်၏။ အဆင်းလှခြင်းကို အကြောင်းပြု ၍ မာန်ယစ်ခြင်းသည် ဝဏ္ဏမဒ၊ ဥစ္စာပေါခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ မာန်ယစ်ခြင်းသည်

ဘောဂမဒမည်၏။

ထိုမာန်ယစ်ခြင်းအကြောင်းများအနက် တစ်မျိုးမျိုးနှင့်ပြည့်စုံသူသည် ဇာတိမာန် စသည်တက်ကာ ဘဝမေ့ပြီး အခြားသူများကို အထင်အမြင်သေးတတ်၏။ အဖက်မတန် ထင်တတ်၏။ မထေ့မဲ့မြင် ပြုတတ်၏။ မကောင်းမှုဒုစရိုက်ကိုပြုတတ်၏။

၂. ၃. ၁၀ ဇာတိမာန်ယစ်သူများ

ဘုရားရှင်၏ ဆွေတော်မျိုးတော်များ ဖြစ်ကြသည့် သာကီဝင်မင်းမျိုးများသည် အမျိုးနှင့်ပက်သက်၍ လွန်စွာမာနကြီးသူများဖြစ်ကြ၏။ ဇာတိမာန် လွန်စွာယစ်သူများ ဖြစ်ကြ၏။ အခြားအမျိုးများကို အထင်သေးတတ်ကြ၏။

တစ်နေ့တွင် ၎င်းတို့ထံ အလည်လာသော ဝိဋ္ဌဋ္ဌာဘ ပြန်သွားသောအခါ ၎င်း ထိုင်သွားသည့် နေရာကို "ကျွန်မသား ထိုင်သွားသည့် နေရာကို နွားနို့နှင့် ဆေးပစ်လိုက်" ဟု ရင့်သီးစွာပြောမိလေသည်။ ထိုစကားကြောင့်ပင် နောင်တစ်ချိန်၌ ကျွန်မသား ဝိဋ္ဌဋ္ဌာဘ လက်ချက်ဖြင့် သေဆုံး ခဲ့ကြရလေသည်။

၂. ၃. ၁၁ အဆင်းမာန်ယစ်သူများ

ကုသဇာတ်တော်၌ ခုနစ်ဆောင်ပြိုင်တိုက်ခန်းအတွင်း၌ မီးမထွန်းဘဲ ကိုယ်ရောင် ကိုယ်ဝါဖြင့် ထွန်းလင်းနိုင်သော ပပဝတီမင်းသမီးသည် ၎င်း၏ လင်ဖြစ်သူမှာ ကုသမင်းသားဖြစ်ကြောင်း အဖြစ်မှန်ကို သိသွားသောအခါ " ဒီလို ဘီလူးသဘက် နှင့် တူသူကို လင်မတော်နိုင် " ဟု ရှုတ်ချပြောဆိုပြီးနောက် ဇာတိတိုင်းပြည်သို့ပြန်သွားသည်။ နောက်သော် ခုနစ်ပြည်ထောင်မင်းများ၏ တစ်ပြိုင်နက် ရာဇသံပေး၍ လာရောက် တောင်းဆိုကြသောအခါ မင်းကြီးက " အဆင်းမာန်တက်ပြီး လင်ဖြစ်သူကို စွန့်ပစ်ခဲ့တဲ့ မိန်းမ၊ နင့်ကြောင့် ငါတို့ အသက်အသေမခံနိုင်၊ နင့်ကိုပင် ခုနစ်ပိုင်း ပိုင်းပြီးဝေပေးလိုက် ရတော့မှာပဲ " ဟု အမိန့်ချမှတ်လိုက်လေသည်။ ထိုအခါကျမှ မင်းကုသခြေရင်း ဝပ်စင်း တောင်းပန်ပြီး အကူအညီတောင်းခံရတော့၏။ မင်းကုသ ကူညီလိုက်သဖြင့် အသက် ချမ်းသာရာ ရခဲ့လေ၏။

ရာဇဂြိုဟ်ပြည့်ရှင် ဘုရင်ဗိမ္ဗိသာရ၏ မိဖုရားကြီး ခေမာသည်လည်း အဆင်း မာန်ယစ်ကာ ဘုရားကျောင်းတော်သို့ ဘုရားဖူး တရားနာ တစ်ခါတရံမျှပင် မသွားခဲ့ပေ။ သွားဖို့ တိုက်တွန်းပြန်လျှင်လည်း အတန်တန်ငြင်းဆိုခဲ့သည်သာဖြစ်လေသည်။ ဘုရားမေ့ တရားမေ့ နေခဲ့သည်။ နောက်သော် မင်းကြီးက ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၏ သာယာပုံတို့ကို အနုပညာသည်များအား ဖွဲ့နွဲ့သီဆို စေသည်ကို ကြားရသောအခါမှ ကျောင်းတော်သို့ သွားကာ တရားတော်ကို နာယူခဲ့လေသည်။

မျက်မှောက်ခေတ်တွင်လည်း ရုပ်ရည်လှပချောမောသည်ကို အကြောင်းပြု၍ အဆင်းမာန်ယစ်သူများ ရှိကြပေသည်။ ဥစ္စာပေါခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ နေမာန်တက်သူများရှိကြပေသည်။ ထိုမာန်များတက်ကာ တစ်ဖက်သားအပေါ် အထင်အမြင်သေးတတ်ကြပေသည်။ ထိုမာန်များယစ်ကာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများပြုရမှာ မေ့လျော့နေတတ်ကြပေသည်။

၂. ၃. ၁၂ အိပ်နေခြင်းကြောင့် မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံ

အိပ်နေခြင်းသည်လည်း မေ့လျော့ခြင်း၏ အကြောင်းတစ်ပါးပင်ဖြစ်၏။ ဤအကြောင်းသည်ကာ လွန်စွာထင်ရှားပါ၏။

အိပ်ပျော်နေသူသည် ထိုအိပ်ပျော်နေချိန်၌ အသိစိတ်များ (ဝီထိစိတ်များ) မဖြစ်ဘဲ မသိစိတ်များ (ဘဝင်စိတ်များ) သာ ဖြစ်နေရကား သူသေကောင်အလား ဘာဆိုဘာမျှ မသိတော့ပေ။ အမေ့ကြီး မေ့လျက်သာ နေတော့၏။

၂. ၃. ၁၃ အိပ်ပျော်နေမှုကြောင့် ဒုက္ခရောက်ရသူများ

ဝိဇ္ဇေဘူတသည် သာကီဝင်တစ်မျိုးလုံး ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်းအောင် သတ်ဖြတ်ဖျက်ဆီးပြီးနောက် ပြန်လာရာတွင် အစိရဝတ်မြစ်သို့ရောက်လျှင် သစ်တပ်ချကာ အနားယူကြ၏။ ညအချိန်တွင် မိုးကြီးသည်ထန်စွာ ရွာသွန်းချသဖြင့် မြစ်အတွင်း၌ အိပ်ပျော်နေကြသူများ သမုဒ္ဒရာအတွင်း မျောပါသွားကြပြီးနောက် ငါးစာ၊ လိပ်စာ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

၂. ၃. ၁၄ သေရည်အရက်ကြောင့် မေ့လျော့မှုဖြစ်ပုံ

သေရည်အရက်သောက်ခြင်းသည်လည်း မေ့လျော့ခြင်း၏ အကြောင်းပင်ဖြစ်၏။ သတိစွမ်းအား လွန်စွာယုတ်လျော့စေ၍ သတိလွန်စွာမေ့စေတတ်သောအကြောင်းဖြစ်၏။

သေရည်အရက်သောက်သူများသည် သောက်ထားသည့်အချိန်တွင် ယစ်မူးနေကာ သတိလက်လွတ်ဖြစ်ပြီး ပြောချင်ရာ ပြောတတ်ကြ၏။ အရှက်အကြောက် ကင်းမဲ့တတ်ကြ၏။ အကျိုးအကြောင်း၊ အဆိုးအကောင်းကို ခွဲခြားမသိတတ်ကြတော့ပေ။

၂. ၃. ၁၅ သေရည်အရက်သောက်မှုကြောင့် မေ့လျော့သူများ

ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်တုန်းက အရှင်သာဂတအမည်ရှိ ရဟန်းတော်သည် နဂါးဆိုးကြီးတစ်ကောင်ကို အောင်မြင်စွာ နှိမ်းနင်းနိုင်သဖြင့် မြို့သူမြို့သားများက ဂုဏ်ပြုသည့်အနေဖြင့် ခိုခြေအဆင်းရှိ သေရည်ကို တစ်အိမ်တစ်ခွက် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းကြသည်

ကိုသောက်မိသဖြင့် မြို့တံခါးပေါက်ရောက်သောအခါ စင်းစင်းကြီး ထိုးလဲနေလေတော့၏။ ကျောင်းတော်ရောက်၍ ဘုရားရှင်၏ရှေ့တော်၌ချထားရာတွင် ဦးခေါင်းပြုချထားသည်ကို ပြောင်းပြန်လှည့်ကာ ခြေပေးအိပ်ပြန်လေ၏။

ရှေးအခါက ဗာရာဏသီမင်းတစ်ပါးသည်လည်း အသားဟင်းပါမှ ပွဲတော်တည် လေ့ရှိ၏။ ဥပုသ်နေ့တစ်နေ့တွင် အသားမရသဖြင့် အသားဟင်းမပါဘဲ ပွဲတော်အုပ်ကို ဆက်သလာရာ အသားဟင်းမပါကြောင်းသိရလျှင် အရက်မူးမူးနှင့် အသားဟင်းအတွက် သားတော်လေးကို လည်မျိုညစ်သတ်လိုက်၍ ဟင်းချက်ခိုင်းလိုက်လေ၏။ နောက်တစ်နေ့ နံနက် အမူးပြေသောအခါမှ သားတော်လေးကို သတ်ခဲ့မိကြောင်း သတိရလေသည်။

အရက်သောက်၍ အမူးလွန်ကာ မပြုအပ်သည်တို့ကို ပြုမိကြသော သာဓကများ ကား မျက်မှောက်ခေတ်တွင် လွန်စွာများပြားလှပါသည်။ သတင်းစာ၊ ဂျာနယ် များတွင် ဖတ်၍ မကုန်နိုင်ပေ။

၂. ၃. ၁၆ ပမာဒကို ပယ်ရန်

မျက်မှောက်၊ တမလွန် အကျိုးနှစ်ပါးကို သိတတ်သော ပညာမရှိသူကို လူမိုက်ဟု ခေါ်၏။ ထိုလူမိုက်တို့သည် မေ့လျော့ခြင်း၌ အပြစ်မမြင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ မေ့မေ့လျော့ လျော့ နေထိုင်ကြကုန်၏။ မေ့လျော့စွာ နေထိုင်ခြင်းဖြင့် အချိန်ကို ကုန်စေ ကြကုန်၏။

တရား၏ အရသာကို သိတတ်သောသူကို ပညာရှိဟုခေါ်၏။ ထို ပညာရှိတို့သည် မျိုးရိုးစဉ်ဆက်တည်ရှိခဲ့သော အဖိုးတန်ရတနာခုနစ်ပါးကို မပျောက်မရှိအောင်ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ကြသကဲ့သို့ အပ္ပမာဒ၏ အကျိုးအာနိသင်ကို မြင်ကြသဖြင့် ထိုအပ္ပမာဒကို ယုယမြတ်နိုးစွာ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကြကုန်၏။ မမေ့မလျော့နေခြင်းဖြင့် အချိန်ကို အကျိုးရှိစွာ အသုံးချကြကုန်၏။

စင်စစ် ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့ကမူ မေ့လျော့မှု ပမာဒကို အမြဲ ကဲ့ရဲ့တော်မူကြ၏။ မမေ့မလျော့မှု အပ္ပမာဒကိုကား ချီးမွမ်းတော်မူကြ၏။ အကြောင်းကား ပမာဒသည် လူဆင်းရဲဖြစ်ရခြင်း၊ အပါယ်လေးပါးတို့၌ဖြစ်ရခြင်းစသော မကောင်းကျိုးတို့ ၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်၏။ အပ္ပမာဒမူကား လောကီ-လာကုတ္တရာ ကောင်းကျိုးမှန်သမျှကို ရခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်၏။ ဤသို့ ပမာဒသည် မကောင်းကျိုးကိုဖြစ်စေ ၍ အပ္ပမာဒမူကား ကောင်းကျိုးကိုဖြစ်စေတတ်၏။ ထို့ကြောင့် ပမာဒကိုပယ်ရမည်ဖြစ်၏။ ပမာဒကိုပယ်ရန်မှာကား--- " ပမာဒကို ပယ်ရန် အပ္ပမာဒကို ပွားရမည် " စကားတော် နှင့် အညီ အပ္ပမာဒကို ပွားရမည် ဖြစ်ပါသတည်း။ "

အခန်း (၄)

အပ္ပမာဒ - (ပမာဒနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောတရား)

၂. ၄. ၁ အပ္ပမာဒ ဝေါဟာရရှင်းလင်းချက်

အပ္ပမာဒဟူသော ဝေါဟာရသည် နပုဒ်နှင့် ပမာဒပုဒ် (န+ပမာဒ)ကို ပေါင်းစပ် ထားသော ပါဠိဝေါဟာရဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ယခုအချိန်၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏နယ်ပယ် တွင် သီလခံယူမှုပြီးဆုံးတိုင်း သီလပေးဆရာတော်က " အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ " ဟု ဆိုလေ့ရှိနေကြသဖြင့် နားယဉ်နေကြပါပြီ။ ယင်း၏ အနက်ကိုလည်း " မမေ့မလျော့မှု " ဟု အတော်အတန်နားလည်နေကြပါပြီ။ အပ္ပမာဒဟူသော ဝေါဟာရသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တို့၏ ဘာသာရေးနယ်ပယ်၌ အသုံးတွင်ကျယ်နေသဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့နှင့် မစိမ်းကား တော့ပါ။

၂. ၄. ၂ အဓိပ္ပါယ်နှင့် တရားကိုယ်အရကောက်

ကုသိုလ်တို့ကို မေ့လျော့ခြင်း၊ အကုသိုလ်တရားတို့၌ စိတ်ကို လွတ်ထားခြင်းသည် ပမာဒ မည်၏။ ထို ပမာဒ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ကုသိုလ်တို့ကို မမေ့မလျော့ခြင်း အကုသိုလ်တရားတို့၌ စိတ်ကို လွတ်မထားခြင်းသည် အပ္ပမာဒမည်၏။

အပ္ပမာဒဟူသည် တရားကိုယ်အရကောက်အားဖြင့် သတိနှင့် ကင်းမနေခြင်းပင် ဖြစ်၏။ အာရုံ၌ အမြဲကပ်၍တည်သော သတိ၏ အမည်တစ်မျိုးပင်ဖြစ်၏။ တစ်နည်း အားဖြင့် ဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သော သတိပင် ဖြစ်၏။

အခန်း (၅)

၂. ၅. ၁ အပ္ပမာဒက အကျိုး နှစ်မျိုးရစေပုံကို ဥပမာ ခြောက်မျိုးတို့ဖြင့် ဟောကြားချက်

အကျိုးစီးပွားသည် မျက်မှောက်အကျိုးစီးပွား၊ တမလွန်အကျိုးစီးပွားဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။ ထိုနှစ်မျိုးတို့ကို အလိုရှိသူသည် တရားတစ်ပါးတည်းကိုသာပွားများအပ်၏။ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပွားများအပ်၏။ ယင်း တရားသည်ကား မမေ့မလျော့မှု အပ္ပမာဒတရားပင် ဖြစ်၏။ အပ္ပမာဒတရားကို ပွားများလျှင် ဆိုခဲ့ပြီး အကျိုးစီးပွားနှစ်မျိုး တို့ကို ရရှိနိုင်၏။ ရရှိနိုင်ပုံကို ဘုရားရှင်က ဥပမာခြောက်မျိုးတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်လျက် ဟောတော်မူ၏။ ယင်း တို့မှာ-----

၁။ ဆင်ခြေရာ ဥပမာ	၂။ အိမ်အထွတ် ဥပမာ
၃။ မြက်ရိတ်ပုံ ဥပမာ	၄။ အညှာ ဥပမာ
၅။ စကြဝတေးမင်း ဥပမာ	၆။ လရောင် ဥပမာ -----

တို့ပင် ဖြစ်လေသည်။

၁။ မြေအပြင်၌ ကျက်စားကုန်သော သတ္တဝါဟူသမျှတို့၏ ခြေရာတို့သည် ဆင်ခြေရာ၌သာ အကျိုးဝင်ကုန်သကဲ့သို့ ထို့အတူ မျက်မှောက် တမလွန်အကျိုးစီးပွား နှစ်မျိုးတို့ကို ပြီးစေတတ်ကုန်သော ကုသိုလ်ဟူသမျှတို့သည်လည်း အပ္ပမာဒတရား၌သာလျှင် အကျိုးဝင်ကုန်၏။ အပ္ပမာဒတရားတစ်ပါးကိုသာ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပွားများမည်ဆိုလျှင် ဆိုခဲ့ပြီး အကျိုးနှစ်မျိုးကို ရရှိနိုင်လေသည်။

၂။ အထွတ်တပ်သော အိမ်၏ အခြင်ရနယ်ဟူသမျှတို့သည် အထွတ်၌သာ ပေါင်းဆုံကုန် သကဲ့သို့-----

၃။ မြက်ရိတ်သမား ရိတ်ပြီးမြက်တို့၏ အဖျားတို့သည် မြက်ရိတ်သမား၏ လက်ထဲ၌ သာ ပေါင်းဆုံစုဝေး ကုန်သကဲ့သို့-----

၄။ သရက်သီးခိုင်၏ သရက်သီးဟူသမျှတို့သည် အညှာ၌သာ ပေါင်းဆုံစုဝေးကုန် သကဲ့သို့-----

၅။ မင်းငယ်ဟူသမျှတို့သည် စကြဝတေးမင်း၏ နောက်လိုက်သာဖြစ်ကုန် သကဲ့သို့-----

၆။ နက္ခတ်တာရာဟူသမျှတို့၏ အလင်းရောင်ဟူသမျှတို့သည် လရောင်၏ တစ်ဆယ့်ခြောက်စိတ်စိတ် တစ်စိတ်ကိုမျှ မ-မိကုန်သကဲ့သို့ ထို့အတူ မျက်မှောက်တမလွန် အကျိုးစီးပွားနှစ်မျိုးတို့ကို ပြီးစေတတ်ကုန်သော ကုသိုလ်ဟူသမျှတို့သည်လည်း အပ္ပမာဒ တရား၌သာ အကျိုးဝင်ကုန်၏။ အပ္ပမာဒတရားတစ်ပါးတည်းကိုသာ ကြိမ်ဖန်များစွာ

ပွားများမည်ဆိုလျှင် ဆိုခဲ့ပြီး အကျိုးနှစ်မျိုးတို့ကို ရနိုင်လေသည်။

၂. ၅. ၂ အပွမာဒအမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပုံကို
ဥပမာ ၁၁-မျိုးဖြင့်ဟောကြားချက်

ကုသိုလ်သည် လောကီကုသိုလ်၊ လောကုတ္တရာကုသိုလ် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကာမကုသိုလ်၊ ရူပ၊ အရူပ၊ လောကုတ္တရာကုသိုလ် ဟူ၍လည်းကောင်း အမျိုးမျိုးရှိသည်။ ယင်း ကုသိုလ်ဟူသမျှတို့သည် အပွမာဒလျှင် အကြောင်းရင်းရှိကုန်၏။ အပွမာဒလျှင် ပေါင်းဆုံစုဝေးရာ ရှိကုန်၏။ ထိုကုသိုလ်တို့ထက် အပွမာဒကို မြတ်၏ဟု ဆိုအပ်၏။

လောကီသာဖြစ်၊ ကာမာဝစရသာဖြစ်သော အပွမာဒက ရူပ၊ အရူပ၊ လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်တို့ထက် မြတ်ပါသလားဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား--ယင်းကုသိုလ်တို့ကို ရခြင်း ၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် မြတ်၏ဟု ဟောတော်မူရခြင်းဖြစ်သည်။ အပွမာဒနှင့် ပြည့်စုံမှ ယင်းကုသိုလ်တို့ကို ရနိုင်သည်။ အပွမာဒနှင့် မပြည့်စုံက မရနိုင်ပေ။ ဤသို့ အဓိကအကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် မြတ်၏ဟုဟောတော်မူရခြင်းဖြစ်သည်။ ဂုဏ်အားဖြင့် မြတ်သောကြောင့် မြတ်၏ဟု ဟောတော်မူရခြင်း မဟုတ်ပေ။

အပွမာဒအမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပုံကို ဘုရားရှင်က ဥပမာ ၁၁-မျိုးတို့ဖြင့် တန်ဆာ ဆင်လျက် ဟောတော်မူသည်။ ယင်းတို့မှာ-----

၁။ ဘုရားရှင် ဥပမာ	၂။ ဆင်ခြေရာ ဥပမာ
၃။ အိမ်အထွတ် ဥပမာ	၄။ ကရမက် ဥပမာ
၅။ စန္ဒကူးနီ ဥပမာ	၆။ မြတ်လေးပန်း ဥပမာ
၇။ စကြာဝတေးမင်း ဥပမာ	၈။ လရောင် ဥပမာ
၉။ သရဒဥတု ဥပမာ	၁၀။ သမုဒ္ဒရာ ဥပမာ

၁၁။ ကာသိတိုင်း ဖြစ်အဝတ် ဥပမာ-----
တို့ပင် ဖြစ်လေသည်။

၁။ ခြေမရှိသော သတ္တဝါ၊ ခြေနှစ်ချောင်း၊ ခြေလေးချောင်း၊ ခြေများစွာ ရှိသော သတ္တဝါ၊ ရုပ်ရှိသော သတ္တဝါ၊ နာမ်ရှိသော၊ သညာရှိသော၊ သညာမရှိသော၊ သညာရှိသည်လည်းမဟုတ် မရှိသည်လည်း မဟုတ်သော သတ္တဝါတို့သည် ရှိကုန်၏။ ထိုသတ္တဝါတို့တွင် ဘုရားရှင်သည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သကဲ့သို့ ထိုအတူ ကုသိုလ်တရား ဟူသမျှတို့တွင်လည်း အပွမာဒသည် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်၏။

၂။ မြေအပြင်၌ ကျက်စားကုန်သော သတ္တဝါတို့၏ ခြေရာတို့တွင် ဆင်ခြေရာ သည် အမြတ်ဆုံး (အကြီးဆုံး) ဖြစ်သကဲ့သို့-----

၃။ အိမ်၏ အခြင်ရနယ်ဟူသမျှတို့တွင် အထွတ်သည်အမြတ်ဆုံးဖြစ် သကဲ့သို့---

- ၄။ ပင်စည် နံ့သာတို့တွင် ကရမက်နံ့သာသည် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သကဲ့သို့-----
- ၅။ အနှစ်နံ့သာတို့တွင် စန္ဒကူးနီနံ့သာသည် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သကဲ့သို့-----
- ၆။ ပန်းနံ့သာတို့တွင် မြတ်လေးပန်းအနံ့သည် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သကဲ့သို့---
- ၇။ မင်းဟူသမျှတို့တွင် စကြာဝတေးမင်းသည် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သကဲ့သို့-----
- ၈။ ကြယ်၊ နက္ခတ်၊ တာရာအရောင်တို့တွင် လရောင်သည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်
သကဲ့သို့-----
- ၉။ ဥတုခြောက်ပါး ရှိသည့်အနက် သရဒဥတုသည် အမြတ်ဆုံးဖြစ် သကဲ့သို့----
- ၁၀။ ဂင်္ဂါစသော မြစ်ကြီးငါးစင်းတို့ထက် မဟာသမုဒ္ဒရာသည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်
သကဲ့သို့-----
- ၁၁။ ချည်ဖြင့် ရက်လုပ်ထားသော အဝတ်အထည်များ အနက် ကာသီတိုင်းဖြစ်
အဝတ်သည် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ကုသိုလ်ဟူသမျှတွင်
အပ္ပမာဒသည် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်လေသည်။

အခန်း (၆)

၂. ၆. ၁ အပ္ပမာဒနှင့် ပတ်သက်၍ ထူးခြားသော အဆိုအမိန့်များ
ပိဋကတ်စာပေတို့၌ အပ္ပမာဒနှင့် ပတ်သက်၍ ထူးခြားသော အဆိုအမိန့်များကို
တွေ့ရ၏။ ယင်းတို့မှာ-----

၁။ မမေ့မလျော့ခြင်းသည် မြတ်သော မင်္ဂလာ။

၂။ မမေ့မလျော့ခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်ရကြောင်းဖြစ်။

၃။ မမေ့မလျော့သူတို့သည် မသေတော့ပြီ။

၄။ မမေ့မလျော့ခြင်းသည် ကျေးဇူးများသော တရားတစ်ပါးဖြစ်-----
တို့ပင်ဖြစ်လေသည်။

၂. ၆. ၂ မမေ့မလျော့ခြင်းသည် မြတ်သောမင်္ဂလာ

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ကြီးပွားချမ်းသာခြင်း၏ အကြောင်း မင်္ဂလာတရားတော်
များကို ဟောကြားရာတွင် " အပ္ပမာဒေါ စ ဓမ္မေ သု၊ ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ " ဟူသော
မင်္ဂလာတရားတစ်ပါးကိုလည်း ထည့်သွင်းဟောကြားတော်မူပါသည်။ ယင်း၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ
--ကုသိုလ်တရားတို့၌ မမေ့မလျော့ခြင်းသည် မြတ်သော မင်္ဂလာ မည်၏ ဟူပေသည်။

လောကီစည်းစိမ်ချမ်းသာ၊ လောကုတ္တရာချမ်းသာ တို့ကို ရရှိခံစားရခြင်းကို
မင်္ဂလာရှိသည်ဟု ဆိုကြသည်။ ယင်း ချမ်းသာတို့ကို အရင်းအနှီးမရှိဘဲ အလကားရရှိကြ
သည်မဟုတ်ပေ။ ဒါန၊ သီလ၊ သမထဝိပဿနာကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို ပြုလုပ် ဆည်းပူးမှု
အရင်းအနှီးလိုအပ်ပေသည်။ ယင်း ကုသိုလ်တရားတို့ကို ပြုလုပ်ဆည်းပူးရန်မှာ မမေ့
မလျော့မှု အပ္ပမာဒတရားနှင့် ပြည့်စုံရပေမည်။ အပ္ပမာဒတရားရှိမှ ယင်း ကုသိုလ်တို့ကို
ပြုလုပ်ဆည်းပူးပေမည်။ အပ္ပမာဒမရှိဘဲ မေ့မလျော့လျော့နေကြသူများမှာ ကုသိုလ်တရား
တို့ကို ပြုလုပ်ဆည်းပူးလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် ကုသိုလ်တရားတို့၌ မမေ့မလျော့မှု
အပ္ပမာဒတရားကို ' မြတ်သောမင်္ဂလာ ' ဟု ဟောတော်မူရခြင်းဖြစ်လေသည်။

၂. ၆. ၃ မမေ့မလျော့ခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်ရကြောင်းဖြစ်

မမေ့မလျော့ခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်ကို ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏။

နိဗ္ဗာန်၌ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းကင်းရကား အိုခြင်း၊ သေခြင်း သဘောမရှိ။ ထို့ကြောင့်
နိဗ္ဗာန်ကို ' အမတ ' ဟု ခေါ်၏။ မမေ့မလျော့ခြင်းသည် အမတခေါ် နိဗ္ဗာန်ကိုရခြင်း
အကြောင်းဖြစ်၏။ မမေ့မလျော့သူသည် ဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ကုသိုလ်တရားတို့၌ မမေ့
မလျော့သည်ဖြစ်၍ သံသရာဝဋ်မှထွက်မြောက်ကြောင်း ဒါနကိုလည်းပြု၏။ သီလကိုလည်း
စောင့်ထိန်း၏။ ဘာဝနာကိုလည်း ပွားများ၏။ ဤသို့ ဒါနစသော ကုသိုလ်တို့ကိုဖြည့်ကျင့်

ဆည်းပူးသူသည် ပါရမီကုသိုလ်တို့ တဖြည်းဖြည်း ပြည့်လာရကား နောက်ဆုံးတွင် အမတခေါ် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုသွားနိုင်ပေသည်။

၂. ၆. ၄ မမေ့မလျော့သူတို့သည် မသေတော့ပြီ

မမေ့မလျော့သူတို့သည် မသေတော့ပြီ။ မမေ့မလျော့သူတို့သည် မသေတော့ ဟု ဆိုလိုက်သဖြင့် လုံးဝမသေတော့ ဟူ၍ကား မမှတ်သင့်ပေ။ "နတ္ထိ ဇာတဿ အမရဏံ = ပဋိသန္ဓေနေရသူအား မသေခြင်းမည်သည် မရှိချေ " စကားနှင့်အညီ ပဋိသန္ဓေနေ၍ ဇာတိရှိလာပြီဆိုပါက မအိုသောသူ၊ မသေသောသူမည်သည် မရှိချေ။

မမေ့မလျော့သူသည် မသေတော့ဟု ဆိုရခြင်းကား မေ့လျော့သူ၏ ဘဝသံသရာ သည် ဤ၍ဤမျှ ကျင်လည်ရဦးမည်ဟု ဂဏန်းပိုင်းခြား၍မရသေးပေ။ မမေ့မလျော့သူ၏ သံသရာမူကား ဂဏန်းပိုင်းခြား၍ရပေပြီ။ ထို့ကြောင့် မေ့လျော့သူသည် ဇာတိစသည် တို့မှမလွတ်မြောက်နိုင်သေးရကား အသက်ရှင်နေသော်လည်း သေနေသူသာဖြစ်တော့၏။ (သတိလွတ်ကင်း၍ မေ့လျော့နေသဖြင့် လူသေနှင့်သာ တူတော့၏။)

မမေ့မလျော့သူသည်ကား သတိနှင့် ပြည့်စုံနေသဖြင့် အမြဲနိုးနိုးကြားကြားရှိနေရ ကား အသက်ရှင်သူနှင့်တူပေ၏။ မမေ့မလျော့မှု အပွမာဒဘာဝနာကို အမြဲလက်ကိုင် ထား ပွားများနေသဖြင့် မျက်မှောက်ဘဝမှာပင် မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုနိုင်ရကား ဒုတိယဘဝ၊ တတိယဘဝ တို့မှစပြီး ပဋိသန္ဓေမနေရတော့ပြီ။ ထို့ကြောင့် ထိုသူတို့သည် အသက်ရှင်သည်ဖြစ်စေ၊ သေသည်ဖြစ်စေ မသေသူသာ မည်တော့၏။

၂. ၆. ၅ မမေ့မလျော့ခြင်းသည် ကျေးဇူးများသောတရားတစ်ပါးဖြစ်

သတ္တဝါတို့အား ကျေးဇူးများသော တရားတစ်ပါးရှိ၏။ ယင်းမှာ ကုသိုလ်တရား တို့၌ မမေ့မလျော့မှု အပွမာဒတရား ပင် ဖြစ်၏။

အပွမာဒတရားကို ကျေးဇူးများသော တရားဟု ဆိုရခြင်းကား အလုံးစုံသော အကျိုးစီးပွားတို့ကို ပြီးစေတတ်သောကြောင့် ဖြစ်၏။ ကျန်းမာခြင်း၊ အသက်ရှည်ခြင်း စသော လောကီကိစ္စများ၌လည်း အပွမာဒတရားပါမှပြီးစီးနိုင်၏။ ဒါနပြုမှု၊ သီလစောင့်မှု စသော ဘာသာရေးကိစ္စများ၌လည်း ယင်းအပွမာဒပါမှပင် ပြီးစီးနိုင်၏။ ခပ်သိမ်းသော ဝဋ်ဒုက္ခတို့၏ ကုန်ဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ရေး၌လည်း အပွမာဒပါမှ ပြီးစီးနိုင် ၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်က-----

" ယော ဣမသ္မိ ဓမ္မဝနယေ၊ အပွမတ္ထော ဝိဟဿတိ။
ပဟာယ ဇာတိသံသာရံ၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿတိ။ "

အကြင်သူသည် ဤသာသနာတော်၌ မမေ့မလျော့နေ လတ္တံ။

ထိုသူသည် ဇာတိဟုဆိုအပ်သော သံသရာကို ပယ်စွန့်၍ ဒုက္ခ
ကုန်ဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်လိမ့် လတ္တံ့။
ဟု (ဒီ၊ ၂။ စာ - ၁၀၁) ၌ ဟောတော်မူထားပေသည်။

၂. ၆. ၆ အပ္ပမာဒ၏ ကျေးဇူးများပုံသာဓက

အသောကမင်းကြီးသည် တူတော် နိဂြောဓသာမဏေ ထံမှ " အပ္ပမာဒေါ
အမတံပဒံ " စသော တရားတော်ကိုနာယူရသဖြင့် စေတီပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်
တည်ခြင်း စသည်ဖြင့် သာသနာပြုမင်းတစ်ပါးဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။

အခန်း (၇)

၂. ၇. ၁ အပ္ပမာဒ၏ ထူးခြားချက်များ

- ပိဋကတ်စာပေတို့၌ အပ္ပမာဒ၏ ထူးခြားချက်များကို တွေ့ရ၏။ ယင်းတို့မှာ-
 - ၁။ နောက်ဆုံးစကားတော် ဖြစ်ခြင်း၊
 - ၂။ ပိဋက သုံးပုံကို ခြုံငုံမိခြင်း၊
 - ၃။ ဘုရားရှင်၏ ဆန္ဒတော်ကို ထုတ်ဖော်ပြခြင်း---တို့ပင်ဖြစ်လေသည်။

၂. ၇. ၂ နောက်ဆုံးစကားတော်ဖြစ်ခြင်း

ဘုရားရှင်သည် မဟာသက္ကရာဇ် (၁၄၈) ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့ နံနက်အရုဏ် တက်ချိန်တွင် မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ်အတွင်းခင်းထားသော ညောင်းစောင်း ပေါ်တွင် လျောင်းစက်လျက် ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်ခါနီးတွင် ရဟန်းပရိသတ်၊ လူပရိသတ်၊ နတ်ပရိသတ် တို့အား စကားတစ်ခွန်း မိန့်တော်မူသွားပါသည်။ ယင်း စကားတော်မှာ----

" ဟန္တ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ အာမန္တယာမိ ဝေါ။ ဝယဓမ္မာ သင်္ခါရာ၊
 အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ။ "

ဖြစ်ပါသည်။ 'ယင်းစကားတော်၌ ပါရှိသော " အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ " စကားတော်မှာ ဘုရားရှင်၏ နောက်ဆုံးစကားတော် ဖြစ်လေသည်။ ထိုစကားနောက် မည်သည့် စကားတော်မှ မိန့်တော်မူတော့ပေ။

၂. ၇. ၃ ပိဋကတ်သုံးပုံကို ခြုံငုံမိခြင်း

ဘုရားရှင် လေ့ဆယ်ငါးဝါတို့ကာလပတ်လုံး ဟောတော်မူခဲ့သော တရားတော် များသည် ပိဋကတ်အားဖြင့် သုံးပုံ၊ နိကာယ်အားဖြင့် ငါးရပ်၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာ အားဖြင့် ရှစ်သောင်းလေးထောင် ရှိကုန်၏။ ထိုစကားတော်များသည် ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ခါ နီး၌ နောက်ဆုံး မိန့်တော်မူသွားသည့် " အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ " စကားတော်၌ အကျုံးဝင်ကုန်၏။ " အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ " ဟူသော နောက်ဆုံးစကားတော်သည် လေ့ဆယ်ငါးဝါကာလပတ်လုံး ဟောတော်မူအပ်သော စကားတော်အားလုံးကိုခြုံငုံမိလေသည်။

၂. ၇. ၄ ဘုရားရှင်၏ ဆန္ဒတော်ကို ထုတ်ဖော်ပြခြင်း

တပည့်သာဝကတို့အပေါ်၌ ဘုရားရှင်ဖြစ်စေချင်သည့် ဆန္ဒတော်တစ်ခုရှိ၏။ ယင်းမှာ တပည့်သာဝကတို့အား " မမေ့မလျော့မှု အပ္ပမာဒတရားနှင့် ပြည့်စုံစေလိုခြင်း " ပင်ဖြစ်လေသည်။ ထိုဆန္ဒတော်ရှိခြင်းမှာလည်း ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ခါနီး၌ နောက်ဆုံးမိန့်တော် မူသွားသည့် " အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ " စကားတော်ဖြင့်ပင် သိနိုင်ပေသည်။

မိဘဖြစ်သူတို့သည် ကွယ်လွန်ခါနီး အချိန်တွင် သားသမီးဖြစ်သူတို့အား " ငါမရှိတော့ရင် ငါ့မြေးလေးကို ရှင်ပြုပေးလိုက်စမ်းပါ။ ရွာဦးကျောင်းမှာ ကထိန်ခင်း လိုက်စမ်းပါ " စသည်ဖြင့် မှာကြားသွားတတ်ကြပေသည်။ ကွယ်လွန်ခါနီးအချိန်၌ မှာကြား သွားသည့် ထိုစကားသည် တစ်သက်လုံး မမေ့အပ်သည့်စကား၊ မိဘဖြစ်သူ၏ ဆန္ဒကို ထုတ်ဖော်ပြသော စကားဖြစ်၏။

သားသမီးဖြစ်သူကလည်း မိဘကျန်းမာစဉ်က ဆုံးမသည့်စကားကို နားမထောင် ခဲ့သော်လည်း ကွယ်လွန်ခါနီး၌ မှာထားပြောဆိုသည့်စကားကိုမူ လိုက်နာတတ်ကြ၏။ နာယူတတ်ကြ၏။ ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်တုန်းက သိင်္ဂီလသေဌေးသားသည် ဖခင်ဖြစ် သူကျန်းမာစဉ်က ဆုံးမစကားများကိုနားမထောင်ခဲ့သော်လည်း ကွယ်လွန်ခါနီး၌ မှာကြား သွားသည့် " အရပ်မျက်နှာတို့ကို ရှိခိုးရစ်လော့ " ဆိုသည့် စကားကိုမူ လိုက်နာခဲ့၏။ မှာကြားသွားသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့၏။

ထို့အတူ ဘုရားရှင်သည်လည်း နောက်ဆုံးအချိန်တွင် အခြားမှာကြားစရာစကား များစွာရှိပါလျက် ဤ "အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ" စကားတော်ကိုမှ ရွေးချယ်၍မှာကြား သွားသည်မှာ ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်တွင် တပည့်သာဝက တို့အား ဤအပ္ပမာဒတရား နှင့် အဘယ်မျှအထိ ပြည့်စုံစေလိုသည်ဟူသော ဆန္ဒတော်ကို မှန်းဆသိနိုင်ပေသည်။

သို့သော် ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်အခါက ရဟန်းတော် အချို့သည် သမထ၊ ဝိပဿနာအလုပ် မလုပ်ကြဘဲ ဗိုက်ကားအောင်စားကြပြီး အိပ်စက်ချည်းနေကြဟန် တူပါ ပါသည်။ အချို့ရဟန်းတော်များကလည်း ဝိုင်းဖွဲ့၍ ထွေရာလေပါး ရောက်တတ်ရာရာ တိရစ္ဆာန်ကထာများကို ပြောဆိုကြကာ မေ့မေ့လျော့လျော့နေကြဟန် တူပါသည်။ ထိုသို့ အိပ်ကာ စားကာနှင့် မေ့မေ့လျော့လျော့ နေကြသော ရဟန်းတော်များကို ဘုရားရှင်မြင် တော်မူသောအခါ လွန်စွာသနားဟန်တူပါသည်။ အားမလိုအားမရလည်း ဖြစ်ဟန်တူပါ သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသို့သော ရဟန်းတော်များ နောင်အခါမှ နောင်တပူပန်မှုမဖြစ်ကြ စေရန် ရည်သန်၍----

" ဈာယထ ဘိက္ခဝေ မာ ပမာဒတ္ထ၊
မာ ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော အဟုဝတ္ထ၊
အယံ ဝေါ အမှာကံ အနုသာသနီ။ "

ဟူသော စကားတော်ဖြင့် အခါအခွင့်သင့်တိုင်း ဆုံးမခဲ့သည်မှာလည်း အကြိမ်ပေါင်း (၁၇၉၂) ကြိမ်ပင် ရှိလေသည်။ ထိုစကားတော်၏ အဓိပ္ပါယ်ကား-----

"ရဟန်းတို့၊ သမထဝိပဿနာအလုပ် အားထုတ်ကြကုန်လော့၊ မေ့မေ့လျော့လျော့ မနေကြကုန်လင့်၊ ငယ်စဉ်အခါ၊ ကျန်းမာစဉ်အခါတုန်းက မေ့မေ့လျော့လျော့ နေခဲ့ပြီး အသက်ကြီးခါမှ၊ မကျန်းမမာဖြစ်ခါမှ ' ငါတို့ဟာ ငယ်စဉ်အခါ၊

ကျန်းမာစဉ်အခါတုန်းက တရားအားမထုတ်ခဲ့မိတာ မှားပါရောလား' စသည်ဖြင့် အောက်မေ့ပြီး နောင်တ တစ်ဖန်ပူပန်မနေကြကုန်လင့်၊ ဤသို့ တရားအားထုတ် ကြဖို့၊ နောင်တ တစ်ဖန်ပူပန်မှုမဖြစ်ကြဖို့ သတိပေးခြင်းသည် သင်ချစ်သားတို့ အတွက် ငါဘုရားတို့၏ အဆုံးအမတော်ပေတည်း " ဖြစ်ပေသည်။

ဤ လောကအတွင်း၌ ဘုရားတစ်ဆူဆူ ပွင့်ထွန်းပေါ်ပေါက်ရန်မှာ လွန်စွာခဲယဉ်း လှသည်။ အနည်းဆုံး လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းပင်ကြာလေသည်။ ထို့ပြင် ယခု ခေတ် လူတို့က ကမ္ဘာ့လူဦးရေ တိုးပွားနှုန်းကို ကြည့်၍ လူ့ဘဝရဖို့ မခဲယဉ်းလှဟု ထင်ကြ သော်လည်း စင်စစ် လူ့ဘဝဟူသည် ရဖို့ခဲယဉ်းလှပါသည်။ သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံမှု၊ ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို ရမှု၊ သူတော်ကောင်းတရားနာရဖို့မှာလည်း ထို့အတူလွန်စွာခဲယဉ်းလှ ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရဟန်းတော်များသည် ဒုလ္လဘတရားငါးပါးတို့နှင့်ပြည့်စုံနေခိုက်တွင် မိမိဘဝကို အလဟဿမဖြစ်စေကြဘဲ တန်ဖိုးရှိအောင် နေတတ်ကြဖို့ ရည်သန်၍ နံနက် ဆွမ်းစားခြင်း ကိစ္စပြုပြီးနောက် ခြေဆင်းအင်းပျဉ်ထက်ဝယ် ရပ်တော်မူလျက်---

" ရဟန်းတို့၊ မမေ့မလျော့မှု အပ္ပမာဒတရားဖြင့် ရဟန်းကိစ္စဟူသမျှကို ပြီးစီးပြည့်စုံ စေကြကုန်လော့၊ လောကသုံးပါး၌ ဘုရားပွင့်တော်မူခြင်းကို ရခဲ၏၊ လူ့ အဖြစ်ကို ရခဲ၏၊ သဒ္ဓါတရား နှင့် ပြည့်စုံမှုကို ရခဲ၏၊ ရဟန်း အဖြစ်ကို ရခဲ၏၊ သူတော်ကောင်းတရားကြားနာရဖို့ ရခဲ၏။ "

ဟု ဒုလ္လဘတရားငါးပါးပြလျက် နေ့စဉ် သြဝါဒပေးတော်မူခဲ့ပါသည်။

ဖော်ပြပါ သြဝါဒစကားတော်များကို ထောက်ဆကြည့်ခြင်းအားဖြင့် တပည့်သာဝက တို့အပေါ်၌ ဘုရားရှင်ထားရှိတော်မူသော ဆန္ဒတော်မှာ အဘယ်ဟူသည် ကို မှန်းဆသိနိုင်ပါသည်။ ယင်းမှာ တပည့်သာဝကတို့အား မမေ့မလျော့မှု အပ္ပမာဒတရား နှင့် ပြည့်စုံစေလိုခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

အခန်း (၈)

၂. ၈. ၁ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားများ၏ ဆိုးကျိုး ကောင်းကျိုး များ

တင်ပြခဲ့ပြီး အခန်းများ၌ ပမာဒနှင့် အပ္ပမာဒ အကြောင်းကိုတင်ပြခဲ့ပါသည်။ ယင်းနှစ်ပါးတို့မှာ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားများ ဖြစ်ကြပါသည်။ အကြောင်းတရားများဖြစ်ကြပါသည်။ အကြောင်းတရားဟူသည် အကျိုးတရားနှင့် မကင်းစကောင်းပေ။ အကျိုးတရားကိုဖြစ်စေတတ်၊ ပေးတတ်ပါသည်။ အကျိုးတရားကိုပေးတတ်သည်ဆိုသော်လည်း တူသော အကျိုးကိုကား ပေးတတ်ကြသည်မဟုတ်ပါ။ မတူကွဲပြားခြားနားသော အကျိုးကိုပေးတတ်ကြပါသည်။ ထိုသို့ အကျိုးပေးကွဲပြားရာ၌ ပမာဒတရားသည် အကုသိုလ်တရားဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ မကောင်းကျိုးကိုပေးပါသည်။ အပ္ပမာဒတရားမူကား ကုသိုလ်တရားဖြစ်သည့် အလျောက် ကောင်းကျိုးကို ပေးပါသည်။ ယင်းအကျိုးများကို ဤ၌ အလျဉ်းသင့်သလို တင်ပြသွားပါမည်။

၂. ၈. ၂ မေ့လျော့ခြင်းသည်

မေ့လျော့ခြင်းသည် ကြီးစွာသော အကျိုးမဲ့ဖြစ်ခြင်းငှါ ဖြစ်၏။ အကျိုးမဲ့ဖြစ်ခြင်း ဟူသည် လောကီစီးပွားဥစ္စာတို့ ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးခြင်း၊ တဏှာတရားတိုးပွားခြင်း၊ တရားထူး မရခြင်း စသည်ကို ဆိုလိုသည်။

၂. ၈. ၃ မမေ့မလျော့ခြင်းသည်

မမေ့မလျော့ခြင်းသည်ကား ကြီးစွာသော အကျိုးစီးပွားဖြစ်ခြင်းငှာ ဖြစ်၏။ အကျိုးစီးပွားဖြစ်ခြင်းဟူသည် လောကီစီးပွားဥစ္စာတို့ ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်း၊ တဏှာတရား ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ နတ်ရွာသုဂတိရောက်ခြင်း၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုနိုင်ခြင်း စသည်ကို ဆိုလိုသည်။

၂. ၈. ၄ မေ့လျော့ခြင်းသည် စီးပွား ဥစ္စာဆုတ်ယုတ်ကြောင်းဖြစ်

မေ့လျော့ခြင်းသည် စီးပွားဥစ္စာ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်းဖြစ်၏။ စီးပွားဥစ္စာ ကြာရှည်စွာ မတည်တံ့နိုင်သော ယိုပေါက်တစ်ပေါက်ဖြစ်၏။

လယ်ယာသီးနှံစိုက်ပျိုးမှု အလုပ်ဟူသည် ချောင်းရေလာသည့် အခိုက်မှာဖြစ်စေ၊ မိုးရွာသည့် အခိုက်မှာဖြစ်စေ ရေမိုးပြည့်စုံနေသည့်အခိုက်၌ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးကြရ၏။ မြေဩဇာအချိန်မှန် ကျွေးရ၏။ ပေါင်းမြက်များ သုတ်သင်ပေးရ၏။

လယ်သမားတစ်ဦးသည် အပျော်အပါးကျူးနေ၍ဖြစ်စေ၊ အလောင်းအစားကျူးနေ၍ဖြစ်စေ အရက်သေစာသောက်စားမှုယစ်နေ၍ဖြစ်စေ မေ့မေ့လျော့လျော့နေပါက ထွန်ယက်ရမည့် အချိန်၌ မထွန်ယက်လိုက်ရ၊ ထိုအခါ ထွန်ယက်ချိန် နောက်ကျသွားပါက သူ့အချိန်သူ့အခါ၌ မစိုက်ပျိုးလိုက်ရသဖြင့် သီးနှံအထွက်တိုး လျော့သွားတတ်၏။ မြေဩဇာ

ကျွေးချိန်၌ မကျွေးမိပါကလည်း ထို့အတူ သီးနှံအထွက်တိုး လျော့သွားတတ်၏။ ဤသို့ဖြင့် မေ့လျော့ခြင်းသည် လယ်သမားအဖို့ စီးပွားပျက်ကြောင်း ဖြစ်လေသည်။

ရောင်းအဝယ်အလုပ်ဖြင့် အသက်မွေးသူသည်လည်း သတိဝီရိယဖြင့် မိမိအလုပ်ကို အချိန်မှန် လုပ်နေရ၏။ နိုးနိုးကြားကြား ရှိနေရ၏။ အကယ်၍ အအိပ်ကျူးခြင်း စသော အကြောင်းများအနက် အကြောင်းတစ်ပါးပါးဖြင့် မေ့မေ့လျော့လျော့နေပါက ဈေးဝယ်သူများသည် မိမိထက် အရင်စောဖွင့်သော သူများဆိုင်မှ ဝယ်ယူသွားကြပါလိမ့်မည်။ ချိန်းချက်ထားသူများဖြစ်ကြပါကလည်း မိမိကို ကတိမတည်သူအဖြစ် မှတ်ယူသွားနိုင်ပြီး အခြားသူများထံရောက်သွားကြပါလိမ့်မည်။ အရောင်းအဝယ်လောက၌ နေရာတကာ သူများနောက်က ရောက်သွားပါလိမ့်မည်။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် မေ့လျော့ခြင်းသည် အရောင်းအဝယ်အလုပ်ဖြင့် အသက်မွေးသူ၏ စီးပွားပျက်ကြောင်းဖြစ်ရလေသည်။

အစိုးရဝန်ထမ်းဖြစ်ပါက သတိတရားနှင့် ပြည့်စုံဖို့သာ၍ လိုအပ်သည်။ စာရင်းအင်းဝန်ထမ်းများ၊ အရောင်းစာရေးဝန်ထမ်းများသည် အထူးသတိထားရပေသည်။ စာရင်းအင်းမမှားရအောင် သတိကြပ်ကြပ်ထားရသည်။ စာရင်းအင်းမှားယွင်း၍ ငွေကြေးကွာခြားသွားပါက အိမ်က စိုက်လျော်ပေးရတတ်သည်။ မလျော်နိုင်ပါက ထောင်တန်းကျတတ်သည်။ ဘဏ်အရာရှိကြီးတစ်ဦးသည် ငွေကြေးအရှုပ်တော်ပုံတစ်ခုကြောင့် မိမိကိုယ်ကို အဆုံးစီရင်သွားကြောင်း ကြားသိရဖူးလေသည်။

အခြားဝန်ထမ်းများသည်လည်း မိမိတို့လုပ်ငန်းကို သတ်မှတ်ထားသည့် အချိန်အတွင်း ပြီးစီးအောင်အားထုတ်ကြရလေသည်။ ရုံးတွင် မပြီးစီးပါက အိမ်ယူ၍ လုပ်ကြရသည်။ တစ်ခါတရံ ရုံးမှာ ညအိပ်ဆောင်ရွက်ကြရသည်လည်း ရှိတတ်သည်။ အစိုးရအလုပ်ဟူသည် အရေးကြီးလျှင် ကြီးသလို ဆောင်ရွက်ကြရသည်။ အကယ်၍ သတ်မှတ်ချိန်အတွင်း မိမိဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းကို ပြီးစီးအောင် မဆောင်ရွက်နိုင်ပါက ရာထူးကျခြင်းစသော ဆိုးကျိုးများခံစားရလေသည်။ ထို့ကြောင့် အစိုးရဝန်ထမ်းများသည် မေ့မေ့လျော့လျော့မနေဘဲ သတိတရား နှင့် ပြည့်စုံဖို့ အထူး လိုအပ်လှပေသည်။

ခေတ်ကာလသည် အမြဲပြောင်းလဲလျက် ရှိသည်။ လူ့အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းများ ကလည်း တစ်နေ့တခြား ပေါများလာသည်။ အခြားယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာစကားဆိုင်ရာ များလည်း တိုးတက်များပြားလာသည်။ ဟိုရှေးခေတ်က မဖြစ်နိုင်ဟု ထင်ခဲ့ရသော အရာဝတ္ထုများမှာ မျက်မှောက်ခေတ်တွင် ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာသည်။

ခံစားစရာ အရာဝတ္ထုများ ပေါများလာသည့်နှင့်အမျှ လူအများမှာလည်း အာရုံခံစားမှုများ တိုးချဲ့လာကြသည်။ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရှင်ရဟန်းများမှာလည်း လူတို့နေထိုင်ရာ မြို့ရွာအနီး၌သာ နေထိုင်သီတင်းသုံးကြသဖြင့် လူတို့အမှုအကျင့်များ ကူးစက်လာကြသည်။ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများ ကြည့်ရှုခံစားလာကြသည်။ ဇိမ်ခံပစ္စည်းများကျောင်းပေါ် တင်လာ

ကြသည်။ ဇိမ်ခံပစ္စည်းများ ကြည့်ရှုခံစား နေချိန်တွင် စာပေသင်ကြားမှုကိုလည်း မပြုလုပ် နိုင်တော့ပေ။ တရားဘာဝနာအားထုတ်မှု အလုပ်ကိုလည်း မလုပ်နိုင်တော့ပေ။ သီလဖြည့် ကျင့်မှုကိုလည်း အားမထုတ်နိုင်ကြတော့ပေ။ ကုသိုလ်လုပ်ငန်းများကို မေ့လျော့နေကြ သည်သာ ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် မေ့လျော့ခြင်းသည် ရှင်ရဟန်းများအတွက် ကုသိုလ် တရား များမှ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း ဖြစ်လေသည်။

၂. ၈. ၅ မမေ့မလျော့ခြင်းသည် ကြီးပွားတိုးတက်ကြောင်းဖြစ်

မမေ့မလျော့ခြင်းသည် စီးပွားဥစ္စာကြီးပွားတိုးတက်ကြောင်း ဖြစ်၏။ ထို့ပြင် အစိုးရခြင်း၊ ကျော်စောက်တို့ရှိခြင်းတို့၏ အကြောင်းလည်းဖြစ်၏။ သာဓက ကား ကုမ္ပဏီယောသကသေဌေး ဖြစ်၏။

ကုမ္ပဏီယောသကသည် ကူးစက်ရောဂါဘေးကြောင့် အရပ်ဝေး၌ ၁၂-နှစ် ကြာမျှ တိမ်းရှောင်နေရာမှ မိမိဇာတိရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ပြန်ရောက်လျှင် မိဘတို့မှာထားခဲ့သည့် နေရာ၌ တူးဖော်ကြည့်ရာ ရွှေအိုး၊ ငွေအိုးများ နဂိုအခြေမပျက်တည်ရှိနေသည်ကို တွေ့ရ၏။ တွေ့ရလျှင် ထို ရွှေအိုး၊ ငွေအိုးများ အဆာတလျှင် ထုတ်ယူမည့်စွဲသေးဘဲ နောင်အခွင့်သာ မှ ထုတ်ယူသုံးစွဲတော့မည်ဟု ဆုံးဖြတ်၍ မထင်မရှား အခစားအလုပ်ဖြင့်သာ အသက်မွေး နေထိုင်လေ၏။

စည်းစိမ်ဥစ္စာနှင့် ပြည့်စုံသူသည် ဓနမာန်တက်တတ်၏။ မနမာန်ယစ်တတ်၏။ အဆင်းလှပသူသည် အလှမာန်တက်တတ်၏။ အလှမာန်ယစ်တတ်၏။ ထို မာန်တက်ကာ ဘဝမေ့လျော့ပြီး တစ်ဖက်သားအပေါ်အထင်အမြင်သေးတတ်၏။ အဖက်မတန် ထင်တတ် ၏။ ဝါကြွားပလွားတတ်၏။ မကောင်းမှုဒုစရိုက်များကိုကျူးလွန်တတ်၏။

ကုမ္ပဏီယောသက ကမ္မ စည်းစိမ်ဥစ္စာများ ကုဋေလေးဆယ်မျှ ချမ်းသာသော်လည်း ဓနမာန်မတက်ခဲ့ပေ။ မော်ကြွားပလွား မနေခဲ့ပေ။ ထိုမာန်များကို ချုပ်တည်းထားခဲ့သည်။ သတိတရားဖြင့် ကောင်းစားမည့် အချိန်ကိုသာ နိုးနိုးကြားကြား စောင့်မျှော်နေခဲ့သည်။ နောင် မင်းကိုအမှီရမှ ဟုတ်ဖော် အသုံးပြုသဖြင့် ပေပဌေးရာထူးဖြင့်လည်း ချီးမြှောက်ခံရ သည်။ မင်းသမီးကိုလည်းရသည်။

၂. ၈. ၆ မေ့လျော့စွာ နေသူအား တဏှာတိုးပွား

မေ့လျော့စွာ နေသူအား တဏှာတိုးပွား၏။ ဈာန်၊ ဝိပဿနာ၊ မဂ်၊ ဖိုလ် မူကား မကိုးပွားပေ။ ထိုသူသည် သစ်သီးအလိုရှိသော မျောက်သည် သစ်ပင်တစ်ပင်မှ အခြား သစ်ပင်တစ်ပင်သို့ ခုန်လွှားကူးပြောင်း နေသကဲ့သို့ တစ်ဘဝမှ အခြားတစ်ဘဝသို့ ပြေးသွား ကျက်စားနေရ၏။

ဘုရားရှင်၏သာသနာတော်၌ ရဟန်းတော်များ ထမ်းဆောင်ရမည့် တာဝန်သည် စာပေပို့ချမှု ဂန္ထဝရနှင့် တရားအားထုတ်မှု ဝိပဿနာဓူရဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။ ထိုနှစ်မျိုးစလုံးပင် တဏှာမာန်မာတရားဆိုးများ ပယ်ရှားနိုင်ရန်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ရန် ဖြစ်၏။

သို့သော် အချို့ရဟန်းများသည် အစက တဏှာမာန်မာနချိုးနှိမ်ရန် ပရိယတ္တိစာပေ များကို သင်ကြားခဲ့သည်ဖြစ်သော်လည်း တကယ်တမ်း စာပေတတ်ကျွမ်းလာသော အခါ၌ ကား တဏှာမာန်မာနကို မချိုးနှိမ်နိုင်သည့်အပြင် တိုးပွား၍ပင် လာသေး၏။ ထောင်လွှား၍ ပင်လာသေး၏။ စာပေပို့ချနိုင်သဖြင့် တပည့်ပရိသတ်လည်းပေါများ၏။ လာဘ်လာဘ လည်း အလှံပယ်။ ထိုကို အကြောင်းပြု၍ မာန်ထောင်လွှား၏။ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များအပေါ် မောက်မာခက်ထန်၏။ အပြောရအဆိုရခက်လာ၏။ စာပေတတ်ကျွမ်းသဖြင့် ဘုရားရှင်၏ တရားတော်များကို မိမိလိုရာဘက်သို့ ဆွဲယူ၍ ဟောပြော၏။ ဓမ္မကို အဓမ္မဟု၊ အဓမ္မကို ကား ဓမ္မဟု မှားယွင်းစွာဟောပြော၏။

ကဿပဘုရားရှင်လက်ထက်တော်တုန်းက ကပိလအမည်ရှိသော ရဟန်းတော် သည် စာပေတတ်ကျွမ်းမှုကို အကြောင်းပြု၍ မာန်မာနခက်ထန်၏။ အခြား ရဟန်းတော် များအား ဆဲရေးတိုင်းထွာ၏။ ဓမ္မကို အဓမ္မဟု၊ အဓမ္မကို ဓမ္မဟု ပြောဆို၏။ ထိုမကောင်း မှုတို့ကြောင့် ယင်းဘဝမှ ကွယ်လွန်သောအခါ အဝီစိငရဲကြီးသို့ ကျရောက်သွားရလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ ဂေါတမဘုရားရှင်လက်ထက်ရောက်သောအခါ ခံတွင်းမှ အပုပ်နံ့ထွက် သော ကပိလအမည်ရှိ ငါးကြီးဖြစ်လာ၏။ ထို ငါးဘဝမှ စုတေပြန်လျှင် ယခင်လာခဲ့ရာ အဝီစိငရဲသို့ပင် ပြန်သွားရရှာလေသည်။

၂. ၈. ၇ မေ့လျော့စွာ နေသူအား အာသဝေါ တိုးပွား

ကိုယ့်အလုပ်ကို မလုပ်၊ အလုပ်မဟုတ်သည်ကို လုပ်၍ မေ့မေ့လျော့လျော့နေသော ရဟန်းတို့အား အာသဝေါတရားလေးပါး တိုးပွားကုန်၏။

ကိုယ့်အလုပ် မဟုတ်သည်ကို မလုပ်၊ ကိုယ့်အလုပ်ကို အမြဲလုပ်၍ ကာယဂတာ သတိစွဲစွဲမြဲမြဲ အားထုတ်လျက် သတိသမ္ပဇင်ရှိသော ရဟန်းတို့အား အာသဝေါတရား လေးပါးချုပ်ငြိမ်းကုန်၏။

ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်၍ ရဟန်းပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်အား ရဟန်းဘဝရောက်ချိန်မှစ၍ သီလကိုလည်း ဖြည့်ကျင့်ရ၏။ ဓူတင်အကျင့်များကိုလည်း ဖြည့်ကျင့်ရ၏။ သမထဝိပဿနာအလုပ်ကိုလည်း အားထုတ်ပွားများရ၏။ ဤအလုပ်များ သည် ရဟန်းတော်များ၏ အဓိကအလုပ်များဖြစ်ကြ၏။ ဤအလုပ်များကိုလုပ်မှ အာသဝေါတရားများ နည်းပါးချုပ်ငြိမ်း၍ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်မည်ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန် ကိုမျက်မှောက်ပြုနိုင်မှလည်း ရဟန်းပြုရကျိုးနပ်မည်ဖြစ်၏။ ဘုရားရှင်သာသနာတော်ကြီး

ကို တည်ထောင်ထားခြင်းမှာ ဝဋ်ဒုက္ခတို့မှ ချုပ်ငြိမ်းရာ၊ အာသဝေါတရား လေးပါးတို့ ကင်းရာ ကုန်ရာ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ဖို့ ဖြစ်ပါ၏။

သို့သော် အချို့ရဟန်းတော်များသည် မိမိအလုပ်ဖြစ်သည့် သီလဖြည့်ကျင့်ခြင်း၊ ဓူတင်ကျင့်ခြင်းစသော အလုပ်ကိုတော့ မလုပ်ကြ၊ မိမိအလုပ်မဟုတ်သည့် ထီးအလှပြင်မှု၊ ဘိနပ်အလှပြင်မှု စသော အသေးအမွှားအလုပ်ကလေးများဖြင့် အချိန်ဖြုန်းနေကြ၏။ ရောက်တတ်ရာရာ တိရစ္ဆာန်ကထာများ ပြောကြားဖြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ခရီးယတြာ အထွက်များခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဧည့်သည်သောင်သည်တို့၏ လှူမှုရေးကိစ္စများကို လိုက်လံဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဖိုးမဖြတ်နိုင်သည့်အချိန်ကို ရေထဲသွန်ပစ် သည့်ပမာ ဖြုန်းတီးနေကြ၏။ ဒကာ၊ ဒကာမ တို့ လှူဒါန်းအပ်သည့် ပစ္စည်းလေးပါးကို အလဟဿဖြုန်းတီးနေကြသည်။

ဤသို့ သံသရာဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သည့် သီလဖြည့်ကျင့်ခြင်း၊ ဝိပဿနာ အားထုတ်ခြင်းစသော အလုပ်များကို မလုပ်ဘဲ ထီးအလှပြင်မှုစသော အသေး အမွှား အလုပ်များကိုသာ လုပ်၍ အချိန်ဖြုန်းကာ မေ့မေ့လျော့လျော့ နေကြသော ရဟန်း တို့အား ကာမာသဝစသော အာသဝေါတရားများသာ တိုးပွားနေတော့၏။ သီလဖြည့်ကျင့် ခြင်း စသော ကိုယ့်အလုပ်ကို လုပ်ကြသည့် ရဟန်းတော်များမူကား ကာမာသဝစသော အာသဝေါတရားများ ချုပ်ငြိမ်းကုန်ဆုံး၍ သံသရာဝဋ်မှ ထွက်မြောက်သွားနိုင်ကုန်၏။

၂. ၈. ၈ မေ့လျော့သူအား

မေ့လျော့သူအား မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ်တို့ဖြစ်ကုန်၏။ ဖြစ်ပြီးသော အကုသိုလ်တို့လည်း ဆုတ်ယုတ်ကုန်၏။

မေ့လျော့သူအား ကိုမေ့လျော့နေခိုက်တွင် အကုသိုလ်စိတ်အစုသာ ဖြစ်နေ၏။ ဟိုသူသည် ယင်းစိတ်အစုဖြင့် ကာယဒုစရိုက်စသည်ကိုသော်လည်း လွန်ကျူးရာ၏။ ကာမဂုဏ်အာရုံများကိုသော်လည်း ခံစားနေရာ၏။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည်ပင် မဖြစ်သေး သော အကုသိုလ်တို့ ဖြစ်ခြင်း မည်၏။

မေ့လျော့သူအား အကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်နေခိုက်တွင် ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ခွင့်မရပေ။ ပမာဒဖြစ်လေလေ ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ခွင့်မရလေလေ၊ ဖြစ်ခွင့်မရလေလေ ဆုတ်ယုတ်လေ လေပင် ဖြစ်၏။ ဤသည်ပင် ဖြစ်ပြီးသော အကုသိုလ်တို့ ဖြစ်ခြင်းမည်၏။

ကုသိုလ်အိုရာ၌ မဂ်ကုသိုလ်ကို မဆိုလိုပေ။ မဂ်တို့၏သဘာဝမှာ တစ်ကြိမ်ဖြစ်ပြီး ပါက တစ်ဖန်ဆုတ်ယုတ်ခြင်း မည်သည် မရှိတော့ပေ။ ဈာန်ကုသိုလ်၊ ဝိပဿနာ ကုသိုလ် တို့ကိုသာ ဤနေရာ၌ ကုသိုလ်ဟုဆိုလိုပေသည်။ ဈာန်စိတ်တို့၏ သဘာဝမှာ အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် ဝင်စားနေရ၏။ သို့မှ အင်အားကောင်းလာ၍ မပျောက်ပျက်ဘဲ ကြာရှည်စွာ

တည်နေ၏။ အကြိမ်ကြိမ်မဝင်စားဘဲ ပစ်ထားပါက ပျောက်ကွယ်သွားတတ်လေသည်။ ဝိပဿနာစိတ်တို့၏ သဘာဝမှာလည်း ဤနည်းအတူပင် အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် ရှုပွားနေရ၏။ သို့မှ အသစ်သစ်ဖြစ်ပေါ်တိုးပွားနေ၍ အင်အားကောင်းပြီး မပျောက်ပျက်နိုင်ဘဲ တည်ရှိနေမည်။ မေ့မေ့လျော့လျော့ ပစ်ထားပါက ပဒမာတရား၏ လွှမ်းမိုးဖိစီးမှု ခံရပြီး ပျက်စီး ပျောက်ကွယ်သွားနိုင်ပေသည်။

၂. ၈. ၉ မမေ့မလျော့သူအား

မမေ့မလျော့သူအား မဖြစ်သေးသော ကုသိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဖြစ်ပြီးသော အကုသိုလ်တို့ ဆုတ်ယုတ်ကုန်၏။

ဤစကားရပ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပမာဒ၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော အဓိပ္ပါယ်မှ အပြန်အားဖြင့် သိအပ်၏။

၂. ၈. ၁၀ မေ့လျော့ခြင်းသည်

မေ့လျော့ခြင်းသည် သာသနာတော် ပျက်စီးပျောက်ကွယ်ရန် ဖြစ်၏။

ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်ကြီး အရှည်တည်တံ့ရေး၌ " သာသနဌိတိယာ ပရိယတ္တိပ္ပမာဏံ " စကားနှင့်အညီ ပရိယတ္တိသည် အဓိကကျ၏။ ပရိယတ္တိကွယ်လျှင် ပဋိပတ္တိပါ ကွယ်နိုင်၍ ပရိယတ္တိတည်တံ့ပါမှ ပဋိပတ္တိလည်းတည်တံ့နိုင်မည် ဖြစ်၏။

ထို ပရိယတ္တိသာသနာတော်ကြီး မပျက်စီးမပျောက်ကွယ်ရေး၌ သတိနှင့်ပညာ သည် အဓိကကျ၏။ ပရိယတ္တိစာပေများ မမေ့အောင်နှုတ်တက်အာဂုံဆောင်ထားရာ၌ သတိက ဦးဆောင်၍ ပညာက နောက်မှလိုက်၏။ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ထိုးထွင်းသိခြင်း၌ ကာ ပညာက ဦးဆောင်၍ သတိက နောက်မှလိုက်၏။

ဆုတ်ကပ်ကာလ၌ သတ္တဝါတို့ ရာဂ ဒေါသ မောဟ စသော ကိလေသာတို့ အားကြီးထူပြောလာမည်ဖြစ်၏။ သတိ၊ ပညာ၊ သဒ္ဓါတရားတို့ အားနည်းလာမည်ဖြစ်၏။ သဒ္ဓါတရား နည်းပါးလာသဖြင့် ဘုရားရှင်၏ မုခပါဌ်ပါဠိတော်များကို သင်ယူလိုစိတ် နည်းပါးလာကြမည်ဖြစ်၏။ သတိအားနည်းလာသဖြင့် ပိဋကတ်တော်များကို နှုတ်တက် အာဂုံဆောင်ထားနိုင်စွမ်းလည်း နည်းပါးလာမည်ဖြစ်၏။

ယခုခေတ်တွင် ပိဋကတ်တော်များကို မပျောက်ပျက်အောင် စာအုပ်များရိုက်နှိပ် ၍ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားပါ၏။ ကွန်ပျူတာ စီ-ဒီဒစ်(စ်)ပြား များထဲ ထည့်သွင်း ထား၍လည်း ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နေကြပါ၏။ ကျောက်စာများ ထွင်းထုထား၍လည်း ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နေကြပါ၏။

သို့ရာတွင် သင်ယူလေ့လာမှုမပြုကြပါက မိမိတို့ နှုတ်ထဲ၊ စိတ်ထဲတွင် မရှိသဖြင့်

သာသနာကွယ်နေခြင်းသာဖြစ်ပါ၏။ ပညာတရားအားနည်းလာကြသဖြင့် အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ထိုးထွင်းမသိနိုင်ကြတော့ပေ။ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ထိုးထွင်းမသိနိုင်ကြတော့သဖြင့် လိုက်နာကျင့်သုံးနိုင်စွမ်းလည်း မရှိတော့ပေ။ စစ်မှန်သော တရားထူးကို ထိုးထွင်းသိနိုင်တော့မည် မဟုတ်ပေ။ သာသနာကွယ်နေခြင်းသာ မည်ပါတော့၏။

၂. ၈. ၁၁ မမေ့မလျော့ခြင်းသည်

မမေ့မလျော့ခြင်းသည် သာသနာတော် မပျက်စီးမပျောက်ကွယ်ရန် ဖြစ်၏။ အမွန်ရှည်စွာ တည်တံ့နိုင်ရန် ဖြစ်၏။

ဤစကားရပ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပမာဒ၌ ဆိုခဲ့ပြီးသော အဓိပ္ပါယ်မှ အပြန်အားဖြင့် သိအပ်၏။

၂. ၈. ၁၂ မမေ့မလျော့ခြင်း ကြောင့်

မမေ့မလျော့ခြင်းကြောင့် စီးပွားဥစ္စာ ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်းဟူသော လောကီအကျိုးတစ်ပါးတည်းကိုသာ ရရှိနိုင်သည်မဟုတ်။ အခြား လောကီအကျိုးများစွာကိုလည်း ရနိုင်ပါသေးသည်။ လောကီအကျိုးများစွာအနက် ပိဋကတ်စာပေ၌ သရုပ်ထုတ်ဖော်ပြထားသော လောကီအကျိုးများကို လေ့လာတင်ပြလိုပါသည်။

ထိုအကျိုးများမှာ-----

" အာယံ အရောဂံယံ ဝဏ္ဏံ၊ သဂ္ဂံ ဥစ္စကုလီနတံ။
ရတိယော ပတ္တယန္ဓေန ၊ ဥဠာရာ အပရာပရာ။ "

ဂါယာ နှင့် အညီ

- ၁။ အသက်ရှည်ခြင်း။
- ၂။ အနာကင်းခြင်း။
- ၃။ အဆင်းလှခြင်း။
- ၄။ နတ်ပြည်မရောက်ခြင်း။
- ၅။ အမျိုးမြတ်ခြင်း-----

ဟို့ပင် ဖြစ်လေသည်။

မမေ့မလျော့ခြင်းကြောင့် အသက်ရှည်ခြင်းအကျိုး ရရှိသည်ဆိုရာ၌ မေ့လျော့သူသည် အသက်တိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည့် ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်ကိုလည်း လွန်ကျူး၏။ ထို့ပြင် အသွားအလာ၊ အနေအထိုင်၊ အစားအသောက် ရေမိုးချိုး စသည်တို့၌ စည်းကမ်းမရှိ၊ သတ်သမ္ပူဇ်မရှိ၊ မေ့မေ့လျော့လျော့ သွားလာနေထိုင်စားသောက်၏။ ထို့ကြောင့် မေ့လျော့သူသည် အသက်တိုတတ်သည်။

မမေ့မလျော့သူသည်ကား အသက်တိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည့် ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်မှရှောင်ကြဉ်၍ အသက်ရှည်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည့် ဆွမ်းအာမိသအလှူ၊ ရေစစ်အလှူ၊ ကျောင်းအလှူ၊ ဆေးအလှူ စသော ကုသိုလ်ထူးတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူး၏။ ထို့ပြင် အသွားအလာ၊ အနေအထိုင်၊ အစားအသောက် ရေမိုးချိုး စသည်တို့၌ စည်းကမ်း

ရှိ၏။ သတိသမ္ပဇဉ်ရှိ၏။ အတိုင်းအရှည် ပမာဏကိုသိ၏။ သင့်တော်၊ မတော်ကို သိ၏။ သတိသမ္ပဇဉ်ဖြင့် သွားလာနေထိုင်စားသောက်၏။ ထို့ကြောင့် မမေ့မလျော့သူသည် အသက်ရှည်တတ်လေသည်။ ဤ အကြောင်းကိုပင် မဃဒေဝလင်္ကာသစ်၌-----

" ရေစစ်၊ ဆေး၊ ကျောင်း၊ အဟောင်းပြုပြင်၊ ပဉ္စင်အဌ၊ သီလမည်သာ၊ ဤခြောက်ဖြာလည်း၊ ဒီဃာယုက၊ ပုညခေါ်ရိုး၊ ကျင့်တစ်မျိုးတည်း။ " ဟု စပ်ဆိုထားလေသည်။

၂. ၈. ၁၃ အစာ စားခြင်း၌

ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်လာ ဇုဇကာပုဏ္ဏားသည် တစ်ခါတရံမျှ မစားဖူးသော ရှင်ဘုရင့်ပွဲတော်စာကို စားရသောအခါ ရသတဏှာကို မချုပ်တည်းနိုင်ဘဲ အလွန်အကျွံ စားမိသဖြင့် စားပိုနှင့်၍ အသက်ဆုံးရလေသည်။

သာဝတ္ထိပြည်ရှင် ကောသလမင်းကြီးသည် အစားကြီးမူနှင့်ပတ်သက်၍ စာပေတွင် မှတ်တမ်းတင်ခံရသော မင်းကြီးဖြစ်၏။ ဆန်တစ်စိတ်ချက်ကုန်သောဟူ၏။

တစ်နေ့တွင် အစားလွန်ခဲ့၍ ဘုရားရှင်၏ ရှေ့တော်မှောက်၌ မအီမသာ ဖြစ်နေပုံကို ဘုရားရှင် မြင်တော်မူသောအခါ-----

" မနုဇဿ သဒါ သတီမတော၊ မတ္တံ ဇာနတော လဒ္ဒဘောဇနေ။

တနုကဿ ဘဝန္တိ ဝေဒနာ၊ သဏိကံ ဇီရတီ အာယုပါလယံ။ "

ဟူသော ဂါထာဖြင့် သတိပေးတော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း ဘုရားရှင်၏ ထိုသတိပေး ဂါထာကို သုဒဿနလုလင်အား ရအောင်ကျက်မှတ်ခိုင်း၍ မိမိပွဲတော်တည်နေစဉ် အနားမှ ရွတ်ဆိုသတိပေးနေစေခဲ့၏။ နောက်ဆုံးတွင် တစ်စလယ်ချက်ခန့်မျှသာ ကုန်တော့သည် ဆို၏။ ထိုသို့ တစ်စတစ်စလျော့စားလာခဲ့ရာ မကြာမီမှာပင် ဘုရင်ကြီး၏ ဝဝဖိုင့်ဖိုင့် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် အသားအရေစစ်သွား၍ လျင်မြန်သွက်လက်ပေါ့ပါးလာသည် ဆို၏။ အချိုးအဆက်လည်း ပြေပြစ်လာသည်ဆို၏။

မမေ့မလျော့ခြင်းကြောင့် အနာကင်းခြင်းအကျိုး ရရှိသည်ဆိုရာ၌ မေ့လျော့သူသည် အနာရောဂါထူပြောခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည့် သက်ရှိသတ္တဝါတို့ကို တုတ်၊ ဓား၊ ခဲ စသည်တို့ဖြင့် နှိပ်စက်ညှင်းဆဲသည့် ဝိဟိံသာတရားကို ကျင့်သုံး၏။ သို့ရကား ထိုသူသည် " နှိပ်စက်ကလူ၊ ညှင်းဆဲသူ၊ ပြောထူရောဂါဆို " လင်္ကာနှင့် အညီ အနာရောဂါ ထူပြော တတ်လေသည်။

မမေ့မလျော့သူသည်ကား သတ္တဝါတို့အား တုတ်၊ ဓား၊ လက်နက် စသည်ဖြင့် နှိပ်စက်ကလူပြုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်၍ ကိုယ်ချင်းစာတရားထား မေတ္တာပွားများ၏။ သို့ရကား ထိုသူသည် " သနားစိတ်သွင်း၊ မနှိမ်နင်း၊ ကင်းရှင်းရောဂါဆို " လင်္ကာနှင့် အညီ အနာရောဂါ ကင်းရှင်းရလေသည်။

- သတ္တဝါတို့၏ ရုပ်ရည်အဆင်း လှပခြင်း၏ အကြောင်း လေးမျိုး ရှိ၏။ ယင်းတို့မှာ--
- ၁။ အမျက်ဒေါသထွက်ခြင်း၊
- ၂။ ဆွမ်းအာမိသလှူခြင်း၊
- ၃။ အဝတ်အထည်လှူခြင်း၊
- ၄။ တံမြက်လှည်းခြင်း-----

တို့ပင် ဖြစ်လေသည်။

သုဘလုလင်က သတ္တဝါတို့ ရုပ်အဆင်းလှခြင်း၊ မလှခြင်းအကြောင့် မေးလျှောက်ရာတွင် ဘုရားရှင်က " ဒေါသအားကြီးသူတို့သည် ရုပ်အဆင်း မလှပ၊ ဒေါသနည်းပါးသူတို့သည်သာ ရုပ်အဆင်းလှပကြကုန်၏ " ဟုဖြေဆိုတော်မူသည်။ ဒေါသသည် မီးတစ်ပါးဖြစ်၏။ လွန်စွာပူလောင်သော တရားဖြစ်၏။ ယင်းနှင့်နီးစပ်ရာ ရုပ်တရားများကို လောင်မြိုက်တတ်၏။ ဒေါသမီးအလောင်ခံရသူ၏ ရုပ်ရည်အဆင်းမှာ ကြည်လင်တောက်ပမှုမရှိဘဲ ညှိုးနွမ်းနေ၏။ ထို့ပြင် ဒေါသစရိုက်ရှိသူ၏ နှလုံးသွေးမှာ မဲညစ်ညစ်အရောင် ရှိ၏။ ဒေါသ အခိုးအငွေ့ ရောနှောနေသော သွေးများဖြင့် တည်ဆောက်ထားသောသူ၏ ရုပ်အသွင်မှာလည်း ကြည်လင်မှုမရှိဘဲ မွဲသွေ့သွေ့အဆင်းသာ ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါသအားကြီးသူတို့သည် "ထန်ပြင်းဒေါသ၊ ကြီးတတ်က၊ အလှပျက်မည်ဆို" လင်္ကာနှင့်အညီ ရုပ်ဆိုးတတ်လေသည်။

ဒေါသ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားမှာ မေတ္တာတရားဖြစ်၏။ မေတ္တာ၏ သဘောမှာ ကြည်လင်အေးမြခြင်းသဘောရှိ၏။ မေတ္တာအခိုးအငွေ့များ ရောနှောပါဝင်နေသော သွေးများဖြင့် တည်ဆောက်ထားသောသူ၏ ခန္ဓာကိုယ်မှာ ကြည်လင်လျက်ရှိသည်။ ဝင်းပလျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါသနည်းပါး မေတ္တာပွားများသူသည် ရုပ်ရည်အဆင်းလှပရလေသည်။ ဤအကြောင်းကို အရှင်ဇနကာဘိဝံသက " ဒေါသကင်းစင်၊ မေတ္တာယှဉ်၊ ကြည်လင် လှသကို " ဟု လင်္ကာစပ်ဆိုထားလေသည်။

အင်္ဂုတ္တိရ်ပါဠိတော်၊ ဘောဇနသုတ်၌ ဆွမ်းလှူခြင်း၏ အကျိုးများကိုဟောတော်မူရာတွင် " အဆင်းလှပခြင်း " ဟူသော အကျိုးလည်း တစ်ပါးအပါဝင် ဖြစ်လေသည်။ ဆွမ်းလှူခြင်းသည် ရုပ်ရည်အဆင်းလှပခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်။ သတ္တဝါတို့သည် အစားအစာ တစ်ခုခုမှ မစားသောက်ရပါလျှင် ကမ္မဇဝမ်းမီး၏ လောင်မြိုက်မှုကို ခံနေရသဖြင့် ထိုသူ၏ ရုပ်ရည်အဆင်းမှာ ညှိုးနွမ်းနေသည်။ ကြည်လင်ဝင်းပမှု မရှိပေ။ အစားအစာ တစ်ခုခုစားသောက်လိုက်ရပြီဆိုလျှင်ကား ရုတ်ခြည်းပင် ကြည်လင်ဝင်းပလာသည်။ ကြည်လင်ရွှင်ပျလာသည်။ ထိုစေတနာက တူသောအကျိုးပေးသဖြင့် ဆွမ်းစသော အာမိသလှူသူများသည် ရုပ်ရည်အဆင်းလှပခြင်း အကျိုးရတတ်လေသည်။

နတ်သားတစ်ယောက်က " အဘယ်အရာကိုပေးလှူလျှင် အဆင်းကို ပေးလှူရာရောက်ပါသနည်း " ဟု(ကိဒ ဒသုတ်၌)ဘုရားရှင်အား မေးလျှောက်ရာတွင် ဘုရားရှင်က "အဝတ်အထည်ကိုပေးလှူလျှင် အဆင်းကို ပေးလှူရာရောက်သည်"ဟုပြန်လည် ဖြေကြား

တော်မူပါသည်။ လူတို့သည် "လူမှာအဝတ်၊ တောင်းမှာအကွပ်" စကားနှင့် အညီ အဝတ် အထည် တစ်ခုခုဝတ်ဆင်ထားပါမှ ကြည့်ရရှုရ လှပတင့်တယ်သည်။ အဝတ်အထည်မဝတ် ဆင်မြန်းထားပါက ရုပ်ရည်လှပသူများပင် ကြည့်ရရှုရမလှပတော့ ရုပ်ဆိုးသွားတတ်လေ သည်။ ထို့ကြောင့် အဝတ်အထည်လှူဒါန်းသူများသည် သူတစ်ပါး ရုပ်အဆင်းလှပအောင် ပြုပေးရာရောက်သဖြင့် ထိုစေတနာအကျိုးပေးရာ ဘဝတွင် ရုပ်အဆင်းလှပချောမောသူ ဖြစ်ရတတ်လေသည်။

ရုပ်ရည်အဆင်းလှပမှုတွင် ပြိုင်ဘက်ရှားသူ၊ မြင်ရသူ ယောက်ျားများရှူးသွပ်ရ အောင် လှပသူ ဥမ္မာဒန္တိအကြောင်းကိုကြားဖူးကြပါလိမ့်မည်။ သူမသည် လူမက နတ်တမျှ လှပချောမောသူဖြစ်၏။ ရှုချင်စဖွယ်ရှိ၏။ စိတ်ကြည်လင်ဖွယ်ရာအဆင်းနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ဤသို့ ရုပ်ရည်အဆင်းလှပခြင်းမှာ ရှေးတစ်ခုသော ဘဝသူဆင်းရဲမ ဖြစ်စဉ်က အဝတ် အထည်လှယက်ခံရသဖြင့် သစ်ခက်များကို သီ၍ ဝတ်ရုံလာသော ကဿပဘုရားရှင်၏ တပည့်သား ရဟန်းတော်တစ်ပါးအား သုံးနှစ်ကျွန်ခံမှရရှိလာသော ဝတ်ပန်းဆိုးအဝတ်ကို သဒ္ဓါတရားထက်သန်စွာဖြင့် လှူဒါန်းခဲ့သော ကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

တံမြက်လှည်းခြင်းသည်လည်း ရုပ်ရည်အဆင်းလှပခြင်း၏ အကြောင်းတစ်ပါးပင် ဖြစ်၏။ ကျောင်းဝိုင်း၊ အိမ်ဝိုင်းစသော နေရာဒေသတို့၌ အမှိုက်သရိုက်များ ရှုပ်ပွနေလျှင် မြင်ရသူများ စိတ်လက်မကြည်လင်ကြပေ။ စိတ်ညစ်ညူးကြရလေသည်။ အမှိုက်သရိုက်များ သန့်စင်နေသော ကျောင်းဝိုင်း၊ အိမ်ဝိုင်း အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားလျှင်ကား စိတ်လက် ကြည်လင်ရွှင်ပျကြရလေသည်။ စိတ်ကြည်လင် လန်းဆန်းလာရလေသည်။ ထို့ကြောင့် တံမြက်လှည်းသူသည် ထိုစေတနာအကျိုးပေးရာဘဝ၌ ရုပ်ရည်အဆင်းလှပသူ ဖြစ်ရလေသည်။

ရှေးအခါက သီဟိုဠ်ကျွန်း (သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ) မဟာစေတီ ယင်ပြင်တော်၌ ရုပ်အလှ ပြိုင်ပွဲကျင်းပခဲ့ဖူးသည်။ ယှဉ်ပြိုင်သူများမှာ အဘယထေရ်နှင့် အမတ်သား တစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ ဆွေမျိုးများက အမတ်သားကို လှပေ့ဆိုသည့် အဝတ်အစားများကို ဝတ်ဆင်ပေး၍ မဟာစေတီပေါ်တို့ ခေါ်ဆောင်လာသည်။ အဘယထေရ်၏ မိခင်ကလည်း သားရဟန်းကို ဆံပင်များကို ရိတ်ပယ်စေ၍ သစ်လွင်တောက်ပသည့် သင်္ကန်းကိုဝတ်ဆင် စေပြီး သံဃာများ ခြံရံစေကာ မဟာစေတီ ယင်ပြင်ပေါ်သို့ ပင့်ဆောင်ခဲ့လေသည်။

နှစ်ဦးသား တွေ့ဆုံကြသောအခါ မထေရ်က " ဒကာ--သင်ဟာ မထေရ်ကြီး တံမြက်လှည်းသည့်နေရာ၌ အမှိုက်ကျိုးသူဖြစ်ခဲ့ရုံမျှနှင့် ဘာကြောင့် ငါနဲ့ယှဉ်ပြိုင်ရပါ သနည်း " ဟုမေးတော်မူသည်။ ရှေးတစ်ခုသော အတိတ်ဘဝတုန်းက အဘယထေရ်က မထေရ်ကြီးဖြစ်ခဲ့ဖူး၍ စေတီယင်ပြင်၌ အမှိုက်လှည်းခဲ့ဖူးသည်။ ထိုစဉ်က အမတ်သားမှာ ဥပါသကာတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့ဖူး၍ မထေရ်ကြီး လှည်း၍ စုပုံထားသော အမှိုက်များကို ကျိုးခဲ့ဖူး

သည်။ ထိုသူ နှစ်ဦးတို့မှာ ရှေးဘဝက စေတီယင်ပြင်ပေါ်၌ အမှိုက်ကျုံး၊ အမှိုက်လှည်းခဲ
သော ကုသိုလ်ကြောင့် ရုပ်ရည်အဆင်းလှပသူများ ဖြစ်ကြရလေသည်။

မေ့မလျော့သူသည် ပမာဒတရားလွမ်းမိုး နှိပ်စက်ခံနေရသဖြင့် ဖော်ပြပါ ကုသိုလ်
ကောင်းမှုများကို မပြုမိရကား ရုပ်အဆင်း မလှပသူဖြစ်ရသည်။ မမေ့မလျော့သူသည်ကား
ဖော်ပြခဲ့ပါ ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို ဆည်းပူးအားထုတ်သဖြင့် ရုပ်ရည်အဆင်းလှပသူ
ဖြစ်ရလေသည်။

မမေ့မလျော့မှု အပွမာဒတရားကြောင့် နတ်ပြည်သို့လည်း ရောက်နိုင်၏။
သာမကကား သိကြားမင်းပင်ဖြစ်၏။ သိကြားမင်းသည် မမေ့မလျော့မှု အပွမာဒတရား
ကြောင့် နတ်တကာတို့ထက် မြတ်သော သိကြားမင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။

သိကြားမင်းသည် သိကြားမင်းဘဝမရောက်မီ မဂတိုင်း မစလရွာ၌ မယလုလင်
ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်ကလူအများ အသွားအလာ လွယ်ကူစေရန် လမ်းဖို့ခဲ့၏။ တံတားခင်းခဲ့
၏။ ဇရပ်ဆောက်ခဲ့၏။ ရေကန်တူးခဲ့၏။ သစ်ပင်ဥယျာဉ်စိုက်ပျိုးခဲ့၏။ ဤသို့သောကုသိုလ်
ကောင်းမှုအထူးကို ဆည်းပူးခဲ့သောကြောင့် ထိုဘဝမှကွယ်လွန်သောအခါ တာဝတိ
နတ်ပြည်ဝယ် သိကြားမင်းဘဝ ရောက်ရှိသွားခြင်း ဖြစ်လေသည်။

သုဘလုလင်က ဘုရားရှင်အား သတ္တဝါတို့ အမျိုးယုတ်ခြင်း၊ အမျိုးမြတ်ခြင်း
အကြောင်းကို မေးလျှောက်ရာတွင် ဘုရားရှင်က " မာန်တက်၍ ရိုသေထိုက်သူကို မရိုသေ၊
ရှိခိုးထိုက်သူကို ရှိမခိုး၊ ခရီးဦးကြိုဆိုထိုက်သူကို ခရီးဦး မကြိုဆိုသော သူသည် ဖြစ်လေရာ
ဘဝတိုင်း၌ အမျိုးယုတ်ညံ့သူ ဖြစ်ရတတ်ကြောင်း၊ ရိုသေထိုက်သူကို ရိုသေသူ စသည်ဖြင့်
မာန်မာနနိမိတ်ချသူသည်ကား ဖြစ်လေရာဘဝတိုင်း၌ အမျိုးမြတ်သူ ဖြစ်ရတတ်ကြောင်း "
ပြန်လည်ဖြေကြား တော်မူပါသည်။

ဤလောက၌ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဥစ္စာပေါခြင်း၊ ရုပ်ချောခြင်း၊ ပညာတတ်ခြင်း
စသော အကြောင်းတစ်ပါးပါးကြောင့် မာန်တက်တတ်၏။ ရိုသေထိုက်သူကို မရိုသေ၊
လေးစားထိုက်သူကို မလေးစား၊ ရှိခိုးထိုက်သူကို ရှိမခိုး။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည် ဖြစ်လေရာ
ဘဝတိုင်းတွင် ယုတ်ညံ့အောက်ကျသော ဒွန်းစဏ္ဍားစသော အမျိုး၌ဖြစ်ရတတ်လေသည်။
မာန်မာနနိမိတ်ချ၍ ရိုသေထိုက်သူကို ရိုသေ၊ ရှိခိုးထိုက်သူကို ရှိခိုးသူသည်ကား ဖြစ်လေရာ
ဘဝတိုင်းတွင် အထက်တန်းကျသော မင်းမျိုး စသော အမျိုး၌ ဖြစ်ရတတ်လေသည်။ ဤ
သည်ကို အရှင်ဇနကာဘိဝံသ ဆရာတော် က " မာန်မာနကြွယ်၊ ထိုသူဝယ်၊ မျိုးနွယ်ညံ့
မည်ဆို " ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ " ထိုက်သူရိုကျိုး၊ မာန်ကိုချိုး၊ အမျိုးမြတ်သူကို "
ဟူ၍လည်းကောင်း လင်္ကာစပ်ဆိုထားလေသည်။

၂. ၈. ၁၄ စိတ်ကို သတိဖြင့် ချုပ်တည်းထားသင့်

လူအများသည် မိမိစိတ်ကို သတိဖြင့် စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းထားဘဲ ပစ်ထားလေ့ရှိကြသည်။ သတိအစောင့်အရှောက်မရှိသော စိတ်သည် အာရုံတစ်မျိုးတည်း၌ ငြိမ်ငြိမ်မနေဘဲ အာရုံအမျိုးမျိုးသို့ ကူးလူးပြေးသွားကျက်စား နေတတ်သည်။ ထိုသို့ အာရုံအမျိုးမျိုးသို့ ပြေးသွားကျက်စားနေခိုက်တွင် လောဘအာရုံနှင့်တွေ့လျှင် လောဘဖြစ်သည်။ ဒေါသအာရုံနှင့်တွေ့လျှင် ဒေါသဖြစ်သည်။ လောဘဖြစ်လျှင်-----

" လုဒ္ဒေါ အတ္တံ န ဇာနာတိ၊ လုဒ္ဒေါ ဓမ္မံ န ပဿတိ။

အန္ဓတမံ တဒါ ဟောတိ၊ ယံ လောဘော သဟတေ နရံ။ "

ဟူသော ဂါထာနှင့်အညီ လောဘအမှောင်ကြီးကျရောက်နေ၍ အကျိုးအကြောင်းကို ခွဲခြားမသိမမြင်တော့ပေ။ လောဘ၏ ကျေးကျွန်ဖြစ်နေ၍ လောဘစေခိုင်းရာကိုသာ လုပ်ဆောင် နေရလေတော့၏။

ဒေါသဖြစ်လျှင်လည်း-----

" ဒုဋ္ဌော အတ္တံ န ဇာနာတိ၊ ဒုဋ္ဌော စမ္မံ န ပဿတိ။

အန္ဓတမံ တဒါ ဟောတိ၊ ယံ ဒေါသော သဟတေ နရံ။ "

ဂါထာနှင့်အညီ ဒေါသအမှောင်ကြီး ကျရောက်နေ၍ အကျိုးအကြောင်း၊ အဆိုးအကောင်းကို ခွဲခြားမသိမမြင်တော့ပေ။ ဒေါသ၏ ကျေးကျွန်ဖြစ်နေ၍ ဒေါသစေခိုင်းရာကိုသာ တသဝေမတိမ်း လိုက်နာလုပ်ဆောင်နေလေတော့၏။ ထိုသို့ လောဘ၊ ဒေါသဖြစ်နေခိုက်တွင် ပြုလုပ်သော လုပ်ငန်း၊ ပြောဆိုသော စကားသည် အသိဉာဏ်ကင်းမဲ့သော စိတ်ဖြင့် ပြုလုပ် ပြောဆိုခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် အမှားသာ များလေသည်။

ထို့ကြောင့် သောဘ၊ ဒေါသဖြစ်နေခိုက်တွင် အလျင်စလို မပြုလုပ်မပြောဆိုသေးဘဲ ထိုဖြစ်ပေါ်လာသော လောဘ သို့မဟုတ် ဒေါသကို သတိဖြင့် နိုင်အောင်ချုပ်တည်းထား၍ ပြေပျောက်သွားတော့မှ ပြုလုပ် ပြောဆိုသင့်ပေသည်။

ဂျာမန်စစ်တပ်၌ စစ်ဥပဒေတစ်ရပ်ရှိသည်။ ဂျာမန် စစ်သားများအား ကိစ္စတစ်ခုခုဖြစ်လျှင်ဖြစ်ချင်း တိုင်ကြားခြင်း အပြစ်တင်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ရန် ခွင့်မပြု။ ထွက်လျက်ရှိသော ဒေါသ ပြေသွားသည့်တိုင်အောင် တစ်ညဆိုင်းရသေး၏။ ချက်ချင်းတိုင်ကြားလျှင် ထိုစစ်သားကို အပြစ်ဒဏ်ပေး၏။ (ဦးနု ။ မိတ္တဗလဋီကာ)

၁၈၆၃-ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃-ရက် နေ့ကဖြစ်သည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် ပြည်တွင်းစစ်ကြီး ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည်။ တောင်ပိုင်းသားစစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး Lee ဦးဆောင်သော စစ်တပ်ကြီးမှာ အခြေမလှသည့်အနေအထားတွင် ရှိနေသည်။ ထိုအခွင့်အကောင်းကိုယူ၍ သံမဏိလင်ကွန်းက သူ၏ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး မီဒ ကို သွားရောက်တိုက်ခိုက်စေသည်။ မီဒ က မသွားပေ။ ထိုအကြောင်းကို လင်ကွန်း သိသောအခါလွန်စွာ ဒေါသဖြစ်ကာ မီဒ

ကို ပြစ်တင်စာတစ်စောင် ရေးသည်။ သို့သော် ထိုပြစ်တင်စာကို မိဒထံ မပေးပို့ဖြစ်ခဲ့ပေ။ သူကွယ်လွန်မှ သူ့စာရွက်စာတမ်းများကြားမှ တွေ့ရလေသည်။ ဒေါသကို သတိဖြင့် ချုပ်တည်းထားလိုက်နိုင်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ' ရေးသာ ရေးပါ၊ မပို့ပါနဲ့ ' ဟု ဆိုရိုး စကားတစ်ခွန်းပင် ပြောစမှတ်ပြုနေကြလေသည်။ (ဦးနု ၊ မိတ္တဗလင်္ခီကာ)

၂. ၈. ၁၅ လောဘကို ချုပ်တည်းထား နိုင်သူ

ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်၌ သိဝိမင်းကြီး နက္ခတ်ပွဲသဘင် ရှုစားရင်း မြို့တွင်း လှည့်လည်ရာ အဘိပါရကစစ်သူကြီးအိမ်အနီးသို့ ရောက်လျှင် စစ်သူကြီးကတော် ဥမ္မာဒန္တိကို မြင်သော အခါ သူမ၏ အလှ၌ ယစ်မူးသွားကာ သတိလက်လွတ် ဖြစ်သွား၍ ရူးသကဲ့သို့ ဖြစ်သွားလေသည်။

ထိုအချိန်မှစ၍ အပြင်သို့ မထွက်တော့ဘဲ စက်တော်ရာ အခန်းအတွင်း၌သာ ပုန်းအောင်းနေလျက် ဥမ္မာဒန္တိကိုသာ မြည်တမ်းတောင့်တနေသည်။ ထိုအကြောင်းကို စစ်သူကြီး သိသောအခါ " မင်းကြီးအား သူ့ဇနီး ဥမ္မာဒန္တိကို ဆက်သပါမည်၊ လက်ခံတော် မူပါ " ဟု အကြိမ်ကြိမ်တောင်းပန်၍ ဆက်သပါသော်လည်း အကုသိုလ်အပြစ်ကို ဆင်ခြင် မိသဖြင့်လည်းကောင်း၊ စစ်သူကြီး၏ တရားကို နာယူရသဖြင့်လည်းကောင်း သတိပြန်ဝင် လာကာ လက်မခံဘဲ ငြင်းပယ်လိုက်လေသည်။ ဥမ္မာဒန္တိ အပေါ်၌ တွယ်တာတပ်မက်စိတ် လည်း မရှိတော့ပေ။

ဤ၌ မင်းကြီးသည် ဖြစ်ပေါ်နေသော ကာမရာဂခေါ် လောဘကို သတိဖြင့် ချုပ်တည်းထားလိုက်နိုင်သဖြင့် မျက်မှောက်ဘဝ၌ လူအများ၏ ကဲ့ရဲ့မှုဘေး၊ တမလွန်၌ အပါယ်ကျရောက်မည့် ဘေးတို့မှ လွတ်ကင်းခြင်း အကျိုးရရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် မယဒေဝလင်္ကာသစ်၌-----

" ကာမရောဂါ ၊ ကိုယ်တွင်း နာကား ၊ ကုရာနတ္ထိ၊ ဆေးမယိုဘူး၊
မိမိပညာ ၊ သတိသာလျှင် ၊ မဟာဩသဓ ၊ ဆေးမည်စွရှင့်။ "

ဟု စပ်ဆိုထား လေသည်။

၂. ၈. ၁၆ ဒေါသကို ချုပ်တည်းထားနိုင်သူများ

ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်က ရဟန်းတော်တစ်ပါးသည် ကျောင်းဆောက်ရန် သစ်ပင်တစ်ပင်ကို ခုတ်သည်။ သစ်ပင်ပိုင်ရှင် နတ်သမီးက သူ့နေရာ ဝိမာန် ရှိပါသဖြင့် မခုတ်ပါရန် တောင်းပန်သည်။ မရပေ။ နတ်သမီးက သူ့ကလေးကို ရဟန်းတော်ရှေ့ပစ်ချ လိုက်၍ အသနားခံပြန်သည်။ ထိုစဉ် နတ်ကလေး လေးကို ခေးခုတ်မိသွားသည်။ နတ်သမီးသည် လွန်စွာ ဒေါသဖြစ်မိသည်။ ရဟန်းတော်ကို သတ်ပစ်တော့အံ့ဟုကြံစည်မိ

သည်။ နောက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဒေါသကို သတိဖြင့်ချုပ်တည်းထားလိုက်၍ ဘုရားရှင် ထံ သွားရောက်လျှောက်ထားသည်။ ၎င်းအား ဘုရားရှင်က ချီးမွမ်းတော်မူသည်။ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်အနီး နေရာလွတ်ရှိသော သစ်ပင်တစ်ပင်၌ နေရာပေးလိုက်သည်။

ဤ၌ နတ်သမီးသည် ဒေါသကို ချုပ်တည်းထားနိုင်သဖြင့် ဘုံဗိမာန်အသစ်ကို ရခြင်း၊ ဘုရားရှင်၏ ချီးမွမ်းမှုကို ခံရခြင်း၊ ဘုရားရှင်၏ ကျောင်းတော်အနီး၌ နေရခြင်း၊ နတ်အများ၏ ရိုသေလေးစားမှုကို ခံရခြင်းစသော ကောင်းကျိုးများကို ရရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် မဃဒေဝလင်္ကာသစ်၌-----

" ရထားစက်ဟုန်၊ လည်သုန်သုန်ကို၊ မတုန်မလှုပ်၊ တည်စေချုပ်သို့၊
ဟုပ်ဟုပ်အမျက်၊ ကောစေက်ကို၊ ဉာဏ်လက်သိမ်းအုပ်၊ လည်မ
လှုပ်အောင်၊ ထိန်းချုပ်နိုင်ငြား၊ ထိုသူအားလျှင်၊ ဘုရားတကာ၊
အရိယာတို့၊ လွန်စွာမငြီး၊ ဘဝဂ်တီးအောင်၊ ကောင်းချီးခေါ်ပြု၊
သာဓုထပ်မျှ၊ ချီးမွမ်းကြ၏။ "

ဟု စပ်ဆိုထားလေသည်။

ဒီဃီတိကောသလမင်းကြီး၏ သားဖြစ်သူ ဒီဃာဝုမင်းသား သည်လည်း မိမိ၏ မိဘနှစ်ပါးကို မိမိမျက်မှောက်မှာပင် ရက်စက်စွာ ညှဉ်းပမ်းနှိပ်စက်၍ သတ်ဖြတ်ခဲ့သော ရန်သူကာသိမင်းကြီးကို လက်စားချေခွင့်ကြံ၍ လက်စားချေရန် ကြံစည်ပြီးမှ ဖခင်၏ ဆုံးမစကားကို ပြန်လည်ကြားယောင်လာသဖြင့် ဖြစ်ပေါ်နေသော ဒေါသကို သတိဖြင့် ချုပ်တည်းထားလိုက်ပြီး ရန်သူကာသိမင်းကြီးကို ပြန်၍ လက်စားမချေခဲ့ပေ။

ဤ၌ ဒီဃာဝုမင်းသားသည် ဖြစ်ပေါ်နေသော ဒေါသကို သတိဖြင့် ချုပ်တည်း ထားနိုင်သဖြင့် ဖခင်အမွေ ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို ခံစားရခြင်း၊ မင်းသမီးကိုရရှိခြင်း စသော ကောင်းကျိုးများကို ရရှိခံစား ရလေသည်။ ထို့ကြောင့် မဃဒေဝလင်္ကာသစ်၌-----

" မိမိကိုယ်ကို၊ ကြီးပွားလိုကာ၊ အတိုမပြု၊ အရှည်ရှုလော့၊ ဒီဃာဝုမည်၊
လောင်းဇာနည်သို့၊ ခိုင်ကျည်စွာဘိ၊ သမာဓိနှင့်၊ သတိသမ္ပဇဉ်၊
ယှဉ်စေရှေးဦး၊ လွန်မကျူးနှင့်။ "

ဟု စပ်ဆိုထား လေသည်။

၂. ၈. ၁၇ အကျိုးနှစ်ပါး သယ်ပိုးသူ

မိမိအပေါ် အမျက်ထွက်သူကို သူတိတရား လက်ကိုင်ထားလျက် သည်းခံသူသည် မိမိ သူတစ်ပါး နှစ်ဦးတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ကျင့်သူမည်၏။ အောင်နိုင်ခဲ့သော စစ်ပွဲကို အောင်မြင်သူ မည်၏။

အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အမျက်ကောဓအားကြီး၏။ သည်းခံမှုတရာနည်းပါး၏။

သူတစ်ပါးကို ဆဲရေးတိုင်းထွာတတ်၏။ ချုပ်ခြယ်တတ်၏။ ထိုသူသည် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း အကုသိုလ်မကောင်းမှုဖြစ်နေ၍ အကျိုးဆုတ်ယုတ်၏။ သူတစ်ပါးကိုလည်း အကုသိုလ်ဖြစ်စေ၍ သူတစ်ပါးစိတ်မချမ်းသာမှု၊ နားမချမ်းသာမှုကို ဖြစ်၏။ အကျိုးနှစ်ပါးကို ဖျက်ဆီးသူမည်၏။ အကယ်၍ ဆဲဆိုသည်ကို သည်းမခံနိုင်သဖြင့် လက်ပါလာမည်ဆိုပါက ရိုက်မှု၊ နှက်မှု၊ ဓားခုတ်မှုများပါ ဖြစ်တတ်၍ နှစ်ဦး နှစ်ဝ အကျိုးဆုတ်ယုတ်ရလေသည်။

အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည်ကား အမျက်ကောဓနည်းပါး၏။ သည်းခံမှုတရားနှင့် ပြည့်စုံ၏။ သူတစ်ပါးက မိမိအား ဆဲရေးတိုင်းထွာသည်ကို ပြန်၍ မဆဲရေး၊ သတိတရားလက်ကိုင်ထားလျက် သည်းခံ၏။ ထိုသူသည် အမျက်ကောဓ မဖြစ်သဖြင့် အကုသိုလ်အပြစ်ဘေးမှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်၏။ စိတ်ထားဖြူစင်သူဖြစ်ရ၏။ သူတစ်ပါးကိုလည်း အမျက်ကောဓ မဖြစ်စေ၊ အကုသိုလ်မတိုးပွားစေ၊ စိတ်မချမ်းသာမှုကို မဖြစ်စေ၊ ရိုက်မှုနှက်မှု စသော ရာဇဝတ်မှုများကိုလည်း မဖြစ်စေ၊ မိမိသူတစ်ပါး နှစ်ဦးသား အကျိုးစီးပွားမပျက်စီးစေဘဲ အကျိုးရှိအောင်သာ ကျင့်ဆောင်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသူသည် သူတော်သူမြတ်ဖြစ်ရ၏။

ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်က အက္ခောသကဘာရဒ္ဒါ၇ အမည်ရှိ ပုဏ္ဏားကြီးက ဘုရားရှင်အား လာရောက်ဆဲရေးတိုင်းထွာ၏။ ချုပ်ခြယ်၏။ ထိုအခါ ဘုရားရှင်က "အသင်ပုဏ္ဏား၊ သင့်မိတ်ဆွေများက သင့်အား လက်ဆောင်တစ်စုံတရာပေးတာများ ရှိဖူးပါသလား "ဟု မေးတော်မူ၏။ ပုဏ္ဏားကြီးက ရှိဖူးကြောင်းပြန်လျှောက်လျှင် ဘုရားရှင်က " ထိုလက်ဆောင်များကို သင်က လက်မခံဘူးဆိုလျှင် ဘယ်သူ ထံပြန်ရောက်ပါသနည်း " ဟု မေးတော်မူရာ " ပေးသူထံပြန်ရောက်သွားကြောင်းပါ ဘုရား "ဟု ပြန်လျှောက်ထား၏။ ထိုအခါ ဘုရားရှင်က " ပုဏ္ဏား၊ ဒီအတိုင်းပဲ၊ သင်ဆဲရေးသည်ကို တို့လက်မခံကုန်၊ သင့်ဟာ သင်ပြန်ယူသွားပါ " ဟု မိန့်တော်မူပြီး အစ၌ ဖော်ပြခဲ့သော တရားစကား ကို မိန့်တော်မူ လိုက်ပါသည်။

၂. ၈. ၁၈ ရဟန်းတော်များ ကြီးပွားကြောင်း

ဘုရားရှင်သည် သုတ်မဟာဝါပါဠိတော်၊ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၌ ရဟန်းတော်များ အတွက် ကြီးပွားကြောင်းသာဖြစ်၍ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း မဟုတ်သည့် တရားများကို အရေအတွက်အားဖြင့် (၄၁)ပါး၊ အုပ်စုအားဖြင့် သတ္တကအုပ်စု (၅)စု၊ ဆက္ကအုပ်စု (၁)စု ပေါင်း (၆) အုပ်စု ဟောတော်မူ၏။ ထိုတွင် " ရဟန်းတို့သည် ဥပဋ္ဌိတဿတိ ရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး ကြီးပွားမည်ဟုသာ တစ်ထစ်ချယုံကြည်နေ၍၊ ဆုတ်ယုတ်သွားလေမလား ဟု သံသယဖြစ်မနေသင့်ပေ " ဟူသော အကြောင်းတစ်ပါးလည်း ပါဝင်ပေသည်။

ထိုစကားရပ်၌ " ဥပဋ္ဌိတဿတိ " ဟူသည် ကြာမြင့်စွာသော ကာလက ပြုခဲ့သောအမှု စသည်တို့ကို ပြန်လည်အမှတ်ရအောက်မေ့နိုင်သော သတိပင် ဖြစ်၏။

မဟာဂတိမ္ဗယအဘယထေရ်၊ ဒီယဘာဏကထေရ်၊ တိပိဋကစုဋ္ဌာဘယထေရ် တို့၏ သတိမျိုးပင်ဖြစ်၏။

မဟာဂတိမ္ဗယအဘယထေရ်သည် မွေးဖွား၍ ငါးရက်မြောက်နေ့၌ ကျွေးသော မင်္ဂလာနို့ထမင်းခွက်၌ ကျီးတစ်ကောင်လာနှိုက်စဉ် "ဟုံ--ဟုံ" ဟု အသံပြု ခြောက်လှန့်ခဲ့ဖူး၏။ ထို ကျီးခြောက်သံမှစ၍ အမှတ်ရ၏ဟု ဆိုသည်။

ဒီယဘာဏကအဘယထေရ်ကမူ မွေးဖွား၍ ကိုးရက်မြောက်သော နေ့၌ မိခင် ဖြစ်သူသည် နမ်းရှုတ်ရန် ဦးခေါင်းညွတ်လိုက်စဉ် ဆံထုံး ပြေကျ၏။ တစ်ပြည်သားမျှ လောက်သော မြတ်လေးပန်းတို့သည် ကလေး၏ ရင်ဘတ်ပေါ် ကျကုန်၍ နာကျင်မှု ဝေဒနာကို ဖြစ်စေကုန်၏။ မထေရ်သည် ထိုနာကျင်မှုဝေဒနာကို ခံစားရချိန်မှစ၍ အမှတ်ရ၏ဟု ဆိုသည်။

တိပိဋကစုဋ္ဌာဘယထေရ်ကမူ အနုရာဇမြို့၌ တံခါးသုံးပေါက်ကို ပိတ်ထား၍ ကျန်တံခါးပေါက်ဖြင့် မြို့တွင်း နေသူများကို ထွက်ခိုင်း၏။ ထိုသို့ ထွက်နေစဉ် လူတစ်ဦးစီ၏ အမည်များကို မေးမြန်းမှတ်သားထားလိုက်၏။ ညနေ မြို့တွင်း ပြန်ဝင်ချိန်တွင် နံနက်က မှတ်သားထားလိုက်သည့်အတိုင်း သူ့နာမည်နှင့်သူ မှန်ကန်အောင်ပြောနိုင်သည်ဆို၏။

ရဟန်းတော်များသည် ဖေါ်ပြခဲပါမှ မထေရ်သုံးပါးတို့၏ သတိလို သတိမျိုး ရှိကြပါက ကြီးပွားမည်ဟုသာ တစ်ထစ်ချမှတ်သားရမည်။ ဆုတ်ယုတ်သွားလေမည်လားဟု သံသယ ဖြစ်နေစရာ မလိုပေ။

၂. ၈. ၁၉ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်

သံသရာဟူသည် ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်တရားတို့ အဆက်မပြတ် ဒလစပ် ဖြစ်ပျက်နေခြင်းကို ခေါ်သည်။ ဖြစ်ရာဌာနအားဖြင့် အပါယ်လေးဘုံ၊ ကာမသုဂတိခုနစ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာဘုံ (၂၀) အားဖြင့် (၃၁) ဘုံ ရှိသည်။

ယင်း (၃၁) ဘုံထဲ၌ ကျင်လည်နေကြရသော သတ္တဝါတို့သည် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဇာတိဒုက္ခကိုလည်း ခံစားရသည်။ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း ဒုက္ခများကိုလည်း ခံစားရသည်။ ဝမ်းစာရေးအတွက် အစာအာဟာရကို ရှာမှီးရခြင်း ပရိယေသန ဒုက္ခကိုလည်း ခံစားရသည်။ အပါယ်လေးပါးကျရောက်သွားပြီဆိုလျှင် ပို၍ဆိုးဝါးသော ဒုက္ခအမျိုးမျိုးကို ခံစားရသည်။ ရုပ်နာမ်တို့၏ ဒလစပ်ဖြစ်ပျက်နေသည့် သင်္ခါရဒုက္ခကိုလည်း ခံစားရသည်။

နိဗ္ဗာန်မူကား ထိုဒုက္ခအားလုံး ငြိမ်းအေး၏။ ဝဋ်ဒုက္ခလည်း ပြတ်စဲပြီ ဖြစ်၏။ တဏှာလည်း ကုန်ဆုံးပြီဖြစ်၏။ ဆင်းရဲတို့လည်း ချုပ်ငြိမ်းပြီဖြစ်၏။ ပူလောင်မှု ဟူသမျှ တို့၏ ငြိမ်းရာလည်း ဖြစ်၏။

ဘုရားရှင်သည် တရားဓမ္မများဟောကြားတော်မူရာတွင် ယင်းဂုဏ်ထူးများ နှင့်

ပြည့်စုံသော နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ရေးအတွက် ဦးတည်ချက်ထား၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်သည် ဝေနေယျသတ္တဝါများ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ရေးပင်ဖြစ်၏။

ကျွန်ုပ်တို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသည် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ တပည့်သာဝကများဖြစ်ကြသည့် အားလျော်စွာ ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုလုပ်လေတိုင်း ဘုရားရှင် လိုလားတော်မူသည့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ဖို့ ရည်သန်ချက်ထားကြသည်။ ဦးတည်ချက် ထားကြသည်။

နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ရေးမှာ မမေ့မလျော့မှု အပွမာဒတရားနှင့် ပြည့်စုံရ ပေမည်။ အပွမာဒတရားသည် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုဖို့အရေး၌ အဓိကကျသော တရား ဖြစ်သည်။ အပွမာဒတရား နှင့်သာ ပြည့်စုံပါက နိဗ္ဗာန်ကို မုချမျက်မှောက်ပြုနိုင်မည် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ဘုရားရှင်က-----

" မေ့လျော့မှုပမာဒ၌ ဘေးဟု ရှုလေ့ရှိ၍ မမေ့မလျော့မှု အပွမာဒ၌ မွေ့လျော်သော ရဟန်းသည် မဆုတ်ယုတ်နိုင်တော့ဘဲ နိဗ္ဗာန်နှင့်သာ နီးတော့၏။ "

ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

" အပွမာဒတရား၌ အလေးဂရုပြုသော ရဟန်းသည် မဆုတ်မယုတ်နိုင်တော့ဘဲ နိဗ္ဗာန်နှင့်သာ နီးတော့၏။ "

ဟူ၍ လည်းကောင်း ဟောတော်မူထားပါသည်။

အပိုင်း (၃)

လက်ထွဲညီသော တရားညီနောင်
(သတိ နှင့် ပညာ)

အခန်း (၁)

၃. ၁. ၁ သတိ နှင့် ပညာ အတူလက်တွဲ အလုပ် လုပ်ရာဌာနများ

လူ့လောက၌ စိတ်သဘောထားချင်း တူညီသည့် မိတ်ဆွေနှစ်ဦးတို့ အတူလက်တွဲ၍ စီးပွားရှာကြသကဲ့သို့ ထိုအတူ ပရမတ္ထတရားများတွင်လည်း အတူလက်တွဲ၍ အလုပ်လုပ်ကြသည့် ပရမတ္ထတရား အချို့ရှိပေသည်။ ထိုတရားများအနက် " သတိနှင့် ပညာ " သည်လည်း ပါဝင်သည်။ ထိုနှစ်ပါးတို့သည် တွဲဖက်တရားများဖြစ်ကြ၍ များသောအားဖြင့် (ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်ဖြစ်ရာအခါ၌) အတူတွဲလျက် ဖြစ်ကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ထိုနှစ်ပါးအတူတွဲလျက် ဖြစ်ပုံကို ပိဋကတ်စာပေတို့၌ "သတိမတော + နိသမ္မကာရိနော " ဟူ၍လည်းကောင်း၊ " သတော + သမ္ပဇာနော " ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ " သမ္ပဇာနော + သတိမာ " ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ " သတိသမ္ပဇညေန " ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ " ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ " ဟူ၍ လည်းကောင်း အသွင်အမျိုးမျိုးဖြင့် ဟောတော်မူထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ပိဋကတ်စာပေတို့၌ သတိနှင့်ပညာကို အသွင်အမျိုးမျိုးဖြင့် အတူတွဲလျက် တွဲလျက် ဟောတော်မူခြင်းသည် ထူးခြားချက်တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်၏။ သတိက အောက်မေ့မှု၊ အမှတ်ရမှုဖြစ်၍၊ ပညာက သိမှုဖြစ်ရာ အောက်မေ့မှု (အမှတ်ရမှု) နှင့် သိမှုသည် အတူတွဲ၍ ဖြစ်သင့်သော၊ အတူတွဲ၍ ဖြစ်လေ့ရှိသော တရားနှစ်ပါးဟု သိရလေသည်။

လောက၌ စီးပွားရှာမှု၊ သွားလာစားသောက်မှု၊ လုပ်ကိုင်မှုစသော လူမှုကိစ္စများ၊ ဒါနပြု၊ သီလစောင့်၊ သမထဝိပဿနာဘာဝနာပွားများမှုဟု ကိစ္စများစွာရှိလေရာ ထိုကိစ္စမှန်သမျှ၌ သတိနှင့်ပညာ ဦးစီးလုပ်ဆောင်သင့်၏။ ထိုနှစ်ပါး တို့သည် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ လုပ်ငန်းဟူသမျှ၌ မပါလျှင်မပြီး အလွန်လိုအပ်သော တရားများဖြစ်ကြ၏။ ထိုနှစ်ပါးဦးစီးလုပ်ဆောင်မှ မိမိအလိုရှိအပ်သော အကျိုးစီးပွားပြီးစီးအောင်မြင်နိုင်၏။ ထိုနှစ်ပါး ဦးစီးမှုမရှိခဲ့သော လောကီလူမှုကိစ္စများလည်း အမှောက်မှောက်အမှားမှား ဖြစ်တတ်၍ ဆုံးရှုံးပျက်စီးနိုင်သည်။ လောကုတ္တရာလုပ်ငန်းပိုင်းတွင် တရားထူးမရနိုင်ပေ။

ထို့ကြောင့် လောကီ၊ လောကုတ် မည်သည့် အလုပ်ကိုပင် လုပ်ဆောင်သည်ဖြစ်စေ ထိုနှစ်ပါး ဦးစီးလုပ်ဆောင်သင့်ပေသည်။ ထိုနှစ်ပါး ဦးစီးလုပ်ဆောင်သင့်ပုံ၊ ဦးစီးလုပ်ဆောင်သဖြင့် အကျိုးထူး ရရှိပုံတို့ကို ပိဋကတ်စာပေများစွာတို့၌ တွေ့ရပါသည်။

- ၁။ လောကီစီးပွား လုပ်ဆောင်ရာ ဌာန၊
- ၂။ စိတ်ကို ချုပ်တည်းထားသင့်ရာ ဌာန၊
- ၃။ သွားမှု လာမှု စသော လူမှုကိစ္စများလုပ်ဆောင်ရာဌာန၊
- ၄။ ပိဋကတ်တော်များ ဆောင်ထားရာ ဌာန၊
- ၅။ ရဟန္တာအရှင်မြတ်များ ရူပါရုံစသည်ကိုမြင်ရာ စသည့်ဌာန၊

- ၆။ ဘုရားရှင်၏ ပဋိသန္ဓေနေမှုစသော ဌာန၊
- ၇။ ဒါန၊ သီလ စသော ကုသိုလ်ပြုရာဌာန၊
- ၈။ သမထဘာဝနာ ပွားများရာ ဌာန၊
- ၉။ ရှေးဘဝကို ပြန်လည်အောက်မေ့ရာဌာန၊
- ၁၀။ ဝိပဿနာဘာဝနာ ပွားများရာ ဌာန။

၃. ၁. ၂ လောကီစီးပွားလုပ်ဆောင်ရာ ဌာန

လောကီလူသားတစ်ဦးအဖို့ လူ့ဘဝ၌ ရပ်တည်နေနိုင်ရန် အလုပ်လုပ်ရသည်။ စီးပွားရှာရသည်။ စီးပွားရှာ၍ အဆင်ပြေပါမှ စားဝတ်နေရေး အဆင်ပြေကာ စိတ်ချမ်းသာ ကိုယ်ချမ်းသာဖြင့် လူနှင့်သူနှင့် တန်းတူရည်တူ နေထိုင်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

စီးပွားရေးလုပ်ရာ၌ အောင်မြင်သည်လည်း ရှိတတ်သည်။ မအောင်မြင်သည်လည်း ရှိတတ်သည်။ အောင်မြင်သော စီးပွားရေးသမားဖြစ်ဖို့ရန်အတွက် သတိနှင့် ပညာရှိရပါမည်။ သတိပညာဦးစီးလုပ်ဆောင်ပါမှ မိမိအလုပ် အောင်မြင်နိုင်သည်။

အရောင်းအဝယ်အလုပ်ဖြင့် အသက်မွေးရာ၌ မိမိရောင်းမည့်၊ သို့မဟုတ် ဝယ်မည့်ပစ္စည်းနှင့် ပက်သက်သည့် အကြောင်းအရာများကို အကုန်သိမြင်အောင် ဆင်ခြင် စဉ်းစားရမည်။ ရောင်းသင့်ရာကာလ၊ လှောင်သင့်ရာကာလ စသည်ကိုလည်း စဉ်းစားရမည်။ လူသုံးများ၊ မများ၊ တွင်ကျယ်မှုရှိ၊ မရှိစသည်ကိုလည်း စဉ်းစားရမည်။ မိမိဒေသနှင့် သင့်တော်၊ မသင့်တော် စသည်ကိုလည်း စဉ်းစားရမည်။ မိမိနှင့် ဆက်ဆံရမည့်လူများ၊ မြို့ရွာများအကြောင်းကိုလည်း လေ့လာသိထားရမည်။ ဤသို့ မိမိလုပ်ငန်းနှင့် ပက်သက်သည့် အကြောင်းအရာများကို သိအောင်လေ့လာပြီးမှ ရောင်းသင့်/ဝယ်သင့်သည်။ သို့မှ အောင်မြင်သော စီးပွားရေးသမားတစ်ဦး ဖြစ်နိုင်ပေမည်။

၃. ၁. ၃ အောင်မြင်သော စီးပွားရေးသမား

ရှေးအခါက ကာသိတိုင်း ဗာရာဏသိပြည်၌ ဗြဟ္မဒတ်မင်း အုပ်ချုပ်လျက်ရှိ၏။ ထိုပြည်၌ ပညာရှိ လှည်းကုန်သည်နှင့် ပညာမဲ့ လှည်းကုန်သည်ဟု ကုန်သည်နှစ်ဦးလည်း ရှိ၏။ တစ်နေ့တွင် ၎င်းတို့နှစ်ဦးသည် တိုင်းတစ်ပါးသို့ ကုန်ရောင်းသွားရန်အတွက် အရင်သွား၊ နောက်သွားကိစ္စနှင့် ပက်သက်၍ တိုင်ပင်ကြ၏။ ထိုအခါ ပညာရှိလှည်းကုန်သည်က အောက်ပါအတိုင်း ဆင်ခြင်စဉ်းစားမိ၏။

" ပညာမဲ့ လှည်းကုန်သည်ကတော့ သူ့အရင်သွားမည်ဆိုတယ်၊ သူ့သွားပြီးနောက်မှ သွားရရင် လမ်းမကောင်းရင် သူတို့ ပြင်ကြမှာမို့ ငါတို့ လမ်းကောင်းကောင်းနဲ့ အလွယ်တကူသွားရလိမ့်မယ်၊ နွားတွေလည်း ရှေ့ကသွားတဲ့ နွားတွေစားပြီးလို့ ပြန်ထွက်လာတဲ့

အညွန့်အနုလေးတွေကို စားရလိမ့်မယ်၊ ရေအတွက်လည်း သူတို့ တူးပြီးသားတွင်းတွေက အလွယ်တကူ ခပ်ယူသုံးစွဲနိုင်လိမ့်မယ်၊ ရောင်းကုန်အတွက်လည်း ရှေ့က သွားတဲ့ ကုန်သည်တွေ ဈေးဖြတ်ပြီးဆိုတော့ ငါတို့ အထူးဈေး စုံစမ်း နေစရာ မလိုတော့ဘူး။ "

ဤသို့ ဆင်ခြင်စဉ်းစားပြီး နောက်မှ သွားရန် သဘောတူလိုက်လေ၏။

ပညာမဲ့လှည်းကုန်သည်တို့ သွားပြီးနောက် လခွဲလောက်ကြာမှ ပညာရှိ လှည်းကုန်သည် လှည်းငါးရာကို ဦးဆောင်ပြီးထွက်လာခဲ့၏။ ကန္တာရအလယ်ရောက်၍ လူယောင်ဆောင်ထားသော ဘီလူးများနှင့် တွေ့ရသောအခါ၌လည်း အောက်ပါအတိုင်း ဆင်ခြင်စဉ်းစား မိ၏။

" ဤကန္တာရ၌ ရေမရှိ ဤလူသည် ကြောက်လည်း မကြောက်၊ မျက်စိလည်းနီ၏။ ဤသူ၏ အရိပ်လည်း မထင်၊ ဧကန္တ ဤသူသည် တို့ရှေ့ကသွားနှင့်သော လှည်းကုန်သည် များကို လိမ်လည်လှည့်ပတ်ပြီး စားပြီးဖြစ်ကုန်လတ္တံ့ ၊ ကိုလည်း ရှေ့က လှည်းကုန်သည် လို အဖျင်း အအ ထင်မှတ်ဟန်တူ၏။ "

ဤသို့ စဉ်းစားပြီးနောက် " သင်တို့သည် ကိုယ့်လမ်းကိုယ်သွားကြကုန်လော့၊ ငါတို့ ကုန်သည်မည်သည်ကား အခြားရေကို မမြင်သေးဘဲ မိမိယူဆောင်လာတဲ့ ရေကို သွန်ပစ်ရိုး ထုံစံမရှိချေ၊ ရေရှိကြောင်း သေချာပေါက် သိရ မြင်ရ မှသာ ပါလာတဲ့ ရေကို သွန်ပစ်လေ့ ရှိကြကုန်၏။ တကယ်လို့ သင်တို့ သွန်ပစ်ခိုင်းတိုင်းသာ သွန်ပစ်လိုက်ပါက ရှေ့မှာ ရေမရှိခဲ့လျှင် အခက်မတွေ့တော့ပြီလော့ " စသည်ပြော၍ နှင်ထုတ်လိုက်လေ၏။

လက်အောက်ငယ်သားများက လူယောင်ဆောင်ထားသော ဘီလူးတို့၏ စကားကို ယုံကြည်ပြီး ရေများကို သွန်ပစ်ချင်နေကြသည်ကိုလည်း အကျိုးအကြောင်း ရှင်းပြ တားမြစ် ရလေ၏။ သတိဝီရိယ ထားနေကြရန်လည်း မှာထားလေ၏။ ခရီးတစ်ထောက် နားသောအခါ၌လည်း လူများ၊ နွားများကို လုံခြုံအောင် စီမံ၍ ဘီလူး အစားမခံရအောင် မိမိကိုယ်တိုင် ကြပ်မတ်စောင့်ရှောက်၏။ သို့နှင့် ဘီလူးအန္တရာယ်မှလွတ်ကင်း ခဲ့ရလေ၏။ ကုန်ပစ္စည်းများ ရောင်းချမည့် မြို့သို့ ရောက်သော သောအခါ၌လည်း နှစ်ဆတက်ဈေး ဖြင့် ရောင်းချရသဖြင့် အမြတ်အစွန်းပိုမို ရရှိလေ၏။

ရှေ့မှ သွားသော ပညာမဲ့သော လှည်းကုန်သည် ဦးဆောင်သော လှည်းကုန်သည် များမူကား အသိဉာဏ်ပညာကင်းမဲ့၊ သတိဝီရိယ မထားကြသဖြင့် ဘီလူး အစားခံရ၍ အသက်သေဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ကြရသည်။

ထို့ပြင် လူမှုဆက်ဆံရေးနယ်ပယ်တွင် လူအများနှစ်သက်သဘောကျမည့် အချက် များကို တတ်သိနားလည်ခြင်း၊ ဆက်ဆံရေးပျက်ပြားစေမည့် အချက်များကို သတိထား ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်လည်း လောကီစီးပွား ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်း၏ အကြောင်းပင်

ဖြစ်သည်။

လူမှုဆက်ဆံရေးနယ်ပယ်တွင် အခြားလူများအပေါ်၌ အဟုတ်အဟတ် စိတ်ဝင်စားခြင်း၊ နာမည်ကို ခေါ်၍ နှုတ်ဆက်ခြင်းသည် ကြီးပွားချမ်းသာခြင်း၏ အကြောင်းများ ဖြစ်ပေသည်။

လူအများတို့သည် မိမိကို ချစ်ခင်ဖော်ရွေစွာ နှုတ်ဆက်ခြင်း၊ ပြီးပြခြင်း၊ မိမိတို့၏ စီးပွားရေး၊ ကျန်းမားရေး စသော ကိစ္စများ၌ စိတ်ဝင်စားစွာကူညီဖေးမ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊ မေးမြန်းအားပေးခြင်း ပြုသူများကိုချစ်ခင်နှစ်သက်တတ်ကြပေသည်။ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်လေ့ရှိကြပေသည်။ ကျေးဇူးတင်တတ်ကြပေသည်။

ထို့ပြင် လူအများအဖို့ သုတိအသာယာဆုံးသော အသံမှာ မိမိ၏ နာမည်ကို လူတစ်ယောက်က ခေါ်လိုက်သောအခါ ကြားရသော အသံပင် ဖြစ်လေသည်။ လူတို့သည် များသောအားဖြင့် အခြားလူများ၏ နာမည်ထက် မိမိ၏နာမည်ပေါ်တွင်ပို၍ စိတ်ဝင်စားတတ်ကြသည်။ တစ်စုံတစ်ယောက်နှင့်တွေ့ရာ၌ မိမိနာမည်ကို ခေါ်၍နှုတ်ဆက်လိုက်ပါက ဝမ်းသာကြည်နူး ဖြစ်တတ်ကြသည်။

ထို့ပြင် မိမိနာမည်တွင် ဂုဏ်ယူတတ်ကြသည်။ မိမိနာမည် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားလှသိများစေချင်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုရာ၌ပင် လူအရောက်အပေါက်များသည့် နေရာများ၌သာ ပြုချင်ကြသည်။ ကမ္မည်းထိုးရသည့် ကုသိုလ်မျိုးကိုသာ ပြုချင်ကြပေသည်။

၃. ၁. ၄ သီအိုဒို ရုစဗဲ

အမေရိကန် သမ္မတတစ်ဦးဖြစ်သူ သီအိုဒို ရုစဗဲသည် အံ့ဩလောက်အောင် လူချစ် လူခင်ပေါများသူဖြစ်၏။ သူ၏ အစေခံများကပင် သူ့ကို ချစ်ခင်ကြ၏။ ထိုသို့ပေါများရခြင်းမှာ လူများ၌ စိတ်ဝင်စားခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏။ ၎င်းသည် အစေခံ၊ ဥယျာဉ်မှူးမှအစ အိမ်ဖြူတော်ရှိ သူတို့၏ နာမည်ရင်းများကို ခေါ်၍ နှုတ်ဆက်လေ့ရှိသည်။ ၎င်းတို့၏ကိစ္စများ၌ စိတ်ဝင်စားစွာ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးလေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အိုက်ဟူးဗား ဆိုသူက မျက်ရည်ဥကာ " ခုနစ်နှစ်လောက် အတွင်းမှာ စိတ်ချမ်းသာတဲ့ နေ့ရယ်လို့ ဒီတစ်နေ့ပဲ ရှိသေးတယ်၊ ဒီလို နေ့မျိုးကို ဒေါ်လာတစ်ရာ နဲ့တောင် မလဲဘူးကွာ " ဟု ပြောဘူးလေသည်။

၃. ၁. ၅ ဂျင်ဖားလေး

နယူးယောက်မြို့၊ ရော့ကလန် ကောင်တီအရပ်တွင် ဂျင်ဖားလေး ဆိုသူ တစ်ယောက်ရှိခဲ့ဖူးသည်။ ၎င်းသည် အထက်တန်းကျောင်းသို့ပင် ရောက်အောင် စာမသင်

ခဲဖူးပေ။ သို့သော် အသက် ၄၆-နှစ် မတိုင်မီ ကောလိပ်ကျောင်း လေးကျောင်းမှ ဘွဲ့ထူး များဖြင့် ချီးမြှင့်ခြင်းကို ခံရသည်။ ဒီမိုကရက်တစ် နေရှင်နယ်ကော်မတီတွင် သူသည် ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်၍ အမေရိကန်ပြည်၏ စာတိုက်မင်းကြီးဖြစ်လာ၏။

ထိုမျှ တိုးတက်ကြီးပွားရခြင်းမှာ " လူပေါင်း ငါးသောင်းကျော်၏ နာမည်ကို တစ်လုံးမျှ မမှားအောင် မှတ်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း " ၎င်းက ပြောပြပါသည်။ ထိုမှတ်ဉာဏ်ဖြင့် ဂျင်ဖားလေးသည် ဖရန့်ကလင် ဒီရုစပဲကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ သမ္မတဖြစ်အောင် လုပ်ပေးခဲ့ဖူးသည်။

ဂျင်ဖားလေးသည် လူတစ်ယောက်နှင့် မိတ်ဆွေဖြစ်တိုင်း ထိုလူ၏ အမည်၊ သူ့မိသားစု၊ သူ့အလုပ်အကိုင်နှင့် နိုင်ငံရေး အယူဝါဒများကို ရအောင်စုံစမ်း၏။ ထို အကြောင်းခြင်းရာတို့ကို စိတ်ထဲတွင် တစ်ခါတည်းစွဲနေအောင် မှတ်သားထားသဖြင့် တစ်နှစ်လောက်ကြာသောအခါမှ ထိုအသိမိတ်ဆွေနှင့် ပြန်လည်တွေ့ဆုံရသည် ဖြစ်စေ ကာမူ ထိုသူ၏ မိသားတစ်စု သာရေး မာရေး တို့ကိုအကျွမ်းတဝင် စုံစမ်းမေးမြန်းနိုင်လေ သည်။ ထို့အတွက် သူ့တွင် နောက်လိုက်နောက်ပါ လူချစ် လူခင်ပေါများခြင်း ဖြစ်သည်။

၃. ၁. ၆ အင်ဒရူးကာနက်ဂျီ

သံမဏိဘုရင် ဟု ခေါ်ရသည်။ သန်းကြွယ်သေဌေးလည်း ဖြစ်သော အင်ဒရူးကာနက်ဂျီ သည်လည်း လူများသည် မိမိတို့၏ နာမည်များကို အမြတ်တနိုး ထားကြောင်းကို ဆယ်နှစ်သားအရွယ်လောက်ကပင် ကောင်းစွာသိရှိခဲ့၏။ လူအများကို မိမိဘက် ပါလာအောင် အဘယ်နည်းအဘယ်ပုံ သိမ်းသွင်းစည်းရုံး ရမည်ကို သိထားသည်။ မိမိယုန်ငယ်များကို မြက်ကျွေးရန်အတွက် အခက်အခဲဖြစ်နေသောအခါ အိမ်နီးချင်း ကလေးငယ်များကို ခေါ်ပြီးလျှင် " ယုန်ကလေးတွေ စားဖို့ မြက်ရှာပေးရင် ရှာပေးတဲ့ လူ ရဲ့ နာမည်ကို ယူပြီး ဟောဒီယုန်ကလေးတွေကို မှည့်မယ်ဟု ပြောရာ သူ့အလိုရှိသော မြက်များကို လုံလောက်စွာ ရရှိဖူးလေသည်။

သံမဏိသံလမ်းများကို ပင်ဆီဗေးနီးယား မီးရထား ကုမ္ပဏီသို့ ရောင်းချင်သော အခါကလည်း ထိုမီးရထား ကုမ္ပဏီ၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ ဂျေအဂ္ဂါသွမ်မဆင်၏ အမည်ဖြင့် ပစ္စဗတ်မြို့၌ သံမဏိစက်ရုံ တည်ဆောက်လိုက်ရာ ၎င်းထံမှသာ သံမဏိ သံလမ်းများကို ဝယ်ယူတော့သဖြင့် ဒေါ်လာငွေသန်းပေါင်းများစွာ ရရှိခဲ့ဖူးလေသည်။

၃. ၁. ၇ မန်နေဂျာတစ်ဦး

မစ္စတာ ဂျေစီ ဝုတန်သည် နယူဂျာစီပြည်နယ် နယူးဝပ်ခေါ် အလွန်စည်ကားသော မြို့၏ ကုန်စုံတိုက်ဆိုင်ကြီးတစ်တိုက်မှ အဝတ်စုံတစ်စုံကို ဝယ်လေသည်။ အပေါ်ဝတ် အင်္ကျီ

သည် ဆေးမခိုင်သောကြောင့် အတွင်းခံ ရှုပ်အကျီကော်လံများကို ဆေးစွန်းကုန်သဖြင့် မစ္စတာဝုတန်သည် စိတ်ပျက်၍ ဝယ်လာသည့် ဆိုင်သို့ပြန်သွားပြီး အကျိုးအကြောင်း ပြောပြသည်။ သို့ရာတွင် ဈေးရောင်းသူသည် မစ္စတာဝုတန် စကားကိုဆုံးသည်တိုင်အောင် သည်းခံနားမထောင်ဘဲ " ဒီလို ဝတ်စုံမျိုးကို ကျွန်တော်တို့ ရောင်းနေတာ လေးငါးထောင် ကျော်နေပြီ၊ မကြိုက်လို့ ပြန်လာတာဒီတစ်ခါပဲ တွေ့ဖူးတယ်"ဟု မခြေမငံပြောလေသည်။

မစ္စတာဝုတန်နှင့် ဈေးရောင်းသူတို့ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး စိတ်လိုက်မာန်ပါ ပြောဆို နေစဉ် ဒုတိယဈေးရောင်းသမားတစ်ဦး ရောက်လာပြီးလျှင် " အညိုရောင် အဝတ်တွေဟာ လက်ဦးတော့ ဒီလိုပဲ နည်းနည်းစွန်းတာပဲ၊ ဒါတော့ မတတ်နိုင်ဘူးပေါ့၊ ဒီလို ဈေးပေါတဲ့ အစားမျိုးဝယ်ရင် ဒီလိုပဲ ဖြစ်မှာပဲ၊ ဆေးတော့ သိပ်မခိုင်ပေဘူး " ဟု ခပ်နှိမ်နှိမ် ပြောပြန်လေသည်။

မစ္စတာဝုတန်သည် ပထမဈေးရောင်းသမား၏ သမာဓိစော်ကားမှုကို ခံနေရစဉ် ဒုတိယဈေးရောင်းသမားကပါ ဂုဏ်သိက္ခာကိုပါ စော်ကားလိုက်ပြန်သဖြင့် လွန်စွာ ဒေါသ ထွက်လာလေသည်။ အသားများပင် တဆတ်ဆတ်တုန်လျက် ရှိသည်။ ထို့နောက် "ကဲ--မင်းတို့အဝတ်ကို မင်းတို့ ပြန်ယူပြီး လုပ်ချင်တာလုပ်တော့၊ ငါမယူဘူး"ဟု ပြောတော့ မည်အလုပ်တွင် ထိုဆိုင်၏ မန်နေဂျာရောက်လာပြီး သူ့အလုပ်သူနားလည်သူ ဖြစ်သော ကြောင့် မစ္စတာဝုတန်၏ စိတ်ကို တစ်ခါတည်း ပြောင်းပစ်လိုက်လေသည်။ ဒေါသထွက် နေသူတစ်ဦးအား ကျေနပ်သော ဈေးဝယ်သူတစ်ဦးအဖြစ်သို့ရောက်အောင် ဖျောင်းဖျ ပြောဆိုသည်။ ဆိုင်မန်နေဂျာသည် မစ္စတာဝုတန်ကို ဖျောင်းဖျရာတွင် နည်းသုံးနည်းကို အသုံးပြုပါသည်။

ပထမနည်းမှာ မစ္စတာဝုတန် ပြောသမျှစကားထဲတွင် တစ်လုံးတစ်ပါဒမျှ ကြားဖြတ်၍ မပြောဘဲ အစအဆုံး နားထောင်နေပါသည်။

ဒုတိယနည်းမှာ မစ္စတာဝုတန် ပြောပြီးသောအခါ ဈေးရောင်းသမားများက ဝင်ရောက်ပြောဆိုရာတွင် ဝုတန်ဘက်မှနေ၍ ဈေးရောင်းသမားတို့ကို ခုခံပြောဆိုပါသည်။

တတိယနည်းမှာကား အဘယ့်ကြောင့်ဒီလိုဖြစ်ရသည်ကို မသိရပါဟု ဝန်ခံပြော ဆိုပြီးလျှင် " ဒီအဝတ်များကို ဘယ်လိုလုပ်ရမယ်ဆိုတာကိုသာ အမိန့်ရှိပါ၊ ကျွန်တော်တို့ နာခံရန် အသင့်ပါပဲ " ဟူ၍ ခပ်ရိုးရိုး ပင် ပြန်ပြောပါသည်။

စောစောက သူတို့၏ အဝတ်စုတ်ကို ပြန်ယူတော့ဟူ၍ ပြောတော့မည်ကြံခဲ့သော် လည်း မန်နေဂျာက "ဘယ်လိုလုပ်ရမယ်ဆိုတာကိုသာ အကြံပေးပါတော့" အကြံတောင်း စကားပြောလာသဖြင့် ဝုတန်က " ဒီလို စွန်းတာဟာ ခဏဖြစ်တာလား၊ အစဉ်ပဲ ဒီလို ဖြစ်မှာလား၊ ဒီလိုမဖြစ်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲဆိုတာကိုသာ သိပါရစေ " ခပ်ချိုချို ပြန်ပြောဖြစ်လေသည်။

ထိုအခါ မန်နေဂျာက အဝတ်များကို တနင်္ဂနွေတစ်ပတ်လောက် အစမ်းဝတ် ကြည့်ရန် အကြံပေးလေသည်။ " ဒီလို စမ်းကြည့်လိုမှ မကျေနပ်သေးလျှင် ပြန်ယူခဲ့ပါ။ မိတ်ဆွေ ကျေနပ်တဲ့ အဝတ်များနှင့် လဲပေးပါမယ်၊ မိတ်ဆွေကို ခုလို ဒုက္ခပေးလိုက်ရတဲ့ အတွက် ဝမ်းနည်းပါတယ် " ဟု ထပ်၍ပင် တောင်းပန်လိုက်ပါသေးသည်။

ထိုအခါကျမှ မစ္စတာတုတန်လည်း ကျေနပ်စွာနှင့် ဆိုင်ထဲမှ ထွက်ခွာလာခဲ့ လေသည်။ တနင်္ဂနွေတစ်ပတ်မျှ ကြာသောအခါ ထိုအဝတ်များသည် ဆေးမစွန်းတော့ချေ။ ထိုဆိုင်အပေါ်တွင် ယုံကြည်စိတ်ချစိတ်များ ပြန်လည်ပေါ်ပေါက်သွားလေသည်။

မန်နေဂျာသည် လူမှုဆက်ဆံရေးနည်းပညာကို တတ်သိနားလည်ခြင်း၊ သည်းခံမှု တရားနှင့် ပြည့်စုံမှုတို့ကြောင့် မန်နေဂျာဟူသော အကြီးအကဲရာထူး ရရှိနေခြင်းဖြစ် လေသည်။ အရောင်းသမားများမူကား ထိုအချိုးအတိုင်းသာ ဆက်သွားနေကြပါက တစ်သက်လုံး ဈေးရောင်းသမားများဘဝမှ တက်နိုင်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ ထိုထက်ဆိုး သော ကုန်ထုပ်သည့် ဌာနသို့ နိမ့်ဆင်းရောက်ကောင်းရောက်နိုင်ပါသေးသည်။

၃. ၁. ၈ စိတ်ကို ချုပ်တည်းထားသင့်ရာ ဌာန

လူတို့သည် နှစ်သက်မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်းသော ရူပါရုံစသော အာရုံငါးပါးတို့နှင့် တွေ့ကြုံသောအခါ၌လည်းကောင်း၊ ကြောက်မက်ထိတ်လန့်ဖွယ်ကောင်းသော ရူပါရုံစသော အာရုံငါးပါးတို့နှင့် တွေ့ကြုံသောအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဒေါသထွက်စရာအကြောင်း၊ စိုးရိမ် သောက ဖြစ်စရာအကြောင်းနှင့် တွေ့ကြုံသောအခါ၌လည်းကောင်း၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ မခံစား စဖူး သူသည် ဆင်းရဲဒုက္ခကို တွေ့ကြုံခံစားရသော အခါ၌လည်းကောင်း၊ ဥစ္စာဓန တစ်ခါ တစ်ရံမျှမကြွယ်ဝ မချမ်းသာဘူးသူသည် ရုတ်တရက် ကြွယ်ဝချမ်းသာလာသော အခါ၌ လည်းကောင်း မိမိစိတ်ကို ချုပ်တည်းထားနိုင်ဖို့ ခဲယဉ်းလှပါ၏။ သတိသမ္ပဇင်္ဂ လွတ်ကင်း သွားတတ်၍ တွေ့ကြုံရင်ဆိုင်လာရသည့် အာရုံအားလျော်စွာ လောဘ၊ ဒေါသဖြစ်ကြ သည်သာများလေသည်။ ထိုအခါ၌ အကြောင်းအကျိုးကို ရှုမြော်ဆင်ခြင်၍ သတိသမ္ပဇင်္ဂ ဖြင့် မိမိစိတ်ကို ချုပ်တည်းထားသင့်ပါလျက် ချုပ်တည်းမထားပါက မကောင်းကျိုးများစွာ ခံစားရတတ်၍ ချုပ်တည်းထားပါမူကား ကောင်းကျိုးအမျိုးမျိုးကို ခံစားရတတ် လေသည်၏။

၃. ၁. ၉ လောဘကို ချုပ်တည်းထားနိုင်သော မင်းသား

တောလပတ္တဇာတ်၌ အလောင်းတော် ဗြဟ္မဒတ်မင်းသားသည် မင်းသားငယ်ငါးပါး နှင့်အတူ တက္ကသိုလ်ပြည်သို့သွား၏။ လမ်းခုလတ်ရောက်လျှင် နတ်သမီးအယောင် ဖန်ဆင်း ထားသော ဘီလူးမတို့နှင့်တွေ့ရ၏။ ဘီလူးမတို့က နှစ်သက်မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်းသော

ရူပါရုံစသော ကာမဂုဏ်အာရုံငါးပါးတို့နှင့် သွေးဆောင်ဖြားယောင်းကြ၏။ ထိုအခါ နောက်ပါ မင်းသားငါးပါးတို့သည် အလောင်းတော်က အဖန်ဖန်တားမြစ် ဆုံးမပါလျက် ဘီလူးမတို့ ဖန်ဆင်းပြုအပ်သော အာရုံငါးပါး တို့တွင် မိမိတို့ စွဲမက်တွယ်တာရာ အာရုံ တစ်ပါးစီ နောက်သို့ ကောက်ကောက်ပါအောင် လိုက်သွား ကြသဖြင့် ဘီလူးမ တို့၏ စားခြင်းကို ခံရလေ၏။

အလောင်းတော်မင်းသားမူကား " ယခုတွေ့မြင်နေရသော ဤနတ်သမီးတို့ကား နတ်သမီးအစစ် မဟုတ်ကြကုန်၊ ဘီလူးမတွေသာ ဖြစ်ကြကုန်၏။ တို့ကို ဖမ်းစားချင်လို့ အခုလို နတ်သမီးအယောင် ဖန်ဆင်းထားခြင်းမျှသာဖြစ်၏။ " ဟု ဉာဏ်ပညာဖြင့်အဖြစ် မှန်ကို တပ်အပ်သေချာသိမြင်၏။ သိမြင်သည့်အားလျော်စွာ နောက်ကွယ်၌ ကပ်ပါလျက် ရှိသော ဘေးအန္တရာယ်တို့ကိုလည်း လှမ်း၍မြင်၏။ သို့အတွက် ထိုဘီလူးမတို့ ဖန်ဆင်းပြု သည့် ကာမဂုဏ်အာရုံတို့၌ တပ်မက်စွဲလမ်းမှု မဖြစ်စေရန် မိမိစိတ်ကို သတိသမ္ပဇဉ်ဖြင့် ချုပ်တည်းထားနိုင်သဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် တက္ကသိုလ်ပြည်သို့ ရောက်သွား၍ မင်းစည်းစိမ် ကို ခံစားရလေ၏။

၃. ၁. ၁၀ ဒေါသကို ချုပ်တည်းထားနိုင်သော မင်း

မြန်မာရာဇဝင်၌ သက္ကရာဇ်(၇၄၀)ခုနှစ်တွင် နန်းတက်သော ငါးစီးရှင်ကျော်စွာ သည် ထူးခြားသော မင်းတစ်ပါးဖြစ်၏။ ဆင်ဖြူငါးစီးကို ပိုင်ဆိုင်၏။ သူ့ကျေးဇူးကို သိတတ်၏။ နှလုံးရည်၊ လက်ရုံးရည်၊ ဘုန်းတန်ခိုးနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။

တစ်ခါသော် မိမိထံတွင် ခစားသော မင်းကိုးပါးအား လက်ဖက်တည်၍ ဧည့်ခံရာ ရမည်းသင်းသီဟပတေ့မှတစ်ပါး ကျန်ရှစ်ပါးတို့၏ ရွှေဖလားတွင် ငှက်ပျောဖက်အုပ်၍ ပေးသော်လည်း သီဟပတေ့၏ ရွှေဖလား၌ကား သတိမေ့လျော့၍ သုံးရက်တိုင်တိုင် အုပ်မပေးမိဘဲရှိလေ၏။ ဤသည်ကို သီဟပတေ့က မင်းများ အလယ်တွင် သူ့ကိုသက်သက် အရှက်ခွဲသည်ဟု အောက်မေ့ပြီး ပုန်ကန်ခြားနားမည်ဟု ညောင်ရမ်း စောမွန်နစ်အား ပြောပြ၏။ ထိုအကြောင်းကို စောမွန်နစ်က ငါးစီးရှင်အား သံတော်ဦးတင်၏။

ဤနေရာ၌ ငါးစီးရှင်ကျော်စွာအား သတိပညာတို့ အတူလက်တွဲအလုပ် လုပ်သည်ကို တွေ့ရ၏။

ဒေါသကို ဖြစ်စေတတ်သည့် အနိဋ္ဌာရုံများအနက် သဒ္ဓါရုံသည် ဒေါသအဖြစ် လွယ်ဆုံး၊ ဒေါသဖြစ်ပုံအထင်ရှားဆုံး အာရုံဖြစ်မည်ထင်၏။ တစ်ယောက်ယောက်က မိမိကို မကောင်းပြောသံ၊ ဆဲဆိုသံ၊ မခြေမငံပြောသံ၊ အတင်းအဖျင်းပြောသံကို ကြားလိုက်ရလျှင် " ထောင်းကနဲ " လျင်မြန်စွာ ဒေါသထွက်လာတတ်သည်ကို ထောက်ဆ၍ သိနိုင်၏။

ဤ၌လည်း ငါးစီးရှင်သည် " အရှင်ကို သီဟပတေ့က ပုန်ကန်ခြားနားမလို့တဲ့ " ဟူသော စောမွန်နစ်၏ လျှောက်တင်သံကို ကြားရလျှင် ကြားရချင်း ဒေါသထောင်းကနဲ

ထသွား၍ သတိလက်လွတ်ဖြစ်သွားကာ " သယ်--ဒီမလောက်လေးမလောက်စား အကောင်ကများ ငါလို ဆင်ဖြူငါးစီးရှင်ကို ပုန်ကန်ဦးမလို့တဲ့လား၊ သင်းကို ငါ့အကြောင်း ကောင်းကောင်းကောင်းကြီး ပြလိုက်ရဦးမယ် "ဟု ကြိမ်ဝါးပြီး ရုတ်ခြည်း စစ်တပ်ပြင်ကာ သီဟပတေ့ကို သွားရောက်နှိမ်းနင်းလျှင် အောင်မြင်မည်မှာမူချ။ ငါးစီးရှင်သည် သီဟပတေ့ ထက် ဘုန်းတန်ခိုးစစ်တပ်အင်အား အစစအရာရာ သာလွန်ပါ၏။ ခြင်္သေ့နှင့် ယုန်ငယ်ပမာကွာခြားပါ၏။ သို့သော်-----

" ဘုရားဟောတော်မူသော တရားတော်၌ လူတကာတို့ သည်းမခံနိုင်သည့်အရာကို မင်းတို့သာလျှင် သည်းခံနိုင်ရာသည်။ သူတကာတို့သည် အမျက်ကြီးစွာ ထွက်ငြား သော်လည်း မိမိတွင်သာ ထားရာသည်။ သူတစ်ပါးသို့အား ထင်စွာမပြုရာ။ မင်းတို့ အမျက်ကား အနည်းငယ်ပင်ဖြစ်ငြားသော်လည်း သူတစ်ပါးအားသေဘေး သေလောက်သော အပြစ်ဖြစ်တတ်၏။ ထို့ကြောင့် တရားတော်ကိုမှီး၍ သည်းခံတော့အံ့။ "

ဟု သတိသမ္ပုဇဉ်ဖြင့် ဆင်ခြင်အောက်မေ့၍ ဒေါသမဖြစ်ရအောင် ချုပ်တည်းထားပြီး သည်းခံနေလိုက်လေ၏။ ဤသို့ သည်းခံပြီးနောက် သီဟပတေ့ကို ခေါ်ပြီး ချော့မော့ကာ အပြစ်ကို ခွင့်လွတ်ကြောင်းပြော၍ " အုန်းပေါင်မြင်းနက်ကျော် " တစ်စီးကိုချီးမြှင့် လိုက်လေ၏။

၃. ၁. ၁၁ သွားမှု လာမှုစသော လူမှုကိစ္စများလုပ်ဆောင်ရာ ဌာန

လူတို့သည် နံနက် အိပ်ရာနိုးသည်မှ ညအိပ်ရာဝင်သည်အထိ သွားလာလှုပ်ရှား နေကြပေသည်။ စားမှု သောက်မှုစသော အမှုကိစ္စများကိုလည်း ပြုနေကြပေသည်။ ရောင်းမှု ဝယ်မှု စသော စီးပွားရေးကိစ္စများကိုလည်း ဆောင်ရွက်နေကြပေသည်။ အခြား လုပ်ငန်းဆောင်တာ အဝဝကိုလည်း ဆောင်ရွက်နေကြပေသည်။

ယင်းအမှုကိစ္စများ ဆောင်ရွက်နေကြရာ၌ များသောအားဖြင့် သတိသမ္ပုဇဉ် လွတ်ကင်းနေတတ်ကြပေသည်။ သွားနေသောအခါ၌ ယင်းသွားမှု ဣရိယာပုထ်တွင် စိတ် မစိုက်ဘဲ အခြားအရပ်ဝေးသို့ စိတ်ယုံလွင့်လျက် ဖြစ်စေ၊ တစ်စုံတရာကို ကြံစည်စိတ်ကူး လျက်ဖြစ်စေသွားနေတတ်ကြပေသည်။ စားသောက်ရာ၌လည်း မိမိစားနေဆဲထမင်းပွဲတွင် စိတ်စိုက်မထားဘဲ တောင်တောင်ဤဤ ကြံစည်တွေးတောငေးမောလျက် စားနေတတ်ကြ ပေသည်။ အလုပ်တစ်ခုခု လုပ်ကိုင်ရာ၌လည်း ထို့အတူပင် မိမိလုပ်နေဆဲ အလုပ်၌ စိတ်စိုက်မထားဘဲ စိတ်ယုံလွင့်လျက် လုပ်နေတတ်ကြပေသည်။

ယင်းသို့ သတိသမ္ပုဇဉ် လွတ်ကင်းခြင်း၏ နောက်ဆက်တွဲ ဆိုးကျိုးများကား သွားလာရာ၌ သတိသမ္ပုဇဉ် လွတ်ကင်းမှုကြောင့် ခြေချွတ်ချော်တိမ်းလဲခြင်း၊ ယာဉ်ရထား အတိုက်ခံရခြင်း စသည်တို့ဖြစ်တတ်၍ အသက်သော်လည်း ဆုံးရှုံးတတ်သည်။ အသက်

မဆုံးရှုံးသည့်တိုင် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်အင်္ဂါကြီးငယ် ပျက်စီးချို့ယွင်းခြင်း စသည်တို့ဖြစ်တတ်လေသည်။ စားသောက်မှု၌ သတိသမ္ပဇဉ်လွတ်ကင်းမှုကြောင့် မစားသင့်သည့်အစာကို စားမိခြင်း၊ အလွန်အကျွံစားမိခြင်း ဖြစ်တတ်၍ အနာရောဂါများခြင်း၊ အသက်ဆုံးရှုံးခြင်း စသည်ဖြစ်တတ်လေသည်။ အရောင်းအဝယ်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၌ သတိသမ္ပဇဉ် လွတ်ကင်းမှုကြောင့် စာရင်းအင်းမှားယွင်းခြင်း၊ ငွေကြေးလွဲမှားခြင်း စသည်ဖြစ်တတ်၍ စီးပွားဆုတ်ယုတ်တတ်လေသည်။

စင်စစ် ဘုရားရှင်၏အလိုတော်အရမူ သွားလျှင်လည်း ထိုသွားမှ ကုရိယာပုထ်၌ သတိသမ္ပဇဉ် ထားရမည်ဖြစ်၏။ သတိသမ္ပဇဉ်ဖြင့် သွားရမည်ဖြစ်၏။ ရပ်မှု၊ ထိုင်မှု စသော ကုရိယာပုထ်များ၌လည်း ထို့အတူ သတိသမ္ပဇဉ် ထားရမည်ပင်ဖြစ်၏။ စားမှု၊ သောက်မှု၊ အိပ်မှု စသော အပြုအမူများအားလုံး နောက်ဆုံးကုန်ကုန် ပြောရပါလျှင် ကျင်ကြီးကျင်ငယ်စွန့်မှု၌ပင် သတိသမ္ပဇဉ် ထားရမည်ဖြစ်၏။

သတိသမ္ပဇဉ် ထားရှိရမည့် အတိုင်းအတာကို ဘုရားရှင်က ဆီခွက်ဆောင် ယောက်ျား ဥပမာဖြင့် ဟောတော်မူထားပါ၏။

ဇနပဒကလျာဏီခေါ် ကောင်းခြင်းငါးဖြာနှင့် ပြည့်စုံသော မိန်းမချော တစ်ယောက်၏ သီဆိုကပွဲကြီး တစ်ခုခုရှိရာ၏။ ထိုပွဲသို့ လာရောက်ကြည့်ရှုကြသော ပွဲကြည့် ပရိသတ်မှာလည်း ကြက်ပျံမကျ ကြိတ်ကြိတ်တိုး စည်ကားလှ၏။

ထိုအချိန်တွင် အသက်ရှင်လိုသော ရာဇဝတ်သားတစ်ယောက်ကို အနားရေးနှင့် အမျှ ပြည့်နေသော ဆီခွက်ကို အကိုင်ခိုင်း၍ ထိုပရိသတ်အလယ်မှ ဖြတ်ကာသွားခိုင်း၏။ နောက်မှလည်း အာဇာနည်သားတစ်ဦးကို " ဆီတစ်စက် ဖိတ်စဉ်က အသေသာသတ်လိုက် ပေတော့ " ဟု အမိန့်ပေးထားပြီး သံလျက်ပေးအပ်ကာ ထပ်ကြပ်မကွာ လိုက်ခိုင်း၏။ ထိုရာဇဝတ်သင့်သော ယောက်ျားသည် အသက်သေမည့်ဘေးမှ ကြောက်လှသဖြင့် ဇနပဒကလျာဏီကခြင်း၊ သီဆိုခြင်းကိုလည်း မကြည့်ဝံ့၊ နားမထောင်ဝံ့။ ဘေးမှပွဲကြည့် ပရိသတ်ကိုလည်း စောင်းဝံ့၍ မကြည့်ဝံ့ဘဲ ဆီခွက်၌သာ သတိသမ္ပဇဉ် အထူးစိုက်လျက် သွားရာ၏။

ထိုမှတစ်ပါး လွန်စွာမှောင်မိုက်လှသော ညအခါ၌ မညီမညာသော မြေအရပ်ဝယ် သွားသောသူ၊ ချောက်ကမ်းပါးပြတ်အနီး၌ သွားသောသူ၊ ချိုင့်ဝှမ်းပေါ်သော အရပ်၌ သွားသောသူသည် အဆောတလျင် မသွားဘဲ သတိသမ္ပဇဉ်အထူးစိုက်ထားကာ တဖြည်းဖြည်းချင်းသာ သွားရာ၏။

ထို့အတူ လောကီ၊ လောကုတ် အကျိုးနှစ်မျိုးတို့ကို အလိုရှိသော သူသည်လည်း အစစအရာရာ၌ ဖော်ပြခဲ့ပါ သာဓကတို့၌ ပါရှိသော သူတို့လောက် သတိသမ္ပဇဉ် ရှိဖို့ လိုအပ်မည် ဖြစ်ပေသည်။

အခန်း (၂)

၃. ၂. ၁ ပိဋကတ်တော်များ ဆောင်ထားရာဌာန

မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် တရားတော်များသည် ပိဋကတ်အားဖြင့် သုံးပုံ၊ နိကာယ်အားဖြင့် ငါးရပ်၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာအားဖြင့် ရှစ်သောင်းလေးထောင် ရှိကုန်၏။ ထိုတရားတော်များ မပျောက်ကွယ်ရေး၌ သတိနှင့်ပညာသည် တာဝန်နှစ်မျိုး ခွဲဝေကာ ကိုယ့်တာဝန်ကျရာဌာန၌ ဦးဆောင်လုပ်ကိုင်၍ သူတစ်ပါးဌာန၌ကား နောက်လိုက်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည်။

တာဝန်နှစ်မျိုးမှာ ပါဠိတော်များကို နှုတ်တက်အာဂုံဆောင်ထားခြင်း တာဝန်နှင့် ထိုပါဠိတော်များ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ထိုးထွင်းသိခြင်းတာဝန်ဖြစ်၏။ ပါဠိတော်များကို မမေ့အောင် နှုတ်တက်အာဂုံဆောင်ထားခြင်း တာဝန်၌ သတိက အဓိကတာဝန် ဆောင်ရွက်၍ ပညာကနောက်လိုက်အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ထိုပါဠိတော်များ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ထိုးထွင်းသိခြင်းတာဝန်၌ကား ပညာက အဓိကတာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်၍ သတိက နောက်လိုက်အဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည်။

၃. ၂. ၂ သာဓက

ပိဋကတ်တော်များကို မမေ့မပျောက်အောင် ဆောင်ထားရာ၌ သတိနှင့် ပညာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု အဓိကကျပုံမှာ ဘုရားရှင်၏ လက်ထက်တော်မှစ၍ စတုတ္ထသင်္ဂါယနာ ခေတ်တိုင်အောင် ပိဋကတ်တော်များကို ရဟန်းတော်များ နှုတ်တက်အာဂုံဆောင်ထား၍ သယ်ဆောင်လာခဲ့မှုက ထင်ရှားသော သာဓကပေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာနိုင်ငံ၌ တိပိဋကဓရစာမေးပွဲကြီး ဝင်ရောက်ဖြေဆိုနေကြသော အရှင်မြတ်များသည်လည်း ပိဋကတ်တော်များကို နှုတ်တက်အာဂုံဆောင်ထားကြရပေသည်။ မေ့ပျောက်သွား၍ မဖြစ်ပေ။ မေ့ပျောက်သွားပါက စာမေးပွဲဖြေဆိုအောင်မြင်နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ တိပိဋကဓရစာမေးပွဲအောင် အရှင်မြတ်များအနက် မင်းကွန်းတိပိဋကဓရ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အထူးခြားဆုံးဖြစ်သည်။ ကျက်ပြီးသား ရပြီးသား ပိဋကတ်များကို ဘယ်သောအခါမှ မမေ့မပျောက်တော့ပေ။ သတိပညာအား လွန်စွာကြီးမားသည့် ဆရာတော်ကြီးဖြစ်ပေသည်။

၃. ၂. ၃ ရဟန္တာအရှင်မြတ်များ ရွပါရုံစသည်ကိုမြင်ရာစသည့် ဌာန လူတို့သည် အိပ်ပျော်နေချိန်မှလွဲ၍ ကျန်အချိန်များတွင် မြင်သိစိတ်၊ ကြားသိစိတ်

စသော ဝီထိစိတ် တစ်မျိုးမျိုးဖြစ်နေသည်သာဖြစ်လေသည်။ စက္ခုပသာဒနှင့် ရူပါရုံ ပေါင်းဆုံမိလျှင် မြင်သိစိတ်ဖြစ်သည်။ သောတပသာဒနှင့် သဒ္ဓါရုံပေါင်းဆုံမိလျှင် ကြားသိ စိတ်ဖြစ်သည်။ ကျန်ဒွါရ အာရုံများ၌လည်း သက်ဆိုင်ရာ ဒွါရနှင့် အာရုံပေါင်းဆုံမိလျှင် သက်ဆိုင်ရာ ဝီထိစိတ်များဖြစ်နေကြသည်သာဖြစ်လေသည်။

ရူပါရုံကို မြင်၍ မြင်သိစိတ်ဖြစ်ရာ၌ ဣန္ဒြေကို မစောင့်စည်းလျှင် အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿဖြစ်သည်။ စောင့်စည်းလျှင် သတိ၊ ခန္တီစသော ကုသိုလ်တရားများဖြစ်သည်။

သာမန်လူတို့သည် ရူပါရုံ တစ်ခုခုကို မြင်သောအခါ ဣဌာရုံ ဖြစ်ကဝမ်းသာကြ ၏။ ထိုအခါ အဘိဇ္ဈာ (ရာဂ ၊ လောဘ) ဖြစ်၏။ အနိဌာရုံဖြစ်က ဝမ်းနည်းကြ၏။ စိတ်နှလုံး မသာမယာဖြစ်ကြ၏။ ထိုအခါ ဒေါမနဿဖြစ်ကြ၏။ အလယ်အလတ် မဇ္ဈတ္တာရုံ ဖြစ်က အညာဏုပေက္ခာခေါ် မေဟဖြစ်ကြ၏။ ကျန် အာရုံများ ထင်လာရာ၌လည်း ထို့အတူပင် ဖြစ်၏။

ရဟန္တာအရှင်မြတ်များမူကား ထိုကဲ့သို့ မဟုတ်ချေ။ ရဟန္တာအရှင်မြတ်များသည် ရူပါရုံ တစ်ခုခုကို မြင်သောအခါ ဣဌာရုံ ဖြစ်၍လည်း ဝမ်းမသာကြတော့။ အနိဌာရုံ ဖြစ်၍လည်း စိတ်နှလုံးမသာမယာ မဖြစ်ကြတော့။ အဘိဇ္ဈာ၊ ဒေါမနဿ မဖြစ်ကြတော့ဘဲ သတိသမ္ပဇဉ် ရှိသည်ဖြစ်၍ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာဖြင့် လျစ်လျူရှုလျက်သာ နေတော်မူကြလေ၏။ ကျန်အာရုံများထင်လာရာ၌လည်း ထို့အတူပင်ဖြစ်၏။

ဆဠင်္ဂုပေက္ခာဟူသည် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိလေသာကင်းစင်၍ သန့်ရှင်းစင်ကြယ် သော သဘောကို မစွန့်ဘဲ လျစ်လျူရှုတတ်သော ဥပေက္ခာဖြစ်၏။ တရားကိုယ် အားဖြင့် တကြမဇ္ဈတ္တတာ (ယှဉ်ဘက်တရားတို့၌ လျစ်လျူရှုသည့်) စေတသိက်ပင် ဖြစ်၏။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား ရူပါရုံစသည်တို့အနက် အာရုံတစ်မျိုးမျိုး ထင်လာရာ၌ ဝမ်းသာမှု၊ ဝမ်းနည်းမှု မဖြစ်စေဘဲ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာဖြင့် လျစ်လျူရှုနေမှု၌ သတိပညာတို့ အတူလက်တွဲ အလုပ်လုပ်ပုံကား--အာရုံခြောက်ပါးအနက် ရူပါရုံတစ်ခုခုကို မြင်သောအခါ သတိက အမှတ်ရစေ၏။ အမှတ်ရအောင် အားထုတ်ပေး၏။ သတိက အမှတ်ရစေသော ထိုရူပါရုံ၌ ပညာက " ဤကား ရူပါရုံတည်း " ဟု အာရုံ၏ သဘောအမှန်ကိုသိ၏။ သိအောင် အားထုတ်၏။ ဤသို့ ပညာ၏ ရူပါရုံကို ရူပါရုံဟု အမှန်အတိုင်းသိခြင်းသည် သတိက အမှတ်ရအောင် အားထုတ်ပေးသောကြောင့် ဖြစ်၏။ သတိသာ မရှိပါက (လွတ်နေပါက) ရူပါရုံကို ရူပါရုံဟု အမှန်အတိုင်းမသိတော့ဘဲ ယောက်ျားပဲ၊ မိန်းမပဲ၊ ချောသည်၊ လှသည်၊ ရုပ်ဆိုးသည် စသည်ဖြင့် ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် လွဲလွဲမှားမှား သိသွား ပေတော့သည်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မူကား ရူပါရုံကို ရူပါရုံဟု သတိသမ္ပဇဉ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်းသိလျက် ဝမ်းသာဝမ်းနည်း မဖြစ်စေဘဲ လျစ်လျူရှု၍သာနေတော့၏။ လျစ်လျူရှုနေ၏ ဆိုရာ၌လည်း

သာမန်လူသားတို့၏ အာရုံ၏ သဘောအမှန်ကို မသိသော အညာဏုပေက္ခာခေါ် မောဟ ဖြင့် လျစ်လျူရှုခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ သတိသမ္ပုဇ်ဖြင့် အာရုံ၏ သဘောအမှန်ကို သိလျက် ဆဠာပေက္ခာဖြင့် လျစ်လျူရှုခြင်းမျိုးသာဖြစ်လေသည်။

ထင်လာသော အာရုံ၌ လောဘ၊ ဒေါသ မဖြစ်စေဘဲ ဆဠာပေက္ခာဖြင့် လျစ်လျူ နေနိုင်ခြင်း ဟူသော ဤအကျင့်သည် လွယ်ကူသော အကျင့်ကားမဟုတ်ပေ။ သာမန်လူ တို့၌ လောဘ၊ သို့မဟုတ် ဒေါသတစ်ခုခုဖြစ်ဖို့သာ များလေသည်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မူကား သတိပညာပြန်ပြောခြင်းသို့ ရောက်နေသောကြောင့်သာ (ဝါ) သတိပညာအားကောင်းနေ သောကြောင့်သာ ထိုကဲ့သို့ ဆဠာပေက္ခာဖြင့် လျစ်လျူရှု နေနိုင်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

၃. ၂. ၄ ဘုရားရှင်၏ ပဋိသန္ဓေနေမှု စသော ဌာန

၃. ၂. ၄. ၁ ပဋိသန္ဓေနေရာ၌

ဘုရားအလောင်းတော်သည် တုသိတာနတ်ပြည်မှ စုတေ၍ မယ်တော်မာယာ၏ ဝမ်းကြာတိုက်၌ သတိသမ္ပုဇ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေတော်မူ၏။ သတိသမ္ပုဇ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေ ၏ဆိုရာ၌ သတိကို ကောင်းစွာထင်ရှားစေလျက် ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားသိကာ နေခြင်းကို ဆိုလို၏။ ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားဆိုရာ၌လည်း ရှေးအဖို့၌ ကြည့်ခြင်းကြီးငါးပါးတို့ကို သိသောဉာဏ်၊ "ယခုအခါ၌ ငါစုတေရတော့မည်" ဟု စုတေကို ပိုင်းခြားသော ဉာဏ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ နောက်အဖို့၌ " ဤနန်းတော်၌ ငါပဋိသန္ဓေနေ၏ " ဟု ပဋိသန္ဓေကို ပိုင်းခြားသော ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း သိ၍ နေခြင်းကို ဆိုလို၏။

၃. ၂. ၄. ၂ ဖွားမြင်ရာ၌

ဖွားမြင်ရာ၌လည်း သတိသမ္ပုဇ်ဖြင့်ပင် ဖွားမြင်တော်မူ၏။ သတိသမ္ပုဇ်ဖြင့် ဖွားမြင်၏ဆိုရာ၌ လူသားတို့ မွေးဖွားခါနီး၌ ကမ္မဇလေ လှုပ်ရှားတွန်းကန်မှုကြောင့် သန္ဓေသားသည် ဦးခေါင်းကအောက်၊ ခြေထောက်ကအထက် လောက်ထိုးဖြစ်သွား၏။ အသူတစ်ရာနက်သော ချောက်ကြီးထဲသို့ ပစ်ချခံရသူကဲ့သို့ ယောနိဝသို့ ပစ်ချခံရပြီးနောက် လွန်စွာကျဉ်းမြောင်းသော သော့ပေါက်မှ ဆင်ပြောင်ကြီးထိုးထွက်လာရသကဲ့သို့ လွန်စွာ ကျဉ်းမြောင်းသော ယောနိဝမှ ဆင်းရဲကြီးစွာ ထွက်လာကြရ၏။

ထို့ကြောင့် အဂ္ဂသာဝကအလောင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအလောင်းတော်တို့ပင် " ငါတို့ မွေးဖွားပါပကော " ဟု မသိနိုင်ကြကုန်။ ဘုရားအလောင်းတော်တို့မူကား ကမ္မဇလေ၏ အထက်အောက်ပြောင်းပြန်လောက်ထိုး ပြုလုပ်မှုကို မခံရဘဲ လက်နှစ်ဖက်ကို ဆန့်တန်း၊ မျက်စိကိုဖွင့်၊ ရပ်တော်မူလျက်သာလျှင် ဖွားမြင်တော်မူကြကုန်၏။ ထိုသို့ ကမ္မဇလေ၏ ပစ်ချမှုကို မခံရသဖြင့် လွန်စွာ မဆင်းရဲရကား ဖွားမြင်သော အခါ၌ " ငါဖွားမြင်ပါ

ပကော " ဟု သိကြကုန်၏။

၃. ၂. ၄. ၃ ကျိန်းစက်ရာ၌

ဘုရားရှင်သည် နံနက်ဆွမ်းစားကိစ္စပြုပြီးချိန်မှစ၍ ရောက်လာသော ပရိသတ်အား တရားဟောတော်မူရသဖြင့် ခန္ဓာကိုယ် ပင်ပန်းတော်မူ၍ လွန်စွာညောင်းညှာတော်မူပါသည်။ ထိုပင်ပန်းညောင်းညှာမှုကို ပယ်ဖျောက်ရန် ညဉ့်သုံးယာမအနက် နောက်ဆုံးယာမကို သုံးပိုင်း ပိုင်း၍ အလယ်ပိုင်း၌ခေတ္တ ကျိန်းစက်ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဒေသစာရီကြွချီတော်မူရင်း ပင်ပန်းတော်မူသော အခါ၌လည်း အရိပ်အာဝါသ ကောင်းမွန်ရာ သစ်ပင်အောက်၌ နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကြီးကို လေးခေါက် ခေါက်လျက် ကျိန်းစက်ပါသည်။

ထိုသို့ ကျိန်းစက်ရာ၌ သာမန်လူတို့ အိပ်စက်ခြင်းမျိုးဖြင့် ကျိန်းစက်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ သတိသမ္ပဇဉ်ဖြင့်သာ ကျိန်းစက်ပါသည်။ သတိသမ္ပဇဉ်ဖြင့် ကျိန်းစက်ပုံမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ တစ်မျိုးမျိုးကို နှလုံးသွင်းလျက် ကျိန်းစက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

စကြိုလျှောက်စဉ် အိပ်ချင်လာသောအခါ နှလုံးသွင်းဆဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရပ်တန့်လိုက်၍ ကျိန်းစက်၏။ ကျိန်းစက်ရာမှ နိုးလာသောအခါ၌ မကျိန်းစက်မီက ရပ်တန့်ထားခဲ့သော နေရာမှ နှလုံးသွင်းလျက်ပင် နိုး၏။ ဤသည်ကို သတိသမ္ပဇဉ်ဖြင့် ကျိန်းစက်သည် ဟု ခေါ်၏။

တစ်နည်းအားဖြင့် စကြိုလျှောက်စဉ် အိပ်ချင်လာသောအခါ ညောင်စောင်းပေါ်၌ လျောင်းစက်လျက် ဤသို့ ဆင်ခြင်၏။

" စိတ်မရှိသော ကိုယ်သည် စိတ်မရှိသော ညောင်စောင်း၌ တည်၏။ စိတ်မရှိသော ညောင်စောင်းသည် စိတ်မရှိသော မြေကြီး၌ တည်၏။ စိတ်မရှိသော မြေကြီးသည် စိတ်မရှိသော ရေ၌တည်၏။ စိတ်မရှိသော ရေသည် စိတ်မရှိသော လေ၌တည်၏။ စိတ်မရှိသော လေသည် စိတ်မရှိသော အာကာသဟာလာဟင်းလင်း အပြင်၌ တည်၏။ "

ထိုသို့ တည်ရာ၌ အာကာသကလည်း " ငါသည် လေကို ပင့်ချီ၍တည်၏။ " ဟု မသိ။ လေကလည်း " ငါသည် အာကာသ၌ တည်၏ " ဟု မသိ။ ပေယျာလ။ ညောင်စောင်း ကလည်း " ငါသည် ကိုယ်ကို ပင့်ချီ၍ တည်၏ " ဟု မသိ။ ကိုယ်ကလည်း " ငါသည် ညောင်စောင်း၌ တည်၏ " ဟု မသိ။ ဤသို့ ဆင်ခြင်သော ရဟန်းအား ထိုဆင်ခြင်စိတ်သည် ဘဝင်သို့ သက်ရောက်သွား၏။ ဤသို့ဤပုံ ကျိန်းစက်ခြင်းကိုလည်း သတိသမ္ပဇဉ်ဖြင့် ကျိန်းစက်သည်ဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။

၃. ၂. ၄. ၄ ဝေဒနာ သည်းခံရာ၌

ဘုရားရှင် ဝေဠုဝရွာငယ်၌ ဝါကပ်တော်မူစဉ်က ဖြစ်၏။ ထိုစဉ်က ဘုရားရှင်အား

လွန်စွာကြမ်းတမ်းသော ရောဂါတစ်ခုဖြစ်၏။ အသက်ကိုပင် သေစေနိုင်သော ရောဂါဖြစ်၏။

ထို့ပြင် စုန္ဒပန်းထိမ်သည်သား၏ ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးတော်မူပြီး မကြာမီမှာပင် လွန်စွာပြင်းထန်သော ဝမ်းသွေးသွန်ရောဂါ ဖြစ်၏။ ဘုရားရှင်သည် ထိုရောဂါများကို သတိသမ္ပုဇ်ဖြင့် သည်းခံတော်မူ၏။

သတိသမ္ပုဇ်ဖြင့် သည်းခံ၏ဆိုရာ၌ သတိကိုကောင်းစွာ ထင်ရှားစေလျက် ဉာဏ်ဖြင့်ပိုင်းခြား၍ သည်းခံခြင်းကိုဆိုလို၏။ ဉာဏ်ဖြင့်ပိုင်းခြား ဟူသည် ဝေဒနာတို့၏ တစ်ခဏမျှဖြစ်ခြင်းသဘော၊ ဆင်းရဲခြင်းသဘော၊ အတ္တမှ ကင်းဆိတ်ခြင်းသဘောကို ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားနှိုင်းချိန်၍ သည်းခံခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

၃. ၂. ၄. ၅ အာယုသင်္ခါရ လွတ်ရာ၌

ဘုရားရှင် စာပါလစေတီ၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူစဉ်က ဖြစ်၏။ ထိုစဉ် မာရ်နတ်က ဘုရားရှင်အား ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတော်မူပါရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားရာ ဘုရားရှင်က လက်ခံတော်မူလိုက်လေ၏။ ဘုရားရှင်သည် မာရ်နတ်၏ တောင်းပန် လျှောက်ထားမှုကို လက်ခံတော်မူပြီးနောက် သတိသမ္ပုဇ်ဖြင့် အာယုသင်္ခါရ လွတ်တော်မူ၏။

သတိသမ္ပုဇ်ဖြင့် အာယုသင်္ခါရလွတ်ဆိုရာ၌ သတိကို ကောင်းစွာ ထင်ရှား စေလျက် ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ လွတ်ခြင်းကို ဆိုလို၏။

သတိကို ကောင်းစွာ ထင်ရှားစေလျက် ဆိုသည်ကား " ငါသည် ကာယ စသည်ဖြင့် ဝေဖန်အပ်သော အတ္တဘောဟု သမုတ်အပ်သည့် ဒုက္ခဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးကိုဤမျှ အတိုင်း အရှည်ရှိသော ကာလပတ်လုံး ထမ်းပိုးခဲ့ရလေပြီ၊ ယခုအခါ၌ မထမ်းပိုးရတော့၊ ဤအတ္တဘော ဒုက္ခဝန်ထုပ်ကြီးကို မထမ်းပိုးရန်ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး အရိယာမဂ်၏ အထောက်အပံ့ပစ္စည်းတို့ကို ဖြည့်ဆည်းခဲ့ရာမှာလည်း အောင်မြင်ပြည့်စုံလေပြီ။ အရိယာမဂ်ကို ထိုးထွင်းသိလေပြီ။ ထို အရိယာမဂ်ရသည်မှစ၍ ဤကာယ စသည်တို့ကို အသုဘစသည်ဖြင့် ကောင်းစွာသာလျှင် ပိုင်းခြားသိပြီ၊ ဤသို့ လေးပါးအပြား ရှိသော သမ္မာသတိကို အာရုံ၌ ကောင်းစွာထင်ရှားအောင် ပြုခြင်းကိုပင် ဆိုလိုသည်။

ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားဆိုသည်မှာလည်း " အတ္တဘောဟု သမုတ်အပ်သည့် ဤ ဒုက္ခဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးကို ထမ်းဆောင်နေရခြင်း၌ အကျိုးစီးပွားဖြစ်၍ဖြစ်သော အတ္တဟိတ ၊ ပရဟိတနှစ်မျိုးအနက် အတ္တဟိတဖြစ်သည့် မိမိစီးပွားကို ဗောဓိပင်ရင်း၌ ပင်လျှင် ပြီးစီးပြည့်စုံစေအပ်ပြီ၊ ပရဟိတဖြစ်သည့် သူတစ်ပါးတို့ စီးပွားဟူသော ဗုဒ္ဓဝေနေယျတို့ကို ဆုံးမခြင်းသည်ကား သုံးလပြည့်မြောက် ကဆုန်လပြည့်နေ့ရောက်လျှင်

ပြီးဆုံးလိမ့်လတ္တံ့၊ ဤသို့ ဘုရားဉာဏ်တော်ဖြင့် အလုံးစုံသော အဖို့ အစုအားဖြင့် ဆုံးဖြတ် တော်မူခြင်းကို ပြုခြင်း " ကိုပင် ဆိုလိုသည်။

၃. ၂. ၄. ၆ အမြဲသတိရှိသည်သာ

ပဋိသန္ဓေနေရာဌာန စသည်တို့ကိုသာ တင်ပြထားသဖြင့် ဘုရားရှင်သည် ယင်းဌာနတို့၌သာ သတိပညာရှိသည်ဟု ထင်ကောင်းထင်ကြပါလိမ့်မည်။ စင်စစ်သော်ကား ယင်းသို့ မထင်မှတ်သင့်ပါပေ။

"သောဝ ဓီရော သဒေါ သတော= ထိုဘုရားရှင်သည် အခါခပ်သိမ်းသတိရှိ၏" ဟူသော ပါဠိတော်ကို ထောက်ဆ၍လည်းကောင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ရဟန္တာတို့နှင့် မဆက်ဆံ၊ ဘုရားရှင်တို့အားသာ ရထိုက်သော အာဝေဏိကဂုဏ်တော် (၁၈) ပါးရှိ၏။ ထို (၁၈) ပါး တို့အနက် " ဘုရားရှင်၏ အလုံးစုံသော ကာယကံမူ၊ ဝစီကံမူ၊ မနောကံမူ ဟူသမျှသည် ဉာဏ်တော်လျှင် ရှေ့သွားရှိ၏။ ဉာဏ်တော်နောက်သို့ အစဉ်လိုက်၏ " ဟူသော တရား သုံးပါးလည်းပါဝင်သည်။ ဤတရားသုံးပါးကို ထောက်ဆ၍လည်းကောင်း ဘုရားရှင်သည် ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဌာနတို့၌သာ သတိသမ္ပဇင်ရှိသည် မဟုတ်ဘဲ အခါခပ်သိမ်း အမြဲသတိရှိ၏။ ဘုရားရှင်သည် အလုံးစုံသော ကာယကံမူ၊ ဝစီကံမူ၊ မနောကံမူ ဟူသမျှတို့၌ သတိသမ္ပဇင် ရှိသည်ဟု မှတ်ယူရပေမည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဉာဏ်တော်လျှင် ရှေ့သွားရှိ၏ - ဟူသော စကား၌ ဉာဏ်သည် သတိနှင့်ကင်း၍ မဖြစ်ပေ။ ထို့ကြောင့် သတိပါ - ပါဝင်သည်ဟု မှတ်ရပေမည်။

အခန်း (၃)

၃. ၃. ၁ ဒါန၊ သီလ စသော ကုသိုလ်ပြုရာဌာန

သတိသမ္ပဇဉ်နှစ်ပါးတို့သည် ကျေးဇူးများသော တရားနှစ်ပါး ဖြစ်ကြ၏။ ကျေးဇူးများဆိုသည်ကား ဒါနပြုမှု၊ သီလဆောက်တည်မှုတို့၌ အဓိက အကြောင်း တရားများ ဖြစ်ကြသောကြောင့် ဖြစ်၏။

လူတို့သည် မိုးလေငသမုန်ကန်၍ ကောက်ပဲသီးနှံရ သောအခါ၌ဖြစ်စေ၊ အလုပ် အကိုင် အရောင်းအဝယ် အဆင်ပြေ၍ စီးပွားရေး ချောင်လည်သောအခါ၌ဖြစ်စေ ဒါန ကုသိုလ်များ ပြုလုပ်တတ်ကြ၏။ ပေးလှူတတ်ကြ၏။ ထိုသို့ အလှူအမျိုးမျိုး ပေးလှူကြခြင်း သည် သတိက ထိုအာရုံကို အမှတ်ရအောင် ပြုလုပ်ပေးသောကြောင့်ဖြစ်၏။ သီလဆောက် တည်ကြခြင်းသည်လည်း ထို့အတူ သတိက ထိုကုသိုလ်အာရုံကို အမှတ်ရအောင် ပြုလုပ်ပေးသောကြောင့် ဖြစ်၏။ သတိသာ မရှိပါက ထိုကောင်းမှုကုသိုလ်များကို ပြုလုပ်ကြမည် မဟုတ်ပေ။

သတိက အမှတ်ရစေ၍ ဒါနပြု၊ သီလဆောက်တည်သောအခါ ပညာက အကျိုးပေး ဖွံ့ဖြိုးအောင် အားထုတ်ပေး၏။ ဒါနပြုလျှင်လည်း အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွေးချယ်၍လှူဒါန်း၏။ လှူဖွယ်ဝတ္ထုကိုလည်း မြတ်နိုးဖွယ်ရာဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်လှူဒါန်း၏။ စိတ်ထားတတ်အောင် လည်း ပြုပြင်ပေး၏။ "ဤဒါနကုသိုလ်ကား ဖြစ်လေရာဘဝဝယ် ပစ္စည်းဥစ္စာပေါများခြင်း၊ ရုပ်ရည်အဆင်းလှပခြင်း၊ အမျိုးမြတ်ခြင်း စသော အကျိုးကို ပေးတတ်၏။ " ဟု ကံ၊ ကံ၏ အကျိုးပေးကို သိမြင်၏။

သီလ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးသောအခါ၌လည်း "အိမ်နီးနားချင်း ရိုသေရုံ ရုံးတက်" စကားလို အများမြင်ကောင်းရုံ၊ အကဲ့ရဲ့ လွတ်ရုံ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ အကျိုးပေး ဖွံ့ဖြိုးစေရန် စနစ်တကျ ဆောက်တည်ကျင့်သုံး၏။ " ဤသီလကုသိုလ်ကား သုဂတိဘဝသို့ ရောက်စေတတ်သော ကုသိုလ်တည်း " ဟု ကံ၊ ကံ၏ အကျိုးပေးကိုလည်း သိမြင်သည်။ ထို့ကြောင့် သတိသမ္ပဇဉ်နှစ်ပါးကို ကျေးဇူးများသော တရားနှစ်ပါး ဟု ဆိုရ ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

၃. ၃. ၂ သမထဘာဝနာ ပွားများရာဌာန

ပထဝီကသိုဏ်း စသော သမထဘာဝနာပွားများ၍ တတိယဈာန်ရောက်သော အခါ၌လည်း သတိနှင့်ပညာ အတူလက်တွဲ အလုပ်လုပ်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ဘုရားရှင်သည် အောက်ပဌမဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်တို့ကို ဟောတော်မူစဉ်က ထိုဈာန်တို့၌ သတိသမ္ပဇဉ်နှစ်ပါးစလုံး ပါရှိပါသော်လည်း တရားကိုယ် ထုတ်ဖော် ဟောကြား တော်မူခဲ့ပေ။ တတိယဈာန်ရောက်မှသာလျှင် " ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရတိ

သတော စ သမ္ပဇာနော " ဟု တရားကိုယ် ထုတ်ဖော်၍ ဟောတော်မူပါသည်။ ထိုသို့ ဟောတော်မူခြင်းမှာ တတိယဈာန်၌ရှိသော ထိုနှစ်ပါးတို့၏ အလုပ်သုံးမျိုးလုပ် သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့မှာ-----

၁။ စိတ်ကို ထိန်းသိမ်းပေးခြင်း၊ (၂) ပီတိဘေးရန်မှ ကာကွယ်ပေးခြင်း၊

၃။ တတိယဈာန်သုခ၌ မတပ်မက်စေခြင်း-----
တို့ပင် ဖြစ်လေသည်။

သတိသမ္ပဇာန်တို့သည် ရှေးပဌမဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်တို့၌လည်း ရှိပါ၏။ သို့သော် ထိုဈာန်နှစ်ပါးတို့၏ ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့် စိတ်ကို သတိသမ္ပဇာန်ဖြင့် အထူးကြောင့်ကြစိုက်၍ စောင့်ရှောက်ပေးစရာ မလိုပေ။

ဤ တတိယဈာန်၌ကား ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသော ပီတိဟူသော ဈာန်အင်္ဂါကို ပယ်ထားသဖြင့် စိတ်သည် လွန်စွာညံ့သိမ်မွေ့နေရကား သတိသမ္ပဇာန်ဖြင့် အထူး ကြောင့်ကြစိုက်၍ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပေးရ၏။ သင်တုန်းဓားသွားအနီး၌ သွားသော သူသည် သတိသမ္ပဇာန်အထူးစိုက်၍ သွားရသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

ထို့ပြင် နို့စို့အရွယ် နွားငယ်လေးသည် မိခင်နွားမကြီးမှ ဘေးဖယ်ထားပါသော် လည်း မစောင့်မရှောက်ခဲ့လျှင် မိခင်နွားမကြီးသို့ တစ်ဖန် ပြန်ကပ်တတ်၏။ ထိုအတူ ဤ တတိယဈာန်သုခသည်လည်း ဘာဝနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ပီတိကို ပယ်ခွါထား၍ ပီတိဝေးကွာ နေသော်လည်း စိတ်မချရသေးပေ။ သတိသမ္ပဇာန်ဖြင့် မစောင့်ရှောက်ပါက ပီတိနှင့် ပြန်လည်ပူးပေါင်းသွားနိုင်၏။ သတိသမ္ပဇာန်နှစ်ပါးသည် သုခနှင့်ပီတိ ပြန်လည်ပူးပေါင်း နိုင်ရန် စောင့်ရှောက်ပေးကြလေသည်။

ထို့ပြင် လောကီသုခ အမျိုးမျိုးထဲတွင် တတိယဈာန်သုခသည် အသာလွန်ဆုံး၊ အချိုမြိန်ဆုံး ဖြစ်၏။ ထိုတတိယဈာန်သုခထက် သာလွန်ချိုမြိန်သော သုခဟူသည် မရှိ တော့ပေ။ သတ္တဝါတို့သည်လည်း ထို တတိယဈာန်သုခ၌ လွန်စွာတပ်မက်ကြကုန်၏။

သို့သော် တတိယဈာန်ရသူမှာကား ထိုသုခ၌ မတပ်မက်တော့ပေ။ ဤသို့ မတပ်မက်တော့ခြင်းမှာ သတိသမ္ပဇာန်၏ အစွမ်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ အခြားအကြောင်းကြောင့် မဟုတ်ပေ။ ဤသို့လျှင် သတိနှင့် သမ္ပဇာန်သည် တတိယဈာန်ရရှိသူ တတိယဈာန်သုခ၌ မတပ်မက်စေရန် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပေးလေသည်။

၃. ၃. ၃ ရှေးဘဝကို ပြန်လည်အောက်မေ့ရာဌာန

ရှေးရှေးဘဝတို့၌ မိမိစိတ်ဖြင့် တွေ့ဖူး၊ ကြုံဖူး၊ အာရုံပြုအပ်သော မိမိ ခန္ဓာကိုယ်၊ သူတစ်ပါး ခန္ဓာကိုယ်၊ ထိုခန္ဓာနှင့် ဆက်စပ်နေသော အမျိုးအနွယ်၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံပြီးလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နိဗ္ဗာန်၊ ဤအလုံးစုံသည် စိတ်ဖြင့်စွဲမိအပ်။

ကိုယ်တိုင် တွေ့အပ်၊ အာရုံပြုအပ်ဖူးသောကြောင့် " ပုဗ္ဗေနိဝါသ " မည်၏။ ထိုအလုံးစုံကို ပြန်လည်အောက်မေ့နိုင်သော သတိနှင့် ယှဉ်သော ဉာဏ်သည် " ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ် " မည်၏။ ထို ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိအဘိညာဉ် ပြီးစီးပြည့်စုံရခြင်းသည် သတိရင့်ကျက်မှုကြောင့် ဖြစ်သည်။

ရှေးဘဝကို ပြန်လည်အောက်မေ့ရာဌာန၌ သတိနှင့် ပညာအတူလက်တွဲ အလုပ် လုပ်ပုံမှာ---ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိအဘိညာဉ် ရသည်ဖြစ်၍ ရှေးဘဝတို့ကို ပြန်လည် အမှတ်ရ သိလိုသူသည် ရှေးဦးစွာ စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စားရ၏။ စတုတ္ထဈာန် ဝင်စားပြီးမှ မိမိစိတ်ကို ထို ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိအဘိညာဉ် အလို့ငှာညွတ်ပေးရ၏။ ထိုသို့ ညွတ်ပေး လိုက်သောအခါ သတိဖြင့် လွန်ခဲ့သည့် အခြားမဲ့ ဘဝမှစ၍ နှစ်ဘဝ၊ သုံးဘဝ ၊ ငါးဘဝ၊ ဆယ်ဘဝ၊ ဘဝအရာ၊ ဘဝအထောင်၊ ဘဝအသိန်း၊ ဘဝကုဋေ စသည်တို့ကို အမှတ်ရ၏။ သတိဖြင့် အမှတ်ရစေသော ဘဝတို့တွင် " မည်သည့် ဘဝတုန်းက မင်းမျိုး၌ ဖြစ်ခဲ့သည်၊ အမည်ကား မည်သူဖြစ်သည်၊ အသက်ကား မည်မျှ ရှည်ခဲ့သည် " စသည်ဖြင့် ဉာဏ်က ပိုင်းခြားသိ၏။

၃. ၃. ၄ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿအဘိညာဉ် ရရှိသူများနှင့် ၎င်းတို့ အောက်မေ့နိုင်ရာကာလ

ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိအဘိညာဉ်ရရှိသူများမှာ-----

- ၁။ ကမ္မဝါဒီ တိတ္ထိများ၊
- ၂။ ပကတိသာဝကများ၊
- ၃။ မဟာသာဝကများ၊
- ၄။ အဂ္ဂသာဝကများ၊
- ၅။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများ၊
- ၆။ သဗ္ဗညုဘုရားရှင်များ-----

ဖြစ်ကြသည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အနက် ကမ္မဝါဒီသာသနာပတိတ္ထိများသည် လွန်ခဲ့ပြီးသော ကမ္ဘာ လေးဆယ်တိုင်အောင် မိမိတို့၏ ရှေးဘဝများကို အောက်မေ့နိုင်ကြ၏။ ထိုမျှလောက်ကိုသာ အောက်မေ့နိုင်ကြခြင်းအကြောင်းကား ပညာအားနည်းသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ပကတိသာဝကများမှာ ကမ္ဘာတစ်သိန်းပြန်လည် အောက်မေ့နိုင်ကြ၏။ ရှစ်ကျိပ် သော မဟာသာဝကများမှာ ကမ္ဘာတစ်သိန်းတိုင်အောင်ပြန်လည် အောက်မေ့နိုင်ကြ၏။ အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါးမှာ တစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်များမှာ နှစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းပြန်လည်အောက်မေ့နိုင်ကြ၏။ ထိုမျှ အောက်မေ့နိုင် ကြခြင်းကား ၎င်းတို့ ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးခဲ့သော ပါရမီ အားလျော်စွာသာ ဖြစ်လေသည်။ သဗ္ဗညုဘုရားရှင်များမှာမူ ဘဝအပိုင်းအခြား၊ ကမ္ဘာအပိုင်းအခြားမရှိ၊ အလိုရှိသလောက်၊ အလိုရှိသလို အောက်မေ့တော်မူနိုင်ကြသည်။

၃. ၃. ၅ အောက်မေ့ပုံ အခြင်းအရာ

ကမ္မဝါဒီတိတ္ထိတို့သည် ခန္ဓာအစဉ်ကိုသာလျှင် လျှောက်၍ အောက်မေ့နိုင်ကြ၏။ ခန္ဓာအစဉ်ကို လွတ်၍ စုတိပဋိသန္ဓေကို ကြည့်ကာ မအောက်မေ့နိုင်ကြကုန်။ တိတ္ထိတို့၏ ရှေးဘဝကို ပြန်လည်အောက်မေ့ခြင်းသည် သူကန်းတို့၏ လမ်းသွားခြင်းနှင့်တူ၏။ သူကန်းတို့သည် လမ်းသွားလျှင် တောင်ဝှေးကို ကိုင်စွဲလျက်သွားကြရကုန်သကဲ့သို့ ထိုအတူ တိတ္ထိ တို့သည်လည်း ခန္ဓာအစဉ်ဟူသော တောင်ဝှေးကို ကိုင်စွဲလျက်သာ ရှေးဘဝကို အောက်မေ့ကြရကုန်၏။

ပကတိသာဝက၊ မဟာသာဝကတို့သည်လည်း တိတ္ထိတို့နည်းတူ ခန္ဓာအစဉ်အား ဖြင့်သာလျှင် အောက်မေ့နိုင်ကြ၏။ ခန္ဓာအစဉ်ကို လွတ်၍ မအောက်မေ့နိုင်ကြကုန်။ တိတ္ထိတို့နှင့် ဆိုခဲ့ပြီး သာဝကတို့သည် ခန္ဓာအစဉ်အားဖြင့်သာ အောက်မေ့နိုင်ခြင်း၊ အသညသတ်ဘဝသို့ ရောက်လျှင် ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို မမြင်ခြင်းအားဖြင့် တူညီကြ သော်လည်း တိတ္ထိတို့မှာ ညွှန်ပြမည့်ဆရာမရှိသဖြင့် အသညသတ်ဘဝ၌သာလျှင် ရပ်တန့် ကုန်၏။ ထိုအသညသတ်ဘဝမှ အထက်၌ အခြားဘဝ မရှိတော့ပြီဟု ဆုံးဖြတ်၍ မိစ္ဆာအယူ ကို ယူကြကုန်၏။ ဆိုခဲ့ပြီး သာဝကတို့မှာမူ ဘုရားရှင် ညွှန်ပြတော်မူသော နည်းဖြင့် အသညသတ်ဘဝမှ အထက်၌လည်း မြင်နိုင်ကြကုန်။

အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါးနှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့မှာမူ စုတိပဋိသန္ဓေကို ကြည့်၍ အောက်မေ့ ကြကုန်၏။ သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့မူကား စုတိပဋိသန္ဓေကို ကြည့်စံရာမလို၊ ကြည့်လိုရာကို မြင်နိုင်ကြကုန်၏။

တိတ္ထိတို့သည် ရှေးဘဝကို ပြန်လည်အောက်မေ့ရာ၌ မိမိကိုယ်တိုင် မြင်အပ်၊ ကြားအပ်၊ ပြုအပ်သည်ကိုသာလျှင် အောက်မေ့နိုင်ကြ၏။ ဘုရားရှင်၏ တပည့်သာဝက များနှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့လည်း ထိုအတူပင်ဖြစ်၏။ သဗ္ဗညုဘုရားရှင်များမှာမူ မိမိကိုယ်တိုင် မြင်အပ်၊ ကြားအပ်၊ ပြုအပ်သည်ကိုလည်း အောက်မေ့တော်မူနိုင်ကြ၏။ သူတစ်ပါးတို့ မြင်အပ်၊ ကြားအပ်၊ ပြုအပ်သည်ကိုလည်း အောက်မေ့တော်မူနိုင်ကြ၏။

တိတ္ထိတို့၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်သည် ပိုးစုန်းကြူး၏ အရောင်နှင့် တူ၏။ ပကတိသာဝကတို့၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်သည် ဆီမီးရောင်နှင့်တူ၏။ မဟာသာဝကတို့၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်သည် မီးရှူးတန်ဆောင်အရောင်နှင့်တူ၏။ အဂ္ဂသာဝက နှစ်ပါးတို့၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်သည် သောက်ရှူးကြယ်ရောင်နှင့် တူ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်သည် လရောင်နှင့်တူ၏။ သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်သည် ရောင်ခြည်တစ်ထောင်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော သရဒဉတု၌ ပေါ်ထွက်လာသော နေဝန်းအရောင်နှင့် တူ၏။

၃. ၃. ၆ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဇောတေရ အရှင်သောဘိတ

ဘုရားရှင်၏ တပည့်သာဝကများတွင် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိအဘိညာဉ်ရသူများ စွာရှိ၏။ ၎င်းတို့အနက် အရှင်သောဘိတသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏။

အရှင်သည် ရှေးဘဝကို အောက်မေ့မှု၌ လေ့ကျက်အပ်သော ဝသီဘော်ရှိသည် ဖြစ်၍ မိမိဖြစ်ခဲ့ရာဘဝတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ပြန်လည်အောက်မေ့သည်။ ထိုအခါ ရုပ်ဖြင့် သာ ပဋိသန္ဓေနေသော အသညသတ်ဘဝတိုင်အောင် မိမိဖြစ်ခဲ့ရာ ဘဝဖြစ်စဉ်ကိုမြင်၏။ ထိုမှနောက်၌ ကမ္ဘာငါးရာအတွင်း စုတိပဋိသန္ဓေကို မမြင်ဘဲ အဆုံးကျမှ စုတိကို မြင်၍ "ဤအရာသည် အဘယ်နည်း" ဟု ဆင်ခြင်ကြည့်ပြီးနောက် "ဤဘဝသည် အသညသတ် ဘဝပင် ဖြစ်ရပေမည်" ဟု ဆုံးဖြတ်ချလိုက်၏။ ယင်းသို့ ချနိုင်ခြင်းမှာ ဘုရားရှင်ညွှန်ကြား တော်မူသောနည်း၌ ရပ်တည်သောကြောင့်ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ အသညသတ်ဘဝ၌ ဘုရားရှင် ညွှန်ကြားတော်မူသောနည်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်မှုကို အကြောင်းပြု၍ အရှင်သောဘိတ အား ရှေးဘဝကို ပြန်လည်အောက်မေ့ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သည် ဟု ချီးမွမ်းတော်မူ၍၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဇောတေရ ချီးမြှင့်လိုက်လေ၏။

၃. ၃. ၇ ဝိပဿနာဘာဝနာပွားများရာ ဌာန

တရားထူးရရှိရေး၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မျောက်ပြုနိုင်ရေးအတွက် ဝိပဿနာအလုပ် အားထုတ်ရာ၌ အဓိကလိုအပ်သော တရားများတွင် "သတိနှင့်ပညာ" လည်းပါဝင်သည်။ ထိုနှစ်ပါးတို့သည် ဝိပဿနာအလုပ်အားထုတ်ရာ၌ အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှပါဝင်လုပ်ဆောင် နေသည်ကို တွေ့ရ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့သည် ဝိပဿနာအလုပ် အားထုတ်ကြသော မုဒိန္ဒိယ (ဣန္ဒြေနံ့သူ)၊ မဇ္ဈိမိန္ဒိယ (ဣန္ဒြေအလယ်အလတ်ရှိသူ)၊ တိက္ခိန္ဒိယ (ဣန္ဒြေထက်သူ) ဟူသော ယောဂီတို့အား လွန်စွာ ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိပေသည်။

ထိုယောဂီတို့ ဝိပဿနာအလုပ် အားထုတ်နေခိုက်တွင် စိတ်တွန့်ဆုတ်သည့်အခါ၊ စိတ်ပျံ့လွင့်သည့်အခါတို့၌ ထိုနှစ်ပါးတို့သည် ဆန့်ကျင်ဘက်ဘေးရန်တို့ကိုလည်း ဖျက်ဆီး ပေးတတ်ကုန်၏။ ဘာဝနာကိုလည်း တိုးပွားစေတတ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်က ဝိပဿနာအလုပ်ခွင်၌ အရေးပါသည့် ကာရက(အလုပ်သမား)မဂ္ဂင်များကို ဟောကြားရာ တွင် " အာတာပီ သမ္မဇာနော သတိမာ " ဟု သတိနှင့်ပညာကို တရားကိုယ်ထုတ်ဖော်၍ ဟောတော်မူထားပေသည်။

ထိုသုံးပါးတို့အနက် သတိနှင့်ပညာ အတူတွဲလျက် အလုပ်-လုပ်ပုံမှာ ဝိပဿနာ ရှုရာ၌ သတိက အရှင်အာရုံကို သိမ်းဆည်းပေး၏။ ပညာက သတိ သိမ်းဆည်းပေးသည့် အာရုံကို ရှု၏။

ဥပမာ---နှာသီးဖျား၌ စိတ်စိုက်၍ ဝင်လေထွက်လေအာရုံကို ရှုမှတ်နေရာ၌ သတိက ထိုအာရုံကို အမှတ်ရနေ၏။ ပျောက်မသွားအောင် စောင့်ရှောက်ပေး၏။ သတိက

စောင့်ရှောက်ပေး၍ မပျောက်မပျက်ထင်ရှားရှိနေသော ထိုအာရုံ၌ ပညာက ကပ်၍ ရှု၏။
" ဤကား ဝင်လေ၊ ဤကား ထွက်လေ " ဟု ပိုင်းခြား၍ ပိုင်းခြား၍ သိသိနေ၏။ စိတ်ပျံ့
လွင့်နေသောအခါ၌ဖြစ်စေ၊ တစ်စုံတစ်ရာကို ကြံစည်စိတ်ကူးနေသောအခါ၌ ဖြစ်စေ
ဝင်လေထွက်လေ အာရုံထင်ရှားရှိနေသော်လည်း သတိကင်းကွာ (သတိလွတ်) နေသဖြင့်
ပညာက မသိနိုင်တော့ပေ။ အရှုခံအာရုံမှာ ပျောက်နေသကဲ့သို့ ဖြစ်နေတတ်လေသည်။

ယခုတင်ပြခဲ့ပြီးခဲ့သည့်အတိုင်း သတိနှင့်ပညာသည် ဝိပဿနာအားထုတ်ရာ၌
ခွဲခွဲ၍ မရစကောင်းသော တရားနှစ်ပါးဖြစ်ကြ၏။ ထိုသို့ အတူတွဲလျက်ဖြစ်ကြရာဝယ်
သတိ၏ အောက်မေ့မှု၊ အမှတ်ရမှု အလုပ်လုပ်ရာ၌ သတိက ဦးဆောင်၍ ပညာက
နောက်လိုက်အဖြစ်ပါဝင်လုပ်ဆောင်၏။ တစ်ဖန် ပညာ၏သိခြင်း အလုပ် လုပ်ရာ၌လည်း
ပညာက ဦးဆောင်၍ သတိက နောက်လိုက်အဖြစ်ပါဝင်လုပ်ဆောင်၏။ ဤသို့လျှင်
ထိုနှစ်ပါးတို့သည် ဝိပဿနာ အားထုတ်ရာ၌ သူ့တာ၊ ကိုယ့်တာခွဲဝေလျက် အလုပ်လုပ်နေ
သည်ကို တွေ့ရပေသည်။

၃. ၃. ၈. ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်

ဘုရားရှင်သည် သံသရာဝဋ်ဒုက္ခကို ကိုယ်တော်တိုင် ဉာဏ်ဖြင့် ပြက်ပြက်
ထင်ထင်သိမြင်တော်မူပြီးဖြစ်ပါသည်။ သိမြင်တော်မူပြီးသည့်အလျောက် ထိုဝဋ်ဒုက္ခမှ
လွတ်မြောက်ရန် အားထုတ်တော်မူသဖြင့် လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီး ဖြစ်လေသည်။ မိမိ
ကိုယ်တော်တိုင် လွတ်မြောက်ပြီးရုံသာမက တပည့်သာဝက ဝေနေယျ တို့ကိုလည်း
လွတ်မြောက်စေလိုလှပါသည်။

ထိုဝဋ်ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်ရန်မှာ အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ရပေမည်။
အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ရန်မှာ ဝိပဿနာအလုပ်ကို (အာတာပီဟု ဟောတော်
မူသည့်အတိုင်း) အရိုးကြေကြေ အရေခန်းခန်း အားထုတ်ရပေမည်။ ဝိပဿနာ
အားထုတ်ရာ၌ သတိနှင့်ပညာသည် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့်
ဘုရားရှင်က တပည့်သာဝက တို့ကို ယင်းတရားနှစ်ပါး နှင့် ပြည့်စုံစေရန်-----

" သတော ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု၊ ဝိဟရေယျ သမ္ပဇာနော၊
အယံ ဝေါ အမှာကံ အနုသာသနီ။ "

" ချစ်သား ရဟန်းတို့ ၊ ရဟန်းသည် သတိသမ္ပဇဉ် ရှိသည်ဖြစ်၍
နေရာ၏။

ဤသို့ သတိသမ္ပဇဉ်ဖြင့် နေထိုင်ကြဖို့ တိုက်တွန်းရခြင်းသည်
သင်ချစ်သား တို့အတွက် ငါဘုရားတို့၏ အဆုံးအမတော်
ပေတည်း။ "

ဟု တိုက်တွန်းတော်မူခဲ့ပေသည်။

အပိုင်း (၄)

သတိနှင့် ဩဇာစုံရန်
လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ခြင်း

၄. ၁. ၁ သတိရှိသူ ဖြစ်ကြောင်းများ

သတိသည် တင်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း လောကီရေး၊ လောကုတ္တရာရေးတို့၌ လွန်စွာ အရေးပါအရာရောက်သော တရားဖြစ်သည်။ သတိပါဝင်မှ ထိုအရေးကိစ္စများ ချောမော အောင်မြင်နိုင်သည်။ သတိချွတ်ယွင်းခဲ့သော် အမှောက်မှောက်အမှားမှား ဖြစ်တတ်၍ လိုရာကိစ္စ မပြီးစီး မအောင်မြင်ဘဲ ဖြစ်တတ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် သတိနှင့် ပြည့်စုံဖို့ အထူးလိုအပ်လှပေသည်။ သတိနှင့် ပြည့်စုံရန် ကျင့်ကြံအား ထုတ်သင့်လှပေသည်။ သတိ နှင့် ပြည့်စုံရန် ကျင့်ကြံအားထုတ်ပုံကို မတင်ပြမီ သတိရှိသူဖြစ်ခြင်း အကြောင်းများကို ရှေးဦးစွာ တင်ပြပါမည်။

- ၁။ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ပွားများခြင်း၊
- ၂။ သတိမရှိသူကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊
- ၃။ သတိရှိသူကို မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်း၊
- ၄။ သတိသမ္ပုဇ်ရှိခြင်း၊
- ၅။ သတိဖြစ်ပေါ်ဖို့၌ စိတ်ညွတ်နေခြင်း၊
- ၆။ ခိုင်မြဲသော သညာရှိခြင်း။

ထိုအကြောင်းများအနက် သတိပဋ္ဌာန်တရား လေးပါးတို့သည် သတိ၏တည်ရာ အာရုံများဖြစ်ကြသည့်အားလျော်စွာ ထိုလေးပါးတို့ကို ကျင့်ကြံပွားများပါက သတိရှိသူ တစ်ယောက်ဖြစ်လာနိုင်ပေမည်။

လောကီကိစ္စများ ဆောင်ရွက်ရာ၌ဖြစ်စေ၊ လောကုတ္တရာကိစ္စများ ဆောင်ရွက် ရာ၌ဖြစ်စေ အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေသော အကြောင်းတစ်ရပ်ရှိသည်။ ယင်းမှာ အပေါင်းအသင်း မိတ်ဆွေပင် ဖြစ်သည်။ မိတ်ဆွေသည် သူ့နေရာနှင့်သူ အသုံးလိုသည်။ သူ့စွမ်းနိုင်သလောက် အကျိုးပြုနိုင်သည်။ ကောင်းကျိုးကိုလည်း ပြုနိုင်သည်။ ဆိုးကျိုးကိုလည်း ပြုနိုင်သည်။

လူတို့၏ ဓာတ်သဘာဝသည် ပကတူပနိဿသတ္တိဖြင့် ကူးစက်တတ်သည်။ မုဆိုး၊ တံငါနှင့် ပေါင်းသင်းပါက မိမိလည်း မုဆိုး၊ တံငါ ဖြစ်သွားတတ်သည်။ အရက်သမား၊ ဖဲသမားနှင့် ပေါင်းသင်းပါက မိမိလည်း အရက်သမား၊ ဖဲသမား ဖြစ်သွားတတ်သည်။ သူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းသင်းပါက မိမိလည်း သူတော်ကောင်းဖြစ်လာတတ်သည်။ နီးစပ်ရာလူတို့၏ အမူအကျင့်များ ကူစက်သွားတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်က မင်္ဂလာသုတ်၌ " အသေဝနာ စ ဗာလာနံ၊ ပဏ္ဍိတာနဉ္စ သေဝနာ " ဟု ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရေး မင်္ဂလာကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူထားပေသည်။

သို့အတွက် သတိရှိသူတစ်ဦးဖြစ်လိုသူသည် သတိကင်းမဲ့စွာ ပေါ့ပေါ့ဆဆနေသူ များကို ရှောင်ကြဉ်ရပေမည်။ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေ၊ ကိုယ်လက်စသော ဣန္ဒြေ တို့ကို စောင့်ထိန်း၍ ငြိမ်သက်တည်ကြည်စွာ နေထိုင်သူများကိုမှီဝဲ ဆည်းကပ် ရပေမည်။

သတိရှိသူနှင့် ပေါင်းသင်းပါက သတိရှိသူတစ်ဦး ဖြစ်လာနိုင်ပုံမှာ တရားအားထုတ် နေကြသော ရိပ်သာတစ်ခုအတွင်းသို့ ဝင်သွားပါလျှင် တောင်ကြည့်မြောက်ကြည့်နှင့်

ဣန္ဒြေကင်းမဲ့စွာ မသွားလာဝံ့တော့ပေ။ ကိုယ်လက်ဣန္ဒြေ၊ စက္ခုဣန္ဒြေငြိမ်သက်စွာထားလျက် မျက်နှာငုံကာ သတိနှင့်ဖြည်းဖြည်းသက်သာ သွားတတ်ကြပေသည်။ ရိပ်သာအတွင်းရှိ လူ အများမှာ သတိတရားလက်ကိုင်ထားလျက် ငြိမ်သက်စွာ၊ ဣန္ဒြေရစွာ သွားလာနေထိုင်ကြ သည်ဖြစ်ရာ ထိုအထဲတွင် မိမိတစ်ဦးတည်းက တောင်ကြည့်မြောက်ကြည့် မျက်စိကစား လျက် ဣန္ဒြေကင်းမဲ့စွာသွားမည်ဆိုပါက လူအများ၏ အထင်အမြင်သေးမှုကိုခံရနိုင်ပေ မည်။ သို့အတွက် သတိတရား လက်ကိုင်ထားလျက် တရားအားထုတ်နေကြသော ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူအများ၏ အရှိန်ဟပ်လာသဖြင့် မိမိလည်း သတိတရားလက်ကိုင်ထားကာ စက္ခုဣန္ဒြေချလျက် ငြိမ်ငြိမ်သက်သက်သွားရပေတော့သည်။ ဤသည်မှာ အပေါင်းအသင်း ပတ်ဝန်းကျင်က သတိရှိသူဖြစ်အောင် ကျေးဇူးပြုမှုပင်ဖြစ်ပါသည်။

လူတို့သည် နေ့စဉ် သွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း စသော ဣရိယာပုထ်များကို ပြုမှုလုပ်ရှားနေကြသည်။ တည့်တည့်ကြည့်မှု၊ တစောင်းကြည့်မှု စသော မျက်စိအလုပ်ကို လည်း လုပ်နေကြသည်။ ကွေးမှု၊ ဆန့်မှု စသော အပြုအမူများကိုလည်းပြုလုပ်နေကြသည်။ စားမှု၊ သောက်မှုစသော ကိုယ်ခန္ဓာကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးရေး အလုပ်များကိုလည်း ဆောင်ရွက် နေကြသည်။ ထိုပြုမှု ဟူသမျှ၌ သတိသမ္ပုဇ်ဖြင့် ပြုမှုဆောင်ရွက်ရပေမည်။ ထိုအခါ သတိရှိသူတစ်ယောက် ဖြစ်လာနိုင်ပေသည်။

ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်းစသော ဣရိယာပုထ်တို့၌ သတိဖြစ်ပေါ်ဖို့ စိတ်ညွတ်နေလျှင်၊ စိတ်စိုက်နေလျှင် သတိရှိသူတစ်ယောက် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုဣရိယာပုထ် တို့၌ ' ငါသည် သတိမလွတ်ဘဲ ရပ်မည်၊ ထိုင်မည် ' စသည်ဖြင့် စိတ်စိုက်ထားပါလျှင် သတိမလွတ်ဘဲ ရပ်မှု၊ ထိုင်မှု စသော ဣရိယာပုထ်များ ဖြစ်လာရပါသည်။ အားထုတ်ပါများ၍ ကျင့်သား ရလာသောအခါ သွားမည်ပြုလျှင် ထိုသွားမှု ဣရိယာပုထ်၌ သတိကပ်လျက် ပါလာတတ် ပါသည်။ နောက်ဆုံး 'ငါသည် မနက် ၃-နာရီတွင် အိပ်ရာမှ ထမည်' ဟု နှလုံးသွင်းအိပ် ပါလျှင် နံနက် ၃-နာရီတွင် အလိုလို အိပ်ရာမှနိုးလာတတ်ပါသည်။ ဤသည်မှာ အိပ် ခြင်း၌ သတိထား၊ စိတ်စိုက်မှုကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ နှလုံးသွင်းမှု မပြုပါလျှင် မနိုးတတ်ပေ။

ခိုင်မြဲသော သညာကြောင့်လည်း သတိရှိသူတစ်ယောက်ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ သညာသည် သတိဖြစ်ပေါ်ဖို့၌ နီးကပ်သောအကြောင်းဖြစ်ပါသည်။ စာတစ်ပိုဒ်ကို နေ့စဉ် ရွတ်ဖတ်ပြန်ဆိုမှုပြုနေပါလျှင် ထိုစာမှာ မမေ့တော့ပေ။ ညစဉ် ဘုရားဝတ်ပြုမှု၊ ပရိတ်ရွတ်မှု၊ မေတ္တာပို့မှုအလုပ်ကို လုပ်သူတစ်ဦးသည် မိမိလုပ်နေကျအချိန်သို့ ရောက်သောအခါ အလိုလို သတိရလာပါသည်။ ရက်၊လ အတန်ကြာ ရင်းရင်းနှီးနှီးနေထိုင်ဖူးသူတစ်ဦးကို နောင် အနှစ် နှစ်ဆယ်လောက်ကြာသောအခါမှ ပြန်တွေ့ပါလျှင်လည်း မှတ်မိတတ်ပါသည်။ ဤသည်တို့မှာ အမှတ်ပြုမှုသညာ အားကောင်းလာ၍ ယင်းသညာက သတိအား အထောက်အကူပေးမှုကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

အခန်း (၂)

၄. ၂. ၁ သတိရှိပုံ အဆင့်ဆင့်ကွားခြားချက်များ

သတိသည် လောကီကိစ္စ၊ လောကုတ္တရာကိစ္စတို့၌ လွန်စွာအရေးပါ အရာရောက် လှသည်။ မရှိမဖြစ်သော တရားဖြစ်သည်။ သို့အတွက် ယင်း သတိတရားနှင့် ပြည့်စုံရန် ကျင့်ကြံအားထုတ် နေကြရပေသည်။ သတိဖြစ်ကြောင်း တရားများကို ကျင့်ကြံ အားထုတ် သဖြင့် သတိရှိသူတစ်ယောက် ဖြစ်လာကြရာတွင် သတိရှိပုံချင်း မတူညီကြပေ။ ပုဂ္ဂိုလ် အလိုက်၊ ဉာဏ်အဆင့်အတန်းအလိုက် ကွားခြားကြပေသည်။

၄. ၂. ၂ ပုထုဇဉ်ထက် သောတာပန်က သတိပိုရှိ

ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်ထက် သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်က သတိပို၍ ရှိသည်။ ပို၍ အားကောင်းသည်။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို သာယာတပ်စွဲသည့် ကာမရာဂ လည်းရှိပါသေးသည်။ ဗျာပါဒ (ဒေါသ)လည်း ရှိပါသေးသည်။ မောဟ၊ မာန ဟူသော ကိလေသာများလည်း ရှိသေးသည်သာဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် သူတစ်ပါး၏ အသက်ကို သတ်နိုင်လောက်အောင်တော့ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ထက်ထက်သန်သန် မဖြစ်တော့ပေ။ အကုသိုလ်ဒီဂရီလျော့နည်းသွားပါသည်။ ဤသည်မှာ သတိက အားကောင်းနေ၍ ယင်း သတိကနောက်မှ လိုက်ပြီး ထိန်းချုပ်နေသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ (မဟာစည်ဆရာတော်၊ အရိယာတရားတော်၊ စာ-၇၂)

(ပုထုဇဉ်ပညာရှိများမှအပ) ပုထုဇဉ်အများစုမှာ သတိအားမကောင်းသေးရကား ယင်းသတိဖြင့် နောက်မှလိုက်ပြီး မထိန်းချုပ်နိုင်ကြသဖြင့် လောဘ၊ ဒေါသ ကိလေသာ အားလျော်စွာ ပါဏာတိပါတ စသော ဒုစရိုက်မှုများကို လွန်ကျူး နေကြခြင်းဖြစ်လေသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် သောတာပန်က ပုထုဇဉ်ထက် သတိပို၍ ရှိပုံကို ရရှိပိုင်ဆိုင် ထားသည့် မဂ်၊ ပယ်သတ်နိုင်သည့် ကိလေသာတို့ကို ထောက်ဆ၍လည်း သိနိုင်ပါသည်။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ် ရရှိသောအခါ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ ဟူသော ကိလေသာသုံးပါးတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်နိုင်လေပြီ။ ထိုကိလေသာတို့ကို ပယ်သတ်နိုင်သည့် သောတာပတ္တိမဂ်အခိုက်၌ ပါဝင်သော သမ္မာသတိ သည် သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဟူသော ပညာနှင့် ယှဉ်ရသဖြင့် ပို၍အားကောင်းလေသည်။ (သတိနေပက္ကေန=ပညာနှင့်ယှဉ်ရသော သတိသည် အားကောင်းသည်ဟူသော အံ၊ ၄၊ ၃။ စာ-၄-ကို ထောက်၍ ဆိုသည်။)

ပုထုဇဉ်တို့ကား မည်သည့်ဉာဏ်မျှလည်း မရသေး။ ထိုသို့မရသေးသည့် အလျောက်

မည်သည့် ကိလေသာကိုမျှလည်း မပယ်သတ်နိုင်သေးပေ။ သို့အတွက် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် တို့ထက် သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့က သတိပို၍ ရှိကြသည်။ သတိပို၍ အားကောင်းကြသည်။

၄. ၂. ၃ ပုထုဇဉ်နှင့် သေက္ခတို့ထက် ရဟန္တာက သတိပိုရှိ

ပုထုဇဉ်နှင့် သေက္ခတို့ထက် အသေက္ခဖြစ်သော ရဟန္တာက သတိပို၍ ရှိပုံ၊ သတိပို၍ အားကောင်းပုံကိုလည်း ရရှိထားသည့် ဉာဏ်အဆင့်အတန်း၊ ပယ်သတ်နိုင်သည့် ကိလေသာတို့ကို ထောက်ဆ၍ပင် သိနိုင်ပါသည်။

အကုသိုလ်စိတ်အစုသည် မေ့လျော့ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏။ အရဟတ္တမဂ်ကို ရ၍ ရဟန္တာဖြစ်သောအခါထိုအကုသိုလ်စိတ်အစုမရှိတော့ပြီ။ အကြွင်းမဲ့ပယ်သတ်ပစ်လိုက်လေသည်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် သတိဖြောင့်၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ သတိဗိုလ်တို့ကို အပြည့်အစုံ ပွားများပြီးလေပြီ။ သို့အတွက် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် သတိပြန်ပြောခြင်းသို့ ရောက်နေရကား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား သတိမေ့လျော့မှုပင် မရှိတော့ပြီ။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုသို့ သတိပြန်ပြောခြင်းသို့ ရောက်နေသဖြင့် ၎င်း၏ကာယ၊ ဝစီ၊ မနော ဟူသော ဒွါရသုံးပါးတို့၌ သတိအစောင့်အရှောက် အမြဲတမ်းပါရှိနေရကား သတိလွတ်၍ ပြုမှု၊ ပြောမှု၊ ကြံစည်မှု မရှိတော့ပြီ။

၄. ၂. ၄ ရဟန္တာအား သတိမေ့လျော့မှု ရှိ၊ မရှိ ပြဿနာ

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား သတိမေ့လျော့မှု မရှိတော့ဟု ဆိုလိုက်သဖြင့် ထိုစကားကို လက်မခံနိုင်သူကား ပေါ်ထွက်လာ၏။ ၎င်းမှာ မိလိန္ဒမင်းကြီးပင်ဖြစ်၏။

မင်းကြီးက " မရှိမသေခြင်း၊ မသိခြင်း ဟူသော အာပတ်သင့်ခြင်း အကြောင်း နှစ်မျိုးအနက် ရဟန္တာအား သိက္ခာပုဒ်ကို မရှိသေမှု မရှိသဖြင့် ယင်းကြောင့် အာပတ်သင့် မှု မဖြစ်နိုင်ရကား သတိမေ့လျော့မှု (သတိမေ့လျော့၍ မသိမှု)ကြောင့်သာ အာပတ်သင့် ခြင်းဖြစ်ရပေမည် " ဟု ယူဆ၍ ရဟန္တာအား သတိမေ့လျော့မှု ရှိသေးသည် မဟုတ်လော ဟု စောဒကတက်လေသည်။

ထိုအခါ အရှင်နာဂသိန်က " မင်းကြီး၊ အပြစ်သည် လောကပြစ်နှင့် ပညတ်တော် ပြစ်ဟု နှစ်မျိုးရှိရာ ရဟန္တာအရှင်မြတ်များသည် လောကပြစ်ကို မလွန်ကျူးတော့ကြောင်း ပညတ်တော်ပြစ်ကိုမူ လွန်ကျူးသေးကြောင်း၊ ထိုသို့ လွန်ကျူးရာ၌လည်း သတိမေ့၍ မဟုတ်ဘဲ ပညတ်တော်ကို မသိသောကြောင့်သာ လွန်ကျူးမိခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ပညတ်တော် ကို သိပါက သတိမေ့လျော့မှု မရှိသဖြင့် လွန်ကျူးမိလိမ့်မည်မဟုတ်ကြောင်း " မိန့်တော်မူ လိုက်ပါသည်။

တစ်ဖန်ဆက်လက်၍ " ရဟန္တာဟု ဆိုရသဖြင့် လောကရှိ အရာအားလုံးကို သိနေ

ပြီဟု မယူဆသင့်ကြောင့်၊ ရဟန္တာသည် ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ သစ်ပင် အမည် စသည်ကို အကုန်မသိနိုင်ကြောင်း၊ သစ္စာလေးပါး၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုသာ သိကြောင်း၊ ဘုရားရှင် သည်သာ ပညတ်၊ ပရမတ် အရာမှန်သမျှကို သိနိုင်ကြောင်း " စသည်ဖြင့် ရှင်းပြလိုက်ပါ မှ ကျေနပ်လက်ခံသွားပေသည်။

၄. ၂. ၅ သတိမန္တ တေဒဂ်ရ အရှင်အာနန္ဒာ

ဘုရားရှင်၏ တပည့်ရဟန်းတော်များတွင် သတိကောင်းသူများစွာရှိ၏။ ယင်းတို့ အနက် အရှင်အာနန္ဒာသည် အသာလွန်ဆုံး၊ အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏။

ပုထုဇဉ်နှင့် သေက္ခထက် အသေက္ခဖြစ်သော ရဟန္တာက သတိပို၍ ရှိကြောင်း တင်ပြခဲ့၏။ ဤ၌ သေက္ခမျှသာဖြစ်သော အရှင်အာနန္ဒာက သတိအရှိဆုံး 'သတိမန္တတေဒဂ်' ရနေသည်ဖြစ်ရာ အသေက္ခထက် သေက္ခက သတိပို၍ ရှိနိုင်ပါသလောဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား---သတိသည် ပရိယတ္တိသတိ၊ ပဋိပတ္တိသတိဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။ ထိုနှစ်မျိုး အနက် သေက္ခမျှသာဖြစ်သော အရှင်အာနန္ဒာက အသေက္ခဖြစ်သော ရဟန္တာထက် သတိပို၍ ရှိသည်ဆိုရာ၌ ပရိယတ္တိကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ဆိုခြင်းဖြစ်ပါ၏။ ဘုရားရှင်၏ စကားတော် ဖြစ်သော ပိဋကတ်တော်များကို သင်ယူ၍ ဆောင်ထားသော အရှင်အာနန္ဒာ၏ သတိသည် အခြား (သေက္ခ၊ အသေက္ခ ဖြစ်သော) မထေရ်တို့ထက် ပို၍ အားကောင်း၏။

အားကောင်းပုံမှာ အရှင်သည် ခြေတစ်လှမ်းအတွင်း၌ ရပ်လျက်ပင်လျှင် ပုဒ်ခြောက်သောင်းကို ဘုရားရှင်ဟောတော်မူထားသည့်အတိုင်း သင်ယူနိုင်စွမ်းရှိ၏။ သင်ယူပြီးသော ပိဋကတ်တို့သည်လည်း ရွှေခွက်၌တည်သော ခြင်္သေ့ဆီကဲ့သို့ ဘယ်သော အခါမျှ မပျောက်ပျက်တော့ပေ။ ထို့ပြင် အရှင်သည် ပိဋကတ်သုံးပုံကိုလည်း မမေ့မပျောက် ရအောင် အမြဲနှုတ်ငုံဆောင်ထားနိုင်စွမ်းရှိ၏။ ဤသို့ ခြေတစ်လှမ်းအတွင်း၌ ရပ်လျက် ပုဒ်ခြောက်သောင်းကို ရအောင် သင်ယူနိုင်စွမ်းရှိခြင်း၊ ပိဋကတ်သုံးပုံကို မမေ့မပျောက်ရ အောင် အမြဲနှုတ်ငုံဆောင်ထားနိုင်ခြင်းသည် သတိအား လွန်စွာကောင်းသောကြောင့်သာ ဖြစ်လေသည်။

ရဟန္တာအရှင်မြတ်များသည် သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းသိ၍ ရဟန္တာဖြစ်နေကြ သော်လည်း ထိုကဲ့သို့ ခြေတစ်လှမ်းအတွင်း၌ ပုဒ်ခြောက်သောင်းကို ရအောင်လည်း သင်ယူနိုင်စွမ်း မရှိကြပေ။

ဤသို့လျှင် အရှင်အာနန္ဒာသည် ပိဋကတ်တော်များကို မမေ့မပျောက်ရအောင် နှုတ်ငုံဆောင်ထားခြင်း၌ သတိအားပို၍ ကောင်းသဖြင့် ' သတိမန္တတေဒဂ် ' ရရခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ပဋိပတ္တိသတိ (ဝိပဿနာသတိ) မူကား သေက္ခထက် အသေက္ခ (ရဟန္တာ) က

ပို၍ကောင်းကြောင်း တင်ပြခဲ့ပါပြီ။

၄. ၂. ၆ သတိအရှိဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး

ဤလောကရှိ သက်ရှိသတ္တဝါတို့ထက် (ဝါ) ပုထုဇဉ်၊ သေက္ခ၊ အသေက္ခ အားလုံး တို့ထက် ဘုရားရှင်သည်သာ သတိအရှိဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါသည်။ ဘုရားရှင်သည်သာ အမြဲသတိရှိပါသည်။

၄. ၂. ၇ သတိရှိပုံ အထူး

ရဟန္တာများလည်း သတိအမြဲရှိကြောင်း၊ ဘုရားရှင်လည်း သတိအမြဲရှိကြောင်း ဆိုထားရာ ထိုနှစ်ဦးတို့၏ သတိအမြဲရှိပုံထူး၊ မထူး မေးဖွယ်ရှိပါ၏။ အဖြေကား---

၁။ ဘုရားရှင်တို့အားသာ (အာဝေဏိကဓမ္မ = သီးခြားပိုင်ဆိုင်သော တရားဖြစ်၍) အမြဲ ဥပဋ္ဌိတသတိရှိသည်။ အခြား ရဟန္တ (ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ)တို့အား ထိုသတိမျိုး မရှိ။

၂။ ဘုရားရှင်၏ သတိသည်သာ ဉာဏ်အမြဲယှဉ်၍ ရဟန္တာများ၏ သတိမှာမူ ဉာဏ် အမြဲမယှဉ်။

ဤသို့ ရဟန္တာနှင့် ဘုရားရှင်တို့ သတိအမြဲရှိပုံချင်း ယူခြားကြပါသည်

မှတ်ချက်

၁။ အာရုံသို့ အမြဲရှေးရှုဖြစ်သော သတိ (မ၊ ၄၊ ၁။ စာ - ၁၉၄) တစ်နည်း--- ကြာမြင့်စွာသော ကာလက ပြုခဲ့သော အမှုစသည်တို့ကို ပြန်လည်အောက်မေ့နိုင် စွမ်းရှိသော သတိ။ (ဒီ၊ ၄၊ ၂။ စာ - ၁၂၀)

၂။ မူလဋီ၊ ၂။ စာ - ၁၄၅။ ဒီ၊ ၄၊ ၂။ စာ - ၂၈၇။

၃။ ဤစကားရပ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို " ဘုရားရှင်၏ ကာယကံဟူသမျှ၊ ဝစီကံ ဟူသမျှ၊ မနောကံဟူသမျှသည် ဉာဏ်တော်လျှင် ရှေ့သွားရှိသည်။ ဉာဏ်တော်နောက် သို့ အစဉ်လိုက်သည် " ဟူသော အာဝေဏိကဂုဏ်တော် (၁၈) ပါးလာ စကားနှင့် (ဒီ၊ ၄၊ ၃။ စာ - ၁၇၆)။

" ဉာဏ်ဖြစ်လျှင် သတိလည်း ပါဝင်တော့သည်သာ " ဟူသော (မ၊ ၄၊ ၁။ စာ - ၃၆၃) စကားရပ်တို့ကို ထောက်ဆ၍ သိနိုင်ပေသည်။

အခန်း (၃)

၄. ၃. ၁ သတိရှိသူတစ်ယောက် ဖြစ်ရန် ကျင့်ကြံအားထုတ်ပုံ

သတိရှိသူတစ်ယောက်ဖြစ်လိုသူသည် သတိရှိခြင်းကို ဖြစ်စေသည့်အကြောင်းများ၊ ကျင့်စဉ်များကို ကျင့်ကြံအားထုတ်တတ်ရပေမည်။ ယင်းကျင့်စဉ်များမှာ သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးပင်ဖြစ်လေသည်။ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကျင့်စဉ်များကို ကျင့်ကြံအားထုတ်ပါက သတိရှိသူတစ်ယောက် ဖြစ်လာနိုင်ပေမည်။

၄. ၃. ၂ သတိပဋ္ဌာန်အဓိပ္ပါယ်

သတိရှိသူတစ်ယောက်သည် ကာယစသော သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး (သတိ၏တည်ရာ အာရုံလေးပါး) တို့အနက် တစ်မျိုးမျိုးကို ရှုပွားရပါသည်။ ရှုမှတ်မှု၊ ပွားများမှု အရှိန်အား ကောင်းလာသောအခါ သတိနှင့်အသိတစပ်တည်း ဖြစ်ကာ အရှုခံအာရုံကို မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်လာ နိုင်ပါသည်။ အရှုခံအာရုံ၌ သတိစွဲစွဲမြဲမြဲသက်ဝင်ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ယင်းသို့ အရှုခံအာရုံ၌ စွဲစွဲမြဲမြဲသက်ဝင်တည်နေသော သတိကိုပင် ' သတိပဋ္ဌာန် ' ဟု ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်လေသည်။

၄. ၃. ၃ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး

သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး ရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ-----

- ၁။ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၊ ၂။ ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၊
- ၃။ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၊ ၄။ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်-တို့ဖြစ်သည်။

ထိုတွင် ဝင်လေထွက်လေ စသော ရူပကာယ၌ အဖန်ဖန်မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်သော သတိသည် ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် မည်၏။

သုခဝေဒနာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ အဒုက္ခမသုခ (ဥပေက္ခာ) ဝေဒနာတို့၌ အဖန်ဖန် မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်သော သတိသည် ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်မည်၏။

တပ်မက်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ် (သရာဂစိတ်)၊ တပ်မက်ခြင်းကင်းသောစိတ် (ဝီတရာဂစိတ်) စသော စိတ်အစု၌ အဖန်ဖန်မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်သော သတိသည် စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် မည်၏။

ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏစသော နီဝရဏတရားတို့၌ အဖန်ဖန်မပြတ်မလပ် ရှုမှတ်သော သတိသည် ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်မည်၏။

၄. ၃. ၄ လူအများနှင့် သင့်တော်သော အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း

ကမ္မဋ္ဌာန်းမှာ ရုပ်ကမ္မဋ္ဌာန်း၊ နာမ်ကမ္မဋ္ဌာန်းဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စား ရှိရာတွင်လူတို့

မှာ ရုပ်ကမ္မဋ္ဌာန်းထင်ရှား၍ နတ်တို့အားမူ နာမ်ကမ္မဋ္ဌာန်းထင်ရှားသည်။ သို့ဖြစ်၍ လူတို့ အား ထင်ရှားသော ရုပ်ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်သည့် ကာယာနုပဿနာဖြင့် သတိရှိသူတစ်ယောက် ဖြစ်ရန် ကျင့်ကြံအားထုတ်ပုံကို တင်ပြသွားပါမည်။

ယင်း ကာယာနုပဿနာသည်လည်း အာနာပါနပဗ္ဗ၊ ဣရိယာပထပဗ္ဗ စသည်ဖြင့် (၁၄) ပိုင်း ရှိသည်။ ယင်းတို့အနက် အာနာပါနအပိုင်းဖြင့် ကျင့်ကြံအားထုတ်ပုံကို တင်ပြသွားပါမည်။ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းမှာ ကျန်းမာရေးအတွက်လည်း အထောက်အကူ ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ဈာန်မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တရားထူးများကိုလည်း ရစေနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်လေသည်။

၄. ၃. ၅ သတိ အရေးပါ အရာရောက်ပုံ

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ရာ၌ သတိအရေးပါအရာ ရောက်ပုံကို ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများ၌ များစွာတွေ့ရပါသည်။

- ၁။ " အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ။ " (မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်ပါဠိတော်)
- ၂။ " သတောဝ အဿသတိ၊ သတောဝ ပဿသတိ။ " (၎င်းသုတ်ပါဠိတော်)
- ၃။ " သတိဖြင့် ရူပကာယဟူသော အာရုံကိုပိုင်းခြားကာယူ၍ ပညာဖြင့် အဖန်ဖန်ရှု၏။ သတိမှကင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖန်ဖန်ရှုတတ်သော ဉာဏ်မည်သည် မရှိနိုင်။ " (မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်အဋ္ဌကထာ)
- ၄။ " သတိလွတ်နေသူသည် အကြောင်းတို့ကို မစွန့်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ အကြောင်း မဟုတ်သော တရားတို့ကို မသိမ်းဆည်းခြင်း၌လည်းကောင်း၊ မစွမ်းနိုင်။ သတိရှိမှ စွမ်းနိုင်မည် " ဟူလို။ (၎င်းသုတ်အဋ္ဌကထာ)
- ၅။ " သတိ စ ခွါဟံ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗတ္ထိကံ ဝဒါမိ - ရဟန်းတို့၊ သတိကိုကား အလုံးစုံ တွန့်ဆုတ်သောစိတ်၊ ပျံ့လွင့်သောစိတ်၌ (တွန့်ဆုတ်သောစိတ်၊ ပျံ့လွင့်သောစိတ်ဖြစ်ရာအခါ၌) အလိုရှိထိုက်သော တရားဟူ၍ ငါဘုရားဟောတော်မူ ၏။ " (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်)
- ၆။ " သတိသည် အလုံးစုံသော တွန့်ဆုတ်မှု၊ ပျံ့လွင့်မှု ဖြစ်နေသော ဣန္ဒြေငါးပါးတို့၌ အားရှိမှသာ သင့်လျော်ကောင်းမြတ်၏။ သတိသည် စိတ်ကို ဥဒ္ဓစ္စ (ပျံ့လွင့်မှု) ဘက်တော်သားများဖြစ်ကြသော သဒ္ဓါဝီရိယပညာတို့ကြောင့် ပျံ့လွင့်မှုဖြစ်ခြင်း မှလည်းကောင်း၊ ကောသဇ္ဇ (တွန့်ဆုတ်မှု) ဘက်တော်သားဖြစ်သော သမာဓိကြောင့် တွန့်ဆုတ်မှုဖြစ်ခြင်းမှလည်းကောင်း စောင့်ရှောက်၏။ " (မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်အဋ္ဌကထာ)
- ၇။ " ရဟန်းတို့၊ အာနာပါနသတိဘာဝနာကို သတိမေ့သူ ဆင်ခြင်ဉာဏ်မရှိသူအား

ငါတုရားမဟောပေ။ (သတိရှိသူ ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိသူအားသာ ဟော၏--ဟူလို။)"
(ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊)

၈။ " ဤအာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း၌ အားကောင်းသော သတိနှင့် ပညာကို အလိုရှိအပ်ပေ
သည်။ " (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ။ မထမတွဲ)

၉။ " ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝီရိယ သတိ ပညာ ဟူသော တရားသုံးပါ
တို့သည် ကျေးဇူးများကုန်၏။ ဝီရိယဖြင့် ထောက်ပံ့အပ်သော၊ သတိ ပညာတို့ဖြင့်
စောင့်ရှောက်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် မလျော့ကျနိုင်။ အထက်မဂ်ဖိုလ် တရား
ထူးကို ဆောင်ပေးနိုင်၏။ " (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ၊ ပထမတွဲ)

အခန်း (၄)

၄. ၄. ၁ သမထနည်းဖြင့် ကျင့်ကြံအားထုတ်ပုံ ပရိကံတည်ပုံ

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်မည့် ယောဂီအတွက် မြတ်ဗုဒ္ဓက ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်မီ ပရိကံ(အနီးကပ်ပရိကံ)တည်ပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ညွှန်ပြထားပါ၏။

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းကို စတင်အားထုတ်မည့် ယောဂီသည် တော၊ သစ်ပင် အောက်၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်တို့တွင် တစ်နေရာရာသို့ သွား၍ တင်ပျဉ်ခွေထိုင်ပြီးလျှင် အထက်ပိုင်းကိုယ်ကို ဖြောင့်မတ်စွာတားလျက် သတိကို ရှုမှတ်ရမည့် ဝင်လေထွက်လေ အာရုံဆီသို့ ရှေးရှုထားလိုက်ပါ။

၄. ၄. ၂ အရှုခံအာရုံနှင့် ရှုမှတ်ပုံ

*** ဝင်လေထွက်လေ၊ ဤနှစ်ထွေ၊ မှတ်လေအရှုခံ။

*** ဝင်ထွက်နှစ်ပါး၊ ပေါ်ထင်ရှား၊ ပိုင်းခြားသိဖို့ရန်။

*** နှာသီးအရပ်၊ သတိကပ်၊ မပြတ်ရှုကြည့်ရန်။

ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မည့် ယောဂီသည် ပြင်ပမှ အမျိုးမျိုးသော အာရုံများကို တားမြစ်၍ ရှုမှတ်ရမည့် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို ရှေ့တည်တည်မှာ ထားရသည်။ ရှုမှတ်ရမည့် အာရုံဆီသို့ သတိမျက်နှာဝ လှည့်ထားရမည်။ စိတ်မျက်နှာဝ လှည့်ထားရမည်။ ရှုမှတ်ရမည့် အာရုံဟူသည် ဝင်လေနှင့် ထွက်လေ ပင် ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ (* တော၊ သစ်ပင်အောက်၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်တို့ကို ရွေးချယ်၍ ညွှန်ပြ ရခြင်းမှာ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းအား လျောက်ပတ်သောကြောင့်ဖြစ်၏။ ထို့ပြင် ထိုင်ခြင်း က္ကရိယာပိုတ်ကို ညွှန်ပြရခြင်းမှာလည်း ငြိမ်သက်၍ သမာဓိရလွယ်သောကြောင့် ဖြစ်၏။ ရပ်ခြင်း၊ က္ကရိယာပုထ်နှင့် သွားခြင်း၊ က္ကရိယာပုတ်တို့မှာ ပျံ့လွင့်ခြင်းကို အားပေး၏။ လျောင်းခြင်း၊ က္ကရိယာပုတ်မှာ ပျင်းရိခြင်းကိုအားပေး၏။ ထို့ကြောင့် ထိုင်ခြင်း၊ က္ကရိယာပုတ် ဖြင့်သာ အားထုတ်ရ၏။ ဤသည်မှာလည်း အားထုတ်ခါစဖြစ်၍ သမာဓိ မရသေးသော ကြောင့်ဖြစ်၏။ သမာဓိ ရင့်ကျက်လာသောအခါ၌ကား မည်သည့်နေရာ၌မဆို၊ မည်သည့် က္ကရိယာပုတ်ဖြင့်မဆို အားထုတ်နိုင်ပါ၏။ ထိုင်၍ အားထုတ်ရာ၌လည်း ကိုယ်ကိုဖြောင်းမတ် စွာထား၍ အားထုတ်ရ၏။ သို့မဟုတ်ပါက အရိုးအကြောများ မညီမညွတ်ကိုင်းညွတ်မှုကြောင့် နာကျင်မှု ဝေဒနာများ ခဏခဏဖြစ်ကာ သမာဓိ မရနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်၏။)

ဝင်လေထွက်လေထိရာအရပ်၌ သတိကပ်၍ အားထုတ်မှသာလျှင် ရှုမှတ်မှု ပြည့်စုံနိုင်သည်။ ဝင်လေထွက်လေထိရာ အရပ်ဟူသည် နှာသီးဖျားအရပ်၊ သို့မဟုတ်

အထက်နှုတ်ခမ်းဖျားအရပ် ဖြစ်သည်။ များသောအားဖြင့် နှာသီးဖျားအရပ်၌ အထိများသည်။ သို့ပါ၍ နှာသီးဖျားအရပ်ကိုသာလျှင် ယူ၍ တင်ပြသွားပါမည်။

ယောဂီသည် နှာသီးဖျား၌ စိတ်ကို စိုက်၍ ဝင်လေထွက်လေ ဝင်ခိုက် ထွက်ခိုက်၌သာလျှင် ရှုမှတ်ရသည်။ ဝင်လေဝင်သောအခါ ထင်ထင်ရှားရှား၊ ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိသိသွားအောင် ရှုမှတ်ရသည်။ ထွက်လေထွက်သောအခါ၌လည်း ထိုနည်းအတူ ထင်ထင်ရှားရှား၊ ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိသိပြီးသွားအောင် ရှုမှတ်ရသည်။ ဝင်လေတိုင်း ဝင်လေတိုင်း၊ ထွက်လေတိုင်း ထွက်လေတိုင်း မပြတ်အောင် ရှုမှတ်ရသည်။ ကြားမခြားစေရပေ။ ဥပမာ---ဝင်လေအကြိမ် (၁၀၀) ဝင်လေရာ၌ ဝင်လေတိုင်း ဝင်လေတိုင်း အမှတ်သတိနှင့် မပြတ်အောင် ရှုမှတ်ရသည်။ ထွက်လေ၌လည်း ထိုအတူပင် ဖြစ်သည်။

၄. ၄. ၃ ပစ္စုပ္ပန် တည့်တည့်ရှု

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်နေသည့် ယောဂီသည် ထိရာနှာသီးဖျားအရပ် ကျော်လွန်သွားသည့် ဝင်လေနှင့် ထွက်လေကို လိုက်မရှုရပေ။ အရှုခံအာရုံမှာ ချုပ်ပြီးဖြစ် ဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်၏။ ချုပ်ပြီးဖြစ်သဖြင့် အရှုခံအာရုံနှင့် ရှုဉာဏ်တွေ့ နိုင်တော့မည် မဟုတ်ပေ။

တစ်ဖန် နှာသီးဖျားအရပ် မရောက်သေးသည့် ဝင်လေနှင့် ထွက်လေကိုလည်း ကြိုတင်၍ မရှုမှတ်ရပေ။ အရှုခံအာရုံမှာ မရောက်သေး မဖြစ်သေးသောကြောင့်ဖြစ်၏။ ကြိုတင်ရှုမှတ်လျှင် အရှုခံအာရုံကို တွေ့နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ အရှုခံအာရုံကို မတွေ့ရလျှင် အာရုံနှင့်တွေ့မှ ရှုဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်နိုင်မည်ဖြစ်ရာ ရှုဉာဏ်မဖြစ်နိုင်တော့ပေ။ အပြစ်ရောက် သွားပေတော့သည်။ အပြစ်ဆိုသည်မှာ တွန့်တိုဆုတ်နစ်ခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်းဖြစ်သည်။ တဏှာဒိဋ္ဌိကိလေသာအပြစ်များ ဝင်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအပြစ်များ မဝင်စေရန် ဘုရားရှင်က နှာသီးဖျားအရပ် မရောက်သေးသည့် ဝင်လေနှင့် ထွက်လေကို ကြိုတင်၍ မရှုမှတ်ပါနှင့်ဟု မိန့်တော်မူရခြင်းဖြစ်သည်။

တကယ်ရှုမှတ်ရမည်မှာ ထိရာနှာသီးဖျားအရပ် ရောက်ဆဲဖြစ်သည့် ဝင်လေနှင့် ထွက်လေကို ဝင်ခိုက်ထွက်ခိုက်၌ ဖမ်းပြီး ရှုမှတ်ရပါမည်။ ထိုအခါ အရှုခံအာရုံနှင့် ရှုဉာဏ်တည့်သွား၍ ဖပ်ကနဲဖပ်ကနဲ မိမိသွားပါလိမ့်မည်။ ထပ်ကနဲထပ်ကနဲ ကပ်သွားပါ လိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ဝင်လေထွက်လေ ဝင်ခိုက်ထွက်ခိုက် ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်မှာသာလျှင် ရှုမှတ်ရပါမည်။ ယင်းသို့အရှုခံအာရုံနှင့် ရှုဉာဏ်တည့်နေပြီဆိုလျှင် တွန့်တိုဆုတ်နစ်မှု၊ ပျက်စီးမှု မရှိတော့ပေ။ တဏှာဒိဋ္ဌိကိလေသာများ မဝင်တော့ပေ။

ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်၌လည်း ဤသို့ မိန့်ဆိုထားသည်။

" နှာသီးဖျားအရပ် လွန်သွားသည့် ဝင်လေနှင့်ထွက်လေနောက်ကို လိုက်လျှင်

စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ ရောက်၍ သမာဓိပျက်တတ်၏။ နှာသီးဖျားအရပ် မရောက်သေးသည့် ဝင်လေးနှင့်ထွက်လေးကိုလည်း ကြိုတင်မှတ်လျှင် စိတ်တုန်လှုပ်၍ သမာဓိပျက်တတ်၏။ ထိုအပြစ်များကို ရှောင်ကြဉ်၍ ဝင်လေးထွက်လေးထိရာ နှာသီးဖျားအရပ်၌သာ စိတ်ကို ကောင်းစွာစိုက်ထားလိုက်ပါ။ ဤသို့ စိုက်ထားလိုက်ပါလျှင် စိတ်မပျံ့လွင့်တော့ပါ။ "

၄. ၄. ၄ ရှုဉာဏ်ငါးပါး ဝင်ပုံ

*** ဒိဋ္ဌိ၊ သင်၊ ဝါ၊ သ၊ ငါး ပဉ္စ၊ မှတ်ကြရူပွား ဉာဏ်။

ရှုဉာဏ်ဝင်ပုံကို ပါဠိတော်၌ " အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ " ဟု ဟောတော်မူထားပါသည်။ အာတာပက အားထုတ်မှု၊ သမ္ပဇာနက သိမှု၊ သတိမာ က အမှတ်ရမှုဖြစ်သည်။ (ဝီရိယစိုက်၊ သတိကပ်၊ ပညာနှင့် ရှုရပါမည်။) ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ပြထားသော မဂ္ဂင်သုံးပါးနှင့် တိုက်ရိုက်မပြသော်လည်း သမာဓိမဂ္ဂင်ကို (ဝီရိယ၊ သတိတို့နှင့် သမာဓိမဂ္ဂင်ချင်းတူ၍) ယူရပါမည်။ သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်ကိုမူ (ပညာမဂ္ဂင်နှင့် ပညာမဂ္ဂင်ချင်းတူ၍) ယူရပါမည်။ ရှုဉာဏ်ငါးပါး ဝင်လာပါသည်။

ယင်းတို့အနက် သမ္မာသတိမဂ္ဂင် စဝင်ပါသည်။ သမ္မာသတိဆိုသည်မှာ အရှုခံ အာရုံ၌ ကပ်၍တည်ခြင်း၊ အရှုခံအာရုံကို ထင်ရှားအောင် ဖော်ပြပေးခြင်း၊ အာရုံကို မပျောက်အောင် ထိန်းသိမ်းပေးခြင်း၊ စိတ်ကို အရှုခံအာရုံ၌ နစ်မြုပ်သက်ဝင်စေခြင်း သဘောဖြစ်သည်။ ယင်းသဘောကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် သမ္မာသတိမဂ္ဂင် ဝင်နေပါသည်။

ဒုတိယဝင်သော မဂ္ဂင်မှာ သမ္မာဝါယမမဂ္ဂင်ဖြစ်သည်။ ယင်း မဂ္ဂင်မှာ ထောက်ပံ့ ပေးခြင်းသဘောဖြစ်ပါသည်။ သမ္မာသတိမဂ္ဂင်က အာရုံကို ထင်ရှားအောင် အဘယ်မျှ လောက်ပင် ပြချင်နေပါသော်လည်း သမ္မာဝါယမမဂ္ဂင်၏ ထောက်ပံ့အားပေးမှု အကူအညီ မပါလျှင် ထင်ရှားအောင်မပြနိုင်ပေ။ သမ္မာဝါယမမဂ္ဂင်က ထောက်ပံ့ပေးမှသာလျှင် သမ္မာသတိမဂ္ဂင်က အာရုံကို ထင်ရှားအောင်ပြနိုင်ပါသည်။ ထောက်ပံ့ပေးခြင်း သဘောဖြင့် သမ္မာဝါယမမဂ္ဂင် ဝင်နေပါသည်။

တတိယဝင်သော မဂ္ဂင်မှာ သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင် ဖြစ်ပါသည်။ သမ္မာဝါယမမဂ္ဂင်က ထောက်ပံ့ပေး၍ သမ္မာသတိမဂ္ဂင်က အာရုံကိုထင်ရှားဖော်ပြပေးမှုကြောင့် ယောဂီ၏ စိတ်မှာ အရှုခံအာရုံပေါ်၌ တည်ငြိမ်နေပါသည်။ အခြားအာရုံသို့ စိတ်မပျံ့လွင့်တော့ပေ။ ဤသည်မှာ သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင် ဝင်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၄. ၄. ၅ ပန်းခွေသု ဥပမာ

သမာဓိမဂ္ဂင် သုံးပါးဝင်ပုံကို မူလပဏ္ဏာသ၊ စူဠဝေဒလ္လသုတ်အဋ္ဌကထာ၌ ပန်းခွေ သော အမျိုးသမီးသုံးယောက် ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားအောင်ဖွင့်ပြထားသည်။

နက္ခတ်ပွဲသဘင်သို့ သွားလိုသော အမျိုးသမီးသုံးယောက်သည် ပင်မြင့်ထက်၌ ပွင့်သောပန်းကို လှမ်းခူးရာ၌ ပထမအမျိုးသမီးက ကျောကို ကုန်းပေးသည်။ ဒုတိယ အမျိုးသမီးက ကျောပေါ် တက်ခူးသည်။ တတိယအမျိုးသမီးက ကျောပေါ်တက်သူ တည်ငြိမ်နိုင်စေရန် ပခုံးကို ထိုးပေးသည်။ ပထမအမျိုးသမီးနှင့် သမ္မာဝါယမမဂ္ဂင်၊ ဒုတိယအမျိုးသမီးနှင့် သမ္မာသတိမဂ္ဂင်၊ တတိယအမျိုးသမီးနှင့် သမ္မာသမာဓိမဂ္ဂင်တို့ အသီးသီး တူညီကြပါသည်။

ပညာမဂ္ဂင်နှစ်ပါးအနက် သမ္မသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင် ရှေးဦးစွာ ဝင်ပါသည်။ ယင်း မဂ္ဂင်က ယှဉ်ဘက်တရားများကို အရှုခံအာရုံပေါ်သို့ တင်ပို့ပေးသည်။ ယှဉ်ဘက်တရားများ အရှုခံ အာရုံပေါ်သို့ ရောက်သွားသောအခါကျမှ " ဒါဝင်လေ၊ ဒါထွက်လေ " ဟု ဝင်လေ နှင့် ထွက်လေကို ပိုင်းခြားလျက် သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်က ကွဲကွဲပြားပြား မြင်လာပါသည်။

၄. ၄. ၆ ပန်းထိမ်သည် ဥပမာ

ပညာမဂ္ဂင်နှစ်လုံး ဝင်ပုံကို စူဠဝေဒလ္လသုတ်အဋ္ဌကထာ၌ပင် ပန်းထိမ်သည် ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားအောင် ဖွင့်ပြထားပါသည်။

ပန်းထိမ်ဆရာသည် လက်ထဲ၌ ငွေဒင်္ဂါးပြား တစ်ပြားကို ထည့်ကြည့်ရာတွင် မျက်စိက မြင်ရုံသာမြင်နိုင်သည်။ ဟိုဘက်ဒီဘက် မလှန်နိုင်ပေ။ လက်ကလည်း ဟိုဘက် ဒီဘက်သာ လှန်နိုင်သည်။ မမြင်နိုင်ပေ။ ထိုနည်းအတူ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်က မြင်ရုံသာ မြင်နိုင်သည်။ မြင်ကွင်း မြင်ကွက်ကို သူ့ကိုယ်တိုင် ဖော်ပြီး မကြည့်နိုင်ပေ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်ကမူ မြင်ကွင်း မြင်ကွက်ကို ဖော်ပေးရုံသာ ဖော်ပေးနိုင်သည်။ မမြင်နိုင်ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်သည် မျက်စိနှင့်တူ၍ သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်မူကား လက်နှင့်တူပေသည်။ (မှတ်ချက်။ ။ ရှုဉာဏ်ငါးပါးကို တစ်ပါးချင်း ဝင်ပြနေသော်လည်း လက်တွေ့ အလုပ် လုပ်ချိန်တွင်မူ တစ်ပြိုင်နက်ဝင်ကြပါသည်။)

၄. ၄. ၇ သမ္မာသတိမဂ္ဂင် အရေးပါပုံ

ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်စတင်အားထုတ်သော ယောဂီအဖို့ အခက်အခဲများနှင့် တွေ့ကြုံတတ်ကြရသည်။ ပုထုဇဉ်တို့၏ စိတ်မှာ ဘဝပေါင်းများစွာ ကာမဂုဏ် အာရုံများ ၌သာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ကျက်စားခဲ့မှုက များသည်ကတစ်ကြောင်း၊ နာကျင်ကိုက်ခဲမှု ဝေဒနာများက နှိပ်စက်သည်ကတစ်ကြောင်းကြောင့် ယောဂီ၏စိတ်သည် အရှုခံအာရုံ ဖော်သို့ မတက်ရောက်ဘဲ မျောက်သတ္တဝါအလား ဟိုပြေးသည်ပြေးလှုပ်နေတတ်လေသည်။

အချို့ယောဂီများက နှာသီးဖျား၌ သတိကပ်စိတ်စိုက်၍ ဝင်လေနှင့် ထွက်လေကို မပြတ်အောင် ရှုမှတ်နေပါသော်လည်း ဝင်လေထွက်လေအာရုံကို မတွေ့ရပါဟု ပြောလာ

တတ်သည်။ ထိုယောဂီအား သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ကို တိုးပေး၍ကြိုးစား ရှုမှတ်ပါဟုပြောရမည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ သမ္မာသတိမဂ္ဂင် လိုအပ်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

အချို့ယောဂီများကလည်း ' စိတ်ဓါတ်ကျဆင်း နေပါတယ်၊ စိတ်ဓာတ်လျော့နေပါတယ်' ဟု ပြောလာတတ်သည်။ ၎င်းအားလည်း သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ကို တိုးပေး၍ ကြိုးစား ရှုမှတ်ဟုပင် ပြောရမည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ စိတ်ဓါတ်တွန့်ဆုတ်နေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

အချို့ယောဂီများက ထက်ထက်သန်သန် ရှုမှတ်နေသော်လည်း အရှုခံအာရုံကို မတွေ့ရပါဟု ပြောလာတတ်ကြသည်။ ၎င်းအားလည်း သမ္မာသတိမဂ္ဂင်ကိုပင် တိုးပေး၍ ရှုမှတ်ပါဟု ပြောရမည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ ဝီရိယထက်သန်နေသဖြင့် စိတ်ဓါတ်ပျံ့လွင့်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်က-----

" သတိ စ ခွါဟံ ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗတ္ထိကံ ဝဒါမိ = ရဟန်းတို့၊ သတိကိုကား အလုံးစုံ တွန့်ဆုတ်သောစိတ်၊ ပျံ့လွင့်သောစိတ်၌ (တွန့်ဆုတ်သောစိတ်၊ ပျံ့လွင့်သောစိတ် ဖြစ်ရာအခါ၌) အလိုရှိထိုက်သော တရားဟူ၍ ငါဘုရားဟောတော်မူ၏။ " ဟု ဟောတော်မူထားပါသည်။

အချို့ယောဂီက " အာရုံတော့ ထင်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် အာရုံထင်သလောက် မြင်ကို မမြင်ဘူး " ဟု ပြောလာတတ်ကြသည်။ ထိုယောဂီအား သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင်ကို တိုးပေး၍ ရှုမှတ်ပါဟု ပြောရမည်။ မမြင်ဘူးဆိုသဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်အားနည်းနေတာပဲဟု မမှတ်ရပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်ကို တိုက်ရိုက်တိုးပေး၍ မရပေ။ ရှေ့သွားမရှိလျှင် ခေါင်းမဆောင်နိုင်ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိခေါင်းဆောင်လာအောင် သမ္မာသင်္ကပ္ပကို တိုးပေးရမည်။ သမ္မာသင်္ကပ္ပက ရှေ့သွားမှ သမ္မာဒိဋ္ဌိက ခေါင်းဆောင်လာနိုင်သည်။ ထိုအခါမှ အရှုခံအာရုံကို မြင်လာနိုင်ပေမည်။

ရှုဉာဏ်ငါးပါး (မဂ္ဂင်ငါးပါး) အရှုခံအာရုံထဲ ပြိုင်တူညီမျှရောက်သွားမှ (မဂ္ဂင်အားလုံးသည် အရှုခံအာရုံကိုသာ အာရုံပြုပါမှ) အရှုခံအာရုံကို ကျကျနနပီပီ ပြင်ပြင်ထင်ထင်ရှားရှား မြင်လာရပေသည်။

၄. ၄. ၈ အာနာပါန ပထမစတုတ္ထ

- ၁။ ပထမအဆင့်တွင် ဝင်လေထွက်လေတို့၌ သတိမြဲအောင် ရှုပွားရခြင်း။
(သတိမြဲရာ - ပထမာ)
- ၂။ ဒုတိယအဆင့်တွင် ဝင်လေထွက်လေတို့၌ ရှည်လျှင် ရှည်သည်ဟု၊ တိုလျှင် တိုသည် ဟု သိအောင် ရှုပွားရခြင်း။
- ၃။ တတိယအဆင့်တွင် ဝင်လေထွက်လေတို့ကို အစ-အလယ်-အဆုံး ထင်လင်းအောင် ရှုပွားရခြင်း။

၄။ စတုတ္ထအဆင့်တွင် ကြမ်းတမ်းသော ဝင်လေထွက်လေ တို့ကို အစဉ် အတိုင်း ချုပ်ငြိမ်းစေ၍ သိမ်မွေ့၍ သွားအောင် ရှုပွားရခြင်း။

၄. ၄. ၉ သတိမြဲရာ - မထမာ

ပထမအဆင့်တွင် နှာသီးဖျား၌စိတ်ကို စူးစိုက်စွာထား၍ ဝင်လေ ဝင်တိုင်း သိအောင် ရှုပွားရသည်။ ထွက်လေ ထွက်တိုင်း ထွက်တိုင်း သိအောင် ရှုပွားရသည်။ အရှုခံအာရုံ၌ စိတ်ကို ချည်နှောင်ထားဘိသကဲ့သို့ ခိုင်မြဲနေ၍ ဝင်တိုင်း ထွက်တိုင်း သိနေ ပြီဆိုလျှင် ဤပထမအဆင့် အောင်မြင်လေပြီ။

၄. ၄. ၁၀ ၉ - မာ ၊ ရှည်၊ တို့သိ

ဒုတိယအဆင့်တွင် ဝင်လေထွက်လေကို ရှည်လျှင် ရှည်ဟု သိစေရမည်။ တို့လျှင် တို့သည်ဟု သိစေရမည်။ ဝင်လေထွက်လေကို ရှည်အောင် တို့အောင် တမင်ပုဂ္ဂလဗျာပါရ စိုက်၍ လုပ်မရှုရပါ။ ဓမ္မသဘာဝသူအလိုလို ဝင်ထွက်နေသောလေကို နှာသီးဝ၌ စိတ်စိုက် သတိကပ်စောင့်ကြည့်နေလျှင်ပင် ဝင်လေထွက်လေ၏ အရှည်အတိုကို သိနိုင်ပါသည်။

စင်စစ် ဝင်လေထွက်လေ၌ ရှည်ခြင်း တိုခြင်း မည်သည် မရှိပေ။ အချိန်ကာလ ကြာခြင်း၊ မြန်ခြင်းကို ဆိုလိုပေသည်။ ဖြည်းဖြည်းကြာကြာဝင်လေထွက်လေ ဝင်ထွက်လျှင် ရှည်သည်ဟု ဆိုရသည်။ မြန်မြန် ဝင်လေထွက်လေ ဝင်ထွက်လျှင် ဝင်လေထွက်လေ တို့သည်ဟု ဆိုရသည်။

လွဆွဲသမား လွဆွဲရာ၌ ရှည်ရှည်ဆွဲလျှင် ရှည်ရှည်ဆွဲသည်ဟု၊ တိုတိုဆွဲလျှင် တိုတိုဆွဲသည်ဟု သိသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

၄. ၄. ၁၁ လုံးခွံလင်းရာ - တဉ္စိသာ

တတိယအဆင့်တွင် ဝင်လေထွက်လေ၏ အစ-အလယ်-အဆုံး အကုန်လုံး ထင်ရှားအောင် ရှုပွားရပါမည်။ ဝင်လေ၏ အစကား နှာသီးဝ၊ အလယ်ကား ရင်ချိုင့်၊ အဆုံးကား ချက်။ ထွက်လေ၏အစကား ချက်၊ အလယ်ကား ရင်ချိုင့်၊ အဆုံးကား နှာသီးဝ။

ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝင်လေထွက်လေ၏ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး အကုန်လုံးကို သိအောင်ဆိုပြီး ဝင်လေကြောင်း ထွက်လေကြောင်း နောက်သို့ တကောက်ကောက် လိုက် မနေရပါ။ ဗျာများမနေရပါ။ ဝင်လေထွက်လေ၏ အစ-အလယ်-အဆုံး အကုန်လုံးကို သိအောင် အားထုတ်မည်ဟု နှလုံးသွင်း လေး ရှေ့ထားပြီး ဝင်လေထွက်လေ တိုးထိရာ နှာသီးဖျား၌ စိတ်စိုက်သတိကပ်ရှုပွား နေလျှင်ပင် ဝင်လေထွက်လေ၏ အစ-အလယ်-

အဆုံး အကုန်လုံးကို သိနိုင်ပါသည်။ အဋ္ဌကထာ၌ တံခါးမှူးနည်းတူ ရှုပွားရမည်ဟု မိန့်ဆိုထားပါသည်။

ဝင်လေ၏ စ-လယ်-ဆုံး အကုန်လုံး နောက်သို့ သတိဖြင့် တကောက်ကောက် လိုက်နေပါလျှင် အတွင်းသန္တာန်၌ ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ ရောက်၍ သမာဓိပျက်တတ်ပါသည်။ စိတ်ပျံ့လွင့်နေသဖြင့် ကိုယ်လည်း ပင်ပန်း၊ စိတ်လည်း ပင်ပန်း၊ ကိုယ်လည်း တုန်လှုပ်၊ စိတ်လည်း တုန်လှုပ်တတ်ပါသည်။

ထွက်လေ၏ စ-လယ်-ဆုံး အကုန်လုံး နောက်သို့ သတိဖြင့်တကောက်ကောက် လိုက်ပါနေလျှင်လည်း အပသန္တာန်၌ ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့ ရောက်၍ သမာဓိပျက်တတ်ပါသည်။ ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်းမှု၊ တုန်လှုပ်မှုဖြစ်တတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဝင်လေ ထွက်လေ၏ စ-လယ်-ဆုံး အကုန်လုံးကို မြင်အောင်ဆိုပြီး အထူးကြောင့်ကြံဗျာပါရမစိုက်ရပေ။ သမာဓိ ပျက်တတ်ပါသည်။ မြင်ကွင်းတစ်ခုအတွင်း ရောက်နေသဖြင့် ဝင်လေထွက်လေ၏ စ-လယ်-ဆုံး အကုန်လုံးကို မြင်နိုင်ပါသည်။

ဝင်လေထွက်လေ၏ စ-လယ်-ဆုံး အကုန်လုံးကို ထင်ရှားအောင် မှတ်နိုင်ပြီဆို လျှင် သမာဓိ အားကောင်းလာလေပြီ။

၄. ၄. ၁၂ စ - မှာ ၊ ငြိမ်းစေဘိ

စတုတ္ထအဆင့်တွင် ကြမ်းတမ်းသည့် ဝင်လေနှင့် ထွက်လေကို သိမ်မွေ့ သိမ်မွေ့ သွားအောင် ရှုမှတ်ရပါမည်။ သိမ်မွေ့သွားအောင် ရှုမှတ်ရမည်ဆိုသဖြင့် ဝင်လေနှင့် ထွက်လေကို စေ့ထားရမည်၊ အောင့်ထားရမည်ဟုမမှတ်ပါနှင့်။ ဝင်လေ ထွက်လေကို အောင့်ထားလျှင် လေတွေဗိုက်ထဲပြည့်လာသလို ဖြစ်တတ်ပါသည်။ မောလာတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အောင့်မထားရပေ။

အရှုအရှိုက်ပြင်းသဖြင့် ကြမ်းတမ်းသည့် ဝင်လေနှင့် ထွက်လေကို သိမ်မွေ့ သိမ်မွေ့သွားအောင် နှလုံးသွင်းမှု ရှေ့ထား၍ ရှုရှိုက်ရပါမည်။ နှလုံးသွင်းမှုမပါဘဲ ထုံးစံ အတိုင်း ရှုမြဲရှုနေလျှင်၊ ရှိုက်မြဲရှိုက်နေလျှင် တဖြည်းဖြည်းသိမ်မွေ့မသွားပေ။ နှလုံးသွင်း မှု ရှေ့ထားရှုမှတ်လိုက်သည့်အခါကျမှသာလျှင် တဖြည်းဖြည်း သိမ်မွေ့သိမ်မွေ့လာပါသည်။

သိမ်မွေ့သွားပုံမှာ ဝင်လေထွက်လေ ပျောက်သွားသည်ဟုပင် ထင်မှတ်ရလောက် သည်။ စင်စစ် ဝင်လေထွက်လေမှာ ပျောက်မသွားပေ။ ဤ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းမှာ အခြားကမ္မဋ္ဌာန်းများနှင့်မတူပေ။ အခြားကမ္မဋ္ဌာန်းများမှာ အထက်ရောက်လေလေ ထင်ရှားလေလေ ဖြစ်သည်။ ဤ ကမ္မဋ္ဌာန်းမူကား ပြောင်းပြန်ဖြစ်သည်။ အထက်ရောက် လေလေ သိမ်မွေ့လေလေ ဖြစ်သည်။ မထင်မရှားဖြစ်သွားတတ်သည်။ ထိုအခါ ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည် စိတ်ပျက်ပြီး အလုပ်ခွင်မှ ဖဲခွါသွားတတ်သည်။

စင်စစ် ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ သတိပညာအားနည်းသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ဝင်လေထွက်လေမှုကား ပျောက်မသွားပေ။ ထို့ကြောင့် ဤကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပွားများလျှင် အားကောင်းသော သတိပညာရှိဖို့ များစွာလိုအပ်ပါသည်။ ယောဂီသည် ထက်မြက်အား ကောင်းသော သတိပညာဖြင့် ဝင်လေထွက်လေထိရာ နှာသီးဖျား၌ စိတ်စိုက်သတိကပ်ပြီး ရှုမှတ်ရပါမည်။ ယင်းသို့ ရှုပွားလျှင် မကြာမီ ဝင်လေထွက်လေ ထင်ရှား လာပါလိမ့်မည်။

၄. ၄. ၁၃ နိမိတ် (၃) ပါး

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ပကတိဝင်လေထွက်လေ အာရုံသည် ပရိကမ္မနိမိတ် ဖြစ်သည်။

ပရိကမ္မဘာဝနာဖြင့် အဆက်မပြတ် ရှုပွားလာသည့်အခါ နှာသီးဖျားတခြား၊ ဝင်လေတခြား၊ ထွက်လေတခြား၊ ကွဲကွဲပြားပြားသိလာပါသည်။ အာရုံသုံးပါး ထင်ရှားလာ ပါသည်။ နှာခေါင်းပေါက်ဝ၌ ဖြူဆွတ်နေသော လေတန်းကြီးနှစ်တန်းလွှဲဆွဲနေသကဲ့သို့ မြင်နေရပါသည်။ ဤအာရုံမှာ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ဖြစ်သည်။

ဝင်လေတခြား ထွက်လေတခြားသိနေရာမှ နှာခေါင်းပေါက်ဝ၌ အငွေ့တန်းလေး လို၊ အခိုးတန်းလေးလို၊ မြားလေး ထောင်ထားသလို၊ ဖြူဆွတ်နေသော ဝါဂွမ်းစိုင်လို တွေ့ မြင်လာရပါသည်။ ယင်းတို့မှာ ညစ်ပုပ်ပုပ်မဟုတ်ပေ။ ကြည်လင်တောက်ပနေပါသည်။ ထင်ရှားပြီးနေပါသည်။ ဤအာရုံမှာ ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်သည်။

၄. ၄. ၁၄ သတိအားကောင်းလာရာ အချိန်

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း ရှုပွား၍ ပဋိဘာဂနိမိတ်သို့ ရောက်ပြီဆိုလျှင် ထူးခြားချက် များ တွေ့လာရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်း ရှုပွားမှု၏ အကျိုးထူးများကို လက်တွေ့ခံစား လာရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကာမစ္ဆန္ဒ၊ ဗျာပါဒစသော နီဝရဏတရားများကို ပယ်ခွါလာနိုင်ပါ သည်။ ကိလေသာများ ထကြွသောင်းကျန်းမှုမရှိဘဲ ငြိမ်ဝပ်နေကြပါသည်။ ယင်းကိလေသာ နီဝရဏအညစ်အကြေးများ ကင်းရှင်းသွားသည့်အလျောက် စိတ်သည်ကြည်လင်တောက်ပ လာပါသည်။ အရောင်အဝါများလည်း တဖိတ်ဖိတ်ထွက်ပေါ်လာပါသည်။ သတိပညာ တရားများလည်း အားကောင်းထင်ရှားလာကြပါသည်။ ဥပစာရသမာဓိအဆင့်ရောက်နေပြီ ဖြစ်၍ စိတ်သည် လွန်စွာ တည်ကြည်ငြိမ်သက်နေပါသည်။ ရှေ့ဆက် အားထုတ်လျှင် အပ္ပနာသမာဓိအဆင့် ရောက်ပြီဖြစ်၍ ဈာန်တရားများပင် ဖြစ်ပေါ်လာပေတော့မည်။

အခန်း (၅)

၄. ၅. ၁ ဝိပဿနာနည်းဖြင့် ကျင့်ကြံအားထုတ်ပုံ

သတိရှိသူတစ်ယောက်ဖြစ်ရန် ကျင့်ကြံအားထုတ်ပုံကို သမထနည်းဖြင့် တင်ပြပြီး ခဲ့ပါပြီ။ ယခု ဝိပဿနာနည်းဖြင့် ကျင့်ကြံအားထုတ်ပုံကို ဆက်လက်တင်ပြလိုပါသည်။

၄. ၅. ၂ ဝိပဿနာသို့ ကူးရန် သမာဓိအမျိုးအစား

မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၊ သစ္စသံယုတ်၌-----

" သမာဓိ ဘိက္ခဝေ ဘာဝေထ၊ သမာဟိတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ
ရဟန်းတို့၊ တည်ကြည်မှု သမာဓိကို ပွားများကြကုန်လော့၊ တည်ကြည်မှု
သမာဓိ ရှိသူသည် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိနိုင်၏။ "

ဟု ဟောတော်မူထားပါသည်။

ဝိပဿနာရှုပွားလိုသူသည် သမာဓိ အခြေခံရှိထားဖို့ လိုပါသည်။ သမာဓိ ရှိမှ ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘာဝကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ယင်း သမာဓိမှာ ခဏိကသမာဓိ၊ ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိ ဟု သုံးမျိုး သုံးစား ရှိပါသည်။

ထိုတွင် ဝိပဿနာစိတ်၏ အခိုက်အတန့်၌ တည်သော သမာဓိသည် ခဏိက- သမာဓိ မည်၏။

ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏစသော နိဝရဏတရားများကို ပယ်ခွါနိုင်၍ စျာန်၏ရှေ့ အနီးအနား၌ ဖြစ်သော သမာဓိသည် ဥပစာရသမာဓိမည်၏။

စျာန်သမာပတ်ရလောက်အောင် တည်ကြည်ငြိမ်သက်သော သမာဓိသည် အပ္ပနာသမာဓိ မည်၏။

ဝိပဿနာသို့ ကူးပြောင်းရုံမှတ်ရာတွင် ယင်း သမာဓိသုံးမျိုးစလုံးမှပင် ကူးပြောင်း ရှုမှတ်နိုင်ပါသည်။ ခဏိကသမာဓိဖြင့် ဝိပဿနာသက်သက်ရှုမှတ်ခြင်းသည် သုဒ္ဓဝိပဿနာယာနိကမည်ပါသည်။ ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိတို့မှ ဝိပဿနာ သို့ ကူးပြောင်းရှုမှတ်ခြင်းသည် သမထပုဗ္ဗင်္ဂမဝိပဿနာယာနိကမည်ပါသည်။

ဤ၌ကား ဥပစာရသမာဓိအဆင့်ရောက်သည်အထိ ထူထောင်ပုံကို တင်ပြခဲ့ပြီး သည့်အားလျော်စွာ ယင်းသမာဓိမှပင် ဝိပဿနာသို့ ကူးပြောင်းရှုမှတ်ရပေမည်။

၄. ၅. ၃ အရှုခံအာရုံနှင့် ရှုပုံ

ဝိပဿနာ၏ အရှုခံအာရုံသည် ပရမတ္ထရုပ်နာမ်ဓမ္မသာဖြစ်သည်။ ပရမတ္ထရုပ်

နာမ်ဓမ္မကိုသာ ဝိပဿနာရှုရသည်။ ပညတ်ကို ရှုရသည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့် သမာဓိ စခန်းမှ ပညာစခန်းသို့ ကူးပြောင်းမှုမှတ်သောအခါ သမာဓိစခန်းတွင်က အရှုခံဖြစ်ခဲ့သည့် ဝင်လေထွက်လေကို နှလုံးမသွင်းရတော့ပေ။ ဝင်လေထွက်လေ၌ 'ဝင်' စကားလုံး၊ 'ထွက်' စကားလုံးမှာ ပညတ်ဖြစ်သည်။ ယင်း ပညတ်စကားလုံးကို ဖြုတ်ချထားလိုက်ပါ။ နှလုံးမသွင်းပါနှင့်တော့။ 'လေ' ပဲကျန်တော့သည်။ 'လေ' မှာ ဝါယောရုပ် ပရမတ်ဖြစ်သည်။

ဝင်လေရုပ် ထွက်လေရုပ်ဆိုသည်မှာ ဝါယောဓါတ်လွန်ကဲသည့် ရုပ်ရှစ်ခု (အဋ္ဌကလာပ) အပေါင်းပင်ဖြစ်သည်။ ပထဝီ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ အာပေါ၊ ဟူသော အမာခံမဟာဘုတ်လေးပါး၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ သြဇာဟူသော အရန်ရုပ်လေးပါး၊ ဤ ရှစ်ခု အပေါင်းကိုပင် " ဝင်လေရုပ် ထွက်လေရုပ် " ဟုခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

ဝါယောဓါတ်လွန်ကဲသည့် ရုပ်ရှစ်ခုမှ ထင်ရှားရာကို ရွေးကောက်ယူလိုက်မည်ဆိုလျှင် ပထဝီ၊ တေဇော၊ ဝါယောဟူသော ဓါတ်သုံးပါးမှာ အပေါ်လွင်ဆုံး အထင်ရှားဆုံး ဖြစ်သည်။ ယင်း ဓါတ်သုံးပါးမှာ အထိရုပ်ဖြစ်၍ " ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ " ဟု ခေါ်သည်။ ယင်း ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံအထိ ရုပ်သုံးပါးသည် နှာသီးဖျား၌ ဝင်တိုင်းထွက်တိုင်း တိုးထိ တိုးထိ သွားသည်။

နှာသီးဖျားမှာ ကာယပသာဒဖြစ်သည်။ ကာယပသာဒ၊ ပထဝီ၊ တေဇော၊ အာပေါ၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ သြဇာ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ အားဖြင့် ရုပ် (၁၀) ပါး အပေါင်းသည် ကာယဒသကကလာပ ဖြစ်သည်။

ဝါယောဓါတ်လွန်ကဲသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည် အထိရုပ်ဖြစ်သည်။ ကာယပသာဒ စသော ရုပ် (၁၀)ပါး အပေါင်းသည် အထိခံရုပ်ဖြစ်သည်။ ဝင်လေထွက်လေ ဝင်တိုင်း ထွက်တိုင်း နှာသီးဖျား၌ တိုးထိ တိုးထိသွားသည်။ ယင်းတိုးထိခြင်းသဘောမှာ ဝါယောရုပ် ၏ သဘာဝလက္ခဏာ (ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာ) ဖြစ်သည်။ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ဝိပဿနာ ရှုသူသည် ဝါယောရုပ်၏ ယင်း သဘာဝလက္ခဏာကို စတင် ရှုရပါသည်။

ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံအထိရုပ်နှင့် ကာယပသာဒအထိခံရုပ်တို့ ဆုံသွား၍ ထိုးထိမှု ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ တွေ့ထိမှုအနေအားဖြင့် ထင်ရှားသော ဖဿတရား၊ ခံစားမှုအနေအားဖြင့် ထင်ရှားသော ဝေဒနာတရား၊ မှတ်သားမှုအနေအားဖြင့် ထင်ရှားသော သညာတရား၊ စေ့ဆော်မှုအနေအားဖြင့် ထင်ရှားသော စေတနာတရား၊ နှလုံးသွင်းမှုအနေအားဖြင့် ထင်ရှားသော မနသိကာရတရား၊ ဆုံးဖြတ်သည့်အနေအားဖြင့် ထင်ရှားသော အဓိမောက္ခတရား၊ သိမှုအနေအားဖြင့် ထင်ရှားသော ဝိညာဏ်တရား၊ ဤတရားများ ကိုင်းညွတ် ကိုင်းညွတ်လျက် ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ယင်း သဘောကို "နာမ်တရား" ဟုခေါ်ပါသည်။

ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံနှင့် ကာယပသာဒမှာ ရုပ်တရားဖြစ်သည်။ စိတ်စသော တရားစုမှာ နာမ်တရားဖြစ်သည်။ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းခွင်၌ အရှုခံအာရုံကို ချုပ်လိုက်လျှင် " ရုပ်နှင့်

နာမ် " သာရရှိသည်။ ရုပ်တရားနှင့် နာမ်တရား (ထိခြင်းသဘောနှင့် သိခြင်းသဘော) ကို အရှုခံအာရုံအဖြစ်ထားရမည်။

၄. ၅. ၄ ရှုဉာဏ်ငါးပါး ပင်

ရှုဉာဏ်မှာ သမာဓိစခန်း၌ ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော သမ္မာဒိဋ္ဌိစသော မဂ္ဂင်ငါးပါးပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းလောကီမဂ္ဂင်ငါးပါးဖြင့် အရှုခံဖြစ်သည့် ထိသိရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်ရပါမည်။

၄. ၅. ၅ ဝိသုဒ္ဓိအစဉ်နှင့် ဉာဏ်စဉ်

ဝိပဿနာအလုပ်အားထုတ်နေချိန်တွင် ကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှု လုံခြုံ နေပါသည်။ ယင်းသဘောမှာ သီလဝိသုဒ္ဓိဝင်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကိလေသာနိဝရဏများထကြွ သောင်းကျန်းမှုမရှိဘဲ ငြိမ်ဝပ်နေကြပါသည်။ ယင်းမှာ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဝင်နေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤဝိသုဒ္ဓိနှစ်ပါးမှာ သမာဓိစခန်းမှာကတည်းက ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

၄. ၅. ၆ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိစခန်း

သတိရှိသူတစ်ဦးဖြစ်ဖို့ရန် ဝါယောရုပ်ပရမတ်ကို ဝိပဿနာရှုပွားလာသူသည် အလုပ်ခွင်၌ အချိန်ကြာညောင်းလာသည်နှင့်အမျှ အားထုတ်မှုအရှိန်အားကောင်းလာ သောအခါ သတိသမာဓိပညာတရားများလည်း ရင့်ကျက်အားကောင်းလာကြပါသည်။

ယင်းတရားများ ရင့်ကျက်အားကောင်းလာသည်နှင့်အမျှ အရှုခံဝါယော ရုပ်၏ တိုးထိမှုသဘာဝလက္ခဏာကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြား ထင်ထင်ရှားရှားသိမြင်လာပါသည်။ ထို့ပြင် အထိရုပ်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံနှင့် အထိခံရုပ်ကာယပသာဒတို့ တိုက်ဆိုင်၍ဖြစ်ပေါ်လာသော ဖဿ၊ ဝေဒနာစသော နာမ်တရားစု၏ တွေ့ထိခြင်းလက္ခဏာ၊ ခံစားခြင်းလက္ခဏာများကိုလည်း ပိုင်းခြား၍ ထင်ရှားစွာသိမြင်လာပါသည်။

ယင်းသို့ ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ လက္ခဏာကိုပိုင်းခြား၍ ထင်ရှားကွဲပြားစွာသိလိုက် သဖြင့် အရှုခံဖြစ်သော တိုးထိမှုဝါယောရုပ်၊ ရှုသိနေသော နာမ်တရားစု၊ ရှုဉာဏ်ဖြစ်သော နာမ်တရားစုမှတစ်ပါး အခြား အတ္တဇီဝမရှိ၊ သတ္တဝါမရှိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်မရှိဟု ရုပ်နှင့်နာမ်ကို ဉာဏ်အမြင်သန့်ရှင်းကာ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိလာပါသည်။ သတ္တဝါဟူသော အမှတ် သညာကို ပယ်ဖျောက်၍ အခါခပ်သိမ်းရုပ်နာမ်ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိမြင်သော ဤသဘောကို " ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ " ဟူ၍ ခေါ်ပါသည်။

ဤသို့ ရုပ်နာမ်ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ပိုင်းခြားသိမြင်သော နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ကို ရရှိသဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို အခိုက်အတန့်ပယ်ခွာနိုင်လာပါသည်။

၄. ၅. ၇ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိစခန်း

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံပြီးသူသည် ရုပ်နာမ်၏ အကြောင်းကို ဆက်လက်သိမ်းဆည်းရပါသည်။

နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဖြင့် ရုပ်နာမ်ကို ပိုင်းခြားသိပြီးသော ယောဂီသည် " ဤရုပ်နှင့် ဤနာမ်ဘာကြောင့်ဖြစ်ပါလိမ့်၊ ဘယ်ကလာပါလိမ့်၊ ဘယ်သွားမှာပါလိမ့် " စသည်ဖြင့် သံသယတွေ မကုန်သေးပေ။ သို့အတွက် အကြောင်းကို ရှာကြည့်လိုက်သောအခါ "ဝင်လေရုပ် ထွက်လေရုပ်သည် ကရဇကာယ၊ နှာသီးဝ၊ ဝင်လေထွက်လေကို ရှုရှိုက်လိုသောစိတ်၊ ဤအကြောင်းသုံးပါးကြောင့် ဖြစ်ရသည်" ဟု ပိုင်းခြား သိလိုက်သည့်အခါ ယုံမှားမှုကို လွန်မြောက်၍ ဉာဏ်အမြင်စင်ကြယ် သွားပါသည်။

တစ်ဖန် ထိုဝါယောဓိတ်လွန်ကဲသော ရုပ်လျှင် အာရုံရှိသော ဖဿ အစရှိသော နာမ်တရားစု၏ အကြောင်းကို ဆက်လက်သိမ်းဆည်းရာ အထိခံ ကာယပသာဒက ကာယဒွါရ၊ အထိဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံက အာရုံ၊ ဒွါရနှင့်အာရုံတိုက်ဆုံမှုကို အကြောင်းပြု၍ ကိုင်းညွတ်မှု နာမ်တရားဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ဤရုပ်၏ အကြောင်းတရားကား ဤတရား၊ ဤနာမ်၏ အကြောင်းတရားကား ဤတရားဟု ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး၏ အကြောင်းကို ကွဲပြားစွာ မြင်၍ သဘောကျသွားပါသည်။ အကြောင်း မရှိဘဲ ဖြစ်တာပဲဟု မြင်မှားသည့် အဟေတုကဒိဋ္ဌိ၊ တန်ခိုးရှင်ထာဝရဘုရား စသူတို့ကြောင့်ဖြစ်တာဘဲဟု အကြောင်းကောက်မှားသည့်(စွဲချက်တင်မှားသည့်) ဝိသမဟေတုကဒိဋ္ဌိအညစ်အကြေး စင်ကြယ်သွားပါသည်။ ဤသည်ကို ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ ဟုခေါ်သည်။ အကြောင်းကို ပိုင်းခြား သိခြင်းဖြစ်သည့် အတွက် " ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် " ဟု ခေါ်သည်။

ယင်းသို့ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပေါ်လာလျှင် ထိုယောဂီသည် " ငါသည်အတိတ် ကာလတုန်းက ရှိခဲ့လေသလော " စသော ယုံမှားခြင်း တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးနှင့် ဘုရား၌ ယုံမှားခြင်းစသော ယုံမှားခြင်းရှစ်ပါးကို ပယ်ခွာနိုင်၍ ဝိစိကိစ္ဆာကို အခိုက်အတန့်အားဖြင့် ပယ်ခွာနိုင်လေတော့သည်။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနှင့် ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ၊ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်နှင့် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် သည် ဝိပဿနာ၏ အခြေခံအုတ်မြစ်ပင်ဖြစ်သည်။ သိသင့်သိထိုက်သော ရုပ်တရားနှင့် နာမ်တရားကို ပိုင်းခြားသိခြင်းဖြစ်၍ " ဉာတပရိညာစခန်း " ဟုခေါ်သည်။

၄. ၅. ၈ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိစခန်း

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဖြင့် အကြောင်းနှင့်တကွ ရုပ်နာမ်ကို ရှုမြင်နိုင်၍ စူဠသောတာပန်ဖြစ်ပြီးသူသည် ရှေ့တစ်ဆင့်တက်၍ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနှင့်

ပြည့်စုံလိုခဲ့ပါမူ ရုပ်နာမ်ကို အပေါင်းအစုလိုက်သုံးသပ်သော " ကလာပသမ္မသနည်း " ဖြင့်အားထုတ်ရပေမည်။ ရှုမှတ်ဆဲဖြစ်သော ဝါယောရုပ်နှင့် ရှုသိနာမ်တရားစုကို ခန္ဓာဖွဲ့ လိုက်လျှင် ခန္ဓာငါးပါးပင် ရရှိသည်။

ယင်း ခန္ဓာငါးပါးအနက် ရူပက္ခန္ဓာ၌ ပါဝင်သော ဝါယောရုပ်ကို-----

" အကြင်ဝါယောရုပ်သည် အတိတ်ကာလတုန်းက ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ အတိတ်ကာလတုန်းကဖြစ်ခဲ့သော ဝါယောရုပ်သည် ထိုအတိတ်ကာလတုန်းကပင် ချုပ်ခဲ့ပြီ။ အကြင်ဝါယောရုပ်သည် အနာဂတ်ကာလ၌ ဖြစ်လတ္တံ့၊ အနာဂတ်ကာလ၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော ဝါယောရုပ်သည် ထိုအနာဂတ်ကာလ၌ပင် ချုပ်လတ္တံ့၊ အကြင်ဝါယောရုပ်သည် ယခုဖြစ်ဆဲ၊ ထိုဝါယောရုပ်သည်အနာဂတ်ကာလသို့မရောက်ဘဲ ချုပ်လတ္တံ့။ " ဟု ကာလသုံးပါးဖြင့် စုပေါင်းပြီး သုံးသပ်ဆုံးဖြတ်ချက်ချ လိုက်ပါသည်။ " အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန = မမြဲသော အနက်သဘောကြောင့် အနိစ္စ။ ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန = ဘေးကိုပြုတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် ဒုက္ခ။ အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန = အတ္တအစရှိသော အနှစ်သာရ၏ မရှိခြင်းကြောင့် အနတ္တ "ဟူ၍။

ယင်းသို့ အနိစ္စအခြင်းအရာ၊ ဒုက္ခအခြင်းအရာ၊ အနတ္တအခြင်းအရာအားဖြင့် စုပေါင်းသုံးသပ်ပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချသောအားဖြင့် သိသောဉာဏ်မှာ " သမ္မသနဉာဏ် " ဖြစ်သည်။ တိရဏာပရိညာစခန်းဖြစ်၍ ဝိပဿနာ၏ ပထမခြေလှမ်းပင် ဖြစ်တော့သည်။

(မှတ်ချက်။ ။* ဤသည်မှာ ရူပက္ခန္ဓာတစ်မျိုးတည်းကိုသာ သိသာရုံတင်ပြခြင်းဖြစ်ပါ ကျန်နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတို့၌လည်း ထိုက်သလို သုံးသပ်ရပါဦးမည်။)

သမ္မသနဉာဏ်ရရှိပြီးသော ယောဂီသည် ယင်းဉာဏ်ဖြင့်ပင် စုပေါင်းသုံးသပ်ပြီး သော ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ပင် ဥဒယဗ္ဗဉာဏ်ဖြင့် ဆက်လက်ရှုပွားရပါမည်။

ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ဖြစ်ကြောင်းသဘောနှင့်စပ်လျက်လည်းကောင်း၊ အကြောင်းတရားကိုလွတ်လျက် မသုံးသပ်ဘဲ ဖြစ်မှုသဘောမျှကိုလည်းကောင်းရှုပွားရပါမည်။

ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ပျက်ခြင်းကိုလည်း ထိုအတူ ပျက်ကြောင်းသဘောနှင့် စပ်လျက် လည်းကောင်း၊ အကြောင်းတရားကို လွတ်လျက် မသုံးသပ်ဘဲ ပျက်မှုသဘောမျှကို လည်းကောင်း ရှုပွားရပါမည်။

ရူပက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ကြောင်းသဘောမှာ အဝိဇ္ဇာတဏှာကံ အာဟာရတို့ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် " အဝိဇ္ဇာ၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ဖြစ်၏၊ တဏှာ၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်၏၊ ကံ၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်၏၊ အာဟာရ၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ဖြစ်၏။ " ဟု ရှုပွားလျှင် ရူပက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ခြင်းကို အကြောင်းနှင့်စပ်လျက်ရှုပွားသည် မည်ပါသည်။

အကြောင်းတရားကို လွတ်လျက် ထည့်မသုံးသပ်ဘဲ ဥပါဒ်ခဏ၊ ဘင်ခဏ အားဖြင့်လည်း ရှုပွားရပါဦးမည်။

" အဝိဇ္ဇာ၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ချုပ်၏။ တဏှာကံအာဟာရတို့ ချုပ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ချုပ်၏။ " ဟု ရူပွားလျှင် ရူပက္ခန္ဓာ၏ ပျက်ခြင်းကို အကြောင်းနှင့် စပ်လျက် ရူပွားသည် မည်ပါသည်။

အကြောင်းတရားကို လွတ်လျက် ထည့်မသုံးသပ်ဘဲ ဥပါဒ်ခဏ၊ ဘင်ခဏ အားဖြင့်လည်း ရူပွားရပါဦးမည်။

ဤသို့ ရူပက္ခန္ဓာဝယ်ဖြစ်ခြင်း၌ အချက်ငါးချက်၊ ပျက်ခြင်း၌ အချက်ငါးချက် ပေါင်း (၁၀)ချက်ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းနှင့်ပျက်ခြင်းကို မပြတ်မြင်လာအောင် ရူပွားရပါမည်။

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊ သညာက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ တို့၌ " အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကံ၊ ဖဿ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ တို့ဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကံ၊ ဖဿတို့ ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရတို့ ချုပ်၏။ " ဟု ခန္ဓာသုံးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့် ပျက်ခြင်းကို မပြတ်ရူပွားရပါမည်။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၌ " အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကံ၊ နာမ်ရုပ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ် ၏။ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကံ၊ နာမ်ရုပ်ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝိညာဏ်ချုပ်၏။ " ဟု ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့် ပျက်ခြင်းကို အကြောင်းနှင့်စပ်လျက် မပြတ်ရူပွားရပါမည်။

ဖြစ်ကြောင်းတရားနှင့် ပျက်ကြောင်းတရားကို လွတ်လျက် ထည့်မသုံးသပ်ဘဲ ဥပါဒ်ခဏ၊ ဘင်ခဏနှင့်စပ်လျက်လည်း ရူပွားရပါဦးမည်။ ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ တစ်ပါးတစ်ပါး ၌ ရူပွားနည်း (၁၀)နည်းရှိရာ ခန္ဓာငါးပါးဆိုလျှင် ရူပွားနည်းပေါင်း (၅၀) ရှိလာပါသည်။ ယင်းနည်းပေါင်း (၅၀) တို့ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းနှင့် ပျက်ခြင်း ' ဖြစ် - ပျက် ' ကို မြင်အောင် ထင်အောင် မပြတ်ရူပွားရပါမည်။

ယင်းသို့ မပြတ်ရူပွားလိုက်သည့်အခါ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့်ပျက်ခြင်းကို သိမြင်လာပါသည်။ ယင်းမှာ " ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် " ပင် ဖြစ်လေသည်။

၄. ၅. ၉ အရောင်အလင်း စသည်ဖြစ်ပေါ်လာ

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို ရူပွားနေသော ယောဂီအား ဝိပဿနာစိတ်ကြောင့် ကိလေသာနိဝရဏတွေ ကင်းရှင်းကာ မနောအတွင်း မှာ ကြည်လင်လာပါသည်။ အရောင်အလင်းများ ပေါ်ထွက်လာပါသည်။ နှစ်သက်မှု၊ ငြိမ်းအေးမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ လွန်စွားအားကောင်းသည့် သဒ္ဓါတရား၊ သမ္မပ္ပဓာန် ထိုက်သည့် ဝီရိယ၊ အလွန်မွန်မြတ်သည့် သုခတရားတို့လည်း ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ လက္ခဏာရေးသုံးပါးကို ဒက်ကနဲ ဒက်ကနဲမြင်နိုင်သည့်၊ စူးရှထက်မြက်သော ဉာဏ်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ မြင်းမိုရ်တောင်ပမာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ လွန်စွာတည်တံ့သော သတိ လည်းဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ အရှုခံအာရုံကို အညီအမျှ ရူပွားနေသော ဥပေက္ခာတရား

လည်းဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ယင်း အရောင်အလင်း စသည်အပေါ်၌ တွယ်တာကပ်ငြိမှု နိကန္တိတရားလည်းဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

ထိုအခါ ယောဂီသည် " ဤအရောင်အလင်း စသည်တို့သည် ရှေးအခါက ငါ့အား မဖြစ်ပေါ်စဖူး၊ ယခု ဖြစ်ပေါ်လာပြီ၊ ငါသည် မဂ်ဖိုလ်သို့ မချွတ်ကေန်ရောက်တာပဲ " ဟု မှတ်ယူသွားတတ်ပါသည်။ ထိုအခါ ဝိပဿနာလမ်းကြောင်းမှ တိမ်းချော်သွားလေပြီ။ သို့ဖြစ်၍ ယင်းသို့ မယူမူဘဲ " ဤအရောင်အလင်းစသည်တို့သည် တဏှာဒိဋ္ဌိမာနတရား တို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် လမ်းမှန်မဟုတ်၊ စင်စစ် ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်း တရားများသာဖြစ်ကြ၏။ ဝိပဿနာဉာဏ်သည်သာ လမ်းမှန်လမ်းဖြောင်တည်း " ဟု လမ်းမှားနှင့်လမ်းမှန်ကို ခွဲခြားကာ ဆုံးဖြတ်လျက် လမ်းမှန်သို့သာလိုက်သွားပါသည်။ လမ်းမှန်လမ်းမှားကို သိမြင်တတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ လမ်းမှား၌လမ်းမှန် ဟု ထင်နေသော သညာကို သုတ်သင်စင်ကြယ်စေတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း " မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ " မည်ပါသည်။

ဆက်လက်ရှုပွားလိုက်သည့် အခါ အမြင်တွေ့သွက်နေသဖြင့် အဖြစ်ကို မမြင်တော့ဘဲ အပျက်ကိုသာမြင်သည့် ဘင်္ဂဉာဏ်၊ အပျက်ကိုချည်းမြင်နေသဖြင့် ဘေးဟု ထင်လာသော ဘယဉာဏ်၊ ဘယဉာဏ်ထင်လာသောအခါ အပြစ်တွေမြင်လာ၍ အာဒိနဝဉာဏ်၊ အပြစ်တွေမြင်လာသဖြင့် ငြီးငွေ့လာသော နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်၊ ငြီးငွေ့လာသော အခါ လွတ်ချင်လာသော မုစ္စိတုကမ္ပတာဉာဏ်၊ လွတ်ရာလွတ်ကြောင်းဟု ထပ်မံ သိမ်းဆည်းမှု ပဋိသင်္ခါဉာဏ်၊ ရှုဉာဏ်မှန်မှန်ဖြင့် လျစ်လျူရှုပြီး ရှုပွားနေသည့် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်၊ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်ပွားပြီးသည့်အခါ ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ အားလျော်သော အနုလောမဉာဏ် အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှစ၍ အနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင် အဆင့်ဆင့်ကွဲပြားပြီးသိ လာသည့် ဉာဏ်များမှာ အကျင့်က မှန်လေပြီ။ ထို့ကြောင့် ပဋိပဒါ။ အနိစ္စအချက်၊ ဒုက္ခ အချက်၊ အနတ္တအချက်ကိုလည်း ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ထင်ထင်လင်းလင်း မြင်ပြီးလာသည့် အတွက် ဉာဏ။ အနိစ္စဒုက္ခအနတ္တလက္ခဏာကို ပစ္စက္ခတည့်တည့် တွေ့နေသည့် ဒဿန။ ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်သန့်ရှင်းသွားသည့်အတွက် ဝိသုဒ္ဓိ။ ပေါင်းလိုက် သော် ' ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ' ဖြစ်လာပေသည်။

ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်လာသည့်အခါမှ ဂေါတြဘူက နိဗ္ဗာန်ကို ညွှန်ပြသည်။ ထိုအခါမှ မဂ်ဉာဏ်က အာရုံပြုလိုက်သည်။ ယင်း မဂ်ဉာဏ်မှာ ' ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ' ပင်ဖြစ်သည်။

၄. ၅. ၁၀ သတိရှိသူတစ်ယောက် ဖြစ်လာချိန်

အာနာပါနကျင့်စဉ်ဖြင့် သတိရှိသူတစ်ယောက်ဖြစ်ရန် ကျင့်ကြံအားထုတ်သူသည် သမထပိုင်း (သမာဓိစခန်း) တွင် ပဋိဘာဂနိမိတ် ဖြစ်ပေါ်လာချိန်မှစ၍ သတိရှိသူ တစ်ယောက် ဖြစ်လာပေသည်။ သမာဓိစခန်း ဆုံးခန်းတိုင်မြောက်အောင် ကျင့်လျှင် ဈာန်လေးပါး (ငါးပါး) ရရှိလာမည်ဖြစ်၍ သတိလွန်စွာအားကောင်းသူဖြစ်နိုင်ပေသည်။

ဝိပဿနာပိုင်း (ပညာစခန်း) တွင်မူ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရှေ့ပိုင်းရောက်သည် မှစ၍ သတိရှိသူတစ်ယောက် ဖြစ်လာပါသည်။ အထက်ပိုင်းဉာဏ်များ ရောက်လေလေ သတိအား ကောင်းလာလေလေ ဖြစ်ပါသည်။ ပထမမဂ်ရရှိ၍ သောတာပန်ဖြစ်ပြီဆိုလျှင် ငါးပါးသီလလုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းနိုင်လောက်သည့် သတိနှင့် ပြည့်စုံလာပါသည်။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ပါဏာတိပါတစသော ဒုစရိုက်မှုများ မလွန်ကျူးမိကြသည်မှာ သတိက နောက်မှလိုက်၍ ဘရိတ်အုပ်အုပ်ထားကြသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ အရဟတ္တမဂ် ရ၍ ရဟန္တာဖြစ်သွားပြီဆိုလျှင် သတိဘာဝနာထက်ဝန်းကျင် ပြီးစီးပြည့်စုံပြီ ဖြစ်သောကြောင့် သတိနှင့် လုံးဝဥဿုံ ပြည့်စုံလေပြီ။ သို့ရကား ရဟန္တာများအား သတိ မေ့လျော့မှုပင် မရှိတော့ပါပြီ။

သို့ပါ၍ သတိရှိသူတစ်ယောက်ဖြစ်လိုခဲ့ပါမူ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း (သတိပဋ္ဌာန်- လေးပါးကျင့်စဉ်) ကို အရဟတ္တမဂ်ရရှိသည်အထိ ကျင့်ကြံအားထုတ်သွားဖို့ လိုပါကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသတည်း။

နိဂုံး

" သတိစွမ်းအား " အမည်ရှိသော ကျမ်းစာကို ရေးသားတင်ပြပြီးခဲ့ပါပြီ။ သတိ၏ အရေးပါအရာရောက်ပုံကို အဓိကထားရေးသားတင်ပြလိုရင်းဖြစ်သော်လည်း လောကီ၊ လောကုတ်နှစ်ဌာန၌ လွန်စွာအရေးပါလှ၍ မရှိမဖြစ်အမြဲလိုအပ်လှသောကြောင့် ယင်း၏ အမည်ကွဲတစ်မျိုးဖြစ်သည့် " အပ္ပမာဒ " အကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ သတိ၏သဘောပေါ်လွင်စေရန် ယင်း၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည့် " ပမာဒ " အကြောင်းကိုလည်းကောင်း ရေးသားတင်ပြခဲ့ပါသည်။

သတိသည် အကောင်အထည်ဒြပ်မရှိသည့် ပရမတ္ထတရားဖြစ်သည့်အတွက် ယင်း၏ အကြောင်းကို ရေးသားရာတွင် အခက်အခဲများနှင့်တွေ့ရပါသည်။ အထူးသဖြင့် နောက်ဆုံးဖြစ်သည့် " သတိရှိသူတစ်ယောက်ဖြစ်ရန် ကျင့်ကြံအားထုတ်ပုံ " အကြောင်းကို ရေးသားရာတွင် ပို၍ ခက်ခဲပါသည်။ သတိရှိသူတစ်ယောက် ဖြစ်ရန်အတွက် သမထကျင့်စဉ်၊ ဝိပဿနာကျင့်စဉ်တို့ဖြင့် ရေးသားတင်ပြသင့်သည်ဖြစ်ရာ စာရေးသူမှာ သမထဝိပဿနာဆိုင်ရာ စာအုပ်များကိုများများစားစား မဖတ်ဖူးသေး၊ ၎င်းတို့ဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးများလည်းမရေးဖူးသေး၊ လက်တွေ့ကျင့်စဉ်မှာလည်း ရက်အနည်းငယ်မျှသာ အားထုတ်ဖူးသေးသည်ဖြစ်ရာ မနိုင်သည့်ဝန်ကို ထမ်းမိသလို ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။ ထိုအကြောင်းအရာများကို ကျေးဇူးရှင် မန္တလေးမြို့၊ ချမ်းသာကြီး တောင်တိုက်၊ ရတနာဗိမာန်စာချကျောင်း ဆရာတော် 'ဘဒ္ဒန္တဇောတိကာဘိဝံသ ဟောကြားပို့ချခဲ့သည့် " အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း " တိတ်ခွေများနှင့် ဆရာမ မလေးငြိမ်း၏ " သစ္စာဉာဏ်၌ ဦးတိုက်ခြင်း " စာအုပ်တို့ကို အားကိုးသမှုအမှီပြုခဲ့ရပါသည်။ ဆရာတော် မုံရွေးဦးပညာနှင့်လည်း ဆွေးနွေးခဲ့ရပါသည်။ သို့အတွက် ၎င်းတို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို လေးလေးမြတ်မြတ် အောက်မေ့နေမိပါသည်။

သတိသည် လောကီနယ်ပယ်၊ လောကုတ္တရာနယ်ပယ်၌ လွန်စွာကျယ်ပြန့်လှသည် ဖြစ်ရာ ယင်း၏ အကြောင်းကို စုံစေ့စွာ ရေးသားတင်ပြဖို့ခက်ခဲလှပါသည်။ ထူးခြားသည် ဟုထင်ရသော၊ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည်ဟုထင်ရသော အကြောင်းအရာတို့လောက်ကိုသာ ရွေးထုတ်ရေးသားတင်ပြခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ တင်ပြရာ၌ ဉာဏ်မမီသော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သတိချွတ်ယွင်းမိသောကြောင့်လည်းကောင်း တစ်စုံတစ်ရာ မှားယွင်းမှုပါရှိခဲ့သော် စာဖတ်သူများအနေဖြင့် မေတ္တာတရား ရှေ့ထားကာ ပြင်ဆင်ဖတ်ရှုကြဖို့ မေတ္တာရပ်ပါသည်။

ဆုတောင်းဂါထာ

ဣမိနာ ပုညကမ္မေန၊ အညေနစ ဒိနေ ဒိနေ။
သာရိပုတ္တတ္ထေရော ဝိယ၊ ဘဝေယျံ တိက္ခပညဝါ။

ဣမိနာ ပုညကမ္မေန၊ ' သတိစွမ်းအား ' အမည်ရှိသော ကျမ်းစာကိုရေးသား ပြုစုရသော ဤကောင်းမှုကံကြောင့်လည်းကောင်း၊ အညေန၊ ကျမ်းစာရေးသား ပြုစုရသော ကောင်းမှုကံမှအခြားသော။ ဒိနေ ဒိနေ၊ နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း။ (ကတေန၊ ပြုလုပ်ဆည်းပူး အပ်သော)။ ပုညကမ္မေန စ၊ ကောင်းမှုကံကြောင့်လည်းကောင်း။ သာရိပုတ္တတ္ထေရောဝိယ၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်ကြီးကဲ့သို့။ တိက္ခပညဝါ၊ သစ္စာလေးပါးကို တစ်ခဏချင်း ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်သည့် ထက်မြက်သောဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံသူသည်။ ဘဝေယျံ၊ ဖြစ်ရပါလိမ့်။ •

တက္ကသိုလ် သောတုဇန
(သာသနတက္ကသိုလ်မဟာဓမ္မာစရိယ)
M.A (Buddhism)

ကျမ်းကိုးစာရင်း

(က) ပါဠိတော်များ

- ၁။ ပါရာဇိကပါဠိတော်
- ၂။ ပါစိတ္တိယပါဠိတော်
- ၃။ ဝိနယမဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်
- ၄။ စူဠဝါပါဠိတော်
- ၅။ သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂပါဠိတော်
- ၆။ ဒီဃနိကာယမဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်
- ၇။ ပါထိကဝဂ္ဂပါဠိတော်
- ၈။ အင်္ဂုတ္တိပါဠိတော်၊ ပထမတွဲ
- ၉။ အင်္ဂုတ္တိပါဠိတော်၊ ဒုတိယတွဲ
- ၁၀။ အင်္ဂုတ္တိပါဠိတော်၊ တတိယတွဲ
- ၁၁။ သင်္ဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်
- ၁၂။ သံယုတ္တမဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်
- ၁၃။ မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်
- ၁၄။ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော်
- ၁၅။ ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်
- ၁၆။ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်
- ၁၇။ ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်
- ၁၈။ ပဌာန်းပါဠိတော်၊ ပထမတွဲ
- ၁၉။ ဓမ္မပဒပါဠိတော်
- ၂၀။ သုတ္တနိပါတ်ပါဠိတော်
- ၂၁။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂပါဠိတော်
- ၂၂။ မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိတော်
- ၂၃။ စူဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်
- ၂၄။ မိလိန္ဒပုပ္ဖပါဠိတော်

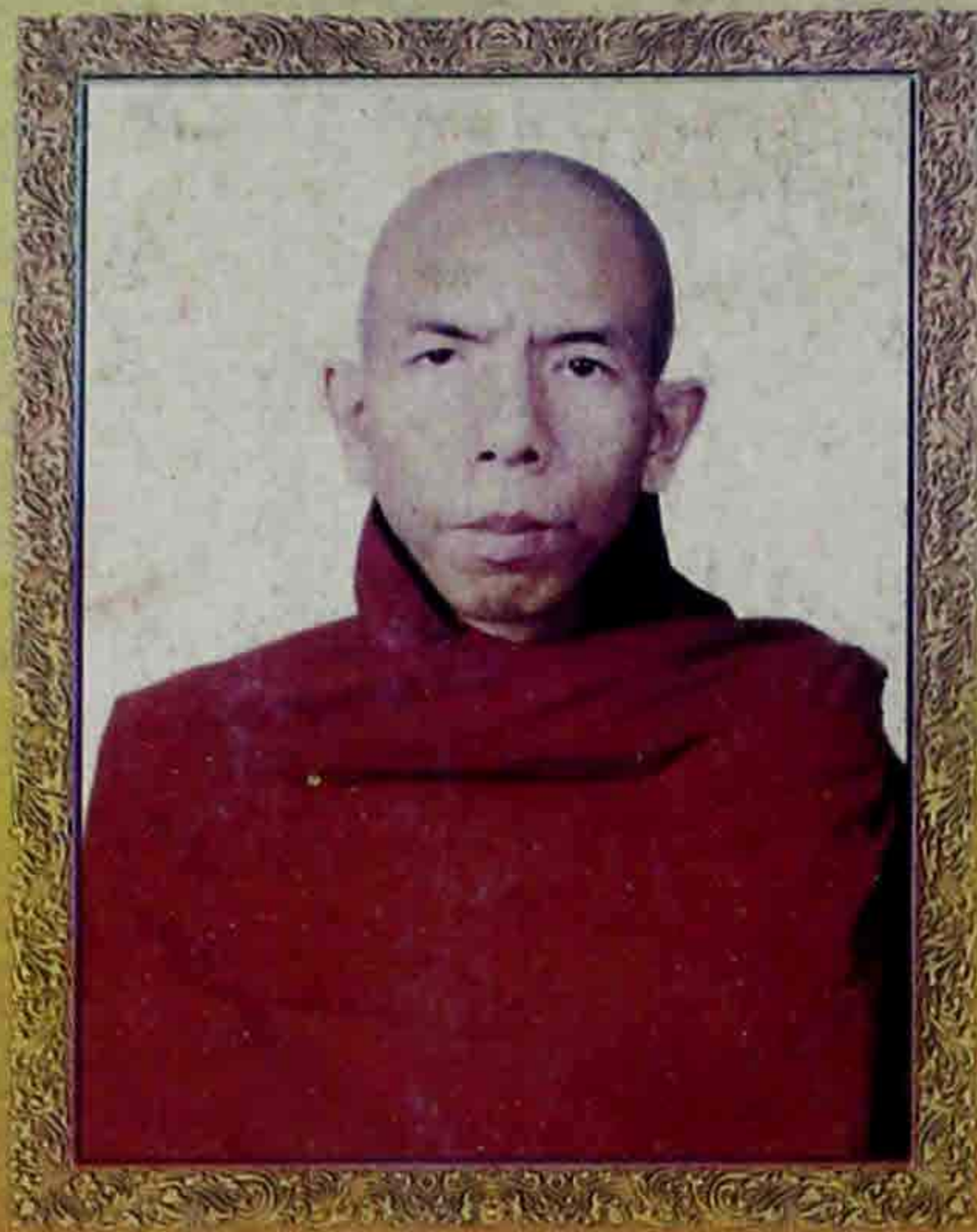
(ခ) အဋ္ဌကထာများ

- ၁။ ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၊ ပထမတွဲ
- ၂။ ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၊ ဒုတိယတွဲ

- ၃။ စူဠဝါအဋ္ဌကထာ
- ၄။ သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ
- ၅။ ဒီဃနိကာယမဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ
- ၆။ ပါထိကဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ
- ၇။ အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ၊ ပထမတွဲ
- ၈။ အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ၊ တတိယတွဲ
- ၉။ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်အဋ္ဌကထာ
- ၁၀။ သံယုတ္တမဟာဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ
- ၁၁။ မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ၊ ပထမတွဲ
- ၁၂။ ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ
- ၁၃။ အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ
- ၁၄။ သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ
- ၁၅။ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ ပထမတွဲ
- ၁၆။ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ ဒုတိယတွဲ
- ၁၇။ သုတ္တနိပါတအဋ္ဌကထာ၊ ပထမတွဲ
- ၁၈။ မဟာနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ
- ၁၉။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ ပထမတွဲ
- ၂၀။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ ဒုတိယတွဲ
- ၂၁။ ဇာတကဋ္ဌကထာ ၊ ပထမတွဲ မှ သတ္တမတွဲ ထိ

(၈) ဋီကာကျမ်းများ

- ၁။ သီလက္ခန္ဓနိဋီကာသစ် ၊ ပထမတွဲ
- ၂။ ဒီဃနိကာယမဟာဝဂ္ဂနိဋီကာ
- ၃။ အင်္ဂုတ္တိုရ်နိဋီကာ၊ ပထမတွဲ
- ၄။ အင်္ဂုတ္တိုရ်နိဋီကာ၊ တတိယတွဲ
- ၅။ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ္တနိဋီကာ
- ၆။ မူလပဏ္ဏာသနိဋီကာ
- ၇။ ဥပရိပဏ္ဏာသနိဋီကာ
- ၈။ မူလနိဋီကာ၊ ပထမတွဲ
- ၉။ မူလနိဋီကာ၊ ဒုတိယတွဲ
- ၁၀။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာနိဋီကာ၊ ပထမတွဲ

ဝါခင်းကုန်းအရှင်အာသဘ (တက္ကသိုလ်သောတုဇန)၏
ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်းချုပ်

ဝါခင်းကုန်းအရှင်အာသဘ(တက္ကသိုလ်သောတုဇန)ကို မန္တလေးတိုင်း၊ မန္တလေးခရိုင်၊ ပုသိမ်ကြီး
မြို့နယ်၊ ဗိုလ်တက်ကုန်းရွာ အဖဦးအောင်ကြည် + အမိဒေါ်စောကြွယ်တို့မှ ၁၃၂၂- ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း
(၁၂)ရက်(၅-၆-၆၀)တနင်္ဂနွေနေ့တွင်ဖွားမြင်သည်။

၁၃၃၇ ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလတွင် ရှင်သာမဏေပြုသည်။ ၁၃၃၉ ခုနှစ်၊ ကဆုန်လတွင် ဝါခင်းကုန်း
တိုက်ကျောင်းဆရာတော် ဦးဇဋိလ(အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ) ထံပညာသင်ရန်ရောက်ရှိသည်။

၁၃၄၀ ပြည့်နှစ်၊ နယုန်လတွင် မန္တလေးမြို့၊ ချမ်းသာကြီးတောင်တိုက်၊ ရတနာဝိမာန်စာချကျောင်း
ဆရာတော်ဦးဇောတိကာဘိဝံသ(အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)ထံ ပညာသင်ရန်ရောက်သည်။

၁၃၄၂ ခုနှစ်၊ ဒုတိယဝါဆိုလဆန်း(၁၁)ရက်နေ့တွင် မြင့်မြတ်သော ရဟန်းဘဝသို့ရောက်ရှိသည်။
၁၃၄၅ ခုနှစ်တွင် "သာသနဓဇဓမ္မာစရိယဘွဲ့" ကို ရရှိသည်။ ၁၃၄၈ ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လတွင်
နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်(မန္တလေး)သို့ ပညာသင်ရန် ရောက်သည်။

၁၃၅၄ ခုနှစ်၊ နတ်တော်လမှစ၍ နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်(မန္တလေး)၌ အဘိဓမ္မ
မဟာဌာနတွင် နယဒေသကတာဝန်ဖြင့် ပရိယတ္တိစာပေများသင်ကြားပို့ချသည်။

၁၃၅၆ ခုနှစ်တွင် "သာသနတက္ကသိုလ် မဟာဓမ္မာစရိယဘွဲ့" ကိုရရှိသည်။ ယခု (၁၃၆၂ ခုနှစ်)
တွင် နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်(မန္တလေး)၌ ဂဏဝါစက(ကထိက)တာဝန်ဖြင့် ဓမ္မာစရိယ
ဒုတိယနှစ်နှင့် တတိယနှစ်သင်တန်းသားများအား ပိဋကတ်ဆိုင်ရာ မြန်မာစာပေနှင့် အဘိဓမ္မာ
ဘာသာရပ်တို့ကို ပို့ချခြင်းဖြင့် သာသနာ့တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်လျက်ရှိပါသည်။

ဓမ္မစာပေများ ရေးသားခြင်း

၁၉၈၆ ခုနှစ်မှစ၍ ဝါခင်းကုန်း အရှင်အာသဘ ကလောင်အမည်ဖြင့် ဓမ္မစာပေများ စတင်ရေးသား
သည်။ ၁၉၈၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လထုတ် မြတ်ရတနာမဂ္ဂဇင်း၌ပါရှိသော " ပါသာဒိကဂုဏ်တော် " ဆောင်ပါး
ဖြင့် စာပေလောကထဲသို့ ဝင်ရောက်လာသည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်မှစ၍ တက္ကသိုလ်သောတုဇန
ကလောင်အမည်ခွဲ တစ်မျိုးတိုးကာ ရေးသားခဲ့သည်။

၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် "ပုဂ္ဂိုလ်ထူးဆိုလျှင် ကြည်ညိုစရာလားနှင့် ကြည်ညိုမှုမှန်ကန်ရေး ဓမ္မစာစုများ"
အမည်ရှိဆောင်းပါးပေါင်းချုပ်စာအုပ်၊ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် "ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏အသက်" အမည်ရှိ
ဆောင်းပါး ပေါင်းချုပ်စာအုပ်တို့ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ယခု ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် "သတိစွမ်းအား" အမည်ရှိ ဘာသာရေးလုံးချင်းစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေ
လိုက်ပါသည်။